

Визволення

Живий опис Божого плану, котрий показує нам
в який спосіб Бог нарешті усуне диявола,
і його погані інституції, і настане виз-
волення і заложення царства
ПРАВДИ НА ЗЕМЛІ.

НАПИСАВ:

Й. Ф. РУТЕРФОРД,

АВТОР

„ГАРФИ БОЖОЇ”

„ПОТІХА ДЛЯ ЛЮДЕЙ”

„ПРАПОР ДЛЯ ЛЮДЕЙ”

3,125,500 Edition

(“Deliverance” in Ukrainian)

MADE IN U. S. A.

МІЖНАРОДНЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ БІБЛІ
INTERNATIONAL BIBLE STUDENTS ASSOCIATION

Ukrainian Department

Brooklyn, N. Y.

U. S. A.

**ЯК СВИДОЦТВО ДЛЯ ІМЕНІ
БОГА ВСЕДЕРЖИТЕЛЯ**

ТВОРЦЯ НЕБЕС І ЗЕМЛІ

ця книжка є присвячена.

— 0 —

„ВИ СВИДКИ У МЕНЕ, ЩО Я БОГ — Ісаїя 43:12,

—————

Всі права застережені.

МІЖНАРОДНЕ ТОВАРИСТВО ДОСЛІДНИКІВ БІБЛІЇ

ПЕРЕДМОВА

Ся книжка містить в собі радісну новину для людей. З неї можуть наглядно переконатися, хто є їх найзавзятійшим ворогом, а хто найбільшим приятелем. Вона показує також, чому люде зносили такі тяжкі терпіння і як вони можуть, і як визволяться від всіх своїх ворогів.

Три великі істоти, о котрих тут говориться, є слідуючі: Єгова Отець, Логос і Досвітна Зоря, Його сини. Послідний уплянує і виконує грішний бунт, та Бог не перешкаджає сьому аж до назначеного часу, коли Він встає і кладе кінець бунтови і бунтівникам. Через свого послухного і вірного Сина, Логоса, Бог визволяє людей з їх неволі, і тоді наділяє їх своїми блаженствами.

Ся книжка показує Божий плян, як Бог пере-проводжує його в житте. Правда децо відмінно, як виложено в прочих наших книжочках, але ми йдемо за радою св. Письма; йдемо за світлом, котре, що раз поступає наперед. Книжка ся скріпляє віру, додає надії і потішає серця. Прийде час, що всі люде мусять спізнати, що в ній міститься. Надійшов час, що люде мусять наставляти уха і слухати, що вона говорить. Кождий хто перечитає її нехай скаже своєму сусідови: День визволення наближився!

Бруклін, Америка, 1927.

Видавці.

ЗМІСТ

ГОЛОВА I.

Творець і сотворіння

Творець — Логос — Досвітня Зоря — Сотворення землі — Сотворення чоловіка в образ Божий, маючи силу розмножуватись 9.

ГОЛОВА II.

Бунт

Трагедія в Едені — Перший Божий закон для чоловіка — Злочин — Кара — Дерево знання — Дерево життя — Ангели і невісти — Ув'язненні духи 19

ГОЛОВА III.

Облуда і вірність

Вуж — Насіння вужа — Насіння невісти — Початок облуди — Енос в супротивленню до Еноха — Нагорода Еноха 33

ГОЛОВА IV

Світ знищений

Світ, небо, земля, як символи — Ной совершенний в своїм роді — Корабель — Потоп — Хто є Бог — 39

ГОЛОВА V.

Ворог не спить

Но потопі — Німрод — Вавилонська вежа — Помішання язиків 45

ГОЛОВА VI.

Перше всесвітнє царство

Старинний Єгипет — Йосиф поясняє сон Фараонові — Його висшєння до влади — Ізраїльтяне в неволі — Мойсей і Аарон — Упертість Фараона — Кари — Перша Пасха — Визволення у Червонім морю — Упадок Єгипту 51

ГОЛОВА VII.

Типічна організація

Божа організація — Началась Авраамом — Продовжалась у Ісааці і Якові — Ізраїль під завітом закону — Прообрази — Намет — Сорок літ подорожування — Саул перший цар — Давид — Сион 63

ГОЛОВА VIII.

Гордість унарана

Єгипет, Асирія, Вавилон — Слуги сатани — Лист Сеннахирима до Езекиї — Пророцтво Ісаї — Армія Сеннахирима знищена — Вавилонська неволя 83

ГОЛОВА IX.

Визволитель

Блуд еволюціоністів — Природа чоловіка — Осудження його на смерть — Оправдання — Мойсей прообразом Ісуса Христа — Царювання Давида і Соломона, як типи — Початок Марії — Родження — Змова сатани — Ісус учитель — Переслідування — Памятка установлена — Юда — Чому Ісус мусів умерти? — Викуп — Значіння викупу — Воскресіння Ісуса — Доказ — Жертва за гріх — Показана в прообразі через Авраама — Прообрази Намету — Мессія 95

ГОЛОВА X.

Приготовання царства

Царство Мессії — Сион і Єрусалим — Снів-царі — Як вибрані — Видляття духа — Живі каміння — Антихрист — Поганський Рим — Покуса — Фальшиві науки — Оскарження духовенства — Терпіння Християн — Кінець часів Поган — 181

ГОЛОВА XI.

Народини царства

Святе царство — Дитятко (Ісаїя 66:7) — Кінець віку — Царство на царство — Голод — Помір, Землетрясення — Сонце, місяць Звізди — Сион-Матір — Війна зі змієм — Сатана скинений на землю — Відкинутий Камінь стається головою угла 231

ГОЛОВА XII.

Рішаюча битва

Слова є Богом — Церковне блудодіяння — Перед Битвою — Змії — Звір — Лжепророк — Нечисті духи мов жаби — Битва — Образ звіра — Три союзники — Господня армія — Перемога — Пораження	249
--	-----

ГОЛОВА XIII.

Тривалий мир на землі

Армагеддон і його вислід — Нове небо і нова земля — Старозавітні праведники — Йоан Хреститель останній з пророків — Воскресіння — Закон для людей — Новий завіт —	281
---	-----

ГОЛОВА XIV.

Відбудова і повернення до первісного стану

Введення порядку — Знищення діла сатани — Порядок суду — Ад віддає своїх мертвих — Значіння слів ад, шеол — Праведна дорога — Сліпота усунена — Непослух укараний — Блаженства для послухних — Мир, гармонія, здорове життя — Знищення сатани — Свобода і щасття — Совершенний день — Нове визволення	309
---	-----

ДОДАТОК I

Створення світа

Перший день творення — Другий день творення — Третій день творення — Четвертий день творення — П'ятий день творення — Шостий день творення — Сьомий день творення — Чоловік — Що вище др. Вайт в Біблії.....	339
--	-----

ВИЗВОЛЕННЯ

ТВОРЕЦЬ І СОТВОРІННЯ

ГОЛОВА I.

Чому на світі такий заколот? Чому держави так розпучливо приготовляються до війни? Чому між людьми панує таке самолюбство? Чому люде раз знижають ціни хліба і одежі, а відтак підносять, щоби таким чином дійти до гроша? Чому політикиери і священство ошукують людей і ведуть їх на манівці, підпираючи всякі самолюбні цілі? Чому люде так сильно гнетені? Чому люде мусять терпіти голод, слабість, і зарази? Чому чоловік паде жертвою слабостей, болів і смерти? Чому так багато всякого зла налягло на чоловіка? Хто відповідає за сей нещасний стан його? Чи можемо сподіватись, що чоловік колись звільниться з сих нещасть і заживе в мирі та гаразді та буде тішитись щасливим і свободним життям? — Чому я існую на світі? Звідки я взявся і чим можу помочи своєму товаришеви?

Сі і подібні питання мучили одного молодця, котрий бажав поліпшити своє життя і хотів бачити щасливими своїх ближніх. Він постановив удатися в світ і, если можливо, знайти вдовольяючу відповідь на свої питання. Він питав філософів, докторів, священників, мудр-

ців і інших знаних в світі мудрих людей. Але їх відповіді оперті на людській мудрости не задоволили його зовсім.

Що мудрого можу я найти в несовершеннім чоловіці? Чи не кождий з них є членом тої великої товпи, що топче тою самою непригожою дорогою? Але думаю, мусить бути в світі щось такого, що має за собою всяку повагу, і на слова чого розумний чоловік може сполягати, — так говорив сам до себе сей молодець.

В тім zobачив він чоловіка в поважнім віці. На його голові срібний волос, лице миле, очі бистрі. Молодець поставив йому сі питання, на що сей так відповів:

— „Ти добре поступаєш, коли до людських поглядів не прив'язуєш великої або й ніякої ваги. Є один всевічний Бог, від котрого походить всяке добро. Є також і один неприятель (Божий), котрий гнете чоловіка. Та справедливий Бог не перешкаджав виконувати йому погане діло, а ужив се на випробування своїх сотворінь. Зло і гріх не буде все існувати. В своїм часі сей ворог і його злий вплив будуть знищені. Спасення і визволення людей прийдуть певно.

— Сі великі правди, о котрих я тобі говорю, є виложені в предивній книзі, котру називаємо святим Письмом або Біблією. В ній не знаходяться мудрощі несовершених людей; там є слово самого Бога, Творця неба і землі. Сю книгу написали святі мужі, на котрих розум впливав. і котрими руководив сам Бог Єгова. Тим хочу сказати, що вона була написана під Божим впливом. Вона подає початок чоловіка,

Чому він терпить і як і коли він увільниться від всіх своїх ворогів і всякого гнету. Сі великі правди були так написані, що многі століття були вони тайною і не можна було їх зрозуміти аж до назначеного Богом часу. Тепер надійшов час на зрозуміння сього.

Жиємо в двацятім столітті. Всюди запанував великий взріст і поступ в знання; рух у всі сторони великий; а Бог сказав, що се буде знаком, що надійшов час, коли мають зрозуміти сі тайни, які криються в сій книзі. Розуміється, Бог мав плян від самого початку, і він мусить сповнитись так, як Він уложив його. Тепер надійшов час, коли чоловік може зрозуміти сей плян. — Я раджу тобі, щоби ти перечитав докладно сю Божу скарбницю знання. Там найдеш повну і вдовольяючу відповідь на всі свої питання”.

За радою сього мужа молодець купив собі сю книгу і став її читати, і таке там знайшов: „Страх, пошанівок, перед Господом, се початок мудрости,” і друге: „Довірність Господня для тих, що Його бояться, (що шанують Його) а заповіт Його на те, щоби звістити їм свій плян.” (Псальма 11:10; 25:14) З такими думками став він глядати в тій великій скарбниці відповідей на свої питання, і ось чого він там дізнався:

Творець

Імя великому Творцеві є Єгова. Се імя означає Того, котрий сам із себе існує, що є вічний і безсмертний. Ти . . . котрого імя є Єгова (Господь).” (Псал. 83:18) Безсмертний означає того, що не підпадає смерті, а має життя в со-

бі. Св. Письмо пише о нім: „Він один, що має безсмертність і живе в світлі неприступнім, Котрого не бачив ніхто з людей, ані бачити не може; Йому честь і держава вічна.” (1 Тимот. 6:16) Він вперше об'явив своє ім'я Мойсейови. (2. Мой. 6:3) Він є Творцем неба і землі. (Іса. 40:28; 42:5) Всяке добро і совершенний дар походить від Нього. (Яков 1:17) Він надгороджає тих, хто Його шукає. (до Жидів 11:6) Він є вічний. — Псалма 90:2; 93:2.

Логос

Був час, коли Бог Єгова був сам один. Се було перед тим, заки Він що сотворив. Його слово або св. Письмо показує нам початок сотворіння. Євангелист Йоан під впливом невидимої сили Божої так пише: „На початку був Логос*”) (Слово) і Логос був к Богу, і Логос був богом. Він був на початку к Богу. Все Ним сталося, і без Нього ніщо не сталося, що сталося. В нім було життя і життя було світлом людям.” — Йоан 1:1-4.

Грецький вираз Логос, під котрим Йоан розумів Ісуса, Сина Божого, оставляємо непереведений, подібно як і другий грецький вираз Христос ніхто не переводить, а оставляють так, як є в грецькій мові. Наш переклад робимо із грецького, йдучи за вказівками старославянського перекладу, який зробили майже тисяч літ тому люде, що розуміли добре і грецьку і болгарську мову. В старославянській мові читаємо: „В началѣ бѣ Слово и Солово бѣ к Богу . . . Сей бѣ искони к Богу.” Що означає, що Ісус Син Божий, був зглядом свого Отця виконателем, виразителем Його волі, або був речником, котрий в Його імені промовляв, давав розкази і творив все. Тому євангелист Йоан назвав Його по грецьки Логос. Цікаво знати, що греко катол. церква в своїх послідніх виданнях змінює вже се місце і замість писати к Богу, пишуть в Бозі, подібно, як се є в латинській мові, щоби таким способом легше підперти свою науку, що Отець і Син є одним Богом.

Логос було одно з імен, яке мало перше твориво або початок Божих сотворінь. (Одр. 3: 14) О Ним так написано: „Котрий є образом невидимого Бога, первородним з усякого творива. Бо Ним сотворено все, що на небесах і на землі видиме й не видиме, чи престоли, чи господства-панства, чи князівства, чи власти; все Ним і для Нього є сотворене. Він є перш усього, і все в Ним стоїть.” — до Кол. 1:15-17.

Сі місця св. Письма говорять нам, що Логос був самотньо і впрост сотворений Богом Ёговою, і що опісля Логос в імени Бога творив все, що тільки було сотворене.

Соломон представляє Логоса під премудростю і так о Ним говорить: "Господь (Ёгова) мав мене перед розпочатком путей своїх, перш ніж що сотворив, з правіків. Від вічності мене Він помазав, від початку перед настанням землі. Я родилась, як ще не було безодень, як ще нігде жерела водою не били. Родилась, як ще з землі не воздвигались гори, перш ніж горби повстали; як іще Він не сотворив ні землі, ні степу, ні грудок тих, що з них зліпивсь круг земний. Як розпростирив Він небо, була я там. Як Він заокруглював кружало безодні, як хмари вгорі згущував як замикав жерела безодні (надземної), як давав морю приказ, щоби води не переступили його границь, як Він підвалини землі закладав, — тоді я була при Йому стрітською, і була його радістю день за днем, веселячись перед ним увесь час." — Кн. Прип. Соломона 8: 22-30.

Здається, що св. Письмо виразно потверджує, що Логос був тим високо почитним післанцем,

котрого Бог Єгова від часу до часу посилав на землю. Він був представителем Бога Єгови. (2. Мой. 3:2, 15; 23:20; 1. Мой. 18:1; Кн. Іс. Нав. 5:14) Будучи початком Божого сотворіння і Його особливим післанцем, (як і саме ім'я на се вказує) Логос мусів займати довіроче становище зглядом Єгови. Зовсім розумно, що Єгова говорив з Ним і нараджувався, що мають сотворити.

Св. Письмо не говорить нам, в якому порядку були сотворені численні ряди ангелів небесних; тільки знаємо, що є херувими, серафими і ангели, котрі всі є названі „синами Божими.”

Херувими і серафими се духові істоти, що займають визначне становище і виконують наміри Божі — 1. Мой. 3:24; Езекиїл 10:13-15; Ісаїя 6:2-6.

Ангели се післанці, що передають або приносять вісти або розкази з небес. — 1. Мой. 19:1, 15; 28:12; Псал. 91:11.

Всі сотворіння Божі, що отримують життя від Нього, є властиво названі синами Його. Від часу до часу ці Його сини стають перед ли-

Досвітна Зоря

Між взнеслими Божими сотворіннями був один ангел, котрому на ім'я було Досвітна Зоря. Він належав до найвисшого ряду ангелів, длятого був в царстві Божім. Як пророк каже, він визначався понад других ангелів великою красою. Пророк описує його так: „Блискуче дороге каміння окрашувало твою о-

дежу: карнеоль, топаз, яспис, хризолит, онікс, сапфир, смарагд і золото,—усе те штучно осаджено в гніздочках і нанизано та й наготовлено тобі, скоро на світ родився. Тебе помазав я, щоб наче херувим розпростерав охоронні крила; тебе поставив я наче на святій горі Божій, і ти ходив серед огнистого камення. Без хиби були поступки твої з того часу, як тебе сотворено, аж доки не знайшлось у тобі беззаконности." — Езекиїл 28:13-15.

Коли в ночі споглянемо понад себе, бачимо безчисленне множество зізд навіть голим оком; а коли візьмемо побільшаючі шкла, бачимо непроглядні множества зізд, котрі хоть що віддають славу нашого Сотворителя.

Логос, котрий творив все в імені Бога Єгови, сотворив і Досвітну Зорю. Логос і він є названі в св. Письмі „ранними зорями." Логос був все радістю для свого Отця за свою вірність. Св. Письмо говорить, що кожде сотворінне Боже є совершенне. (5. Мой. 32:4) Отже мусимо заключати, що всі ангели в небі були красні і славні, і жили разом в мирі і єдності, і віддавали честь і славу Богу Єгові.

З часом уподобалося всемогучому Богу приготувати місце на мешканне для чоловіка, котрого задумав Він сотворити. Читаємо: „На початку Бог сотворив небо і землю," і „сотворив хмари одежою її, а мраку пеленами її." Безперечно, що ангели довідалися, що планета земля буде місцем на мешканне чоловікови, котрого Бог задумав сотворити на свій образ. Сепевно наповнило радістю всіх ангелів. Читаємо, що коли Бог заложив основи землі всі

ранні зорі веселилися і всі сини Божі викликували з радощів — Йов 38:4-9.

З нагоди сотворення землі певно відбувся великий збір тих ангелів і Бог об'явив їм, що має намір сотворити чоловіка. Тоді сі дві „ранні зорі” виспівували з радощів і прославляли Бога, а так само ділали і прочі сини Божі. Оскільки знаємо, крім землі, інші планети сонячного систему не є заселені людьми. Тому сотворення землі для чоловіка мусіло викликати велике зацікавлення у ангелів.

Сотворення чоловіка

Земля вже була. На ній вже були рослини і дерева і звірята всякого роду. Та не було ще чоловіка, що управляв би її і користувався б її плодами. Перед сотворенням чоловіка Бог сказав до когось, що має намір сотворити чоловіка, а тим був Логос; бо читаємо таке: „І сказав Бог: Сотворимо чоловіка в наш образ і подобу; і нехай панує над рибою морською і над птацтвом небесним і над скотиною і над усяким звіром диким і над усяким гадом, що лазить по землі. І сотворив Бог чоловіка в свій образ, в образ Божий сотворив його, як чоловіка і жінку сотворив їх. І благословив їх і сказав до них Бог: Плодіться і намножуйтеся, і сповнюйте землю і підневолюйте її, і пануйте над рибою морською і над птацтвом небесним і над усім звірем, що вганяє по землі.” — 1 Мойсея 1:26-28.

З цих слів видно зовсім ясно, що образ і подоба не означають тут форми або організму.

Чотири головні прикмети, які Бог має, се мудрість, справедливість, любов і сила. Совершений чоловік, як розумне сотворіння, мусів бути обдарений сими прикметами; і як Бог був паном всеї вселенної, так чоловік отримав пановання над сотворіннями землі, і отримав силу плодити свій рід, наповнити ним землю і підневолити сю планету під себе.

Бог не сотворив чоловіка а опісля дав йому безсмертну душу, як многі навчені вірити. Слово душа, сотворіння і чоловік означають одно і те саме. Кожний чоловік є душею. Як чоловік був сотворений, найкраще о тім оповідає св. Письмо: „І сотворив Бог чоловіка з землі польової і вдунув йому в ноздрі живе дихання. І став чоловік душею живою.” — 1. Мой. 2:7.

Опісля Бог приказав перейти попри Адама всім звірятам і всьому птацтву, і Адам надав всім імя. Кожний звір і кожда птиця мала свою пару, та про чоловіка не знайшлось такої помочі, щоб була йому до пари.” „І сказав Господь Бог: Не добре чоловікови бути самому; сотворимо йому таку поміч, щоб до пари була йому.” І тоді Бог сотворив чоловікови жінку і припровадив її до нього. — 1. Мой. 2:18-20.

Земля, де вперве чоловік zobачив світло, мусіла бути надзвичайно красна. Еден означає рай. У всхідній частині Едену Бог засадив город-сад і там усадовив чоловіка, щоби обробляв його і дозиравав його. Там жили Адам і Ева.

Застановімся на хвилику над тим, що ми вже спізнали. В небі бачимо велике число щасливих і красних ангелів, а між ними херувимів і серафимів, котрі займають високе становище; є

Досвітна Зоря, що красою перевищує прочих ангелів. Там є Логос, сильна і могутча правиця Бога Єгови, через котрого були сотворені всі сотворіння, які були сотворені. Всі вони а особливо Логос був великою радістю для Бога. До сього часу всі були вірні і віддані Богу.

На землі-ж був совершенний чоловік, сильний, здоровий і красний. При нім була його жінка, що красою перевищувала все, що ми коли бачили, бо була совершенна. Безперечно, що вони могли в якийсь спосіб порозуміватися з небом. До сього вони були наділені силою і властю приводити на світ діти і наповнити ними цілу землю. Не маємо підстави думати, що-би небесні ангели мали таку силу і власть. Рід людський був до сього часу чимсь новим і невиданим, тому ангели з заінтересованнем виглядали того часу, коли земля заповниться щасливими людьми, котрі з вдячності будуть величати і прославляти Бога Єгову. Щастє панувало на небі і щастє панувало на землі.

Б У Н Т

ГОЛОВА II.

Кожде совершенно сотворінне мусить мати свободну волю. Воно мусить уживати її на добре, або на зло, як само хоче. В инший спосіб не можна би знати, чи воно є добре чи зло. Бог міг сотворити всі свої сотворіння так, щоби вони не могли робити зла, але коли би Він був сотворив їх такими, тоді вони не могли би бути оказати свободно своїх прикмет і Бог не міг би випробувати їх.

Серце чоловіка се гніздо почувань. Воно склонює чоловіка до всякого діла. Если загніздиться в нім яка нечистота, то зовсім певно, що й діла будуть нечисті і погані. Тому написано: „Бережи твое серце мій сину над усьо, що бережеться, бо з нього виходить усе, чим живемо.” — Книга Прип. Соломона 4:23.

Любов се одна з Божих прикмет. Любов се ознака несамолюбства. Самолюбство противиться любови; воно також повстає в серці. Де є самолюбство, там нема любови. Без любови серце стає лихе. Хто має лихе серце, сей є надзвичайно самолюбний. Такий не звертає уваги на других і не дбає про них; він коби лиш собі догодив, без згляду на се, яку велику шкоду нанесе своєму ближньому.

Слава і краса небесних сотворінь, совершенність людської пари і сила і власть чоловіка

наповнити землю своїм потомством сталися нагодою для них оказати любов або самолюбство. Прийшла проба і деякі небесні ангели упали і не видержали проби. Радість небес і землі обернулася у велике горе і смуток.

Сумна подія в Едені не має собі подібної. Дійсно всі нещастя і зла на світі беруть свій початок з сеї події. Злоба сеї події є дуже велика, бо допустилося її одно велике і розумне сотворіння, котре було близько Бога Єгови. Сей страшний злочин відібрав надію людям і ангелам, наповнив землю нещастями. Там почався початок всіх нещасть; і довгі століття тягнулись, несучи за собою війни, убійства, слабість, зарази і голод; і таким чином відбирали людям дороге життя.

Такий великий і сильний і так хитро продуманий був сей злочин, що чоловік стратив розум і на довгі століття не знав причини ні далекосяглих наслідків його. Але тепер надійшов час і Бог відкриває заслону, яка вкривала людей і позваляє їм бачити і розуміти краще сей страшний злочин, щоби могли утікати легше перед сим злобним впливом і шукати ратунку у свого Спасителя.

Бог Єгова був добродієм і приятелем чоловіка. Він сотворив його, дав йому красне житло, учинив його паном всього сотвореного на землі наділив його силою залюднити землю совершенною расою людей, поконати її і панувати над нею. Само собою розуміється, що Адам хотів любити Бога. Він навіть був так сотворений, що вже з природи хоче любити того, хто є йому приятелем і опікуном.

Воля Божа є Його законом. Єсли ся воля буває висказана зглядом чоловіка, тоді вона стається Божим законом для нього, і чоловік має руководитись сим законом. Єсли він не послухає сього закону, тоді стається невірним своєму Панови. При тім мусіло бути правило, котре приказувало робити добре, а забороняло що зле. Бог дав закон чоловікови. Даючи поживу чоловікови, Бог висказав при тім свою волю або розказ. Само собою розуміється, що сама пожива ще не потягала би за собою злих наслідків, бо все було совершенне; але злі наслідки повстали би, єсли би чоловік не послушав Божого закону. Стратити житте чоловікови означало стратити все. Бог не міг дозволити, щоби яке непослушне сотворінне могло вічно жити. Бог, даючи поживу чоловікови, так сказав: „З усякого дерева в саду-раю можна тобі до вподоби їсти; з того-ж дерева, що дає знатте доброго і лихого, з того не важити мешся їсти, а то вмереш напевно.” — 1. Мой. 2:16,17.

З любви до чоловіка Бог поставив над ним опікуна, покровителя або помічника, що мав помагати чоловікови уникати сього, що було зле і що могло спровадити на нього кару за порушення Божого закону. Сим опікуном для чоловіка Бог вибрав Досвітну Зорю. О тім пророк говорить: „Тебе помазав я, щоб наче херувим розпростерав охоронні крила; тебе поставив я наче на горі святій Божій.” (Езек. 28:14) Слово „помазав” означає, що він отримав від Бога розказ сповняти в Його імені певне діло. В тім случаю він отримав власть і обовязок опікуватися чоловіком в раю і беречи його,

щоби сей не вибрав злої дороги та не зловив Божого закону. Його святим обов'язком так зглядом Бога, як і чоловіка було провадити чоловіка і впливати на нього, щоби йшов правою дорогою і тим прославляв свого Творця і Бога та продовжав своє життя на землі.

Досвітна Зоря, котрому опісля надано инше ім'я: сатана, мав державу смерті. (Жид. 2:14) Обов'язком його отже було укарати смертю чоловіка, если би сей нарушив Божий закон. По сій причині він займав довірочне становище зглядом Бога і чоловіка. На нього Бог вложив святий обов'язок мати дозір над ново-закладеним царством Божим на землі і утримувати його в чистім і святім стані. Зломити се довіре, в намірі щоби завести в Едені инший порядок правління, відмінний Божому, було би зрадою. Хто допустився би зради серед таких обставин, стягнув би на себе пятно віроломства і показав би себе нечесним і найгіршим сотворінням. Та на жаль сеї зради допустився один, що побіч Логоса, займав одно з найбільш визначних становищ у вселенній, хоча, що правда не займав таке, яке займав Логос. Зрада його така велика, що нема слів виразити її. Краса, чистота і невинність першої пари людей, що мешкали в раю, вказують, яке злобне було серце у того, що допустився сього страшного злочину.

Ангел Досвітна Зоря був свідком сотворення першого совершенного чоловіка. Він знав, що Бог дав чоловікови власть приводити на світ своїх потомків і що в своїм часі ціла земля буде повна совершенних людей. Він знав,

що чоловік був так сотворений, що мусить віддавати честь своєму добродієви. Тому постановив учинити так, щоби чоловік перестав уважати Бога своїм добродієм. Він став честилюбивий і забажав провадити людей по своєму та відбирати від них честь і поклін, які в дійсности належалися тільки Богу Єгові.

Краса, становище і власть сього ангела, яку посідав, завернули йому голову і він забув на свій обов'язок зглядом свого Творця. Самолюбство опанувало його серце. Його думки стали злі. О його злобнім пляні так пише пророк: „Ти говорив в серці своєму: „Взійду аж на небо, над Божими зорями престол свій поставлю і засяду на горі між богами, на краю півночі. Взійду на висоти хмарні, рівнею тому зроблюсь, що Всевишнім зветься.” (Іса. 14:13).

Можемо вносити, що він так думав собі:

„Я є паном чоловіка в Едені. Я маю власть усмертити чоловіка; а хотяй би він і переступив Божий закон, то не виконаю на нім кари. Я намовлю чоловіка, і він повірить, що Бог не є його приятелем і добродієм, але що ошукує його. Окрім сього Бог не буде міг укарати чоловіка смертю, і тим самим не дотримає свого слова, бо Він сказав, що дерево, що стоїть по середині раю, є деревом життя, і що хто зість з нього буде жити вічно. Я отже запроваджу чоловіка до сього дерева і скажу йому зісти з нього, і він опісля не умре а буде жити вічно.

Наперед переконаю Адама, що Бог навмисне тримає його в невіжестві і не дає йому сього, до чого він має право. Знаю, що Адам

любить свою жінку. Перша річ, намовлю до сього жінку, а опісля через ню буду міг запанувати над Адамом. Я учиню, що Адам також скоштує з сього зажаданого дерева пізнання зла і добра, а опісля не виконаю свого права і не укараю його смертю. Після сього сейчас запроваджу їх до дерева життя і скажу їм зїсти з його овочу, і вони будуть жити на віки. Я покажу Богу; хотяй Він має численні сили ангелів і інші сотворіння, що віддають Йому честь і поклін, то я зроблюся подібним Йому і буду мати таку саму честь і поклін, як і Він."

В такий спосіб сей ангел збунтувався проти Бога. Він хитро уплянував; він думав, що сей плян удасться йому. Та Бог знав о тім від самого початку, тільки не перешкаджав сьому, аж доки він не намовить чоловіка до гріха. О тім так Бог говорить: „Високо неслоь твоє серце задля краси твоєї, через гордість стра- тив еси мудрість твою." (Езекиїл 28:17) Се самолюбство сього ангела було початком його беззаконности. До сього часу він був совершенний. І так дальше говорить: „Без хиби були поступки твої з того часу як тебе сотворено аж доки не найшлось у тобі беззаконности." Беззаконність його має початок від сього часу. Се був початок бунту. Самолюбство довело його до великої зради і страшних наслідків, які відчуваємо всі аж досі.

Злочин

Сей ангел став тепер виконувати свій плян так, як його уложив. В тій цілі ужив підступу і брехні. Коли Логос був на землі, він таке

сказав о нім: „він є брехун і отець брехні.” (Йоан 8:44) Або, що сатана сказав першу брехню на світі, яка тільки була сказана. Сею брехнею є: „Ви не помрете; нема смерті.” І від тоді слуги диявола все повтаряють сю брехню.

Щоби виконати свій намір він ужив вужа, що був хитрійший над інші звірята. Він промовив через змія, кажучи: „Чи справді Бог сказав: Не мусите їсти з ніякого дерева райського? А жінка каже змієви: З усякого дерева райського можемо їсти, тільки з плоду дерева, що посеред раю, сказав Бог, не їдьте з нього, ані не дотиркайтесь до нього, а то помрете. І каже змій жінці: Ні: не помрете! Бо Бог знає, що скоро попоїсте з нього, відкриються вам очи, і будете як боги, знаючи добре і лихе. І виділа жінка, що дерево добре на їду і принадне очима дивитись і надило тим, що-б усе знати; і взяла овоч з нього та й скоштувала, і дала чоловікові своєму з собою, і скоштували.” — 1. Мойсея 3:1-5.

Бог сказав, що хто буде їсти овоч з сього дерева, сей буде мати більше знання. Тому коли Адам і Ева зіли з сього заказаного дерева овоч, їх знання збільшилося, так як Бог сказав. Вони спізнали, що учинили зле, бо скрилися між деревами перед Богом. Він покликав їх перед себе і вони призналися до вини, і Бог видав на них вирок:

„Жінці сказав: Наготую тобі муки в зачаттю твоїм; мучившись роджати будеш діти, а до мужа твого поривати ме тебе, він же панувати буде над тобою. А чоловікові сказав: Тому, що

послухав еси голосу жени твоєї та попоїв з того дерева, з котрого єдиного я заповідав тобі не їсти, проклята земля задля тебе; в печалі і тузі будеш харчуватись з неї по всі дні життя твого. Тернину та осет родити буде вона тобі і їсти будеш польове зело. В поті лица твого їстимеш хліб твій, аж вернешся в землю, з котрої узято тебе: бо земля еси і в землю обернешся (землею станеш)." — 1. Мой. 3:15-18.

Св. Письмо говорить о трьох родах овочевих дерев в Едені. Іменно: 1) о дереві, що було принадне на погляд і смашне плодом своїм; 2) о дереві життя, що було по середині раю; і 3) о дереві пізнання добра і зла. (1 Мой. 2:9) Бог сказав Адамови, що він може їсти з кожного дерева, що є добре для нього. „І взяв Господь Бог чоловіка та й осадив його в Едемському саду обрабляти його і доглядати. І заповідав Господь Бог чоловікови, кажучи: З усякого дерева в саду-раю можна тобі по вподобі їсти, але з дерева, що дає знатте доброго і лихого, з того дерева не важити мешся їсти, а то вмреш напевно. — 1 Мойсея 2:15-17.

Не маємо доказу, щоби Адам знав дещо о дереві життя, що було посередині раю. Навпаки, він мусів не знати о нім, бо не було сказано йому докладно о тім дереві. Досвітна Зоря, як опікун і наставник над чоловіком, мусів знати о тім дереві життя. З того, що Бог сказав до Адама о деревах, можемо заключати, що чоловік не знав нічого певного о дереві життя. Зїдженне овочу пізнання добра і зла напевно отворило би йому очи, і Адам в скорім часі довідав бися о дереві життя. Як видко, то А-

дам не мав нагоди їсти овочу з дерева життя і певно не знав о нім аж на кілька хвиль перед своїм вигнанням з раю.

Бог видав вирок на чоловіка і жінку і на ву-жа, котрого сатана ужив, щоби лекше звести Еву: Вирок на Досвітну Зорю або сатану бачимо описаний в пророка Езекиїла, де показано, що в своїм часі він буде знищений і не буде його більше. Опісля Бог промовляв до когось, що був там присутний. Можемо заключати, що Бог промовляв до Логоса, свого вірного і любого Сина. Читаємо: „І сказав Господь Бог: Ото чоловік став, як один ізміж нас, зрозумівши добре і зле, і тепер, колиб не простіг руку свою та не взяв із дерева життя, та не попоїв і не став жити по віки. (1. Мой. 3:21) Зауважмо, що Бог сказав: „чоловік став, як один ізміж нас, зрозумівши добре і зле.”

Знаючи се, Бог став сейчас ділати, заки чоловік міг пійти до дерева життя і зїсти овоч його і заки сатана мав час вказати чоловікови місце, де се дерево знаходиться. „І вислав його Господь із саду Едену порати землю, що з неї був узятий. І вигнав чоловіка. І поставив на востоці за садом Еденом херувимів з поломними голими мечами обертасами стеречи до-рогу до дерева життя.” — 1. Мой. 3:22, 23.

Без сумніву наміром Бога було дозволити чоловікови в своїм часі споживати овочів із сього дерева і жити вічно, если би оказався вірний в своїй пробі; се було би для нього надгородою. Сатана був причиною, що чоловік упав і через се стратив життя і стягнув на себе і на своїх потомків велике нещастє, ко-

тре тяжить на цілім людським роді довгі віки.

Досвітна Зоря оказав в такий спосіб свою невірність і зраду. Він відай думав чим скорше запровадити чоловіка до дерева життя, щоб сей зів овоч і жив. Він знав, що Бог сказав, що овоч з сього дерева був овочем життя, і що если би чоловік зів з нього, жив би і не вмер. Він отже думав, що йому вдасться доказати Адамови і Еві, що Бог з розмислом ошукав їх і держав їх в незнанню, та не хотів дати їм осягнути нагоди до життя. Він хотів через се сказати їм, що він говорить правду і приносить їм велике щасття, і тому належить ся йому від них і від їх дітей честь і поклін.

Если би Адам був зів овоч з сього дерева, тоді навіть сам Бог не міг би його усмертити, бо Він не може собі перечити. Бог сказав, що се дерево є деревом життя. Если би був дозволив чоловікови споживати з сього дерева, а опісля хотів би його укарати смертю, тоді мусів би змінити своє слово, а таке у Бога є неможливим. (Пс 138:2; Іса. 46:11; 55:11) Для того, щоби слово Боже остало в силі, і щоби Бог міг виконати свій вирок на Адама, Він сейчас вигнав Адама з раю і поставив сторожу, щоби не допустили його до раю і до дерева життя.

Питання, чому Бог не убив тоді Досвітну Зорю? Другі місця св. Письма вказують нам, що наміром Бога було і є, щоби всі його розумні сотворіння могли бачити і спізнати сумні наслідки гріха, та що сатана і його гріх буде служити на се, щоби випробувати прочі сотворіння. В своїм часі кожде розумне Боже сотворін-

не буде мати нагоду, будучи серед сприяючих обставин, пійти або за сатаною і відповідно потерпіти. або слухати справедливих законів Божих і як в надгороду отримати нагоду мати приступ до дерева життя і жити вічно.

Питання, чому Бог не убив тоді чоловіка? Інші місця св. Письма показують нам, що чоловік в тім часі ще не користав з свого права і не сплотив ще дітей. Досі ще вони не мали дітей. Дальше св. Письмо показує, що в намірі Божім було, щоби всі люде скористали з досвіду Адама. Тому Бог дозволив прожити чоловікові 930 літ, в котрім часі сплотив свої діти. Дальше Бог дозволив, щоби уплив відповідний час, коли мало народитися відповідне число людей, котрі моглиби наповнити цілу землю. Всі вони зазнали і зазнають на собі сумних наслідків, які ведуть до смерти. Та в своїм часі вони вийдуть з гробів і прийдуть до пізнання правди і спізнають причину своїх терпінь. Тоді будуть мати нагоду або позіставати в грісі і за кару умерти вічною смертю, або йти за справедливими Божими законами і жити вічно. Іншими словами, наміром Бога є поучити всіх людей через досвід.

Адам зістав засуджений на смерть. Сей вирок зістав виконаний в сей спосіб, що Адам був примушений споживати поживу з проклятої землі, і се поступенно привело Адама до смерти. В протягу 930 літ він привів на світ свої діти. Хотяй вирок смерти не був впрост виданий на них, то вони прийшли на світ у грісі. Бо Адам по утраченню совершенности, будучи під засудом смерти, не міг приводити

на світ совершенних дітей. Тому Псалмопівець пише: „Ось бо я в беззаконню родився, і в грісі почала мене мати моя.” (Псал. 51:5) То саме говорить ап. Павло в посланню до Римлян (5:12) „Длятого, як через одного чоловіка гріх у світ увійшов, а через гріх смерть, так і смерть у всіх людей увійшла, . . . бо у ній всі згрішили.” Тут бачимо страшні і далекосягаючі наслідки сього бунту. Сей гріх стався причиною всіх терпінь і нещасть, яких зазнають люде, як: слабости і смерть, війни і голоди і помори, які мучили людський рід в протягу 6,000 літ. Перший син Адама був убійцею свого брата. Сатана намовив його до сього. Длятого він є учасником злочину. Він є відвічальний за всі злочини, які dokonano на світі.

Бог не дозволив дальше називатися йому Досвітною Зорею. Від тепер він став бути знаним під чотирьма іменами: Сатана, що означає противник; диявол — брехун, клеветник; вуж — ошуканець; і дракон або смок, що означає того, що пожерає. Він все супротивлявся Богу, почавши від Едену. Він очернював св. ім'я Боже і зневажав Його і всіх тих, що хотіли сповняти волю Бога. Він уживав всіх можливих способів, щоби ошукувати людей і відводити їх від Бога. Він старався знищити кожного, хто хотів бути вірний і послухний волі Бога.

Сатана все мав багато своїх слуг на землі, котрі говорили про себе, що (є представителями Божими) заступають Бога і тому бундючно парадували між людьми. До таких нале-

жало жидівське духовенство за часів Ісуса. Про них так казав Ісус: „Ви від отця диявола і хотіння отця вашого диявола хочете робити. Той був душегубцем з початку; і в правді не встояв; бо нема правди в нім. Коли говорить брехню із свого говорить; бо він брехун і отець брехні.” — Йоан 8:44.

Сей бунт не скінчився на нім і на чоловіці. Певно число й ангелів пішло слідами сатани. Міжтим діти Адама розмножились. Жінки були красні на вид. Ангели бачили, як з сопроужого пожиття приходили на світ діти. Божою волею було, щоби ангели позіставали все на духовім поземі, і не мішалися з людьми. Але багато з них далось ошукати і звести сатані і вони також стали непослушні Богу, як і сатана. Читаємо: „Тоді сини Божі, бачивши, що в синів чоловічих дочки хороші, брали їх за жінок, хто котру вподобав . . . Були тоді на землі велитні, та й опісля, як сини Божі горнулись до дочок чоловічих, а вони їм рождали. Се ті потужники, що з давен давна були високо вславлені.” — 1. Кн. Мойсея 6:2,4.

У своїм часі сі ворохобники, що не заховали свого первісного становища, зістали увязнені. (Юда 6; 2 Петра 2:4) Так отже певне число небесних ангелів прилучилося до сатани і вони стали непослушними ангелами і через століття служили йому, йдучи його слідами і зневажали імя Бога та пригнітали людей. (Дан 10:13; Еф. 6:12) Св. Письмо говорить, що всі ті ангели, що получилися з сатаною будуть в своїм часі враз з ним знищені.

Яке страшне спустошення спричинив сей

бунт! Ангел, що був колись святий і прекрасний тепер понижений і окритий ганьбою зради, стався уособленням зла. Певне число чистих і святих небесних ангелів, котрі колись в товаристві Логоса радувались лицем Бога Єгови, через сатану сталися злими і тепер є ув'язнені і будуть вкінці знищені. Адам, колись чистий, святий, совершенний і здоровий, зістав в гнаний з раю на невикінчену землю, де в поті чола мусів він і його потомки працювати на хліб. При тім мусів терпіти болі і смутки, а в кінці з жалем сховався до гробу. Та понад все, чоловік не мав вже більше приступу до Бога. Всі ті століття чоловік знаходився в кайданах гріха і смерті; все він мучився і стогнав під своїм тягаром, та молив і просив Бога, щоби надійшов час, коли міг би увільнитися з того нещастя.

В скорім часі Бог почав перепроводжувати в діло свій прекрасний плян, щоби увільнити чоловіка з його нещастя і припровадити його до первісного стану. В тій цілі Бог виконував сей плян в згоді з своєю справедливістю, мудрістю і любов'ю. Тепер надійшов час, що люди починають бачити яснійше великий Божий плян спасення і спізнають, як і коли Він зовсім освободить людей.

ГОЛОВА ІІІ.

ОБЛУДА І ВІРНІСТЬ

Велика часть св. Письма є написана символічною мовою. Тому люде не могли його порозуміти аж Божий плян почав зближатись до кінця, аж надійшов від Бога призначений час на його розумінне.

Словом **вуж** св. Письмо називає сатану і всіх тих, хто добровільно підчиняється його впливови і підпирає його справу; вони названі: **насінням вужа**. Слово **невіста** уживається на означенне праведної Божої організації. Хто любить праведність а ненавидить беззаконне і старається йти праведною дорогою, таких св. Письмо називає „насінням невісти.” Коли Бог проголосив свій вирок на вужа Він сказав до нього: „І положу ворогування між тобою і жінкою і між насінням твоїм і насінням її; воно розщавлювати буде тобі голову, а ти будеш упиватись йому в п'яту.” (1 Мой. 3:14) Від сього часу аж досі сатана все супротивлявся Богу і виступав проти кожного, хто хотів з цілого серця служити Йому. Кпинами і насмішками сатана старався зневажити Бога де і як тільки міг. Розуміється, що Бог міг ув'язнити сатану або й знищити його; але Його слово учить нас, що такий є плян Божий: Бог дозволить діяти злому аж до його границь, і тоді виконає на дияволі давно висказаний вирок.

Майже 250 літ по вигнанню Адама з раю народився Енос, правнук Адамів. В тім часі, о скільки се знаємо із св. Письма, всі люде поступали грішно. Не читаємо в св. Письмі, що би між Авлем і Еносом жив який добрий чоловік, що любив би Бога і праведність. З сього можемо заключати, що всі люде були під впливом злобного сатани. Коли так, то він певно думав, що йому удалося відвернути людей від Бога і від тепер будуть всі його почитати, а не єдиного і правдивого Бога Єгову. За часів Еноса почала в первий раз проявлятися облуда і то при віддаванню чести Богу. Читаємо там: „Тоді почали називати себе іменем Господнім.” (Так деякі читають єврейський текст 1 Мой. 4:26) З сього видко, що се був підступ сатани, щоби люде називалися іменем Господнім а рівночасно далше провадили грішне жите противне Богу, щоби через се осміяти Бога і мати Його імя в погорді. Сі люде були оруддем в руках сатани і тому були облудниками.

Тут показується хитрий підступ диявола. Він все так поступав і поступає. Іменно старається мати в своїм царстві зорганізовану релігію, і при помочи неї ошукує людей і висміває правдивого Бога Єгову. Тут згадуємо про се тому, щоби показати хитрий його підступ, як він надживає релігії для своїх ошуканчих цілей. Правдоподібно він ділав все тому, бо знає, що люде так сотворені, що все будуть когось почитати. Тому, коли не може намовити їх, щоби впрост його почитали, то так учинить, що вони будуть що инше почитали і таким способом

зневажати Бога. Треба завважати, що сатана має тепер багато таких релігій на світі, де люде почитають все інше а не правдивого Бога.

В кілька поколінь пізнійше народився Енох. Він був семей по Адамі. Розуміється, що Адам не був праведним, бо він переступив Божий закон (і поступав дальше злою дорогою). З виїмком Авля правдоподібно не було праведного чоловіка від Адама до Еноха. Люде йшли від злого до гіршого. Енох був виїмкою. Він вірив в Бога Єгову. Він вірив, що прийде такий час, що Бог нагородить тих, що будуть жити побожно. Сатана вже так осліпив людей, що люде стали сумніватися о існуванні Бога. Тому Енох мусів ділами своїми доказати, що він вірить в Бога. „Без віри не можна угодити (Богу), бо мусить вірити сей, хто приходить до Бога, що Він є, і хто Його шукає, тих Він нагороджає.” (до Жидів 11:6) Що він подобався Богу, бачимо з слідуючих слів: „І ходив Енох з Богом, і не стало його: бо взяв його Бог.” (1. Мой. 5:24) Так само каже ап. Павло: „Вірою Енох перенесен, щоб не бачити смерті і не знайдено його, бо переніс його Бог; перед перенесенням його сказано, що угодив Богу.” — до Жидів 11:5.

Енох за свою віру в Бога став найбільше значною особою між всіма людьми на землі. Він жиючи на землі, давав свідоцтво о Бозі. Безперечно, що він був знаний людям і то знаний тому, що ділами показував, що вірить в Бога і служить Йому, підчас коли всі прочі були проти Бога. Така віра серед таких обставин подобалася Богу і Бог нагородив його ві-

ру, перенісши Еноха. В тих часах жити понад 800 літ була се річ звичайна у людей. Енох жив 365 літ і Бог забрав його.

В порівнянні до других людей свого часу, він був ще молодим чоловіком. Будучи в силі віку Енох „ходив з Богом,” се є, виконував справедливий Божий закон, і тому Бог показав свою любов до нього, що за його сильну віру Бог взяв його нечаяно із сього первертого світа. Енох **умер** спокійно в сні, не потребуючи переходити страшних хвиль перед смертю.

Здається, що се розумне припущення, що Енох не бачив в своїм життю нічної смерті; бо ап. Павло каже, що Енох не бачив смерті. Вичисливши ряд старозавітних праведників, включаючи в тім Еноха, апостол каже: „По вірі померли ті всі.” (до Жидів 11:13) Розуміється, не треба з того зараз заключати, що Енох був перенесений на яку другу планету; тільки, що Бог дозволив, що Енох у сні умер спокійно і несподівано, без болю і не знав, що умирає. Бог показав йому, що в своїм часі Він знищить смерть і визволить всіх тих, що вірили в Нього, з рук всіх їх ворогів, включаючи в се і смерть. — 1 до Кор. 15:25, 26.

Читаємо, що Енох пророкував, що колись прийде Бог з множеством святих виконати суд над грішниками. (Юда 14, 15) Розуміється, що він казав се пророцтво в присутности людей, котрі за се сміялися з нього і зневажали його. З сього можемо бачити ясно, що Бог сказав Енохови впрост, або в який инший спосіб дав йому се зрозуміти, що прийде час, коли Він

пришле свого Представителя виконати суд над всіма ворогами Бога і визволити людей з ярма. Божий дух вплинув на Еноха і він пророкував. Се було перше пророцтво, яке предсказувало, що прийде Визволитель, Спаситель.

Так отже через тих двох мужів Еноха і Еноса вийшла на яв облуда, річ гидка в очах Божих, і віра, яка Богу подобається. Облуда, овоч зла, походить від диявола; віра є даром, що походить від Бога. Так отже Бог давно показав своє правило, від котрого Він ніколи не відступить. Іменно хто має віру в Нього і ходить дорогою праведности і слухає Його законів, буде нагороджений і буде визволений від всіх ворогів і отримає вічне життя. Доброта і милосерде Боже пробувають во віки. Любов Божу видко на кождім Його ділі.

БЛАЖЕННИЙ муж на лукаву

Не вступає раду,
І не стане на путь злого,
І з лютим не сяде;
А в законі Господньому
Серце його й воля.
Навчається; і стане виш,
Як на добрім полі,
Над водою посаджене,
Дерево зеленіє,
Так і муж той в добрі
Плодом вкриті: Так і муж той
В добрі своїм спіє.
А лукавих нечистивих,
І слід пропадає, —
Як той попіл над землею
Вітер розмахає.
І не встануть з праведними
Злії з домовини;
Діла добрих обновляться,
Діла злих загинуть.

СВІТ ЗНИЩЕНИЙ

ГОЛОВА IV

Слово світ в св. Письмі часто означає людей, що є зорганізовані в племена і держави під наглядом якоїсь висшої або надлюдської сили. Ся вища сила є невидима і св. Письмо називає її небесами; підчас коли зорганізовані народи є видимі і тому називає їх землею.

Шіснайцять століть по трагедії в Едені люде опинилися в оплаканім стані. Вищою властю над ними був сатана і велике число ангелів, що сповняли його розкази. Він з ними був невидимою частию сего „світа.” Маючи силу прибирати людські тіла деякі ангели прибирали форму людей і стали жити з жінщинами, як мужі; з того вийшла раса великанів. „Сини Божі горнулися до дочок чоловічих, а вони їм роджали дітей . . . Земля попсувалась перед Богом і наповнилась насильством . . . бо зопсувало всяке тіло свою путь на землі.”—1 Мойсея 6:4, 11, 12.

Люде на землі становили видиму часть світа. Ся часть світа була надзвичайно зіпсута, а головною причиною сього зіпсуття була невидима його часть. Сатана, головний противник Божий, він одинокий був відвічальний за се. Гордий на свою велич і мудрість сатана думав, що зможе ударемнити Божий плян і тому продумував різні способи, як би діпняти

своїї ціли. Він бачив, що людський рід умерає, і тому певно думав, що коли ангели приберуть людське тіло і стануть жити з невістами, тоді приведуть на світ висшу і сильнішу расу, і тим його царство стане сильнішим. Тому намовив ангелів, щоб стали жити невластиво з жінками.

Се мало такий погубний вплив, що з часом всі люде дісталися під його контролю, за виїмком Ноя і його родини. Св. Письмо пише, що Нояг був совершенний в своїм роді. Сі слова розуміємо так, що Ной і його родина не мали ніякої стичности з тими ангелами; що його кров і його родина була чиста, людська. „Нояг же здобувся на ласку в Господа . . . Нояг був праведний чоловік, без гріха між сучасниками своїми. Нояг ходив з Богом.”—1 Мойсея 6:8,9.

Бог сказав Ноягови, що Він замірив навести на світ великий потоп і тим знищити всякого чоловіка і звірину. „І сказав Бог Ноягови: Конець усякому тілу прийшов перед мене: бо землю сповнено насильством від них. Ото хочу їх викоренити з землі.” — 1 Мойсея 6:13.

Через се не розуміємо, що Бог хотів знищити земську планету, землю, але що Він хотів знищити видиму часть світа, організацію диявола. „Я отсе наведу потоп, воду на землю, щоб вигубити всяке тіло, в котрім є живий дух, попід небесами; і все, що є на землі повиздыхає. І поставлю заповіт (угоду) з тобою: Увійдеш в ковчег ти і сини твої і жена твоя і жени синів твоїх з тобою. — 1. Мой. 6:17, 18.

Нояг вірив в Бога. Він був Йому послушний, і його віра подобалася Богу. „Вірою звістку прийнявши Ной про те, чого ніколи не видано,

в страсі (Божім) збудував ковчег корабель на спасенне дому свого; чим осудив світ і стався наслідником праведности по вірі." — до Жидів 11:7.

Праведне життя Ноя свідчило проти організації диявола так видимої як і невидимої і осуджувало їх. Нояг був свідком для Бога, для того Бог опікувався ним.

З мішанини сих рас, се є, ангельської і людської повстала раса великанів, котрих злоба не знала границь. Тому Бог мусів знищити сю мішанину з лиця землі. Зі смертю Ноя і його родини не було би на землі нікого, хто би був свідком для Бога. Тому Бог мусів очистити землю із сього зіпсутого потомства, а Ноя і його родину перенести через потоп і тоді розпочати наново людську расу. Се Він й учинив.

Потоп

Нояг остерігав людей перед грозячим судом Божим, який Він видасть проти зіпсуття, яке запанувало на землі. Але ніхто не слухав. До сього часу дощ ще не падав на землю (1. Мой. 2:5,6) тому сатані не було трудно вмовити у людей і вони повірили йому, що дощу не буде ніколи. Ніхто з людей не брав собі до серця перестороги Ноя, а навпаки, ще сміялися і кпили собі з нього. Нояг послушний Богу побудував корабель, будова котрого тревала довгий час. В часі того він все говорив людям, що буде потоп.

В назначений час Нояг з своєю родиною і із всякого рода звірями увійшов в корабель.

Тоді відчинилися хляби (вікна) воздушні і стало лляти сильним дощем по цілій землі. Вода покрила цілу землю і все, що жило на ній, згнуло. Між ними також згнуло се нове потомство, що повстало з мішанини ангелів з жінками; але самі ангели не були знищені. Св. Письмо каже, що вони зістали увязнені, і там мають перебувати аж до дня великого суду. — Юда 6; 2 Петра 2:4, 5.

Питання, чому Бог спровадив потоп на землю? Чи се тільки тому, щоби знищити зіпсуті сотворіння? Інші місця св. Письма кажуть нам заключати, що се не була головна причина сьому. Люде давно, як і тепер все питають себе: **Хто є сей Бог?** Сатана в легкий спосіб вмовив майже у всіх людей, що він є висший Бога Єгови. Він став дуже зарозумілий на свою велич і силу; і до певного степеня він се оказував. Бог хотів поучити всі свої сотворіння, що всяке добро і совершенна річ походить від Нього, хто піде за сатаною, потерпить велику шкоду. Він хотів поучити всі розумні сотворіння, що Він один є Вічний, від котрого походить всякий дар, життє і вічне щастє. Те саме виложив пізнійше Господь Ісус в тих словах: „ Се-ж життє вічне, щоби пізнали Тебе єдиного правдивого Бога і того, котрого Ти післав, Ісуса Христа.” — Йоан 17:3.

Потоп був такий страшний, що його знаки ще до нині лишилися на землі. Всі народи без згляду на се, чи вірують в Бога, чи ні, знають з передань, що колись був великий потоп на землі. В своїм часі вони зрозуміють, яка була причина його. Бог поучив тим і людей і ан-

гелів і показав їм свою доброту і милосерде.

Не завадить пригадати собі, що сталося за днів Ноя, а головню при кінці передпотопового „світа.” Потоп був образом ще більшого і страшнішого нещастя, яке прийде на сей світ, коли Бог Єгова покаже всім своїм сотворінням, що Він є всемогучим і Найвисшим зі всіх. Бог поучив Нояга, що зближається потоп, але зі слів Павла видимо, що сей потоп був образом чогось страшнішого, що прийде на світ з кінцем сього віку. — до Жидів 11:7.

Сотки літ уплило по потопі, як Ісус сказав сі слова: „Як дні Ноеві, так буде прихід Сина чоловічого. Бо як було за днів перед потопом, що їли і пили, женились і віддавались аж до дня коли увійшов Ной у ковчег, та й не знали, аж прийшла повідь і поносила всіх; так буде прихід Сина чоловічого.” (Мат 24:37-39) Всі люде сміялися з Нояга, коли він проповідував, що на світ прийде велике нещасте. Вони всі тоді становили часть диявольської релігійної організації і почитали його або якесь сотворінне. Тепер також релігії строять жарти з тих, що проповідують упадок царства сатани а прихід справедливого царства Божого. За днів Нояга було тільки кілька осіб, що були свідками Богу. Його стороні. До них Бог так тепер промовляє: „Ви свідки у мене, що я Бог.”

За часів Ноя кождий питав: „Хто є Бог”? Так само і тепер люде питають „Хто є Бог? Чи є Бог”? Тамтой злий світ, котрого царем був сатана, знищив Єгова в потопі і тим оказав своє невдоволенне проти зла і проти Сатани. Тим також Бог показав і навчив всі свої ро-

зумні сотворіння, що в Нім спочиває всяка сила і власть, що Він виконує її в злуці з своєю мудростю, справедливістю і любовю. Далше, Він через се показав, що людський рід, котрий був гнетений і в неволі сатани, если піjde дорогою, яку Бог назначив в своїм пляні, знайде для себе повне визволення і буде жити вічно в щастю.

Псалом новий Господеві

І новую славу

Воспоєм чесним собором

Серцем нелукавим

Во псалтирі і тимпані

Воспоєм благая,

Яко Бог кара неправих,

Правим помагає.

ВОРОГ НЕ СПИТЬ.

ГОЛОВА V.

Тільки вісім душ (осіб) спаслося з того потопу. Вони перейшли з старого світа, який зістав знищений в потопі. Се було образом, що світ, котрий тоді розпочався промине також, і що тоді частина людей перейде до нового світа, який тоді зложить великий Визволитель, Спаситель, і люде навчатся від Нього доріг, що заведуть їх до вічного життя.

Нояг і його родина були живими примірами Божої могучости, котрий спасає тих, що уповають на нього. Нояг любив Бога і був Йому вірний в своїм життю. Спровадивши потоп на світ, Бог поучив свої розумні сотворіння, що грішники не будуть все процвітати, але погинуть в своїм часі, та що тільки вірні отримають блаженство вічного життя. Се висказав пророк такими словами: „Господь хоронить всіх, що люблять Його, а беззаконних погубляє.” — Псальма 145:20.

По потопі Бог знова розпочав залюднювати землю, котру сотворив для чоловіка. „І благословив Бог Нояга і сини його, і сказав їм: Бувайте плодючі і множуйтесь і залюднюйте землю.” — 1. Мойсея 9:1.

Нояг жив по потопі ще 350 літ; і його діти і діти дітей його множились численно. Позаяк

Нояг любив Бога і служив Йому щиро, він певно учив і своїх дітей любити Бога та заховувати Його заповіді і узнавати Його, як єдиного правдивого і живого Бога. За намовою сатани сини Божі упали і переступили закон Його і тому стягнули на себе Боже негодовання. Тепер він зобачив до чого довела його грішна рада. Коли сатана побачив, що всі грішники зістали знищені а ангели увязнені, се повинно було його навчити, що він не може воювати з Богом і поставити на своїм. Але се не навчило його. В своїй гордості і зарозумілості він став поступати, як передше.

По смерті Нояга на світ прийшов Нимрод і, вирісши, став смілим ловцем дикої звірини, Через свої подвиги він зеднав собі у людей велике пошановання. Сатана, бачучи се, вплинув на них і вони стали віддавати йому божеську честь. Сатана уживає всяких средств, коби лише можна відвести людей від Бога. Будучи сильною духовою істотою, він впливав на думки людей і піддавав їм злі наміри. Се чинив він тому, щоби знова запанувати над ними і відвернути їх від правдивого Бога.

Сатана постановив тепер лучити людей в громади або царства, щоби таким чином міг легше запанувати над ними і провадити ними після своєї вподоби. О тім так читаємо в св. Письмі: „І була на землі мова одна і слово одне. І сталось, як мандрували вони від схід сонця, що знайшли поділле, рівнину, в Синейр землі, та й осілись там. І мовляли одно одному: Ану лише робити цеглу та випалювати. І була в них цегла за камінь а земляна смола за ва-

пно. І мовляли: Ану споруджувати місто з баштою, щоб її верх був до небес; і зробимо собі пам'ять, щоб не розпорошитись нам по цілій землі." — 1. Мойсея 11:1-4.

Се вперше по потопі сатана старався наклонити людей, щоби заводили у себе царів або царство. Слово „місто” означає символічно „царство.” При тій нагоді рішили, що мусять збудувати місто і вежу або башту. І взялися до будови, як рішили. Вавилонська вежа була немов визовом для Бога із сторони сатани. Очевидно він хотів тим вмовити в людей, що їм не треба Бога, та що вони сами можуть знати, як і кому мають віддавати честь і поклін, і як про себе дбати та ратувати себе в потребі. Се був інший хитрий підступ, щоби відвести людей від правдивого Бога. Сатана щодо сього не змінився й досі.

Будуючи вавилонську вежу, люде ділали подібно, як ділають теперішні еволюціоністи і модерністи-поступовці. Сі так само говорять: „Ми не потребуємо Бога, ані Спасителя. Нам Біблії не треба. Ми розумніші, як були люде давнійше. Ми узнаємо тільки силу і наш розум, при помочи котрого ми можемо себе піднести.” В такий спосіб сатана при помочи мудрців і зарозумільців сього світа відвертає велике число людей від правдивого і живого Бога.

Від тоді аж досі сатана все держався тої самої політики: лучив людей в царства, в держави, і за помочю кількох одиниць правив опісля великими масами людей. Йому удалося засліпити їх так, що вони не бачать великого пляну Божого на їх спасення, і тим відвернув їх від

дороги, що веде до життя. В серця верховодячих клас по державах він вляв жадобу майна і чести і при помочи сильної армії і фальшивих релігій застрашив людей.

Бог дозволив, і люде землі Синейр стали будувати вежу. Тим вони хотіли учинити собі ім'я. Вони думали, що в сей спосіб захоронять себе і не розпорошаться по цілій землі. Сатана хотів мати їх близько сеї вежі і коло сього міста, щоби воно стало для них немов містом відпустовим або святим, до котрого всі люде на землі зверталибися за порадою. Таким чином він хотів мати контроль над ними всіма. Його намір відвернути людей від Бога, щоби більше не уповали на Нього, мало що не удався. Йому здавалося, що він знова переміг Бога і що тепер він буде держати народ під своєю властю і вони будуть віддавати йому божий поклін.

Бог Єгова перешкодив сьому, а се зробив для добра людей. Видячи, що сатана знова відвертає людські серця від Нього і хоче зовсім запанувати над ними, Бог постановив поучити їх, що диявол не є богом, а що Він одинокий може їм помочи. Читаємо в св. Писмі, що Бог зійшов споглянути на них, і тоді для їх добра помішав їм мову. До сього часу всі говорили одною мовою.

В такий спосіб Бог хотів поучити людей. „І зійшов Господь побачити город-місто і башту-вежу, що споруджували сини чоловічі. І сказав Господь: Оце ж рід один, мова одна у всіх, а се тільки початок їх заходу коло праці; і тепер ніщо їх не зупинить ні від чого, що задумали зробити. Зійдемож у низ та помішаємо їх мо-

ву, щоб нерозуміли одно одного. І розсіяв їх Господь ізвідси по лицю всієї землі; і покинули споруджувати город-місто і башту. Тим приложено йому імя Вавель; бо там помішав Господь мову всієї землі, і звідти розсіяв їх Господь по лицю всієї землі.” — 1. Мой. 11:5-9.

В наслідок сього деякі люде почали думати, що мусить бути Бог, котрий є висший всіх і котрий все може учинити. Питання однак, чи прийде час такий, щоби люде спізнали, що вони не можуть уповати на диявола? Чи прийдуть коли до свідомости того, що тільки від одного Бога можна сподіватись вічного щастя? Погляньмо до історії світа і переконаймося.

стань же, Боже, суди землю
І суддей лукавих!
На всім світі Твоя правда
І воля і слава.

Господь Бог лихих карає, —
Душа моя знає.
Встань же, Боже, — твою славу
Гордий зневажає.
Вознесися над землею
Високо,-високо,
Закрий славою своєю
Сліпе, горде око.

— — — — —
Господь любить свої люде
Любить не оставить,
Дожидає, поки правда
Перед ними стане.

ПЕРВЕ ВСЕСВІТНЕ ЦАРСТВО

ГОЛОВА VI.

Коли люде не могли себе розуміти, тоді розійшлися в різні сторони світа, і так повставали осібні племена і язики. Многі з них переселилися до Єгипту і там з часом утворили першу всесвітну державу. Першим їх царем був Менес. Се царство опиралося на сильній армії і відзначалося тим, що люде терпіли сильний гнет. Се царство славалося своїми богацтвами, наукою і виробленою релігією. Сі три елементи разом управляли людьми і накладали на них тяжкі тягарі.

В тім часі Бог вибрав собі Авраама, Ісаака і Якова і через них виконував свій великий плян, який мав від самого початку. Сталося, що по часі рідні брати продали любого сина Якового, Йосифа, купцям до Єгипту. Так Йосиф, як і його отець служили вірно Богу і сей обернув смуток Йосифа на радість. Сталося також, що Йосифа фальшиво оскаржено і він дістався до вязниці на неозначений час. Але у тім часі єгипетський цар мав сон, котрого ніхто не міг зрозуміти, ані вияснити. Цар закликав магіків, чарівників, але вони не могли подати його значіння. Тоді цар післав по Йосифа до вязниці, і сей за Божою помочю вияснив сон цареві. Він сказав, що на єгипетський край прийде сім літ урожаю, а опісля прийде сім літ голоду. Длятого порадив цареві, щоби сей

постарався нагромадити багато поживи в часі сім літ урожаю, щоби старчило на сім літ голоду. Йосиф був вірним і добрим свідком для правдивого Бога, і Бог нагородив його за його вірність. Бог все нагороджає тих, що є Йому вірні.

Тоді цар учинив Йосифа першим мужем по собі у своїй державі. Від тоді Йосиф стався дійсним володітелем Єгипту. „І каже фараон дворянам своїм: Чи можна ж нам ізнайти такого чоловіка, щоби на нім був дух Божий? І каже Фараон Йосифови: Після того, як Бог показав тобі те все, нема такого розважного і мудрого, як ти. Ти сам будеш над моїм домом, і слухати ме слова твого все царство моє; тільки престолом я більший над тебе буду.” — 1. Мойсея 41: 38-40.

Йосиф був добрим свідком Божим перед жителями Єгипту. Він показав їм образ великого пляну Божого, який Він уложив на спасення і щастя людей. Розуміється, вони не розуміли сього тоді, бо се було головню написано більше для добра теперішніх людей, котрим дозволено порозуміти Божий план.

За час сім літнього урожаю Йосиф наповнив великі шпіхлірі збіжем; а коли прийшов на край голод, люде стали приходити за збіжем. Приносили гроші і за се діставали хліб. На слідуєчий рік люде прийшли знова до Йосифа, кажучи: Дай нам хліба . . . Кінець бо нашим грошам.” А Йосиф відповів їм: „Пригоніть свій скот.” І так поскуплював у них весь скот за хліб. Та голод продовжувався далше, і люде приходили і просили хліба. На се Йосиф

сказав: Продайте свою землю. І так закупив він всю їх землю для царя. Та голод все ще тривав. Тоді люде поприходили і сказали до Йосифа: Не маємо вже ні скотини, ні землі, то купи нас і бери за невільників царя. (1. Мой. 47:14-23) В такий спосіб люде віддали все, щоб тільки отримати хліба з рук Йосифа.

Тут показано, в який спосіб люде в своїм часі стануть добровільними слугами антитипічного Йосифа, слугами Господа слави, щоби одержати хліб життя і жити. Йосиф запровадив порядок в Єгипті і люде були задоволені. Так отже Бог показав, як доброта і віра будуть нагороджені і принесуть з собою мир і щасття. Йосиф отже був добрим свідком для Господа в єгипетській землі.

По смерті Йосифа наступив новий цар. „Настав же новий цар над Єгиптом, що не знав Йосифа.” (2. Мой. 1:8) За пановання сього гордого слуги сатани люде скоро забули на ласку, яку отримали від Бога через вірного слугу Йосифа. Єгипет зріс тоді до великої сили і став тоді могутньою всесвітньою державою, якої не було рівної їй на землі. Сатана знова взяв увесь нарід під себе: люде забули на Бога і стали віддавати божу честь чотириножним звірятам і гадам. Стали легко жертвою його грішного царства.

Царі і богачі любувались військом, а учені придумували закони, щоби мож лучше держати народ в карбах. Священники як слуги диявольської релігії учили людей поклонятися дияволу і звичайним річам. Сі три класі разом становили диявольську організацію або йо-

го державу. Такій державі св. Письмо надає властиве ім'я: звір. Се царство не знавало правдивого Бога і угнітало людей. Ще до нині маємо заховані образи Фараона з котрих видно, що се була горда штука. Під впливом сатани люде малювали різні образи і робили собі фальшивих богів, і опісля поклонялися їм. Він все так діяв. Що-будь ставив людям перед очі, щоби тільки відвернути їх від правдивого Бога, і щоби не довідалися о Його пляні.

За увесь час Бог мав своїх свідків в сім краю. Йосиф був спровадив свого отця і своїх братів до Єгипту. Їх діти сильно множилися, і по якимсь часі була їх велика громада. Вони вірили в правдивого Бога і йому єдиному поклонялися. Від смерті Якова Бог узнав їх за свій вибраний нарід. З сеї причини диявол подбав про се, що Єгиптяне стали їх дуже тиснути, однак Бог опікувався ними. Безперечно Бог дозволив своєму народови перебувати на час в Єгипті, щоби тим дати розумним сотворінням певні науки, які були їм потрібні і які вони в своїм часі стануть розуміти.

Коли Яков був на смертній постелі, він предсказав, що з покоління Юди вийде великий Спаситель людей і що до нього згромадяться народи. Діти Якова знані від тепер Ізраїльтяне перебували далше в Єгипті і множилися далеко скорше, аніж Єгиптяне. Тому Фараон видав розказ повитухам, щоби убивали кожного хлопця, який уродиться Ізраїльтянам; если уродиться дівчина може жити. Се був підступ диявола; він не хотів допустити, щоби прийшов на світ обіцяний Спаситель через поко-

лінне Юди. Але розуміється він не мав на стільки сили, щоби знищити плян Божий, хочай у своїй гордості думав про се.

Бог допомагав Ізраїльтянам. Вкінці прийшов на світ Мойсей, котрий за Божою помічю вивільнявся від смерті. Його взяли на царський двір і там виховувався, і навчився всякої мудрости (2. Мой. 2:1-10) Бог був все з Мойсейом, позаяк через нього і в нім хотів показати образ великого Спасителя, що мав прийти на світ. Опісля побачимо, як диявол уживав тих самих средств, щоби знищити Спасителя світа, як се ділав з Мойсейом.

Мойсей вірив в Бога. (до Жидів 11:24-25) Він радше волів терпіти з своїм народом і служити правдивому Богу, як жити в розкошах і честі, які диявол і його всесвітнє царство могло йому дати. Бог опікувався далше своїм вибраним народом і все так зділав, щоби в своїм часі можна було через них показати людям, що Він є добрий і милосердний.

Обставини так зложилися, що Мойсей мусів утікати до чужого краю і там жити. Фараон єгипетський цар став тиснути Ізраїльтян щораз гірше і гірше. Плач їх дійшов до Бога.

Ангел Господень явився Мойсейови, як пасівці у свого тестя, і сказав: „Се Бог посилає мене до тебе сказати тако: „Я бачив бідова́нне людей моїх в Єгипті і почув плач їх з причини приставників; знаю, бо печаль їх. І зійшов я ратувати їх з потали Єгипетської та вивести їх з землі сеї, та ввести їх в землю добру і простору, в землю текучу молоком та медом, в займище Канаанське та Гетейське та Аморій-

ське та Ферезеївське та Євузіївське. І се плач синів Ізраїлевих дійшов до мене, та й бачив я горе їх, яким тіснять їх Єгиптяне. Йдиж ото, пішлю тебе до Фараона, щоби ти вивів нарід мій, сини Ізраїлеві з Єгипту." — 2. Мой. 3:7-10.

Як Бог сказав, так Мойсей учинив. Пійшов до Єгипту, щоби ратувати свій нарід. До помочи йому станув його брат Арон. Послушні Божому розказови станули обидва перед Фараоном і сказали: „Так сказав Господь Бог Ізраїлів: відпусти люде мої, щоби сотворили свято мені в степу." Єгипет була тоді могутча держава. Зарозумілий і гордий понад всяку міру єгипетський цар з погордою і обуренням промовив: „Хто сей Господь, щоб я послухав голосу його, та відпустив сини Ізраїлеві? Не знаю Господа і не відпущу Ізраїля." — 2. Мойсея 5:2.

Від тоді утиск над Ізраїлем ще більше погіршився. Тому Бог сказав менше більше таке до Мойсея: „Я покажу фараонові, хто я є. Ти побачиш, що я йому заподію." (2. Мой 6:1) Гнет і кривда, які заподіювано ізраїльському народови дали Богу нагоду показати людям свою силу і об'явити їм, що Він є всемогутим і вічним Богом, та що Він є Богом справедливості, мудрості, любови і сили. Люде забули на Бога, і тепер надійшов час для Нього зійти до Єгипту і через своїх видимих представителів учинити собі ім'я. Опісля пророк, згадуючи о сій події, писав: „І де є другий нарід, що був би рівний Твоєму народови, Ізраїлеви, сьому єдиному народови на землі, задля якого приходив Бог, щоб придбати собі в нарід і прославити своє ім'я, і вдіяти велике і

страшне перед народом твоїм, що його викупив собі від Єгиптян, вбиваючи народи їх і боги їх? (2. Сам. 7:23) Тоді Бог промовив до Мойсея. „І будуть знати Єгиптяне, що Я Господь, як простягну руку мою на Єгипет і виведу сини Ізраїлеві зпоміж них.” — 2. Мойсея 7:5.

І знова Бог післав Мойсея і Арона до єгипетського царя і в імені Божім зажадали, щоби позволив Ізраїльтянам опустити Єгипет. Та Фараон відмовив. Тоді Бог став посилати на Єгипет кари за карами. Ріки обернулися у кров; опісля найшли жаби, кліщі (хибно переведено: комарі) і мухи песячі і пр. Фараон на хвилю жалував і обіцяв пустити їх, але опісля знова стояв при давнім.

Тоді Бог сказав Мойсейови: „Ще одну кару наведу на фараона і на Єгипет, а потім відпустить він вас звідси. Як мусить відпускати вас, тоді гонити буде вас ізвідси прогоном.” (2. Мой. 11:1) Тепер Господь почав приготувляти свій нарід, щоби через нього поучити всі свої розумні сотворіння, що Він є всемогучим Богом Єговою. Він розказав Мойсейови скликати всю ізраїльську старшину і поучити їх, щоби кожда родина взяла собі самчика, ягня однолітне, десятого дня місяця Нісан, першого місяця, і держала в хаті аж до чотирнайцятого дня сего місяця, і тоді забила його і кровю його окропила двері і одвірки хати. Хто учинив так, для того ся кров була охороною. „Бо я пройду по єгипетській землі тої ночі і повбиваю кожного первенця в єгипетській землі, і людину і скотину, і над усяким богом єгипетським сотворю суд, я Господь. І буде кров вам

знаменем, знаком, по хатах, де будете. Побачивши кров, мину вас і не буде у вас знищення, смерті, як карати му Єгипет." — 2. Мой. 12:12.

Ізраїльтяне послухали Мойсея і все приготували, що було потреба. Кожда Ізраїльська родина убила ягня і кровю його покропила поріг і одвірки дверей і, зачинивши за собою двері, чикали в хаті аж до рана. Сеї ночі, коли гордий і зарозумілий цар і його піддані, що уповали на фальшивих богів, спокійно спочивали, ангел Господень перейшов по цілій єгипетській землі і поубивав всіх первородних єгипетських синів. Нікого не пощадив, ні царя, ні найбіднішого його слугу, з виїмком Ізраїльтян, що послухали Бога і кровю ягняти покропили одвірки і поріг своєї хати. Ангел поубивав всіх первородних з людей і зі скоту по цілім краю. О півночі встав цар і побачив сина мертвого. По цілім краю повстав великий крик і лемент, бо не було хати, де не було би мерця.

Цар покликав Мойсея і Арона і приказав їм, щоби Ізраїльтяне сейчас забиралися з його краю. „І вівці ваші і товар ваш забирайте, як мовляли та йдіть, а мене благословіть. І понукали Єгиптяне людей, хапаючи проводити їх з землі, бо казали пропадемо всі." (2. Мой. 12:32, 33) В такий спосіб Бог так, як приобіцяв, дав Фараонові добру науку, щоби знав, хто є Бог. В цілім краю ангел понищив всі образи і статуї єгипетських богів; і ціла земля була повна смутку і плачу. Як читаємо: „І ховали Єгиптяне первінців своїх, що побив Господь між ними; і довершив Господь суд над богами їх." — 4. Мойсея 33:4.

Здавалося, що таке велике нещасте, яке спіткало Єгиптян, і те, що їх всі боги були скинені і знищені, буде достаточною наукою для Фараона і навіть для його висшого пана диявола, і переконуються, що не можливо воювати проти Бога. Але гордість і зарозумілість лихого не знає границь. Бог знав, що Фараон буде думати в своїм серці, тому постановив дати йому ще більшу науку, щоби „зрозуміли Єгиптяне, що я Господь.” — 2. Мойсея 14:4,

Велике число Ізраїльтян вийшло з Єгипту, бо 600 тисяч душ і стали табором над берегом Червоного моря. Оплакавши смерть свого сина, Фараонові стало жаль, що випустив Ізраїльтян, і тому пустився в погоню за ними, щоби їх поубивати. Ізраїльтяне побачивши Фараона з військом, сильно налякалися і заголосили до Господа, та стали нарікати на Мойсея, кажучи, що він вивів їх хиба на те, щоби їх тут Єгиптяне поубивали. „І сказав Мойсей людям: Не лякайтесь і стійте, так і побачите ратунок Господень, який сотворить нам Господь сьогодні. Бо Єгиптян, котрих сьогодні бачите, не бачите мете во віки. Бо Господь буде воювати за нас, ви ж будьте спокійні.” 2. Мойсея 14:13, 14.

І Бог показав свою могучу силу. Ангел Господень, що в хмарному стовпі йшов поперед ізраїльського табору, станув тепер поміж Ізраїльтян а Єгиптян; Ізраїльтяне мали світло, а Єгиптянам була темрява. Тоді Мойсей на розказ Божий простер руку понад море і почав віяти сильний вітер всхідний і за цілу ніч відогнав море взад і морське дно стало сухе.

Ізраїльтяне перейшли щасливо на східний беріг моря і в такий спосіб визволилися зпід тяжкої руки Єгиптян. На знак подяки заспівали пісню визволення. „Заспівав тоді Мойсей і сини Ізраїлеві пісню Господеви, і співали сими словами: Ой співаймо ж Господеви, славно бо прославивсь, і коня і їздця Він повергав в море. Господь, сила моя і велич, був моїм ратунком. Він мій Бог і я споруджу дом йому преславний. Вознесу його, прослаблю Бог-Отця благого. Господь се муж-воїн страшенний, на імя Господь він.” — 2. Мойсея 15: 1-3.

Так закінчилося перше царство сатани. Як великий млинський камінь пірнув у море. Так Бог виконав свій суд проти фальшивих богів і прославив своє імя (2. Мой. 12:12) Бог хотів, щоби люде пам'ятали про сей день, і тому через пророка казав се описати, щоби люде мали науку для себе.

„І сказав Єстро благословен Господь, що вас визволив з неволі Єгиптян, з руки Фараона спас вас. Тепер знаю, що Він більший, аніж усі бо-гове, тим самим їх переважив, чим вони пишались.” — 2. Мойсея 18: 10, 11.

„Ти Господи, єдиний, Ти сотворив небо, небеса небес і все військо їх, землю і все, що на ній, моря і все, що в них, і Ти живиш усе і небесне військо тобі кланяється . . . Ти побачив нужду батьків наших в Єгипті, почув поклик їх коло Червоного моря. І показав знамена і чуда над Фараоном і над усіми слугами його, і над усім народом землі його, Ти бо знав, які вони були горді проти них, і вчинив еси собі імя до сього дня.” — Неемія 9:6, 9, 10.

„Але Він спас їх задля імени свого, щоби явити велику силу свою.” — Псальма 106:8.

Єгова був добрий для єгипетського народу, бо післав їм вірного свого слугу Йосифа. Але вони не оцінили його доброти і не хотіли слухати Бога, а пійшли за дияволом і його слугами. Тепер Бог показав своє негодовання проти сатани і проти царства, яке він оснував і у тім самім часі показав немов в образі великі річи, які мають прийти в будучности.

Події в Єгипті показували на се, що буде діятись з кінцем віка; як теперішні царства проминуть серед страшного часу горя. (Одр. 18: 21-24) Народи землі мали нагоду спізнати велику доброту Божу зглядом себе, але вони погордили Ним. Замість Йому віддати за се честь, вони все приписували своїй мудрости. Се чинили вони під впливом сатани. Що сталося із Єгиптом, се на далеко більші розміри повториться з ними. — Матей 24: 21, 22.

Питання тепер, чому Бог поубивав всіх первородних синів в Єгипті та знищив армію в морю? Чи се учинив тому, щоби тільки пімститися і показати своє самолюбство? Бог ніколи не ділав нічого з самолюбства. Життя є даром від Бога. (до Римлян 6:23) Увесь людський рід живе тільки з ласки Божої; за гріх Адама він стратив право жити. Первородні сини Єгипту підпадали під те саме правило. Бог замірив у своїм пляні пробудити в будучности всіх тих, що поумерали і серед сприяючих обставин дати їм догідну нагоду заслужити собі життя. Серце кожного пануючого було тісно звязане з його найстаршим сином, позаяк він ставав

його наслідником. Смерть їх, як кара для них, мала поучити їх, що їм не вільно легковажити собі правдивого Бога та що їх боги се фальшиві боги, котрі не в силі устоятись перед Богом Єговою.

Сі повисше наведені місця св. Письма кажуть нам, що Бог оказав свою велику силу на яв тому, щоби учинити собі ім'я. Питання, в чийх серцях Бог хотів прославитись і учинити собі ім'я? Певно, що не в серці диявола, позаяк сей пустився на злу дорогу і знав, що його чекає смерть. Але в серцях ізраїльського народу Бог хотів положити своє ім'я. Він вибрав сей нарід за свій і хотів уживати його для своїх цілей. Отже для їх добра і для добра всіх Божих людей, які будуть після них, Бог учинив се велике діло.

Най же люде знають о тім, що тільки Єгова є всемогучим Богом, і що знищення єгипетської армії було тільки першим кроком у великім Його пляні. Єсли люде зрозуміють, що Бог все, коли оказує свою силу, лучить з тим також свою любов і ділає на їх добро, тоді вони навчатись любови і послуху і будуть Йому служити і отримують від Нього блаженства, які Він приготував для тих, що будуть Його любити і Йому служити.

Але Бог пощадив кожного первородного ізраїльського сина задля віри і послуху їх вітців. Се мало бути для них наукою, що також опісля вони все мають бути послужні правдивому ілюбому Богу.

ГОЛОВА VII.

ТИПІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ

Організацією називаємо союз або товариство певних осіб, котрі ділають після наперед уложеного пляну. „Звісні від віків до віків всі діла його.” (Діяння Ап. 15:18) Маючи від самого початку визначений плян праці, розуміється, Бог все так уложив, що Його сотворіння виконують сей плян. Все, що Бог сотворив, свідчить найкраще, що Він ділає в порядку і через певну організацію. „Небеса являють славу Божу і простір звіщає про діла рук його. День дневи сповіщає про них, і одна ніч дає вістку другій. Ні се мова, ні се слово, але чути їх голос. Ціла земля свідчить про них; аж до кінців вселенної слова їх. Він зробив їх наметом сонця”. Псальма 19:1-4.

Научитись порядку се одна з найтящих наук для всіх сотворінь. Хто відступає від Божої дороги, сей не може подобатись Богови. Люде звичайно відступають від сеї дороги тому, бо є слабі самі з себе або хто другий їх намовить до сього. Хто свідомо і добровільно виступає проти визначеної Богом дороги, сей допускається зради. Бути покірним, означає, підчинятись Богу і ступати дорогою, яку Він назначив. Гордість се річ зовсім противна покорі. „Попереду погибелі йде гординя, гордість, а поперед упадку — надуте серце.” (Кн. Прип. Соло-

мона16:18) Бог гордим противиться, а покірним оказує свою ласку. (1. Петра 5:5) Хто охотно сповняє заповіді Божі, сей любить Бога. (1 Йоана 5:3) Можемо бути зовсім певні, що всевідучий Бог має одну дорогу, якою виконує свій плян. Навіть не лицювало би Богу мати більше доріг, але сатана всегда вмовляв в людей, що вони є на стільки мудрі, що можуть виконувати свої пляни, не звертаючи зовсім на Боже слово. Хто так поступає, буде жалувати. „Великим спокоем радуються ті, що люблять закон Твій, і нема для них спотикання.” (Псальма 119:165) Хто любить Божий закон, сей буде при Божій організації і буде виконувати плян Божий. Хто любить закон Божий і радо його сповняє, такий здасться у всім на Бога, і діляючи так, буде радуватись Божим спокоем, що перевищає всяке людське поняття. Всьо потверджує, що Бог має перед собою витичений плян. Чоловік мусить спізнати, що Бог виконує свій плян систематично і пляново. Се як раз ми тут досліджуємо. Однак чоловік не повинен тратити цілий свій час на се тільки, щоб довідатись, чи Бог має плян. Се кождому розумно. Але чоловік повинен старатись спізнати, в який спосіб Бог виконує свій плян, і тоді пристосуватись самому до Божого закону і сповняти його охотно.

Від Едену аж до знищення єгипетської армії в Червонім морю Бог старався поучити свої послужні сотворіння, що Він є всемогучим Богом, котрий посідає всю мудрість, справедливість, любов і силу. Він вибрав потомків Якова, названих инакше Ізраїлем, і зорганізував їх

в нарід або державу відповідно до свого наперед уложеного пляну. Найперша лекція, якої Він научив їх, була ся, що Він є правдивим Богом. Для їх добра Він учинив собі ім'я, коли поубивав первородних єгипетських синів і знищив їх фальшивих богів. Ся наука була дана для добра Ізраїля і для тих, що мали прийти по них.

Кожда річ на сонці кидає свою тінь. Тінь се образ чогось дійсного. Слово „тип” означає майже те саме. Типом називаємо образ або уособлення чогось дійсного, що прийде в будучности. В способі, як Бог обходився з ізраїльським народом, ми бачимо немов тінь того, на що наперед вказували певні добрі річі, котрі мали прийти пізнійше; або немов бачимо тінь, котрі наперед кидали певні добрі річі, котрі мали прийти в будучности. Як каже ап. Павло: „Се тінь того, що настане.” (до Колосян 2:17) А в другім місці: „Бо закон мав тінь (не-наче був тіню) будучих благ.” (до Жидів 10:1) Говорячи далше о тім, що Ізраїль пережив на собі, так каже: „А те все сталося (було) для них прообразом, прикладами для них; а написано нам на науку, для напiмнення нас.” (1 до Коринтян 10:11) Опираючись на тих і їм подібних других місцях св. Письма, бачимо, що Ізраїль, котрого Бог зорганізував в нарід був типичною організацією, котра собою наперед вказувала на щось лучшого, що прийде в назначенім Богом часі. Задля сеї то причини поведенне Бога з Ізраїлем має дуже велике значінне для всіх тих, що бажають жити і хотять пізнати

Божий закон, котрий вкаже людям дорогу до життя і щастя.

Початком Божої типічної організації був Авраам, котрий з першу називався Аврам. Він був дідом Якова, котрий опісля зістав названий Ізраїль. Авраам є названий отцем віруючих. Бог узнав його як праведника і приятеля свого. Розуміється, що він, як чоловік був несовершенний, будучи потомком Адама. Але його серце було праве і чесне; він вірив і служив Богу, і тому його віра зістала почислена за праведність. — до Римлян 4:9, 24.

Аврам проживав з своїм отцем Тара в Урі Халдейськiм. Від смерті Адама перейшло тільки дві генерації, і з оповідань Авраам міг дізнатись о грішнім поступку Адама. Він міг довідатись о Авлю і як Бог нагородив вірного Еноха. Він міг також дізнатись, що за віру Нояга Бог спас його від страшного потопу і ужив його, щоби він розпочав наново залюднювати землю. Молодий мущина Аврам вибрав дорогу віри і надії на Бога. (1. Мой12:1,3) Послушний розказови Божому Аврам покинув свою вітчину і удався в чужий край, де тоді жили Хананейці, і звідси ся країна називалася Ханаан. (1. Мой. 12:7) Прибувши до сього краю, настав там голод і Аврам пійшов до Єгипту.

Перед тим Бог обіцяв був Авраамови, що він буде мати насінне-потомка, і що через нього і його насінне прийде благословення на всі роди землі. Диявол ненавидів се насінне. (1. Мой. 3:14) Без сумніву він знав про обітницю дану Авраамови. Тому він почав продумувати над способом, як би фараон, один з його слуг, збеще-

стив жінку Авраама і таким способом змусити Бога або прийняти се незаконне потомство, або відкликати своє слово. Фараон, побачивши Сару, красну жінку Авраама, приказав спровадити її до своєї палати. Та Бог не допустив, щоб сей учинив з нею гріх, спровадивши на дім фараона тяжкі кари. Фараон бачучи се настрашився і відпустив Сару чистою домів. Злобний підступ сатани знова не удався.

Тоді Авраам повернув знова до Ханаану, і Бог знова обіцяв йому, що сей край він отримає і його потомство по нім. (1. Мой. 13:15) Коли Авраамови було дев'ятьдесять дев'ять літ Бог показався йому і сказав: „Я Бог всемогутний. Ходи передо мною і бувай шири́й і праведен. . . І не будуть уже звати тебе на імя Аврам, а буде імя твоє Авраам, бо я вчинив тебе отцем многих народів. І зрощу тебе вельми велико і вчиню тебе народами, і царі будуть виходити з тебе. І поставлю мій заповіт (мою угоду) між мною і тобою і потомками твоїми по тобі в їх родах про віковичний заповіт, щоби мені бути Богом тобі і потомкам твоїм по тобі. І дам тобі і потомству твому по тобі землю, що в ній тепер чужинцем єси, всю Ханаан землю на віковичну державу, і буду їх Богом.” — 1. Мойсея 17:1, 5-8.

Щераз сатана старався знищити плян Божий і збещестити жінку Авраама, щоби обіцяне насінне було нечисте, але Бог не дозволив досягнути йому свого наміру. — 1. Мойсея 20:1-7.

Коли Сара вже постарілася і минув час, коли могла родити, а Авраамови було вже сто літ, Бог так учинив, що Сара почала і вродила сина,

котрому дала ім'я Ісаак. Тоді Бог обіцяв Авраамови, що „в Ісааці наречеться тобі потомство.” 1. Мой. 21:1, 12.

Сей Ісаак представляв або був тінею „обіцяного насіння,” через котре мусіло прийти благословення на цілий людський рід, як о сім ясно сказано до Галат — 3:8, 16; 4:22-28.

Тут Бог показав живий образ, котрий був тінею або відсвітлював риси одної частини Його пляну. В сім образі Авраам немов представляв самого Бога, підчас коли Ісаак представляв єдинородного і возлюбленого Сина Божого, котрий опісля був названий іменем Ісус. Принесення Ісаака на жертву через Авраама представляло або було тінею, як Син Божий буде принесений на жертву, як велика жертва, що буде жертвою-за-гріх світа на добро цілому світові, щоби в назначенім Богом часі всі народи землі могли визволитися від ворога; могли визволитися від його грішного впливу і від його грішних діл, котрі завдали смерть цілому людському роду. Авраам не розумів, що сей образ представляв. Він не розумів, тільки вірою вірив. Бог розказав йому так зробити, і він так зробив. Се була проба віри Авраамової, і він перейшов мужню пробу і Бог нагородив його віру.

Щоби показати сей образ Господь Бог розказав Авраамови взяти свого єдиного сина Ісаака, котрого він дуже любив і в котрім зложив всі свої надії, щоби пійшов на гору Морія і там приніс його на жертву, спаливши огнем. Позаяк Бог сказав Авраамови, що „в Ісааці назветь-

ся твоє насіння," і що через нього прийде благословення, тому принести свого сина одинака на жертву було для нього дуже тяжкою пробою. Послушний Божому розказови Авраам приготував дерево на жертівник, взяв огонь і ніж і пустився з Ісааком на гору Морія. Авраам побудував жертівник, положив дерево на нім, взяв свого сина Ісаака і положив його на жертівник, і простяг руку по ніж і хотів ним проколоти його. Ще лиш мінута і ніж втопиться в серці Ісаака і син буде мертвий. Бог хотів випробувати Авраама і його віру. Коли побачив, що Авраам хоче вже убити свого сина, тоді Бог втримав руку його, щоби не клав на свою дитину. І читаємо:

„Озвався до нього ангел Господень і сказав: Аврааме. Він же сказав: Ось я. І сказав: Не клади руки твоєї на хлопця, і не роби йому нічого і нічого; тепер бо я пізнав, що ти боїшся Бога, і не пощадив еси сина твого возлюбленого задля мене. І позирнувши Авраам очима своїми побачив, що баран із заду завяз рогами у гущавині. І пішов Авраам і взяв барана і приніс його на всепалення замість сина Ісаака. І приложив Авраам призивіще місцю тому: Єгова-Уре, Єгова-Господь бачить, як і по сей день говорять: На горі Господа побачать. І озвався ангел Господень до Авраама вдруге з небес, кажучи: Мною самим клявся я, се Господнє слово, за те, що ти вчинив таку річ, і не пощадив еси сина свого возлюбленого мене ради, велико благословлю тебе, і намножу твій рід, як зорі небесні і як пісок узкрай моря, і внаслідок потомство твоє царини-міста ворогів сво-

їх. І благословляться в потомстві твому всі народи землі, тим що ти послухав голосу мого." (1 Мойсея 22:11-18) Сю тінь, яку кидав сей образ, виконано опісля за порядком точка в точку. — Йоан 3:16, 17.

Опісля Ревека стала жінкою Ісаакови і була також неплідна. Тоді Ісаак молив Бога і вона почала і породила близнюків, Есава і Якова. Бог дав пізнати, що Яков має бути наслідником обітниці, і що через нього має прийти насінне, котре буде благословити всі роди землі. Сатана і тут став продумувати і намовив Есава, щоб сей убив свого брата Якова. (1. Мой. 27:42, 43) Яков втік перед ним до землі Гаран. Умучений дорогою заснув він на горі, котру опісля прозвано Бетель. Камінь підложив собі під голову і так заснув. У сні побачив Господа, котрий таке сказав: „Я Господь Бог Авраамів, отця твого, і Бог Ізааків. Земля, що на ній лежиш, віддам тобі її і насінню твому. І буде насінне твоє, як пісок земний і розпросторишся на захід сонця і на схід сонця і на північ і на полудне і благословляться в тобі всі коліна землі і у насінню твому. І се я з тобою і оберегати му тебе на всякій дорозі, що нею пійдеш, і верну тебе в сю землю; бо не покину тебе, аж сотворю все, що сказав тобі.”— 1. Мойсея 28:13-15.

Се той сам Яков, котрого сина Йосифа продали до Єгипту, де пізнійше став царем сеї землі і дав свідоцтво імени Божому. Се був той сам Яков, котрий був отцем такого великого числа Ізраїльтян, котрих Бог в чудесний спосіб визволив з Єгипту. Від тоді аж досі за Божою

волею стаються події, котрі немов живі образи показували на пізнійші річи, що стануться відповідно до Божого пляну. Вони вказували на Спасителя світа, котрий визволить з неволі сатани і зпід його грішного впливу всіх тих, що схотять вірити в Бога і бути йому послухні.

Яков мав дванайцять синів і вони стали головами дванайцять поколінь в ізраїльському народі. Яков постарівся і надійшов час смерти. Він прикликав до себе своїх синів, і під впливом Божої сили він висказав велике пророцтво. „У Юди не похитнеться берло між коліними і не минеться у нього законодавець, аж прийде Шільог; і до нього зберуться всі народи.” — 1. Мойсея 49:10. [Перевід з єврейського].

Берло означає право панувати. Законодавець се той, що показує людям дорогу, якою мають поступати, і опікується ними і береже їх та учить їх дороги життя. Шільог, значить Мессія або Спаситель. Він буде збирати до себе народи. Отже через Якова Бог висказав пророцтво, предсказуючи прихід того, що мав знищити злі діла диявола і довести все до щасливого успіху.

Завіт або угода закону

Ми оставили дітей Ізраїля на східнім березі Червоного моря, як вони безпечні від Єгиптян заспівали піснь визволення з неволі. (2. Мой. 15:1-21) Три місяці пізніше ми бачимо їх у синайській пустині. Мойсей, котрий за Божою допомогою став їх спасителем і визволив їх з Єгипту, вийшов на гору. Там Господь Бог про-

мовив до нього: Так промовиш до дому Якового і до синів Ізраїля: Ви бачили, що сотворив я в Єгипті лихим Єгиптянам. Як підніс вас на крилах орлиних і всіх поприводив до себе. Ото ж коли будете голосу мого слухати і хранити завіт мій із вами і умову, так будете (пай мій) особливим скарбом моїм між народами; бо моя земля вся вселенна. І будете в мене ви царством священним (царством священників), народом вибраним. Се слова, що мусиш промовити синам Ізраїлевим. І прийшов Мойсей і покликав старших мужів громадських і розказав перед ними всі словеса, що заповідав йому Господь. І відказали всі люде одностійно і мовляли: Усе, що сказав Господь, будемо сповняти. І переказав Мойсей слова від людей Господеві." — 2. Мой. 19:3-8.

Третого дня по тім Бог потвердив завіт закону (угоду, котру заключено під услів'ями, що ізраїльський нарід зобов'язується прийняти і виконувати закон, який дав їм Бог, тому називалася отся угода — угода закону або завіт закону). Сей завіт або угоду учинив Бог з ними ще в Єгипті перед Пасхою, перед виходом із Єгипту. А тепер Бог дав їм і означив ці закони подрібно, щоби знали, чого мають триматись і як поступати. Між ними були такі приписи: „І сказав Господь всі слова отсі, кажучи: Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з Єгипту, з дому неволі. Нехай не буде в тебе богів інших перед моїм лицем. Не будеш робити собі різбленого образу, чи подобини того, що на небесах, у горі, і того, що на землі внизу, і того, що в водах і попід землею, щоб не пропадав ниць пе-

ред ними і служив їм, бо я Господь Бог твій, ревнивий, що караю беззаконне отців на дітях до третього і четвертого роду тих, що ненавидять мене. І роблю добро тисячам родів тих, що люблять мене і допильнують заповідей моїх. Не призивати меш імени Господа, Бога твого, надармо." — 2. Мойсея 20:1-7.

В тім законі положено головно великий натиск на се, що люде не сміють робити собі різблених образів, статуй, і перед ними падати ниць і їм служити. Яка була причина такого розпорядження? Чи може Єгова боявся, що його противник, сатана, схоче собі привласти поклін і честь, які справедливо належалися Богу? Чи може Бог надав сей закон з самолюбства, боячись, щоби не було інших богів? Ні. Сатана вмовив в многих людей, що Бог дав сей закон з самолюбства, але се неправда. Бог вже показав свою безмірну власть, що він може знищити всяке сотворінне на небі і на землі, еслиби Він так хотів. Отже не мав причини боятись. Питання, чомуж він дав таке застереження у своїм законі? Бог знав ненасичену жадобу сатани, котрий змагав до сього, щоби сотворіння віддавали божу честь йому, а не правдивому Богу. Він знав, що як люде пійдуть за сатаною, се доведе їх до гріху і мусять за се умерти. Але потоп і кари над Єгиптом повинні були о тім надто переконати всі розумні сотворіння. „Так певно, як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю я смерти грішника." — Езекиїл 31:11.

Богу не було приємно відбирати життя грішникам. Він хотів дати добру науку своїм розумним сотворінням. Він хотів дати зрозуміти

людям, щоби знали і вірили, що самотою до життя і щастя є творити добрі діла; і що ніхто не може творити добрих діл, коли не сповняє заповідей Божих. Бог любив людей і тому учинив з ними завіт (угоду) закону, а перовсім розказав Ізраїльтянам, щоби не мали інших богів окрім Нього.

Бог ужив тепер Ізраїльтян, щоби за посередництвом них показати тінь або образ свого великого пляну спасення. В Його пляні було післати Спасителя; і Він обіцяв, що сей Спаситель прийде через насінне Авраама. Єсли би Бог не був опікувався тим народом, сатана напевно поконав би їх і відвернув би їх від Бога, і так сей нарід стратив би благословенне, яке обіцяв Бог для них. Іменно, вони не могли би бути тими, з котрих мав вийти Спаситель. Тому Бог дав їм свій закон, щоби захороняв їх і беріг їх і був для них немов учителем, котрий провадив би їх правою дорогою аж до приходу Спасителя, котрий визволить людей від їх гнобителя. Приобіцяне щасте не могло прийти через завіт закону, але закон був потрібний, щоби Ізраїль не відступив від правдивої дороги та заховав своє серце чистим, щоби міг прийняти Того, через котрого мусіло сплисти благословенство. Розбираючи се питання ап. Павло так каже: „Бо коли з закону наслідство, то вже не з обітниці: а Бог дарував се Авраамови через обітницю. На що тоді закон? Задля переступів додано його, аж прийде насінне, котрому обіцяно; і був він уряджений рукою посередника.”— до Галат 3:18, 19.

Тіни.

Закон, який Бог дав Ізраїльтянам, має свій початок у Єгипті, коли установляв пасху. Сей закон приказував, щоби взяти ягня на жертву, що не сміло мати ніякої казни. В певнім часі ягня мало бути убито, а кров його треба було покропити поріг і одвірки дверей. Ся кров мала бути охороною для первородних сього дому в ніч пасхи і мала також статись підставою визволення ізраїльського народу з рук Єгиптян слідуючого дня.

Те все було немов тінею, що вказувало на щось кращого, що прийде в будучности. Ягня було образом Того, що мав статись Спасителем всіх людей і взяти гріх світа. Коли Ісус прийшов на сей світ, він був дійсним ягнятем або антитипічним ягнятем, котрого образом було ягня в Єгипті. Йоан Хреститель, коли побачив Ісуса закликав: „Ось Агнець Божий, що бере на себе гріх світа.” (Йоан 1:29) Закон, котрий розказував зробити пасху, вказував отже на Ісуса Христа. Ізраїльтяне мусіли раз в рік обходити пасху рік-річно. Коли Ісус Христос умер на кресті, Він був тим дійсним пасхальним агнцем, котрий умер раз за всіх; і тим приготував Він велику ціну викупу за всіх людей. — до Жидів 10:10; 2:9.

Сей закон жадав також від Ізраїльтян, щоби вони раз в рік святкували одно свято, знане Днем Примирення, коли мали приносити жертву примирення. В тій цілі Мойсей мусів побудувати Навет в пустини. Се було простокутне шатро побудоване з дошок і поділене на дві часті. Одна частина називалася Свята, а

друга Святая Святих. В певнім віддаленню від нього була огорожа з полотна, і се місце довкруги намету називалося: Двір або подвірє. В День Примирення найвисший священник мусів убити на дворі однорічного бичка, без ніякої скаси, і взяти крови сього бичка в посудину і кадило і огонь і увійти до Святая Святих і там закадити перед скринєю свідчення або скинєю завіта, а опісля покрити кровю ублагальною або місце милосердя один раз а перед Скринєю сім разів.

О Дню Примирення описано в 3. кн. Мойсея 16 глава. В такий спосіб принесена на жертву кров бичка була жертвою за гріх, як написано: „І принесе Аарон бичка на жертву-за-гріх, що був за него (замість нього), та й спокутує (учинить примирення) за себе і за дім свій.” (3 Мой. 16:6) Опісля священник мусів взяти козла названого козлом Господнім, і убити його і крови його ужити, як жертву-за-гріх, несучи її до Святая Святих в такий самий спосіб, і так учинити, як се ділав з кровю бичка; і се становило жертву-за-гріх за людей. Сю церемонію виконувано все тільки раз в році. Се було образом великої жертви-за-гріх, яка буде принесена в будучности за людей. Навет був лише тінею або образом, вказуючи на кращі річи. — до Жидів 9:1-24.

Ап. Павло в своїм посланню до Жидів говорить нам, що навет був взором самого неба; і як також, що жертви звірят представляли кров Ісуса Христа, котрий приніс себе невинного на жертву Богу, як велику ціну викупу за всіх людей. Що означає День Примирення є

виложено ширше в книжці „Намет Тінями” нашого видання. Тут хочемо тільки показати, що жертви Дня Примирення були тінями або вказували на лучші речі, що мали прийти, та що ізраїльський нарід був типічним народом або типічною організацією Бога.

Мойсей був посередником сього завіту закону. Сей Мойсей був тінею або типом більшого Посередника, як він сам про се каже: „Пророка зміж вас, із братів твоїх, такого як мене, Господь Бог твій, поставить тобі. Його маєте слухати . . . Поставлю їм зміж братів їх Пророка такого, як ти; і вложу слова мої в уста йому, і говорити ме до них усе, що прикажу йому.”

Сей завіт закону, ся угода закону, представляла, показувала немов в тіни, що Бог заключить новий завіт або нову угоду, котрої Посередником буде Господь Ісус Христос. Через Нього прийде благословенство на всіх людей.

Бог вибрав собі ізраїльський нарід тому, що би показати на нім певні типи або тіни, котрі будуть вказувати на Його великий плян, який Він уложив, плян відкуплення і спасення людського роду. Всі інші народи землі були під виключним впливом сатани; вони віддавали честь йому або одному з його знарядей. Не маючи охорони або опіки, не маючи учителя, котрий би вказував їм доргу, Ізраїльтяне були би легко впали жертвою сатани; і цілий світ знова йшов би дорогою гріху. Если би Ізраїльтяне не були вірили в Бога і не почитали Його одного, тоді не мали би ніякої охорони ані учителя, що вказував би їм праву дорogu. Тому Бог дав сьому народови закон і заборонив

їм мати інших богів крім Нього. Бог дав їм чисту релігію, і то для їх власного добра. Бог уложив собі плян і сказав, що сей плян Він доведе до кінця. Він мусить дотримати свого слова і виконати свій плян так, як його уложив. — Ісаїя 55:11; 46:11.

Бог задля самої своєї гідності не приказував би своїм сотворінням, щоби Його почитати задля Його власного добра. Бог не задовжується нікому нічим. По справедливості сказавши, Бог міг стерти з лиця землі людську расу раз на всегда; тільки Його любов до чоловіка казала Йому учинити плян визволення чоловіка; коли так, то Він й виконає його. Причина отже, чому Бог учинив завіт закону або угоду закону з ізраїльським народом є слідуюча: 1) Він учинив се для добра людей, щоби сей, як учитель людей міг провадити їх правою дорогою аж до приходу Відкупителя; 2) щоби показати ізраїльському народови і всім людям, що своєю силою вони не зможуть досягнути блаженства життя; 3) щоби показати їм, що вони потребують Відкупителя, Посередника і Освободителя.

Сорок літ водив Бог дітей Ізраїля по пустині, заки дозволив їм вступити в землю Канаан. В сім часі вони мали нагоду навчитися багато дечого. Їх дорога по пустині під проводом Мойсея була типічна або образова. Їх дорога була образом дороги правдивих Християн, котрі пійдуть слідами Ісуса Христа, як вони в часі євангельського віку, в часі пановання Поган, немов на пустині будуть мусіли терпіти від Поган, що будуть під виключним впливом са-

тани, бога сього віку. (2. до Коринтян 4:4) Коли минуло сорок літ Ізраїль вступив в Канаан, до теперішньої Палестини, і там Бог дальше показував на них певні типи або образи, в котрих показував Своє царство і спосіб, в який Він визволить людей і буде їх благословити.

По певнім часі Бог дозволив і Ізраїльтяне вибрали собі царем Савла. Савл зістав помазаний або назначений, як перший їх цар. По короткім часі свого пановання, Савл отримав від Бога розказ йти знищити Амалекитів, одно племя, що почитало диявола. Амалекити супротивлялися вибраному народви Божому, коли вони йшли до Канаану. Вони ділали се під впливом сатани; а тепер їх гріхи дійшли до крайности.

Савл не виконав розказу Божого, хочай називався його представителем. За непослух Бог відкинув його і не узнавав його дальше царем. Пророк Самуїл в імені Господнім сказав до Савла: „Чи Господеви є такі радощі із огняних жертв і з колених жертв, як із покори, як із послуху Господньому розказови? Ні. Покора є лучша, як жертви, і послух є дорощий від барячого товщу. Бо непослух є такий гріх, як і чарівництво, а своя воля, се таке, як ідолопоклонність. За те, що ти відкинув слово Господне, відкинув і Він тебе, щоб не був ти царем.” — 1. Книга Самуїла 15:22, 23.

Будучи відкинений від Бога, Савл опісля шукав розради і потіхи з рук диявола, йдучи на розмову до злих духів. (1. Самуїла 28:6-11) Савл був образом теперішнього так званого християнства і їх церков. Як каже пророк Еремія, Бог засадив свою церкву чистою вино-

градиною, а нині ми бачимо, що вона виросла в дику виноградину землі. (Еремія 2:21-23) Так звані християнські церкви покинули Бога і злучилися з дияволом; і шукають тепер потіхи з рук злих духів, з котрими мають розмови. Сі церковні системи впроваджують людей в замішання, і тому властиво є названі Вавилоном. Вони получилися з державами і царями сього світа і напоїли своїми фальшивими науками цілий світ. Ось, як пише о них Йоан: „Упав, упав Вавилон, велика блудниця, і став мешканням бісам і сховиском всякому нечистому духови, і сховиском всякій птиці нечистій і огидній.” — Одкр. 17:1-6, 18:2.

По Савлі став царем Давид. Слово „Давид” означає „возлюблений.” Він був тінею або представляв тих, котрі люблять Бога і йому служать. Сатана старався всіма можливими способами погубити Давида, позаяк він був вірний Богу. Давид не був совершенним чоловіком, а однак є написано, що Бог назвав його „чоловіком по серцю своєму” (Діяння Ап. 13:22) тому, що Давид був вірний Богу.. Єсли часом задля своїх уломностей згрішив, він сейчас признавався перед Богом і просив прощення. Під кожним зглядом він виступав, як вірний представитель Бога. Він був образом правдивих Християн, що боюють добрий бій віри і ніяк не годяться з дияволом або з його організаціями. По Давиді став царем Соломон, котрого славне і мирне царство було образом мирного і славного царства великого Царя мира, Христа в славі.

За цілий час існування ізраїльського народу,

Бог уживав Його, щоби він був свідком для Нього. Ізраїль часто ставав невірний і відвертався від Нього; але коли був в нещастю і став молити Бога, тоді Бог вислухував їх плач і увільняв їх з рук їх ворогів. Се також показує, як Бог в своїм часі і в своїй любові визволить увесь людський рід, котрий буде взивати Його імени і Йому служити.

Сион се ім'я Божої організації. Яка будь-яка частина цієї організації може називатись властиво сим іменем. Коли Ізраїль був в гармонії із Богом і коли був народом Божим, тоді був частиною Божої організації, і тому називався Сионом. Коли Ізраїль був взятий до неволі до Вавилону, там просили його заспівати пісень сионських, тоді вони плакали, пригадавши собі Сиона. Вони пригадали собі, якими вони були щасливі, коли були частиною Божої організації і слухали Бога. — Псалма 137:1-3.

Ізраїльський нарід, зорганізований в державу, увійшов в завіт або угоду з Богом, і став типом або образом правдивого Сиона, котрого Бог вибрав собі за оселю, за місце свого перебування, звідки Він сияє. (Псалма 132:13; 50:2) Розуміється сатана був все противний Сионові. Він зіпсував вибраний нарід Божий від часу до часу, довівши їх до того, що вони поклонялися дияволам і відверталися від правдивого Бога. Будучи в завіті з Богом, або маючи угоду з Богом і відступаючи від Нього, вони тим самим допускалися незаконної сполуки з дияволами. Бог називає се блудодійством з іншими богами і за се карав їх. Але коли Ізраїль каявся і наvertsався і просив помилування. Бог при-

вертав їх назад до своєї ласки. (Еремія 3:1-12) Бог знав, що се сатана звів їх і тому оказував їм милосерде. Час до часу, як Ізраїль під впливом сатани упадав і бував гнетений ворогами, він з плачем звертався до Бога, і тоді Бог вислухував і увільняв їх з рук ворогів їх. — Гляди Еремія голова 6 і 7.

Хотяй більша часть Ізраїльтян була невірна Богу, то все таки, почавши від визволення їх з Єгипту аж до приходу Ісуса Христа, були деякі особи, що вірно свідчили про Господа Бога в землі Ізраїля. Деякі з них були вірні Господеви аж до приходу Того, котрого типом був Мойсей.

Між царями і судіями
На раді великій
Став земних владик судити
Небесний Владика.

„Доколі будете грабувать
І кров невинну розливать
Людей убогих, — а багатим
Судом лукавим помагать?

Вдові убогій допоможіте
Не осудіте сироти,
І виведіть із тісноти
На волю тихих, заступіте
Од рук неситих.”

ГОЛОВА VIII.

ГОРДІСТЬ УКАРАНА

По всяк час сатана все старався зневажити імя Бога Єгови. Бог дозволив йому йти сею дорогою, але тільки до певних границь. У своїм часі Бог зганьбив сатану не так для його добра, як для добра людей, щоби не забули зо-всім, що є всемогучий Творець неба і землі.

Як повисше сказано люде під впливом сатани закладали собі царства, котрі були противні Богу. Єгипет славився багатством і мілітарною силою. Його царі були надзвичайно горді. Як ми вже бачили, Бог остро укарав одного їх царя за його гордість. Другою великою державою була Асирія, котра поклонялася божкам а зневажала правдивого Бога. Третім великим царством була держава Вавилонська. Там по словам св. Письма у великій повазі були священники, слуги сатани. Треба завважати, що у всіх тих державах правлячі сфери склалися з трьох елементів; іменно, з дуків-купців, з царської кляси і з священників. У всіх тих державах одна кляса приходила звичайно до найбільшої влади; але кожда з них була противна Богу Єгові.

Пророк Даниїл порівнує сі царства до диких звірів, і тим самим іменем називає їх Йоан в книзі Одкриття. Відповіднішого імени для них

годі було придумати, бо історія кожного із тих царств свідчить нам, що се були звірські царства, що проливали багато людської крові і пригнітали їх. Кожде се царство було оруddем в руках сатани, щоби зневажати Бога. Хотьй всі ті царства мали видимих своїх царів, то однак невидимим їх дійсним царем був сатана. Тільки одне царство, що не могло бути зачислене до тамтих, було царство ізраїльське. Се царство заложив сам Бог Єгова для добра людей, щоби показати на нім, як Бог буде поступати зі всіма народами на землі.

Ізраїльське царство упало за свою невірність зглядом Бога, і тоді сатана став царем цілого світа. Всі ті царства були оруddем в руках диявола і супротивлялися Божому плянови спасення, який Він виконував.

Були часи, що здавалося, що сили лихого майже взяли верх і поконали зовсім Бога правди. Але в дійсности так не було. Бог дозволив сатані і його ангелам йти злою дорогою, аж до такого часу, коли Бог уважав за річ добру і потрібну положити границю і оказати свою силу, щоби люде не забули зовсім Його імени. У всіх тих царствах сі три вичислені елементи відгравали найбільшу ролю. В наших часах ті самі елементи, злучившись разом, становлять під руководством сатани найбільш люті і лихі царства із всіх часів. Вони називаються християнськими державами, але се є фалш і зневага імени Христа.

Облуда показалася в первий раз за часів Еноса, коли люде також називалися іменем Господним; але тепер бачимо сю облуду на землі

в найвищій степені. Держави придали собі імя „християнський,” і в такий спосіб сатана ошукав мільйони людей, котрі повірили, що ці держави є царствами Христа на землі.

Єгипет, Асирія і Вавилон, кожда з сих держав отримала від Бога свою кару. Св. Письмо каже, що також так звані християнські держави, що в дійсности є найсильнішим і найлютішим царством сатани, отримають найбільшу кару, яку тільки яка держава отримала, а з їх упадком упаде й сатана і буде зв'язаний, щоби не міг зводити більше народи. В минулих часах Бог нераз карав царства сатани; але тамтих кара була тільки тінею, що спіткає на кінець ці існуючі царства сатани в недовгий час.

Тут хочемо показати, як страшно зістав укараний асирійський цар, один з видимих представителів сатани на землі. Його упадок показує нам, в який спосіб упадуть ці земські царства в часі великого і страшного дня Господнього, котрий в недовгий час прийде на людей. Щоби мати яке таке поняття, яка кара спіткає ці царства, можемо спізнати по тім, що спіткало Сеннахирима, царя асирійського.

Над Ізраїлем, вибраним народом Божим, був тоді царем Езекія. Перед тим однак цар асирійський обляг був Самарію і здобув її і багато Ізраїльтян взяв до неволі. Бог дозволив, що так сталося, позаяк Ізраїльтяне забули на Нього і стали віддавати пошесті божкам і диаволови. „Езекія чинив праведне в очах Господніх так, як чинив предок його Давид. Він поносив висоти, порозбивав кам'яні боввани,

повирубував дуброви і розбив мідяного змія, що зробив був Мойсей, — бо до того часу Ізраїльтяне кадили йому — і назвав його Нехуштан. Він уповав на Господа, Бога Ізраїлевого; і такого, як він не було між усіми царями Юдиними, ні після його ні перед ним. І стояв він при Господі і не відступав від Нього, і держав заповіді його, що заповідав Господь Мойсейові. І був Господь повсякчасно з ним, а у всьому, що він починав, поступав він мудро. І відпав він від царя асирійського і перестав служити йому . . . У чотирнайцятому році царя Езекії двигнув Сеннахирим, цар асирійський, проти всіх утверджених міст Юдиних та позанимав їх." 2 Кн. Царів 18:3-7, 13.

Імя Сеннахирим означає „місяць-бог" і є символом гріха. Сей цар наперед знищив ворогів Асирії, а опісля звернувся проти Самарії а пізнійше проти Езекії царя юдейського. Сеннахирим ударив на оборонні міста Юдеї і здобув їх. Тоді Езекія зібрав все срібло і золото із святині і дав його Сеннахиримови; правдоподібно щоби знайти ласку у нього, щоби той не йшов на Єрусалим. Але се не помогло нічого, бо Сеннахирим постановив взяти Єрусалим. Заки став облягати місто післав наперед послів до Єрусалиму сказати цареві Езекієви, щоби той не покладав надії на Бога. Він думав, що Езекія стратить віру в Бога і підчиниться йому добровільно, і в такий спосіб стане він царем Палестини.

Посли Сеннахирима станули перед мурами міста Єрусалиму і стали підносити під небеса силу царя свого а зневажати всемогучого Бо-

га. Коли Езекія учув сю смутну вість від царя асирийського, дуже тим засмутився. Роздер свою одіж, а голову посипав попелом, і так увійшов до дому Господнього. Покликав післанця і післав його до Божого пророка Ісаї сказати йому, що се „день смутку, лайки, сорому: прийшли сини до породу, та нема снаги вродити. Може почує Господь Бог твій усі слова Рабсакові, що його післав пан його, цар асирийський, зневажати живого Бога і поругати словами, що їх чув Господь Бог твій. Благай же за тих, що зістали іще живими.” — 2. Книга Царів 19:3,4.

Пророк Ісаїя вірив Богу і покладав надію на Нього, і Бог приказав йому, що має робити. І сказав переказати Езекії такі слова: Промовте так до вашого пана: Так говорить Господь: Не лякайся тих речей що чув еси, якими поругали мене слуги царя асирийського. Отсе я пішлю в нього такого духа, що він почує звістку і вернеться у свою землю, і поляже в своїй землі від меча.” — 2. Кн. Царів 19:6, 7.

Цар Езекія отримавши таку відповідь від Ісаї набрав більшого духа і відослав послів з нічим. На се Сеннахирим написав лист і післав царю юдейському через своїх послів такого змісту: „Не давай твому Богови, що на него вповаєш, баламутити тебе, думаючи: Єрусалим не буде поданий цареві асирийському на поталу. Ти сам чував, що творили царі асирийські з усіма землями, розпростераючи на них проклин, а ти-б то від його виратувався? Хиба ж боги народів, що їх мої предки в ніщо пообертали, виратували їх?” — 2. Кн. Царів 19:10-12.

Езекія, отримавши лист, перечитав його і пішов з ним до дому Господнього і там положив його перед Господом. Будучи в крайній потребі він положив свій тягар перед Господа і став молити Його о поміч. Кождий хто в такий спосіб молився, все отримував нагороду за свою віру. „І молився Езекія перед Господом і говорив: Господи Боже Ізраїлів, що престолуєш над херувимами. Ти один Бог над всіма царствами на землі; Ти сотворив небо і землю. Прихили ухо твоє та почуй; відкрий Господи очи твої, та й побач. Почуй же слова Сennaхирима, що прислав, щоб живого Бога зневажати. Справді, Господи, царі асирийські спустошили народи і землі, і повкидали богів їх у огонь, та то не боги, а робота рук людських, дерево і камінь, тим і змогли їх знівечити. Тепер же Господи, виратуй нас із руки його, щоб усі царства на землі зрозуміли, що ти, Господи, єдиний Бог!” — 2 Книга Царів 19:15-19.

Лист Сennaхирима був дуже ображаючий і зневажаючий Бога, для того Бог показав на нім, щоби другі люде знали, що Він є правдивим Богом. Тому через пророка Ісаїю так сказав пророкувати проти Сennaхирима:

„Когож бо ти зневажав і поругав? Проти кого ти голос ізняв ти, і так з висока глянув очима? На святого Ізраїлевого. Через послів ти глузував із Господа і сказав: У множестві возів моїх я зійшов на висоту гір, на ребра Ливану, та й рубав росли кедри і найкращі кипариси його, і дібравсь аж до крайних границь його, до найгустішого саду його; Кармель . . . Чи ти сидиш, чи виходиш, чи входиш, усе я знаю;

і зухвалість твою проти мене, та що твоя гордість дійшла до слуху мого, я тобі в ніздрі каблучку заправлю, і зубела мої у рот твій заложу, і заверну тебе назад тою ж дорогою, якою прийшов еси . . . Тим то так говорить Господь про царя асирійського: У сей город-місто він не ввійде і стріли не пустить, і не закриється щитом він в приступі до нього, і не насипле проти нього валу. По якій дорозі прийшов, по самій тій вернеться, не ввійде в сей город-місто, — говорить Господь. Місто се я буду берегти, щоб уратувати його задля себе і задля раба мого Давида.” — 2. Кн. Царів 19:22-34.

За се, що Езекія вірив в Бога і покладав надію на Нього і не хотів послухати представителя диявола, Бог приобіцяв йому, що його сильний і гордий напасник не діпне своєї ціли; і Езекія здався зовсім на Бога.

Без сумніву, що в місті тої ночі панувало велике знервування. Перед мурами міста розложилася величезна армія під генералом, котрий досі не знав, що то значить бути побитим. В середині міста старі люде продумували над тим, як захоронити себе і свої діти; підчас коли молодь зброїлась і йшла на мури, щоб бути готовими відперти напад ворога. Зі страхом і трепетом всі вижидали зоріння дня. Одні вірили Езекії і Божому пророкови, Ісаїї, що Бог вислухає їх молитви і стане в їх обороні; другі же не мали тої надії.

Тимчасом налягла темна, чорна ніч над містом. Сеї ночі ніхто не важився вийти поза мур. Раненько, коли ледво зазоріло на східнім небосклоні, вартівники на мурах з веж міста

уважно слідили, чи не готується ворог напасти на місто. Та на велике своє счудовання не бачили ніякого руху у ворожій таборі. Все спочивало спокійно немов би завмерло. Коли надійшов день, тоді довідалися о всім. Коли Ізраїльтяне з запертим духом вижидали нападу з сторони ворога, тоді Бог простяг свою правичу проти їх ворога і убив 185,000 жовніра.

О тім так описує св. Письмо: „І сталося сеї ночі, що прийшов ангел Господень та й положив трупом в асирійському таборі 185,000; і як повставали рано вранці, аж ось самі мертві тіла. І рушив Сеннахирим, асирійський цар, та пійшов і вернувсь, та й сидів у Ниневії. І як молився він у храму свого бога Нисроха, убили його мечем сини його, Адрамелех та Шеразер, і повтікали в Арарат землю, а син його Асардан зробився царем замість нього.” — 2. Кн. Царів 19:35-37.

В такий спосіб Бог об'явив своє невдоволення проти сеї великої гордості і зарозумілості і дав ще раз спізнати людям, що Він Єгова є правдивим Богом, і крім Нього нема иншого.

Довгі літа всемогучий Бог опікувався ласкаво дітьми Ізраїля; а сатана ворог старався відвернути їх від Нього. Були хвилі, що Ізраїль відпав від Бога і послушав диявола і його представителів. Тоді Бог відбирав свою ласку від них і дозволяв ворогам їх нападати на них і кривдити їх. Але коли, будучи в терпіннях, вони калялися і зверталися з просьбою до Нього, тоді знова отримували з його рук милосердя і Він знова приймав їх до себе. Бог часто посилав їм своїх пророків, щоби остерігали їх пе-

ред грозячим небезпеченьством та не слухали представителів диявола. Диявол же зі своєї сторони посилав своїх фальшивих пророків, щоби про око удавали перед людьми пророків Божих і пророкували брехню, і тим відвертали людей від Бога. (Еремія 27:14) В такий спосіб сатана все поступав від тоді аж до нинішніх часів. І тепер бачимо, як його представителі вдають перед людьми представителів Бога, а в дійсности самі не слухають Його.

За впливом сатани дальші царі Ізраїля відпали від Бога і тому Він постановив більше не опікуватися сим народом. Але заким се учинив, Бог післав їм ще пророка Еремію, щоби сей остеріг їх перед грозячим небезпеченьством, щоби покаялись і навернулись до Нього. Та сатана з своєї сторони післав їм своїх фальшивих пророків, котрі пророкували противно, що Еремія. Щоби люде зрозуміли і пригадали собі, що тільки Він є Богом правдивим, тому так казав Він через пророка Еремію: „І промовив пророк Еремія до пророка Ананії: Слухай лише, Ананіє: Господь не післав тебе і ти проводиш сей нарід до віри в неправду. Тим же то говорить Господь: Ось я викину тебе з землі; ще в сім році умреш, бо говорив еси на перекір Господеви. І вмер пророк в тім році.” — Еремія 28:15-17.

Але сатана посилав вічно своїх пророків, нібито в ім'я Господне, щоби зводили людей із правої дороги. Так діється і тепер. Богато священників, котрі кажуть, що вони проповідують в імени Господнім, в дійсности стараються не дати знати людям про правдивого Бога і за-

кривають перед ними красний плян спасення, який має Бог для людей.

Посліднім царем Ізраїля був цар Зедекія. Він творив гріх перед лицем Божим. Тому Бог для добра людей, щоби пригадали собі Його, як свого правдивого приятеля і добродія, видав такий вирок на царя: Тим ось як говорить Господь Бог: Позаяк ви самі пригадуєте беззаконьства ваші, чините явними проступки ваші, і всіми вчинками вашими гріхи свої на вид виставляєте і усе те самі пригадуєте, то й мусите попастись у ворожі руки. Ти ж негідний і безбожний князю Ізраїлів, що на тебе прийшов день твій, і твоїй безбожності настав кінець, — так говорить Господь Бог: Зди́йми з голови корону, скинь царський вінець! Се вже минулось: У гору пі́йде низьке, униз високе. Скину, скину, скину, й не буде його, аж прийде той, що до нього має право і кому віддам його.” — Езекиїл 21:24-27.

Сей вирок зістав виконаний 606 р. перед Христом а ізраїльський нарі́д ді́стався до вавилонської неволі, де мусів перебувати сімдесять літ. Хотя́й опі́сля частина Ізраїля пересилась до своєї землі, то однак вони вже ніколи не мали свого царя. В тім пророцтві Бог приобіцяв, що колись прийде той, що має право панувати над людьми на землі і котрий в назначенім Богом часі буде Спасителем, через котрого з Божих рук прийде благословення для всіх людей на землі.

Сатана видів, що для многих Жидів релі́гія є найдоро́жчою рі́чю. Тому отже, щоби ошукати їх, він мусів мати між ними таких, що служили

би йому, а перед людьми удавали, що служать Богу. З св. Письма бачимо, що він так часто ділав в жидівським віці. Тому зовсім певно можемо заключати, що того самого хитрого способу ужиє також в християнським віці, — іменно, що буде мати між ними таких людей, що будуть казати, що заступають Бога і що проповідують в Його ім'я, а в дійсности будуть заступниками диявола. Воно так і сталося. Як Господь обіцяв Жидам, що прийде Спаситель, так також ся обітниця відноситься до Християн і до всіх, що остаточно навернуться до Господа.

Невже ж устояться сі лукаві злюки
У Тебе, Господи, на праведному суді,
І передаси праведників в катівські руки,
І царству грішників конца во вік не буде?

Ти, Господи, путь праведників знаєш,
І бачиш добре путь ледачих лицемірів:
Зясуй усюде, щоб було між миром явне,
Побий їх правдою, щоб їм ніхто не вірив.

ЕНАЧЕ праведних дітей,
Господь люб'я своїх дітей,
Послав на землю їм пророка —
Свою любов благовістить,
Святому розуму учить.
Неначе Дніпро широкий
Слова Його лились, текли
І в серце падали глибоко,
І ніби там огнем пекли
Холодні душі. Полюбили
Пророка люде, і молились
Йому і сльози, знай лили.
А потім? . . . Люде, род лукавий,
Господнюю святую славу
Знищили . . . і чужим богам
А мужа святого — горе вам
Пожерли жертви, і омерзились.
На кресті гвоздями прибили . . .

ВИЗВОЛИТЕЛЬ

ГОЛОВА IX.

Ап. Павло написав частину св. Письма, будучи під впливом Божим. Від трагедії в Едені до його часів уплило більше, як чотири тисячі літ. За той час люде багато натерпілися; та й ще тепер терплять тілесно і умственно всякі боли і терпіння, а вкінці смерть, будучи в неволі великого гнобителя. Павло, зазнавши сам на собі багато з того, так писав: „Бо знаємо, що все сотворінне з нами стогне і мучиться аж досі.” (до Римл. 8:22) При тім навів слова пророка Ісаїї кажучи: „Прийде з Сиону Спаситель.” — до Римлян 11:26.

Сион се ім'я Божої організації. В св. Письмі сказано, що з Сиону, Божої організації, прийде Спаситель світа. Єсли віруємо, що Бог є і що Він є всемогучим Богом, творцем неба і землі, що Він є самою любов'ю, та що обіцяв визволити людей, тоді чому маємо сподіватись визволення від кого другого? Сатана ошукав людей і не хоче бачити їх визволення зпід своєї руки. Кождий розумний чоловік мусить признати, що крім всемогучого Бога ніхто другий не може визволити людей з неволі їх ворогів.

Приклонники еволюції учать, що чоловік сам своїми силами може себе піднести і визволити від всього лиха і не потребує Спасителя або

Визволителя. Така наука є не тільки не розумна, але видно, що ця теорія поставлена на се, щоби ошукати людей і відвернути їх від Бога і від його пляну спасення, який призначив Він для визволення чоловіка. Кождий здорово думаючий чоловік так з власного досвіду, як із обсервації других знає добре, що так він як і другі люде є несовершенні. Не тільки се, але кождий мусить признати, що він є грішником. Питання, як чоловік може визволити себе від цих несовершенностей? На се Бог так відповідає: „Прийдіть і розсудимось, говорить Господь: Коли-б гріхи ваші були, як багрянця—я мов сніг їх убілю; коли-б, як кармазин були червоні, — обмию їх як вовну.” — Ісаїя 1:18.

Вже те, що Бог хоче розсуджуватись з чоловіком, показує нам, що Він не визволить чоловіка примусово, та не уділить йому щастя проти його волі. Єсли би доля чоловіка була наперед вже призначена, без згляду на се, чи чоловік прийме, чи відкине услів'я, на підставі котрих може рішатись його будучність, тоді не потреба би було йому розсуджуватись з Богом. Сі слова збивають зовсім теорію о призначенню кожного сотворіння.

Дальше, коли Бог запрошує кожного чоловіка, щоб він застановлявся розумно над питанням свого спасення, се найлучший доказ, що Божий плян спасення чоловіка є розумний, а не такий як деякі думають собі. Тут знова сатана ошукує многих людей, кажучи їм: „Не робить ріжниць, в що ти віруєш, коби ти жив чесно; се для тебе вистарчить. Всяка віра є добра.” Тому не один каже: мої родичі були до-

брі католики і їх віра є доброю для мене. Інший відповідає: Моя мати була православна, і її віра є добра для мене. Так родичі одного, як і другого могли бути добрі і чесні люде; але зовсім певна річ, що їх віри не могли бути однаково правдиві і добрі. Де-ж знайти правду? Бог відповідає: „Прийди і розсудимось у світлі мого слова, і я тобі покажу дорогу життя.” А Ісус додає: „Се-ж є життя вічне в тім, щоб знали Тебе єдиного справдішнього Бога, і того, котрого Ти післав, Ісуса Христа.” — Йоан 17:3.

Розсуджуватись, значить, прийти до правдивого заключення; опираючись на певних фактах і на підставі них же приходити по розумнім роздумуванню до заключення.

Питання тепер: Чи можливим є, щоби чоловік міг бути спасений? Всі знаємо, що чоловік є несовершенний і в стані умирання; що він все страждає і хоче увільнитись з того стану. Знаємо також з св. Письма, котре є неомільним словом самого Бога, що Він в своїм пляні приготував визволення чоловіка із всіх тих нещасть і постановив повернути його до первісного стану життя і щастя. Отже заключення: Спасення для чоловіка — є можливе.

Бог посідає мудрість, справедливість, любов і силу; і все ділає згідно з сими прикметами.

Чоловік був сотворений на образ і подобу Божу. Се значить, що Бог наділив його також подібними прикметами. Дав йому мудрість, справедливість, любов і силу. Хотяй правда, чоловік упав і сильно zdeгенерований, то однак кождий здоровий і розумний чоловік має

ще в собі до певної міри подобу Божу. Чоловік до певного степеня має в собі мудрість, справедливість любов і силу. Він мусить навчитись уживати сих прикмет гармонійно. Він не може уживати їх зовсім совершенно, але все таки до певного степеня може їх уживати.

Чоловік має розум, волю, серце і організм. Розум се здібність чоловіка, за помочю котрої він може розрізняти добре і зле, розважати події і факта і приходити до заключень.

Волею своєю чоловік рішає, чи має зробити певну річ, чи ні, коли наперед розумом своїм прийшов до певного заключення.

Під серцем не розуміємо тут органу чоловіка, що жене кров по жилах, але сю його здібність, що попихає його до діла. Серце є осідком всякої попихаючої сили. Серце є місцем почувань і любови. Кажемо про чоловіка, що він є злого серця, позаяк ділає в злім напрямі. Хтось має добре серце, позаяк причиною його діла був добрий намір.

Нічого не може існувати без організму. Людське тіло з мяса і костей є організмом чоловіка; а дух життя в тім організмі оживляє сей організм і є причиною, що всі його здібности можуть сповняти своє діло. Тому чатаємо, що Бог сотворив чоловіка з землі польової і вдунув в нього (дух життя) дихання життя, і чоловік став душею живою. (1. Мой 2:7) Кождий чоловік є душею. Се диявол сказав і так само учили його слуги, і люде повірили їм, що чоловік має душу, і що душа є безсмертною частиною чоловіка.

Чоловік є обдарений мудростю, справедливо-

стю, любовю і силою. Сі його прикмети роблять його подібним Богу. Сі прикмети показують характер чоловіка. Він може бути доброго або злого характеру, відповідно до сього, чи є добрий або злий. Сотворінне, котре виконує свої прикмети в совершенний спосіб, є совершенного характеру; тоді всі його прикмети ділають в найбільшій гармонії зі собою.

Бог сотворив чоловіка, щоби дати йому вічне життя на землі. Мудрість його учинила, що чоловік мусів бути наперед виставлений на пробу, заки міг отримати дар вічного життя. Пробою для чоловіка було: чи чоловік окажется вірний і послухний Богу. Адам був виставлений на пробу і упав.

Справедливість жадала, щоби чоловік стратив своє життя, позаяк він нарушив Божий закон; і справедливість мусіла подбати про се, щоби закон не стратив своєї сили. Чоловіка за його добровільне переступлення закону не можна було оправдати, хиба що нарушилося би справедливість. Єсли би тут ділала сама тільки справедливість, тоді вона знищила би чоловіка раз на все. Однак любов, котра є совершенним виразом несамолюбства, приготувала для чоловіка викуп і визволення, щоби всі послухні, що перейдуть пробу, могли отримати блаженство реституції, се є, щоби могли бути привернені до первісного стану совершенства і жити вічно. Так бачимо, що мудрість справедливості і любов ділали в найбільшій гармонії зі собою.

Сила Божа виконує в діло Його плян. Отже чотири Божі прикмети ділають все гармонійно

з собою і в найбільшій рівновазі і гармонії.

Кожний мусить згодитися з тим, що мудрий Творець мав свій плян від самого початку. Сатана, котрий намовив чоловіка до гріху, супротивлявся все тому плянови, який Бог призначив на викуп і визволення чоловіка. З сього слідує, що кождий плян визволення чоловіка, який противився-б Божому плянови, походить від сатани, котрий висуває його на се, щоби відвернути людей від Бога і від Його пляну. Одинокий Божий плян є мудрий і справедливий. Всі-ж прочі ні. Тому легко можна бачити, що всі способи рятунку, які підсувають люде є не тільки не розумні, але до того вони походять від противника і є дані на се, щоби люде не думали о Божім пляні.

Для спасення чоловіка непотрібно більше плянів, як тільки один. Та мусимо признати, що тепер маємо тисячі плянів, які потворили собі люде. Кожний розумний чоловік мусить зараз сказати, що ні один з них не є добрий, бо є нерозумні і собі противорічні; а коли ще добре пригляньмося їм, зараз спізнаємо, що вони походять від лихого. Тому розумний чоловік повинен тим більше старатися спізнати Божий плян і як він буде виконаний. Тому також Бог запрошує чоловіка, щоби прийшов і розсудився з Ним. Він каже: Єсли се учиниш то не робить ріжниці, який би ти не був, я покажу тобі справедливую дорогу; і єсли пійдеш моєю дорогою, я убілю тебе, як сніг білий, як вовну білу.

Тепер застановімся над Божим пляном, який Він викладає в св. Письмі. Чоловік бачить се-

бе в нещаснім положенню; чується хорим, терпить болі і умирає. Яка сему причина? Бог відповідає: Адам згрішив і підпав справедливій карі смерті. Се сталося ще перед тим, заким він мав діти. Всі діти по нім народилися несовершенні і сю несовершенність унаслідили по нім; тому всі підпали під осуд смерті. „Тим то, як через одного чоловіка гріх у світ увійшов, а через гріх смерть; і так смерть у всіх людей увійшла через того, в кім всі згрішили.” (до Римлян 5:12) „Ось бо я в беззаконню родився.” — Псальма 51:5.

Чому Бог дозволив, щоби всі родилися у грісі? На се св. Письмо відповідає: „Писання зачинило все під гріхом, щоби обітниця з віри Ісус-Христової була дана віруючим.” (до Галат 3:22) Розуміється, що несовершенне дитя мусять народитися з несовершенного отця. У своїй мудрости і любови Бог приготував у своїм пляні викупити чоловіка, а та ціна викупча мала рівнатися вартости цілого людського роду. Ап. Павло так се поясняє: „Для того як через провину одного на всіх людей осуд, так і через праведність одного на всіх людей оправданне життя.” — до Римлян 5:18.

Оправданне до життя, право жити, се дар Божий. Щоби дар можна назвати даром, потреба о тім знати. Ніхто не може прийняти щось за дар, если не знає, що се йому дається в дарі. Бог подбав о се, що його розумні сотворіння довідаються о тім. Він подав їм до відома в троякий спосіб: 1) через розказ або заповідь, що є Його волею висказаною в Його слові або Біблії; 2) через примір, де пока-

зано ділом або на особі, як треба поступати і 3) через досвід, де чоловік сам на собі знає радості або терпіння.

Бог учив людей довгі-довгі віки, а тепер із кінцем віка Бог зсилає більше світла на своє слово і на відбуваючіся в світі події, щоби хто бажає довідатись, міг зрозуміти, в який спосіб Його плян виконується. (1 до Коринтян 10:11) З сеї причини можемо тепер краще зрозуміти св. Письмо, як передше. Тому дослідник св. Письма слідить тепер з увагою кожний степень Божого пляну, як розкривається він перед його очима, і як провадить його до Того, що має визволити людський рід. Також не спускає з уваги сатани, як той намагається перешкодити Божому плянови.

Перший певний доказ, що Бог розпочав впроваджувати в життя свій плян, що Він очистить чоловіка і визволить з неволі, знаходимо в обітниці даній Авраамови, де Бог сказав до нього: „В твоїм насінню благословляться всі роди землі.” Ся обітниця мусіла означати, що Бог наміряє визволити чоловіка із всіх його немочей, і відтак, если буде послушний, хоче повернути його до того стану, в яким находився будучи в раю. Се приобіцяне благословення мусить прийти через насіння. Насіння мусить вирости і показатись, заким начнеться се благословенство. Питання тепер, хто є тим насінням? Ап. Павло відповідає: Авраамови були дані обітниці і його насінню. Нема сказано: І насінням, як про многі, а як про одно: І насінню твоєму, котрим є Христос.” — до Галат 3:16.

„Христос” се грецьке слово і означає „помазанник.” Помазанником є той, що має власть щось зробити або щось певного виконати. Отже се каже нам дорозуміватись, що Бог наділить когось властю, щоб приніс людям благословенне, яке Він обіцяв їм дати. Мессія означає те саме, що Христос. Жиди довгий час вижидали на прихід свого Мессії, котрий мав принести їм се обіцяне благословенне. Будучи в Єгипті, вони як типічний нарід Божий представляли собою цілий людський рід, що знаходився в неволі сатани і його організації. Мойсей визволив їх з неволі фараона, і в такий спосіб він був образом або типом Христа, Мессії, котрий визволить всіх людей з неволі сатани, і від того зла, яке через нього налягло на всіх людей. Сам Мойсей сказав, що він був типом великого Мессії або Спасителя. Він сказав, що той, що прийде по нім, буде говорити в імені Бога, і що люде мусять Його слухати, если хотять отримати обіцяне благословенне. Мойсей сказав людям, що Бог говорив до нього: „Поставлю їм з братів їх Пророка такого, як ти; і вложу слова мої в уста йому, і говорити буде до них все, що прикажу йому. А хто не послухає слів моїх, що промовить їх пророк в імені моїм, такий чоловік відповість мені.” — 5. Кн. Мойсея 18:18,19.

Коли Яков лежав на смертній постели, він висказав також пророцтво, показуючи, що Спаситель мусить прийти через дім Юди. (1. Мойсея 49:10) Давид походив з покоління Юди. Він був типом сього Спасителя, що мав визволити людський рід. Св. Письмо пише,

що Давид був по серцю Господньому. (Діяння Ап. 13:22; 1. Самуїла 13:14) Питання, як Давид міг бути мужем по серцю Господа, коли він допустився такого злочину, як убійства Урії? За сей злочин Бог укарав його. Причина, чому він був Господеви по серцю, була та, що він ніколи не покинув правдивого Бога і не служив иншим богам; і за кожний свій злий учинок він сильно жалував. Сатана не був в силі наклонити його, щоби він служив божкам. Давид був все вірний Єгови. Давид був також типом сих людей, що отримують похвалу від Бога. Ніхто не отримує похвали від Бога і не буде прийнятий за члена Його царства, хто впрост або невпрост відвертається від почитання правдивого Бога; або хто шукає помочи, ради або потіхи в організації диявола. Хто хоче отримати похвалу від Бога, сей мусить бути Йому вірний.

Сатана хотів пошкодити Давидови, але Бог опікувався ним. „Як довідались Філістії про помазанне Давида царем над Ізраїлем, двигнули всі Фелестії, щоб одоліти Давида. Та сповіщено про се Давида, і він перейшов у твердиню. Як прийшли Фелестії і розложились по Рефаїм-долині, поспитав Давид Господа: Чи виступати мені проти Філістіїв? Чи подаси мені їх на поталу? І відказав Давидови Господь: Йди, бо я подам Філістіїв у руки тобі. І двигнув Давид під Баал-Перазим, а побивши їх там, сказав: Господь порозносив моїх ворогів передо мною, як розтікається вода! Тим і прозвано те місце Баал-Перазим (Долина розносу). — 2. Самуїла 5:17-20.

Бог допоміг Давидови побідити всі народи, що відносилися ворожо до Ізраїля, як також і його особистих ворогів. „І заспівав Давид Господеви того часу, як Господь виратував його з рук всіх ворогів його . . . В скорботі моїй взніс мольби і я заплакав до Господа, і Він почув мене з палати своєї; почув Він мій голос, і дійшов до ушей його мій плач . . . Господь дав мені підмогу; на простір мене вивів з тісноти і вирвав із рук беззаконних. І воздав мені Бог, по моїй щирій правді всі блага на світі; нагородив Він мене за мої чисті руки своїм воздаянням. Бо дорогами Господніми твердо ходив я; цураючись кривди; не чинив я ледачого ледарства проти спасенного слова. Всі закони Господні перед очима в мене стоять що години. Не звертаю і праворуч із них, а не то, щоб ліворуч звертати. Непорочен і чистий перед Ним був устами я і серцем. Над усе я гріха і переступу Божої волі берігся.

І віддав Господь Бог за мою щирю правду мені воздаянням, за мої чисті руки перед очима в Нього, обмисливши все щедро. З преподобними еси в милосердю його преподобен і сам ти. І правдивого в правді своїй ублажаєш земними благами. З чистим серцем ти чист і показуєш правду йому без утайки, а з лживим, зрадливим, лукавим, його-ж робом ходиш і робиш. Заступаєшся ти за убогих у лихій їх годині і тісноті, очи у гордих, неситих пихою загреб, хилиш низько до долу. Ти мій Боже, у мене за світло, ти світиш мені і в темноті, і просвічуєш темряву . . . Я з тобою воюю, з тобою звойовую військо хоробре, і

з тобою на твердині потужні, на мури високі вилізаю. Бог! у Нього дорога без хиби права, слово чисте у Нього; щит спасення Він тим, хто надію на Нього одного покладає." — 2. Самуїла 22: 1, 7, 18-31.

Єгова обмежив обітницю сподіваного Спасителя до дому Давидового, і тому мусимо сподіватись знайти в св. Письмі записано, що обіцяний Спаситель має вийти з дому Давидового. „Клявся Господь Давидови правдою і не відступить від неї: З плоду тіла твого посаджу на твоїм престолі. Коли сини твої хоронити муть заповіт мій і повеління мої, котрих навчу їх, то і сини їх по всі часи сидіти будуть на твоїм престолі." — Псалма 132:11,12.

Господь Бог не дозволив Давидови побудувати святині, позаяк він провадив війни і проливав кров. Але Давид був все вірний Богу і за сю вірність Бог опісля дав сю ласку його синові Соломонови. Як написано: Давид чинив те, що було Господеви до вподоби, і нічого не занедбував, що Він заповідав йому, як довго він жив опріч поступку з Гетієм Урією." — 1. Кн. Царів 15:5.

Давид, зібравши свій нарід, сказав їм о домі Господнім, який він наміряв побудувати. „І став цар Давид на ноги свої і промовив: Послухайте мене, браття мої і народе мій! Було в мене на думці збудувати дім спокою для скрині завіту Господнього і підніжок під ноги Бога нашого. Я ж і наготовив все, що треба до будовання. Але Бог сказав мені: Не будуй дому для імени мого, бо ти людина войовнича і проливав кров. Однак Господь Бог Ізраїлів,

вибрав мене з усього дому пан-отця мого, щоби бути мені царем над Ізраїлем по вік. Він вибрав Юду князем, а в Юдинім домі, дім пан-отця мого, а зпоміж синів пан-отця мого сподобив настановити мене царем над усім Ізраїлем. А зпоміж усіх моїх синів . . . вибрав Він Соломона, сина мого, сидіти на престолі царства Господнього, над Ізраїлем. І сказав Він мені: Соломон, син твій, збудує мені дім і двори мої, бо я вибрав собі його за сина, а я буду йому отцем. І втверджу царство його на віки, наколи він буде кріпко держатися заповідей моїх та постанов моїх, як до сього дня." — 1. Кн. Парал. 28:2-7.

Тоді Давид, як помазанник Господень, тому в імені Господа так сказав до Соломона, свого сина, котрий був вибраний царем над Ізраїлем: „І ти Соломоне, сину мій, знай Бога отця твого, і служи Йому щирим серцем і всею душею, бо Господь вивідує усі серця і знає усі ворухення думок. Коли шукати меш Його, знайдеш, а коли покинеш Його, то і Він відкине тебе на завсігди." — 1. Кн. Парал. 28:9.

Пановання Соломона відзначалося супокоем Його мудрість і багатство були більші від всіх жиючих царів за його часів. Інші народи приходили до нього з поклоном і платили йому данину. Але хитрий сатана не спав. Він найшов спосіб, як поконати сього мудрого царя. Як видно то жінка стається легким орудем в руках сатани. Спізнавши слабу сторону Соломона, сатана окружав його великим числом жінок. Дочка Фараонова сталася жінкою Соломонови. Крім неї він мав ще много ин-

ших жінок. Сі жінки були поганками і поклялися божкам. З часом відвернули вони серце Соломона від правдивого Бога, і він став з ними поклонятися божкам і дияволіві, через що стратив велику нагоду, яка була поставлена перед нього, і котру міг осягнути.

Св. Письмо описує, як цар Соломон відпав від Бога і як через се Бог відняв йому право до обітниці. „Та цар Соломон полюбив і много чужоземних женьщин, окрім дочки фараонової: Моябитянок, Сидонійок, Гетійок, із тих народів, що про них заповідав Господь синам Ізраїлевим: Не входіть до них, а вони нехай не входять до вас, ато прихилять серця ваші до своїх богів. До сих прихилився Соломон любощами. І вони розопсотили серце його. Коли Соломон стався старий, то женьщини прихилили серце його до чужих богів, серце його не було вже зовсім віддане Господеви, Богу його, як серце батька його Давида. От і став Соломон служити Астарті, богині Сидонській, і Молохови, гидоті Аммонійській.

І чинив Соломон таке, що Господеви не до вподоби, і не ходив за Господом, так як його отець Давид. От і пострів Соломон божницю про Хамоса гидоту Моабійську, на горі, що проти Єрусалиму, і про Молоха, гидоту Амонійську. А робив він так задля всіх чужоземних молодичь своїх, що приносили кадило і жертви своїм божищам. І розгнівався Господь на Соломона, що він зробивсь відступником від Господа, Бога Ізраїлевого, що об'явився йому двічі, та заповів йому не ходити за

чужими богами; про що Господь заповідав йому, того він не додержав. І сказав Господь Соломонови: За те, що таке у тебе діється, і ти не пильнуєш заповіту мого, що дав я тобі, ані моїх установ, що я заповідав тобі, я розділю на части царство твоє і наділю його слугі твійому. Однак же за твого живота я не вчиню сього задля отця твого Давида, а в твого сина відійму його; та не відійму всього царства: одно покоління дам синові твоєму задля слуги мого Давида та задля Єрусалиму, що я вибрав собі." — 1 Кн. Царів 11:1-13.

Сатані здавалося, що він побідив, коли звернув на свою сторону сього мудрого царя Ізраїлевого, котрому Бог дав обітницю. Але так не сталося. Бога не можна побідити. Покоління Юди було в його руках, і Він ділав з ним так, як Йому було потрібно. О Давиді і о його синах читаємо: „Ось імена тих, що народились йому в Єрусалимі: Самус, Собаб, Натан і Соломон." (2 Самуїла 5:14) Для того його син Натан став тою лінією, через котру прийшло обіцяне насіння.

Неплідна жінка між Жидами була в погорді, бо вони сподівалися народин сина, що стане царем їх і вижене ворогів їх і визволить їх на повну волю. Пророк Ісаїя так пророкував о тім царю і його силі. „Бо хлопятко народилося нам — син даний нам; власть на раменах його, а дадуть йому імя: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець budouчого віку, Князь мира." — Ісаїя 9:6.

В місті Назареті в краю Галилея жила дівця, на імя Марія. Вона походила з роду На-

тана, одного з синів Давидових; отже була з дому Давидового і з покоління Юди. Вона була заручена Йосифови, котрий також походив з покоління Юди, з дому Давидового і був потомком Соломона. До сеї покірної жінки післав Господь Бог свого ангела Гавриїла: „І прийшовши до неї ангел, сказав: Радуйся, благодатна, Господь з тобою; благословенна еси між жінками. А вона, побачивши його, вжахнулась словами його, і подумала, що се за поздоровлене? І сказав її ангел: Не лякайся, Маріє, бо ти знайшла ласку у Бога. Се зачнеш в утробі і породиш сина і назвеш його на ім'я Ісус. Сей буде великий і сином Вишнього назветься, і дасть йому Господь Бог престол Давида отця його; і царювати ме над домом Яковим по віки, і царству його не буде кінця. І сказала Марія до ангела: Як се буде, коли мужа не знаю? А ангел у відповідь сказав їй: Дух святий зійде на тебе, і сила Вишнього отінить тебе; длятого і що вродиться святе, назветься Сином Божим.” — Лука 1:28-35.

Правдоподібно сатана, котрий чатував на „обіцяне насінне,” щоби його знищити, дізнався о тім посольстві ангела до зарученої дівиці Марії, тому тепер став він продумувати над тим, як би згладити його з світа.

Закон Мойсея приписував, що жінка, котра би допустилася чужоложства, мала бути укамінована на смерть. (З. Мойсея 20:10) Марія, будучи заручена Йосифови, по приписам жидівським уважалася його жінкою, і тому підпадала під розпорядки Мойсейового закону. Сатана отже старався тепер наклонити Йоси-

фа, щоби сей оскаржив її о віроломство і по закону убили її і диття в її утробі. Але Бог не допустив до сього. Йосиф, будучи праведним чоловіком, не хотів обезславити її і укарати її за се смертю, а постановив тайком опустити її.

„А різдво Ісуса було так: Коли мати його Марія була заручена Йосифови, заки ще зійшлися, показалося, що вона мала в утробі від святого духа. А Йосиф, її муж, будучи праведним, не хотів ославити її, рішився потайки її опустити. Та як він про се думав, аж ось явився йому у сні ангел Господень, кажучи: Йосифе, сину Давидів, не бійся взяти до себе Марію, жінку твою, бо що в ній почалось, є від святого духа. І вродить вона сина, і даси йому ім'я Ісус, Він бо спасе людей своїх від гріхів їх.” — Матей 1:18-21.

Різдво Ісуса.

Живемо в часах великих винаходів; бо се час, день Божий, предказаний давно пророком Даниїлом (12:4) Радіо і аеропляни належать до одних з найдивніших винаходів. Представмо собі, що ось темна ніч своїми крилами окрила цілу землю. В комнаті на ліжку спочиває спокійно мущина, але сон не береться його. В тім простягає він руку до радіо і покрутив ручку його. І ось з незнаних сторін прилітає до нього солодка музика і пречудний спів, і чує слова оповідаючі про славу Божу і о щастю, яке Бог приготував дати людям. Його серце забилося з радости. Та нечайно

серед темної ночі засіяла велика ясність. Він дивиться і бачить на небозводі множество аероплянів, освічених множеством світил, що несуть велике число співаків, котрих солодкий спів розноситься широко і далеко по небесних проросторах. З його грудей видобувається оклик: Ох, як пречудно, як красно! Але се порівнянне не можна рівнати тому, що сталося тої ночі, коли прийшов на світ Ісус.

Чотири тисячі літ уплило від трагедії в Едені. Два тисячі літ минуло, від коли Бог покликав Авраама і сказав: „Намножу твій рід як зорі небесні і як пісок узкрай моря; і благословляться в потомстві твоєму всі народи землі.” За увесь той час всі народи землі стогнали і мучились, вичікуючи, коли надійде час їх визволення. Також і ангели небесні вижидали, коли народиться той, що буде Спасителем світа. Час упливав, і нарешті ся важна хвиля наблизилась.

На землі було все готове на прихід його. Хоть би чоловік був приготував не знати що, то воно не дало би більшої гідности ні чести в сій хвилі. Господь Бог учинив так, що ні один з представників сатани не був свідком народин його возлюбленого Сина. Фарисеї і письменники, що уходили перед людьми, як представителі Божі, подібно, як се чинять теперішні священники, не отримали ласки бути свідками народин Відкупителя світа. Навпаки за свідків сеї предивної події Бог вибрав звичайних а чесних пастирів овець.

В небі відбулося приготування на велику ска-

лю. Девять місяців уплило, як Гавриїл був післаний до дівиці Марії благовістити їй, що вона станеться гідною бути матерю того, що визволить своїх людей від їх ворогів. А тепер Бог Єгова вислав велике множество ангелів на світ, щоби були сідками народин Його возлюбленого Сина. На вість о тім стали ангели з радости прославляти Бога піснями, і пустилися в далеку дорогу. Правдоподібно треба було певного часу, заки відбули сю довгу дорогу від Плеяд аж на землю.

Тимчасом Йосиф і Марія, послухні розказови Цезаря, пустилися в дорогу до Вефлиему, щоби там записатися і заплатити податок. Йосиф не був багатий, але чесний; а понад все він служив вірно Богу Єгові. Не провадив з собою великого числа слуг, ніхто з жителів не виходив йому на зустріч і не стелив йому цвітами дороги та не падав ниць перед ним і не цілував його стіп. Як инакше поступають нині особи, що мають якесь висше становище! Зі своєю дівицею, женою, що сиділа на ослі, з палицею в руці, йдучи коло неї, минав він гори і долини і йшов до Вефлиему.

Сатана знав, куди прямує сей праведний муж з своєю женою. Без сумніву, він убив би їх, если би Бог не заборонив йому. Так само певна річ, що і ангели небесні були коло них і стерегли їх, щоби їм що злого не сталося в дорозі. — Псальма 34:7.

По кількох днях утяжливої дороги прийшли до Вефлеєму. Було се над вечір. Людей прийшло много, тож не можна було найти відповідного місця на нічліг. Від одного до

другого дому ходили і питали о місце, але надармо. Мусіли йти за місто, і там в стаєнці заночувати. Що за дивне місце на уродини Спасителеви світа!

Настала ніч. Пастирі позаганяли вівці до загорож і сторожили побіч, щоби часом не прийшов дикий звір та не забрав яку вівцю. Були се прості, але покірні і чесні люде. Їм з певністю були знані обітници, які Бог учинив їх отцям. Можливо, що як раз розмовляли з собою о тих пророцтвах, що колись прийде цар і Спаситель, котрий визволить їх з неволі Римлян. Сидячи там, розмовляли о тих пророцтвах і стерегли стадо.

Та надійшла година. Небесні ангели скінчили свою дорогу. Бог все ділає на час. На чолі сих ангелів йшов один могучий і гідний ангел Божий, котрому поручено звістити рождество Сина Божого. Правдоподібно був се ангел Гавриїл, бо вже перед тим мав він гідність благовістити сю вість самій Марії. Коли ангели наблизилися до Вифлеему, тоді сей ангел прийшов і станув перед тими покірними пастирями і звістив їм, що ось народився Ісус, Спаситель світа. „І ось ангел Господень став коло них і слава Господня осіяла їх; і полякались страхом великим. І сказав їм ангел: Не бійтесь, „ось бо благовіщу вам радість велику, що буде всім людям. Бо народився вам сьогодні Спас, се значить; Христос Господь.” — Лука 2:9-11.

Слава Господня осіяла тих пастирів. Певно мусіло бути велике світло на небі, бо звичайно слава Господня об'являлась все в такий

спосіб. (Діяння Ап. 9:3) Се світло було напевно о много ясніше і краще, аніж найясніше світло, яке є в теперішніх часах. „І зараз явилось із ангелами множество воїнства небесного, хвалячи Бога і гляголючи: Слава на висоті Богу, а на землі спокій, мир, між людьми благоволення.” — Лука 2:13, 14.

Се, що вони чули, була не тільки солодка і мелодійна пісня, але се було пророцтво. Іменно, що той, що народився в місті Давидовім, у назначенім Богом часі поверне назад до чести імя свого Отця, заведе мир на землі і запровадить добру волю між людьми і зглядом всіх людей. Гомін сеї пісні понісся ген-ген далеко аж до престолу Отця, до прочих ангелів, котрі дальше її продовжали і передавали з уст до уст.

Питання тепер, хто-ж се такий, що народився у вефліємській стаєнці? Звідки він прийшов? Боже слово говорить нам, що се був Логос. Він був першим і самотнім, котрого сотворив сам Бог. Опісля Він то сотворяв все в імени Бога Єгови. Будучи послухним волі свого Отця Він за силою Отця зістав перенесений з духового степеня існування на людський. Логос стався „чоловіком (тілом) і замешкав між нами,” щоби взяти гріх світа.

Бог давно предсказав устами свого пророка, що у місті Вефлеємі народиться могутий цар і спаситель. (Михея 5:2) Се пророцтво сповнилось в своїм часі і як раз там, де було предсказано. Сатана хотів би і хотів тут в чім пошкодити, не міг ніщо учинити, бо всемогутий Бог опікувався своїм Сином.

Змова

Сатана, видячи се, повинен був залишити своє погане діло і заперестати супротивлятися Божому плянови, але видко, він упав дуже низько, бо став продумувати над тим, як би убити диття, Ісуса. Палестина належала тоді до римського царства. Намісником Палестини, що володів в імені Римлян, був Ірод, чоловік зіпсутий і правдиве оруддє в руках сатани. Він не вагався перед нічим, если бачив, що хтось хоче позбавити його власти. Був се чоловік без совісти і зовсім зіпсутий. Коби осягнути свою ціль, він до всього був спосібний.

В далекім краю в Персії жили тоді учені люде або мудрці; були се чарівники або магіки, котрі поклонялися звіздам і иншим подібним річам, з чого можемо спізнати, що се були ідолопоклонці, слуги сатани. (1 до Кор. 10: 20) Таких чародіїв тримали тоді на дворах ріжні царі і шукали у них поради у важних справах. Сі чародії були медіями або посередниками дияволів, котрих дияволи уживали для своїх цілей. (1. Мой. 7:11) Деякі з них були чесними людьми, але несвідомо віддавали поклін і честь всьому иншому, а не правдивому Богу.

Сі так звані мудрці зі сходу були астрольоги. Се значить, вони читали долю кождому чоловікови із звізд. Вони вірили, що кожде нове диття дістає для себе одну звізду, котра опісля ним керує.

Сі мудрці побачивши назвичайне світло немов звізду, пустилися в дорогу і зайшли за ним аж до Єрусалиму. Тут вступили до Ірода і запитали його: „Де народився той, що має бути жидівським царем? Бо ми бачили його зорю на сході і прийшли поклонитись йому. Мат. 2:2.

Ся вістка зродила сейчас у Ірода думку убити се дитятко. Він постановив віднайти місце, де воно мало народитися і убити його. Ся вістка засмутила дуже його і цілу його родину. Тому тепер покликав своїх союзників, священників і фарисеїв, щоби засягнути у них ради і розради.

Коли священники явилися перед ним, він жадав від них, щоби сказали, де має народитися Христос. „І зібравши всіх архієреїв і письменників людських, допитувався у них, де Христос має народитися." (Мат. 2:4-6) Опісля Ірод покликав приватно до себе тих мудрців, щоби довідатись від них ближше про звізду, яка їм явилася.

І розвідавшись від них про все, „післав їх у Вефлеєм і каже: Йдіть та розпитайте пильно про те хлопятко, а як знайдете принесіть мені звістку, щоб і я пійшов поклонитись йому." (Мат. 2:8) Тут бачимо яскравий примір страшної облуди. Ми вже знаємо, в який спосіб облуда прийшла в перве на світ. Зовсім певна річ, що Ірод не хотів поклонитися або віддати честь Богу Єгови або Його возлюбленому Синови, если би був знайшов його. Не те було йому на думці. Він хотів тільки знайти, де знаходиться дитятко, щоб його опісля убити.

Астрольоги вийшли від нього і пустились в дорогу до Вефлеему. Тоді зірда, яку бачили персдше, знова показалася. Мусимо притім звернути увагу читача, що зірки ніколи не порушаються найперше зі сходу на захід, а опісля з півночи на полудне; ані взагалі не порушаються в ніякі сторони на бажанне чоловіка, щоби йому показати дорогу. Се є доказом, що світло, котре магіки бачили, не було зірдою, а тільки таке з'явище.

Сі три магіки прибули до Вефлеему. „І як увійшли в дім, побачили диття з його матерю Мариєю і впали і поклонилися йому; і відкрили свої скарби і піднесли йому дари: золото, ливан-ладан і смирну-миро.” (Мат. 2:11) Так отже знайшли, де знаходиться дитятко і сатана думав, що аж тепер знищить його. Але Бог попровадив инакше.

Магіки отримали у сні осторогу не повертати до Ірода, а иншим шляхом повернули до своєї країни. Як же вони вийшли, ось ангел Господень являється Йосифови у сні, кажучи: Встань, возьми хлопя і матір його, та втікай в Єгипет, і перебудь там, аж сповіщу тебе; бо Ірод хоче шукати диття, щоб його погубити. Він встав, взяв диття і матір його ночью і пійшов у Єгипет. І перебував там аж до смерти Іродової, щоб сповнилось сказане Господом через пророка, котрий сказав: Із Єгипту покликав я сина мого. Тоді Ірод, побачивши, що мудрці насміялись з нього, розгнівався дуже, післав, та повбивав всі діти у Вефлеемі і у всіх його околицях, від двох літ і низше,

згідно з часом, про котрий точно довідувався у мудрців.” — Матей 2:12-16.

Щоби запевнити себе, що ново народженого царя Ізраїлевого уба напевно, Ірод повелів поубивати всіх дітей у Вифлеємі і по його околицях, почавши від двох літ і низше, аж до часу, коли розпитувалися у нього сі мудрці. Щоби однак його грішний плян не удався, та щоби свого Сина заховати при життю, Бог приказав Йосифови йти до Єгипту і там перебувати аж до смерти Ірода. (Мат 2:19-21) Пізнійше Йосиф і Марія повернули до свого рідного міста Назарету, і там Ісус повинувався Йосифови і своїй матері, аж прийшов до своїх літ.

Ісус Учитель

Ісус прийшов на світ для того, щоби дати свідоцтво правди о Божім пляні. (Єв. Йоана 18:37) Коли Він осягнув свій правний вік, який приписував закон, се є, маючи трицять літ, Ісус розпочав навчати. Найперше однак Він прийшов до Йоана над Йордан і просив його, щоби його охрестив. Ісус був совершенним чоловіком. Питання, чому Він хотів охреститись? Хрещення або погруження у воду було символом, що той, що давав себе охрестити, немов умерав і давав себе похоронити. Хрещення Ісуса було символічним представленням, або показано немов в образі, що Ісус немов умер для себе, а постановив сповняти у всім волю свого Отця, хотьби не знать

що прийшлося перетерпіти. (Мат. 3:15-17) Йоан, коли зануряв Ісуса під воду, а опісля підніс Його з води, представляв Бога Єгову. Сей акт хрещення немов говорив: Ісус є в руках свого Отця, і має сповняти Його волю, щоби виконати ціль, яку Отець собі поставив; і се допровадить його до смерти. Але Отець піднесе Його з смерти, воскресить його з смерти. Там в Йордані Ісус сповнив те, що пророк давно предсказав о Ним: „Ось я приходжу . . . чинити волю твою, мій Боже: і закон твій в глибині серця мого.” — Псалма 40:7, 8.

Коли Ісус охрестився в ріці Йордані, читаємо в св. Письмі, що „відчинилось Йому небо, і побачив Він духа Божого, що спустивсь як голуб і злинув, усів, на Нього. І ось голос із неба кажучи: Се Син мій любий, котрого я вподобав собі.” В такий спосіб Бог дав Йоанови знак, що Ісус був Його возлюбленим Сином, котрий прийшов на світ, щоби статись Відкупителем всіх людей.

Сатана противник завважав також і се, тому сейчас почав придумувати, як би знищити Ісуса. Він знав, що життя Ісуса залежало від того, чи Ісус покажеться послушний і вірний своєму Отцю, Богу Єгові. Сатана був зарсумілий на себе і думав, що йому удасться намовити Ісуса, щоби сей став невірний Богу і тим способом Ісус сам себе знищив. Сорок днів і сорок ночей Ісус був на пустини і постив там, через що при кінці вже зголоднів. Сатана скористав з сеї нагоди і став Його спокушувати, щоби не морив себе голодом

і заспокоїв свої бажання тіла. Сі спокуси на перший погляд видавалися невинні, а однак сатана знав, що jeśli би Ісус послухав його, се завелоби його до смерті. Сатана сказав: „Коли Ти Син Божий звели сим камінням зробитись хлібом.” (Мат 4:3) Він думав, що Ісус напевно скаже: Так справді, я голоден, треба зробити собі з сього каменя хліб.

Бути послушним і вірним або льоальним, значить, слухати і сповняти Божий закон, так його букву, як і духа закону. Законом Божим є Його воля виражена словами, а головню се, що є записане в св. Письмі. Бути вірним, значить, бути відданим лише одному Богу, і ніколи не прилягати серцем до кого другого або схилятись думкою до сього, що противиться Богу.

Без сумніву Ісус отримав і мав власть перемінити камінь в хліб і тим способом заспокоїти свій голод. Він міг подумати собі: Що кому може пошкодити, jeśli я зроблю собі з сих камінів хліб? Але зараз прийшла друга думка і відповідь: Бог не дав мені такого приказу. Бог хотів, щоби Він руководився все волею Божою, яка була виражена в св. Письмі, і чекав тої хвили, коли Отець скаже Йому, як і що має ділати. Будучи отже послушним Богу, Ісус не пійшов за намовою сатани і відповів йому: „Писано: Не самим хлібом жити ме чоловік, а кожним словом, що виходить із уст Божих.” (Мат. 4:4) Ісус хотів немов сказати тим, що хліб правда потрібна річ для тіла, але хліб дасть життя тільки

до часу. Життя є даром від Бога, і хто хоче мати життя, сей мусить слухати і сповняти слово, що виходить із уст Божих.

Тоді сатана піддав йому другу думку. Він знав, що Ісус народився на се, щоби стати живим царем. „Коли Ти Син Божий, кинься вниз, бо писано: Що накаже своїм ангелам про Тебе і на руках понесуть Тебе, щоб не вдаривсь часом об камінь ногою Твоею.” (Мат. 4:6) Або іншими словами сатана таке сказав до Ісуса:

Ти прийшов заложити царство, стати царем Ізраїля, але ти вибрав злу дорогу до сього. Ти є дуже покірний і смиренного серця. Поступаючи так, ти будеш мати велику трудність переконати людей, що ти є їх царем. В краю є багато багатих людей, що є пов'язані з правлячими сферами, а дотого і священники тримають з ними руку, як і письменники і фаризеї. Вони мають великий вплив на людей, Ти сам добре знаєш. Єли хочеш їх переконати, учини щось такого, що могло би затьмити їх велич і силу, а тим переконаєш людей, що Ти приходиш з неба. Покажи людям наглядно, що Тебе Бог післав. Ще ніхто з людей не учинив сього, щоби вийти на крило святині і скочити звідтам на землю. А ти вийди і учини так. Ти є Син Божий; Твій Отець не дозволить, щоби тобі, що злого сталось. А люде; побачивши се, закличуть одноголосно: Сей на правду походить від Бога, а не від людей; і приймуть Тебе сейчас за царя. На доказ, що я правду говорю, що нічого злого тобі не

приключиться є написано в св. Письмі, що Він ангелів пішле про Тебе, і вони возьмуть тебе на руки, щоб Ти не вдарився ногою об камінь. Так написано в Псалмї 91:11.

Се був хитрий і мудрий підступ, але Ісус не дався зловити на нього і остав вірний Богу. Если би Ісус був послухав сатани, тоді Він пробував би свого Отця, чи справді Він так учинить. Навіть хотяй би Він знав, що Отець Його недопустить, щоб Йому що злого сталося серед тих обставин, то й так було би се недобре з його сторони випробовувати свого Отця. Длятого Ісус відповів сатані: „Знов написано: Не будеш спокушувати Господа Бога твого.” (Мат. 4:7) Та сатана не дав ще за виграну.

Сатана ужив ще одного підступу, чи не вдасться йому осягнути своєї ціли. Бог учинив Досвітну Зорю паном сього світа, і коли він навіть відпав від Бога, то не відібрав йому сеї власти. Сатана отже був тоді „богом” цілого світа. Так і ап. Павло називає його в посланню до Коринтян 4:3, 4. Так само Ісус називав його все „князем сього світа.” (Йоан 12:31) І тепер сатана менше більше таке сказав до Ісуса: Всі царства цілого світа і слава їх належать до мене. Ти узнай мене за князя і пана сього світа. Ти прийшов, щоби бути царем. Щоби могло так статись, ти мушиш наперед мене силою усунути. Але я здаюся тобі добровільно. Я віддам тобі всі царства сього світа, тільки хочу, щоби ти учинив одну річ, іменно: впадь мені до ніг і поклонися мені. — Мат. 4:8, 9.

Тут знова сатана показав свою ненасичену честилюбивість, щоби йому віддавати честь і поклін: Він знав, що если би Ісус покловився йому, Бог відобраз би від Ісуса всяке право і свою ласку. Але сатана був зарозумілий на себе і думав, що може вдасться йому перемовити Ісуса на свою сторону. Він в своїй злобі хотів заглади Ісуса. Але Ісус відозвався і сказав: „Проч від мене сатано! Бо писано: Господу Богу твоєму кланятися будеш, і йому одному служити меш.” (Мат. 4: 10) Сим Ісус показав як найлучше, що всяке сотворіння у цілій вселенній мусить колись вибрати: або служити Богу, або дияволсви, і що в часі назначенім Богом кожде сотворінне отримає достаточне знання о тім і буде мати нагоду вибрати се. Сатані не вдалося намовити Ісуса пійти за його радою. Він програв, а Ісус побідив, як і написано: „Зіставив тоді Його диявол.”

Переслідування

Ісус розпочав свою науку сими словами: „Царство небес наближилось.” (Матей 4:17) Коли бачимо, що майже девятнайцять соток літ уплило від часу, коли були сказані ці слова, а зло на світі, яке було тоді і дальше продовжується, питання тепер, що Ісус думав, коли говорив ці слова? Під царством розуміємо управителів, котрі мають власть управляти, панувати. Коли Бог скинув послідного ізраїльського царя, Седекію, тоді таке сказав: „Скину, . . . і не буде його, аж прийде той, що

має до нього право, і кому я віддам. (Езекиїл 21:27) В часі хрещення Ісуса в Йордані Бог помазав Його своїм святим духом або назначив Його, щоби Він був царем в своїм часі. Дав Йому власть, що Він буде царем в часі Богом назначенім. Для того Він був тим, котрий мав право до сього. Тому Він міг тепер проповідати: „Царство небес наближилось.” Цар, що в своїм часі мав обняти в свої руки законну власть і управляти, був вже присутний. Він не конечно потребував зараз панувати в тім часі, коли був, щоби показати, що його слова є правдиві. Богу подобалося наділити його властю на довгий час перед тим, заки Він в дійсности стане панувати як цар. Сю власть мав Він виконувати але пізнійше..

При своїм першім приході Ісус почав наставляти людей на праведну дорогу і учити їх, щоби поклонялися Єгові як самотньому, правдивому і живому Богу. Він також лічив хворих, отвирав сліпим взір і виганяв бісів. Благодатні слова виходили з його уст і простий нарід радо слухав Його. Многі чуда, які Ісус чинив, звертали увагу людей на Нього і велике множество їх приходило до Нього слухати Його науки. Він кормив їх і хлібом і рибою, а також давав їм духову поживу. Простий нарід хотів дізнатись, як має служити Богу Єгові, і як Він прийде їм з помічю і рятунком для них. В тім часі над людьми панували священники, письменники і фарисеї. Їх обов'язком було поучати народ о Божім слові, але вони не робили сього. Зовсім подібно, як

поступають теперішні священники, що тільки дбають про себе. Себе пасуть, а про стадо Боже не дбають, нехай погибав. Про око удавали побожних і святих, але тим тільки віддаляли від себе людей.

Але як инакше поступав Ісус. Він приходив до людей і сходився з простим народом і розмовляв з ним. Він брав маленькі діти до себе і благословив їх. Його слова додавали надії кожному, з ким тільки Він стрітився і мав нагоду говорити. Його ласкаві слова так подобалися всім людям, Його чуда, які творив, так одушевляли народ, що вони силоміць хотіли зробити Його своїм царем. (Йоан 6:15) Але се не був Богом назначений час Йому панувати. Він мусів наперед виконати Божий план; і для Нього не було нічого дорозше над те, щоби сповняти волю Божу.

Ізраїльський нарід був типічним народом. Бог надав йому закон, котрий мав бути для нього учителем і припровадити його до Христа. (до Галат 3:24) І сей закон сповнив свій обов'язок зглядом Ізраїля. Тепер прийшов їх Мессія, Христос. Бог опікувався і захороняв Ізраїльтян аж до часів Седекії, і навіть опісля, коли повернули з вавилонської неволі, Він опікувався всіми тими, що вірили в Нього. Если би Ізраїльтяне були прийняли Ісуса як свого Месію і царя, то були би перейшли згід свого завіту з Мойсейом, як посередником і були би прийшли до Христа, котрий був більший Мойсея. Тоді ціла царська родина сього нового царства була би вибрана змiж одних

Жидів. Для того Жиди вижидали того часу, коли буде założене царство і хто дійсно вірив в се, такий приймав Ісуса і хотів бачити Його царем.

Сатана все продумував над тим, щоби в який спосіб убити Ісуса. Скоро найшов їз податні оруддя, яких міг ужити для виконання свого грішного пляну. Церковні провідники ізраїльського народу, священники, письменники і фарисеї стались тим оруддем в його руках. Сі провідники хотіли бачити, щоби нарід все був під їх рукою. Вони були надзвичай самолюбні, подібно, як і теперішні. Сатана знав, що се буде легка справа настроїти їх ворожо проти Христа. Видячи їх велику ненависть до Ісуса, він знав, що йому вдасться знайти дорогу оскаржити Ісуса перед начальством краю, що Він допустився злочину зради і тому повинен бути укараний смертю. Сю думку піддав він фарисеям і священникам.

Ледво Ісус виступив з своєю наукою, а фарисеї і священники вже станули проти Нього. Вони пильно слідили його і підглядали, щоби зловити на слові, чи Він або його ученики не зломили в дечім закону. Сі фарисеї держалися букви закону та на духа його не зважали.

Коли фарисеї бачили, що ученики рвали колоссе в суботу і розтирали в долонях, щоб їсти, сі облудники протестували і мовляли, що апостоли ломлять закон, бо працюють в суботу. Ісус, чуючи їх нарікання, хотів їх поучити і сказав, що субота, день відпочинку, зіста-

ла учинена для чоловіка, а не чоловік задля суботи. Але вони не хотіли сього слухати. Коли Ісус уздоровив слабого чоловіка в суботу, сі облудники також обурювалися. Вони навіть зібралися разом і нараджувалися над тим, як би Ісуса убити. (Мат. 12:14) Сю грішну думку убійства зашцепив їм в серце сатана, і вони тепер продумували як би діпняти сього.

Одного разу Ісус сказав в присутности фарисеїв і письменників слідууючу приповідь: „Був один чоловік Господар, що насадив виноградник, і обгородив його тином-плотом, і викопав в нім винотоку і збудував башту-вежу і винаняв його виноградарям і відійшов. Коли-ж наближився час плодів, післав своїх слуг до виноградарів узяти свої плоди. Та виноградарі, піймавши його слуг, одного побили, другого убили а иншого укаменували. Знов післав він инші слуги, більш, як перше, і зробили їм так само. На останок же післав до них свого сина, кажучи: Побоятся мого сина. А виноградарі, побачивши сина, казали собі: Се наслідник, ходімо вбемо його, та й заберемо наслідде його. І, спіймавши його, вели геть з виноградника, та й убили . . . А архиереї та фарисеї, вислухавши його приповіді, зрозуміли, що про них говорить; і шукали його, щоби спіймати, та побоялись народу, бо мав його за пророка.” — Матей 21:33:39, 45, 46.

По правді, то сатана жадав убити Ісуса. Він знав, що Ісус був наслідником обітницї, яку Бог дав Авраамови. Він своєю невидимою силою впливав на фарисеїв, щоб вони убили його.

го. Під тим зглядом він учинив вже деякий поступ. Але ще не надійшов від Бога час, коли Він міг на се дозволити. Ісус знав, що було в їх серцю, тому говорив в приповідях до них.

Одного разу Ісус назвав себе Сином Божим. Священники і фарисеї, слуги сатани, почувши се обурилися і назвали сі слова богохульством і хотіли наложити свої руки на Нього. Ісус сказав про себе: „Кого післав Бог, той слова Божі говорить . . . Отець любить Сина і всьо дав Йому в руки. Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто не вірує Синови, не побачить життя, а гнів Божий пробуває на нім.” . . . „А Ісус відповів їм: Отець мій досі ділає і я ділаю. Дятого отже Юдеї ще більше старалися убити Його, що не тільки порушував суботу, але й називав Бога своїм отцем, роблячи себе рівним Богу.” — Йоан 3:34-36; 5:17, 18.

По правді фарисеї не могли оправдати себе, що сатана поконав їх, бо вони знали закон Божий і вони виділи різні образи або типи, що показували собою прихід Мессії. Вони знали, що вже надійшов час на Його прихід. В дійсности вони знали, що Ісус був тим Месією. Тільки за свою гордість і самолюбство, щоби держати народ дальше під своєю властю, сталися вони готовим оруддєм сатани; а він тільки скористав з нагоди. Розуміється, що Ісус знав, що тим всім керує сатана, і знав, що вони хотіли його убити. Вони не могли Його ошукати ані на одну хвилину.

Одного разу Він так сказав до них: „Знаю, що ви насіння Авраамове, та стараєтеся мене убити; бо моє слово не міститься у вас. Я, що бачив у Отця мого, говорю; а ви, що бачили у отця вашого, робите. Відізвалися вони і казали Йому: Нашим отцем є Авраам. Сказав їм Ісус: Колиб ви діти Авраамові були, діла Авраамові робили б ви. Тепер стараєтесь вбити мене, чоловіка, що вам правду говорив, котру чув я від Бога. Сього Авраам не робив. Ви робите діла вашого отця.

Тоді сказали Йому: Ми не вродились з чужої крові, одного отця маємо Бога. Сказав їм Ісус: Коли би Бог був вашим отцем, ви любили-б мене, бо я від Бога вийшов і прийшов; бо не від себе я прийшов, а Він мене післав. Чому моєї бесіди не розмієте? Бо не можете слухати мого слова. Ви є від отця диявола і похоти вашого отця хочете робити, він був чоловікоубійником з початку і в правді не встояв; бо нема правди в нім; коли говорить лож, із свого говорить, бо він брехун-лгун і отець брехні. А коли я говорю правду не віруєте мені. Хто з вас докаже мені гріх? Коли правду вам говорю, чому ви не віруєте мені? Хто від Бога, слів Божих слухає; ви для того не слухаєте, бо ви не від Бога.” Йоан 8:37-47.

Тоді Ісус їм виразно сказав, що диявол був їх отцем, що він попихав їх до всього, та що вони виконували його роботу, стараючись Його, Сина Божого убити.

Сатана був в дійсності тим, що робив пляни, як би Ісуса убити; нема о тім найменшого сумніву. Ісус знав о тім. Він знав, що сатана

уживав священників як свого оруддя а через них приготавляв Юду, щоби виконав його плян. Будучи в храмі в їх присутности, Ісус сказав: „Як післав мене живий Отець, і я живу Отцем, так і хто їсть мене, і той буде жити мною. (Я є) сей хліб, що зійшов з неба; не як ваші батьки їли манну та й повмирали; хто їсть сей хліб, жити ме по вік.” Йоан 6:57, 58.

Багато учеників, що ходили з ним, учувши се, відвернулися від Нього і покинули і більше з Ним не ходили. „І сказав Ісус дванайцятьом: чи й ви хочете відійти? А Симон-Петро відповів Йому: Господи, до кого пійдемо? У Тебе слова вічного життя, і ми пізнали і увірували, що Ти еси Христос, Син Бога живого. Відказав їм Ісус: Хиба не я вас дванайцятьох вибрав, а один з вас диявол. А говорив про Юду Симонового Іскаріота, бо сей мав Його видати, хоч був один з дванайцятьох.” — Йоан 6:67-71.

Ісуса не можна було ошукати. Він знав, що він сповняє намір свого Отця, і Він знав, що його чекає. Але Він все йшов наперед, перед нічим не уступаючи. Він учив і допомагав людям в потребі, лічив хорих, отвирав очи сліпим, уздоровляв хромих, воскрешав мертвих. Коли Ісус воскресив Лазаря, священники зі злости не знали, що мають ділати. А сатана тільки ще підсичував їх ненависть. Священники побачили, що вони самі без помочи вищих правлячих сфер не дадуть собі ради з Ісусом, тож постановили ужити ще їх помочи.

Постановили отже пійти до правительства і донести йому, що Ісус є дуже небезпечна для

них особа; що треба конче щось з Ним зділати, бо инакше їх майно і доля держави є у великій небезпеці. В кім самолюбство возьме верх, сей зараз лучиться з такими, як він сам. Сатана був богом світа. Всі кляси, що стояли на верху народа, богачі, фарисеї, письменники і священники були до його услуг. Він потребував тільки вказати їм, що його інтересам грозить небезпека, а вони зараз возьмуться до діла.

„Тоді зібрали архиереї та фарисеї раду і сказали, Що нам чинити? Бо сей чоловік творить много чудес. Коли Його так лишимо, всі в Нього увірують і прийдуть Римляне і заберуть в нас і місце і нарід. Один же з них на імя Каяфа, що був того року Архиереєм, сказав їм: Ви нічого не знаєте, і не думаєте, що лучше нам, щоб один чоловік умер за нарід, а не увесь нарід згинув. Се-ж не від себе говорив, а будучи архиереєм того року, пророкував, що Ісус мав умерти за людей, і не тільки за людей, а щоб і діти Божі розсипані зібрати в одно. З того-ж дня нарадились, щоб убити Його.” — Йоан 11:47-53.

День пасхи наближався і кождий сподівався, що Ісус прийде також на пасху, бо Він заховував так букву, як і духа закону. Священники знаючи се, під намовою сатани стали продумувати, як би Його дістати в свої руки. „І дали архиереї і фарисеї наказ, щоби, як хто довідається де Він є, дав знати, щоб спіймати Його.” — Йоан 11:57.

Та міг би хто спитати, чому нагадувати сі страшні річи, яких допустилися жидівські

священники і прирівнювати їх до теперішніх священників? Який хосен з того? На се відповідаємо: Ми не маємо на цілі заподіяти кому яку кривду. Не хочемо нікого виставити на сміх. В такий спосіб ще ніколи не досягнулося нічого доброго. Ми тільки хочемо переконати здорово думаючих людей і показати їм, що ворогом Бога і Христа і людей, котрі хочуть правди і бажають вести праведне життя є диявол, сатана; що він є тим, що закинув свої сіти на людей і при помочи самолюбних і злого серця людей, держить других в неволі. Він є тим, що засіяв самолюбство в людські серця; і щоби досягнути свою ціль, він злучив в одно і богачів і банкірів і політикерів і духовенство, і при помочи їх контролює всіми державами і веде їх противними Богу дорогами. Єсли хто хотів завести лучший порядок, він або через своїх слуг зараз супротивився сьому і тому всякі добрі пляни не могли ніколи увінчатися успіхом.

Дальше хочемо показати, що від нікого другого люде не можуть сподіватися ратунку, як тільки від одного Бога; що в своїм часі Він пришле сю поміч і визволить всіх людей і дасть їм благословення таке, якого потребують. Се станеться тоді, коли спізнають, що всяке священство є на услугах диявола, подібно, як фарисеї були за часів Ісуса Христа. Тоді священство не буде могло більше ошукувати людей, і очи людям отворяться і вони будуть могли побачити той ратунок Божий і відповідно уложити свій розум і серце, щоби

могли отримати се благословення, яке буде тоді їм уділятися.

Коли вказуємо на се, як Бог буде впроваджувати свій плян, що є противний диявольському, се ділаємо для добра людей, щоби люде могли побачити, хто є їх ворог, а хто правдивий приятель. Правдивим нашим приятелем є той, що нас любить все і у всіх обставинах життя. (Кн. Прип. 17:17) Коли розбираємо розумно, як Бог ділав і ділає, бачимо, що Він все оказував свою любов до людей при кожній нагоді. Се надійшов час, що Бог хоче, щоби люде знали про Нього і щоби його ім'я було в серцях їх; і се вийде на добро їх.

Питання однак, чому Бог дозволив сатані переслідувати свого возлюбленого Сина і уживати до того тодішніх священників? Відповідь є така: Бог знав, що сатана рад був убити Ісуса при першій лучшій случайности, если би Він не перешкодив сьому. Він знав, що облудне священство того часу, котре вже оказалось невірним Йому і своєму обовязку, що воно схоче бути оруддем в руках сатани і сповнити його роботу. Се було для них пробою, котру Бог дозволив, щоби така найшла на них. Ісус виразно сказав їм, що їх отцем є диявол. Він не закривав сього перед ними. Він хотів їм помочи. Вони говорили про себе, що вони заступають Бога, але Ісус сказав їм: Если би Бог був вашим отцем, ви робили би Його діла, але, що ви робите діла диявола, тим самим доказуєте, що ви є його. Бог дозволив, що тодішнє духовенство підпало під велику пробу і підчас того не видержало проби і

упало. Або іншими словами вони не остоялись вірними Богу і не послухали Його слів, а пійшли за дияволом.

Бог міг захоронити свого возлюбленого Сина перед переслідуванням, але Його мудрість казала учинити інакше. Через се, що Ісус терпів серед трудних оставин життя, Він навчився послуху. Він також мусів переходити пробу; і коли проба прийшла на Нього okazaвся вірний під кожним зглядом. — до Жидів 5:8,9; до Филипян 2:5-11.

Бог також поставив першого чоловіка Адама на пробу заки той міг отримати вічне життя. Бог дозволив, що подібна проба прийшла на духовенство за часів Ісуса Христа, і воно не видержало проби і упало. Ісус був чоловіком і перед Нього зістала поставлена найбільша нагорода в цілій вселенній. Тому Бог хотів, щоби Його Син був виставлений на пробу, заки отримає сю велику нагороду. Ісус перейшов сю пробу і виграв.

Бог уважав за мудру річ дозволити сатані і його слугам дійти до найвищого вершка злоби, а опісля обернути їх злобу собі на славу. „Бо гнів людський прославить Тебе.” — Псальма 76:10.

Тепер надійшов для людей час зобачити і зрозуміти правду. Головно зрозуміти, що всякі війни, спори між людьми, що всякі спори релігійні, всякі злочинні зла на світі мають свій початок у сатани, котрий уживав їх, як своє орудде, щоби відвернути людей від Бога. Надійшов час для людей, щоби спізнали, що Бог є їх приятелем і добродієм. Нехай ніхто

не думає собі, що хочемо тут поставити одну клясу людей проти другої. Але ми мусимо поставити правду і зло проти себе, щоби люде спізнали, що Єгова є правдивим Богом. що Його возлюблений Син Ісус є Мессією (Христом), і що Бог об'явив, яка дорога провадить до життя.

Прийшов час, що Ісус мусів представити себе Жидам, як їх цар. Се мусіло статись десятого дн. місяця Нісана перед пасхою, бо так було в пляні Божім уложено, що так мало статись. Щоби сповнити пророцтво Захарії (9:9) Ісус усів на осла і вїхав на нім до Єрусалиму. Був звичай, що коли цар мав бути коронований, мусів їхати на ослі. Слава про Ісуса йшла широко і далеко по цілій Палестині. Богато людей вірило в Нього. Коли Ісус вїзджав до Єрусалиму зібралося тоді велике множество людей, що вийшли на зустріч Йому, і стелили свої одежі або зривали галузки з дерев і кидали під ноги Ісусови, показуючи сим, що вони приймають Його за царя і викликували із радости: „Осанна Сину Давидовому! Благословен грядущий в ім'я Господнє. Осанна на висоті.”

Коли фарисеї і священники зобачили се, лють їх не знала грядиць; а диявол тільки оливи підливав до огню. І сей час скликали раду, що мають ділати. Фарисеї ж казали між собою: „Бачите, що не вдієте нічого? Ось увесь світ за ним пійшов!” — Йоан 12:19.

Кілька днів пінійше була пасха. Ісус, котрий заховував закон у всім, святкував також сю пасху. В часі вечері з своїми учениками великий смуток наляг на Ісуса і він промовив:

„Один з вас зрадить мене.” А по тихо сказав до любого ученика Йоана таке: Уважай, кому подам кусок хліба умочений в солі, се той, що мене зрадить. Відтак Ісус взяв хліб і подав Юді. „А за куском увійшов тоді в нього сатана. І сказав йому Ісус: Що робиш, роби швидко.” — Йоан 13:27.

Що могли означати ці слова: „А за куском увійшов сатана?” А от се, що від сеї хвили сатана запанував зовсім волею Юди, і від тепер Юда мусів виконувати його грішний замір. Се є ясным доказом, що сатана був тим, котрий шукав смерти Ісуса, бо він знав, що Ісус був сином Божим і тому хотів позбутися Його зі світа, щоби міг далше мати контролю над людьми.

Потім Юда побіг до фарисеїв і священників і обіцяв їм видати Ісуса за мізерну суму трийцять срібняків. (Матей 26:15,16) Розуміється, що й Юда знав що Ісус є Сином Божим, але він допустив до свого серця гіркість проти Ісуса і тепер забажав пімститися і при тім де-що заробити. Взявши від них гроші, враз з товпою людей пустився в сторону Оливного огорода, щоби привести Ісуса. З облудою гідною диявола приступив Юда до Ісуса і поцілував його даючи тим товпі знак, кого мають брати. Ісус не супротивлявся їм і вони попровадили його до архиереїв.

Найвисший суд вже зібрався, знаючи наперед, що приведуть перед них звязаного Ісуса. Хоть закон заборонював скликувати суд уночі, то однак фарисеї і священники і письменники не дбали про се і ломали закон, як їм

хотілось. Архиереї і фарисеї, словом всі провідники народу, зійшлися там допомогти дияволу виконати його діло. Їх злоба і бажання убити Ісуса було таке велике, що священники не встидалися покликати фальшивих свідків, щоби тільки засудити Ісуса на смерть. (Мат. 26:59) Члени сього суду, що мав стояти на сторожі правди і справедливості, самі подоптали се право і правду. Не могли знайти свідків, що могли би що злого сказати на Ісуса, вони всупереч праву змусили Ісуса, щоби сей сам свідчив в своїй справі. Сам архиерей зробився оскаржителем і запитав його: „Скажи нам, чи Ти є Христос, Син Божий?” А на се Ісус відповів: „Ти сказав.” Тоді на підставі тих слів узнали Ісуса винним богохульства, і видали вирок: Винен єси смерті.” — Матей 26:63-66.

Коли люде спізнають вже раз, що сатана є богом сього світа, і що він осліпив людський розум, як о тім давно писало Боже слово. (2 до Кор.. 4:4) Чи ж не бачимо, що если він того хоче, то може легко перетягнути на свою сторону і суд, і він буде сповняти його погане діло? Але незабаром Бог допоможе, що люде спізнають, що Він(Єгова) є правдивим Богом, і що если будуть поступати після його справедливого закону, знайдуть для себе цілковите визволення. Розбираймо далше, який є Божий плян а переконаємось, і зобачимо там щось такого, що принесе радість кожному серцю.

Безборонний, святий і праведний станув перед судом і суд узнав Його винним смерті, хочай не мав до сього ніякої достаточної при-

чини. Тепер повели Його еще перед римського намісника, щоб той potwierдив їх вирок. Також і той не знайшов ніякої вини в Ним, але не мав смілости узнати його невинним і пустити на волю. Так само діється і тепер.

Надійшла найважніша хвиля для диявола. Тому тепер випружив всі свої сили і обняв ними своїх слуг, щоби за допомогою їх діпняти мерзенного діла. Під напором священників римський намісник згодився на смерть Ісуса; але, щоби оказати, що він не винний крови сього праведника, взяв води і перед народом обмив собі руки і закликав: „Я не винен крови сього праведника.” Тоді Жиди взяли добровільно всю вину на себе, а Ісуса взяли і повели, щоби Його розпяти. — Матей 27:24, 25.

Облуда взяла свій початок від диявола. Хто має Господнього духа, такий не буде так поступати, як поступали тамті. Ісус сказав: „Я є Син Божий.” Ворог сатана думав собі, що він тепер взяв верх над Ісусом, тому задумав обезславити ім'я Божого Сина і вплинув також на простий народ так, що сей став також насміхатися з нього. Диявол знав, що Ісус є Божим Сином, тому всяка зневага на Божого Сина була рівночасно зневагою самого Отця. Диявол вплинув на верховодів, а ті продумали церемонії, щоби ще більше обезславити. Найперше наділи на Ісуса червоний плащ, що був знаменом царської гідности; а опісля сплели терновий вінець і положили Йому на голову, як знамя власти а до рук дали Йому трости-ну немов царське берло, і падали перед ним на коліна і насміхались, говорячи: Радуйся царю

Юдейський. Тут як раз сповнилися слова пророка: „Зневага тих, що Тебе зневажають, впала на мене.” (Пс. 69:9) Тут сатана зневажав Бога Єгову. Він зневажав Бога цілий час, а тепер сі зневаги осягнули вершок своєї злости і упали на возлюбленого Його Сина Ісуса.

Не вдоволені тим слуги сатани стали плювати на лице Господа Ісуса, і взявши тростину з Його рук, били нею Його. Назбиткувавшись над Ним добре, тоді назад одягли Його в його одержу і випроводили з міста, щоби Його розп'яти. І положили Його на крест і гвоздями прибили до креста і повісили Його на ганьбу перед всіма людьми. Коли висів на кресті архиереї і священники не переставали насміхатись з Нього, а за ними робив то само й простий нарід. Ми бачимо, що Бог дозволив сатані і його слугам дійти до вершка злости, і тоді Бог показав, що Він те все бачив і знає, що діється і що Він є всемогучий.

Бо ось раптовно небо затьмилось і тьма покривала землю довгих три години. Господь показав, що коли нестане Його возлюбленого Сина між живими тьма покриє цілий світ. При кінці сеї темряви Ісус закликав сильним голосом і умер. В тій самій хвилі земля потряслася, гори захитались і скали порозпадались. В святині звисала велика завіса трийцять стіп довга і трийцять стіп широка і чотири цілі груба, і з хвилею смерті Ісусової вона роздерлася з гори аж додолу. (Мат. 27:31) Великий страх і дрож переняли всіх, що мусіли бути свідками розп'яття, коли побачили, як Бог оказує свою силу. І говорили о Ісусі: Направду

був се Син Божий. Ніколи перед тим і ніколи опісля Бог Єгова не об'являв так своєї сили при смерті чоловіка. Тут знова Бог поучив людей, що Він є правдивим Богом і що деякі пізнавши се, скористають з того.

Ісуса, знявши з креста, намастили відповідними олійками і похоронили в нововисіченім гробі Йосифа з Ариматеї. Наслідник небесного царства був мертвий. Злобно усміхаючись, сатана думав, що він виграв довгу битву і що тепер став більший, як сам Бог. Так закінчилася земська дорога праведного і доброго чоловіка, якого не було подібного ніколи на землі. Він був без хиби і не мав ніякої вини на собі. Він був святий невинний непорочний і відділений від грішників. Він був Сином Божим, і до сього часу Він завжди вірно сповняв свій обов'язок і свою роботу в Божім пляні.

В назначенім Богом часі всі люде мусять перейти пробу, чи вони люблять правду і справедливість, і чи схотять слухати Бога, чи виберуть скорше гріх і пійдуть дорогою диявола. Кождий розумний чоловік мусить отримати таку нагоду і оказати свою вольну волю. Таку нагоду мали письменники, фарисеї і інші, коли розпинали Ісуса. Дехто з Жидів, що брав участь в розп'яттю Ісуса не знав, що той котрого він розпинав, був Сином Божим. Дехто з князів також не мав поняття про те. (Діяння Ап. 3:17) Але письменники, священники і фарисеї знали добре до певної міри. Юда знав о тім добре, і розуміється, що сатана знав також. Хто несвідомо згрішив проти Бога і проти Христа Ісуса, сему буде даро-

ване, але хто знав напевно, що Ісус був Мессією або Христом, такий згрішив проти святого духа. Хто скаже слово проти Сина чоловічого, проститься йому; а хто скаже слово проти святого духа, не проститься йому ні в сьому віку, ні в будучому.” — Мат. 12:32.

Подібно і тепер жиє много людей, що знають, що Ісус Мессія або Христос є Царем царів, або Господом-Паном панів, і знають також, що жиє тепер горстка покірних людей, що несуть свідоцтво о тім поміж людей, а однак сі зарозумілі мудрці прибирають вид побожності і несуться гордо перед людьми і кажуть, що вони настановлені на місце Господа Ісуса і заступають Його тут на землі, і рівночасно грішать проти правди і переслідують тих, котрі оповідають людям о великім Божім пляні, який Він уложив на спасення людського роду. В приповіді о вівцях і козлах Ісус згадував, яка доля може спіткати таких упертих козлів: — Мат. 25:31-46.

Грішити проти святого духа не значить грішити проти чоловіка або особи, але виступати свідомо проти ясного світла правди. Святий дух се невидима сила Божа, котра освічує розум чоловіка. Для того грішити проти святого духа означає йти свідомо і добровільно такою дорогою, що противиться його ясному знанню добра і зла. Хто грішить проти святого духа, такий має зовсім зіпсоте серце; се значить такий зовсім не зважає на закон Божий і не зважає на права другого чоловіка, а тільки ділає зло, щоби задоволити свою волю, і ділає се, хочай знає, що зле чинить.

Чому Ісус мусів умерти?

Питання, чи Бог міг не допустити, щоби Його возлюблений Син не вмерав? Коли бачимо, що Він є всемогучий, з сього слідує, що Він міг так учинити. Питання тепер, коли Ісус був святий і без гріха, то чому Він мусів умерати? Коли Він зійшов з небес на землю і стався чоловіком, то волею Отця було, щоби Він умер, як чоловік, щоби таким чином приготувати велику ціну викупу за людей. Совершенний чоловік мусів умерти, щоби рід людський міг отримати нову нагоду до життя. Коли так, то чи одвічальність сатани є тепер менша за се, що він сприягся убити Ісуса і намовив до сього своїх слуг, котрі убили Його? Ні! Бог не дав сатані ніякої власти убивати Ісуса. Ані також Він не уповажнив нікого, щоби змовлялись на життя Ісуса. Сатана в своїй злобі хотів убити Ісуса, бо він знав, що Ісус є Сином Божим, і тому, що він сподівався і боявся, що Ісус стане царем над людьми і позбавить його влади над ними.

Письменники, фарисеї і священники, котрі убили Ісуса, ділали се зі злоби і з самолюбства, як самі до сього призналися. Вони боялися, що через Ісуса стратять своє становище між людьми. (Йоан 11:47, 48) По правді сатана не мав влади відобрати життя Ісусови, если би Ісус схотів був упросити свого Отця, щоби Той ужив своєї безмірної сили в обороні Його, бо читаємо, що коли Петро ударив мечем слугу архиерея і відтяв йому ухо, Ісус промовив: Верни меч твій у місце його, бо

всі, що беруть меч, від меча гинуть. Чи думаєш, що не можу упросити у мого Отця і приставить мені тепер більше, як дванайцять легіонів ангелів? Якже тоді справились би Писання, що так має статись?" Мат. 26:52-54.

Ісус так дуже посвятився своєму Отцеві, що не хотів нічого робити, що було би протинне волі Його Отця. Він сказав: „Бо я зійшов з неба, не щоб чинити волю мою, а волю Пославшого мене." (Йоан 6:38) „Я є пастир добрий, пастир добрий душу свою кладе за вівці . . . Як знає мене Отець, так і знаю Отця: і душу мою кладу за вівці. І інші вівці маю, що не є з сеї кошари; і тих я мушу привести і голос мій почують, і буде одно стадо і один пастир. За те мене Отець любить, що я кладу душу мою, щоб знов прийняти її. Ніхто не бере її від мене, а я кладу її від себе. Маю власть положити її, і маю власть знов прийняти її. Сю заповідь прийняв я від Отця."— Йоан 10:11, 15-18.

Знаючи, що така є воля Його Отця, щоби Він умер, тому Ісус йшов добровільно на смерть і навіть не хотів просити, щоби Отець уживав своєї сили зглядом Нього. Певна річ, що Жиди розпняли Ісуса. (Діяння Ап. 2:36; 7:52) Причиною однак, чому вони се учинили, був вплив сатани: Бог дозволив на смерть свого Сина, тим, що не перешкаджав сьому; а не перешкодив для того, бо Він хотів, щоби Ісус умер і таким чином міг бути виконаний Його плян. Він міг так зарядити, що Його Син міг вмерти в інший спосіб; але, що сатана в своїй злобі хотів Його убити, тому Бог

дозволив, щоби показалася його злоба, а рівночасно Він виставив на пробу всіх тих, що схотять йти за сатаною, знаючи, що Він опісля воскресить Ісуса з мертвих.

Для кожного чоловіка се дуже важна річ зрозуміти длячого Ісус мусів умерти, бо знаючи се, тоді можемо зобачити велику любов Божу, яку оказав Бог і ще тепер оказує зглядом людей.

Викуп найперше.

Розбираючи Божий плян, який знаходимо записаний і виложений в Божім слові, бачимо, що в Божім намірі є визволити людський рід з гріха і смерти і від всіх сил диявола.

Хто ж визволить його з сеї неволі? Що треба учинити, щоби заспокоїти закон. щодо сього? Коли і в який спосіб прийде се визволення? Сі питання є дуже важні; і смерть Ісуса є тісно звязана з кождим питанням. Визволення не могло наступити скорше, аж наперед мусів бути запачений викуп. Іншими словами, сказавши найперше мусіли бути куплені права чоловіка, які він стратив і аж опісля чоловік міг бути визволений. Для того добре учинимо, если розбиремо тут питання викупу, і зобачимо причину, чому совершенний чоловік Ісус мусів умерти.

Адам був совершенним чоловіком, коли був в раю. За свій гріх зістав він засуджений на смерть. Божий закон говорив, що хто би нарушив се право, мусить умерти. Справедливість жадала, щоби се право було виконане, іменно, щоби Адам був укараний смертю. Вже

на землі, если найвисший суд скаже свое рішення, нема такої сили, щоби се рішення змінити. То в далеко висшій степені мається справа з Божим рішенням. Коли Бог вирік свій вирок смерті на Адама, се рішення його було послідне і мусіло бути виконане. Бог не міг змінити свого рішення, бо инакше був би нестійний в слові. А Він так не ділає. Для того не було можливо змінити вироку виченого проти Адама. Але зовсім добре і можливим було би задоволити се рішення через заступство.

Щоби показати се на примірі, приймим, що Іван довжен Миколі 1,000 долярів. Микола має вексель і судове рішення проти Івана, що жде його вязниця, если не заплатит сих грошей. Та Іван не мав чим заплатити і дістався до вязниці. Але він має отця, котрий любить свого сина одинака; і сей постарався о 1,000 долярів і сплатив вексель Миколі, котрий прийняв гроші. Закон тепер жадає, щоби Іван зістав увільнений. Таке правило є кожного закону.

Те саме правило тільки з більшою силою, існує в судах Єгови. Бог міг так зарядити, і се не нарушувало би Його справедливости, що хтось другий міг зайняти місце Адама і перебрати на себе вирок проти нього. Але се мусіло статись в законний спосіб, се є, згідно з Божим законом. Питання тепер, чого жадав Божий закон? Відповідь на се находимо в 5 кн. Мойсея 19: 21: „Житте за житте.” Совершенний чоловік Адам був засуджений на смерть, бо закон жадав життя совершенного

чоловіка. Щоби задоволити закон, се є, що-би дати відповідну ціну викупу і визволити Адама з під рішення яке тяжіло проти нього, сей, що хотів зайняти його місце, мусів положить як раз таке саме життя, яке посідав Адам, і яке він стратив. Іншими словами сказавши, нічо инше, тільки совершенний чоловік, котрий схотів би добровільно умерти, міг задоволити жадання Божого закону.

Всі люде вийшли з Адама, тому уродилися грішниками і почалися в беззаконню. (до Римлян 5:12; Псал. 51:5) З того отже слідує, що на землі не було такого чоловіка, щоби міг сповнити у всім Боже домагання і зайняти місце Адама і звільнити його зпід вироку, який зістав виданий на нього. Сього не мусимо так розуміти, не наче-б треба було задовольняти справедливість. Справедливість задоволилась смертю Адама; а остаточний вирок висказаний проти Адама. був би все тяжів на нім і Адам позіставав би в смерти так довго, аж знайшов бися хтось, що схотів би зайняти місце Адама і заплатити його кару, яка тяжіла на нім, і в такий спосіб заспокоїти сей вирок і випустити Адама на волю. А таким не могло бути нічого инше, як тільки життя совершенного чоловіка.

Чи не міг бути тим ангел або яке друге небесне сотворінне і задоволити вирок проти Адама і визволити його з під засуду смерти? Відповідаємо, що ні, бо Божий закон не міг прийняти нічого більше ані нічого менше, як тільки се, чого жадав вирок; бо инакше Бог перечив би собі, а Він сього не може учинити.

Тут знова сатана засліпив ум людей, щоби не зрозуміли правдивої філософії сеї великої жертви викупу. Він своїм впливом так поділав на своїх заступників на землі, (котрі, щоби лекше обманути людей, називаються Ісуса іменем), що ті стали учити людей, що Ісус Христос, коли був на землі, був рівночасно і Богом і чоловіком; і що Він як Бог умер. Кожний здорово думаючий чоловік може спізнати з повисшого, що як би так сталося, тоді Бог Єгова був би несправедливий. Бо чоловік згрішив, а Бог мусів би за нього умерти, що би такий міг жити. Така нерозумна наука відвернула багато людей від Бога і від Його слова, або св. Письма.

Як ми вже бачили, то закон жадав життя совершенного чоловіка, а на землі всі діти Адама були несовершенні, і тому ніхто з них не міг зайняти місця Адама і тим помочи йому і всім його потомкам. То саме потверджує пророк, кажучи: „Ніколи не здоліє чоловік спасти брата свого і не зможе дати викуп за нього.” (Псальма 49:7) Єсли так, то чи Бог подбає про викуп? На се читаємо відповідь в Слові Божім: „Я вибавлю їх з потали гробу (ада), Я відкуплю їх від смерти. Де жало твоє смерте? А ти гробе (аде), де твоя побіда? Жалю ізза сього у мене не буде.” Осія 13:14.

Тут маємо виразні слова Бога Єгови, що Він постарається о викуп для людей. А що се стане певно, маємо на се Його слова: „Бо я сказав і доведу се до кінця; призначив — і здійснию.” „Слово моє, що виходить із уст у мене, до мене не вертається в порожні, але чи-

нить те, що мені вгодно, і довершує те, чого Я післав його." — Ісаїя 46:11; 55:11.

Задля сього то Його син „Логос (Слово) стався чоловіком (тілом) і пробував між нами. Коли ж Логос був на духовім степені з Отцем, колиж він був духовою істотою, питання тепер: як Він міг статись чоловіком? Відповідаємо: У Бога нема нічого неможливого. За згодою Логоса. Отець переніс свого Сина з духового степеня існування на людський степень. За силою святого духа, се є за силою Бога Єгови, Логос почався в утробі Марії jako чоловік (Євангелія Матея 1:18) В своїм часі він народився від сеї матери-людини. (Лука 2:9-11) „Як же прийшла повня часу, післав Бог Сина свого, що родивсь від жени." (до Галат 4:4) В жилах чоловіка Ісуса не плила несовершенна кров несовершенного Адама, позаяк Він за силою свого Отця був перемінений з духового на людський степень. Він отже почався, як чоловік і був святий, непорочний і відлучений від грішників. (до Жидів 7:26) Як чоловік Він відповідав зовсім совершенному Адамови, заким він согрішив. Тому чоловік Ісус був відповідним, щоб статись Відкупителем Адама і його потомків.

Але чи совершенний чоловік Ісус міг дати викуп за Адама і за цілий людський рід? Так! Бог уложив такий плян. Один чоловік був отцем цілого людського роду, один совершенний чоловік може відкупити увесь людський рід, як каже ап. Павло в посланню до Римлян — 5: 18, 19.

Але міг би хто спитати, чому Бог укарав

смертю всіх потомків Адама? Вони прецінь не були на пробі. Зауваж, що говорить апостол. Він не каже, що всі люде були засуджені на смерть. Де є засуд смерти там мусіла бути наперед якась проба. Засудити, означає, узнати когось винним.

Міст на ріці так довго служить аж стане небезпечний. Тоді не є вина моста, але винен матеріял, з котрого міст побудований.

Чоловік не повстав сам з себе. Ніяка дитина не привела саму себе на світ. Бог дав право Адамови і Еві плодити діти. Коли вони стали уживати сього права, тоді вже були несовершенні, тому й їх діти прийшли на світ несовершенні. Бог не може узнати несовершеної річи за щось доброго. Се не була вина дитини. Хиба була в матеріялі, з котрого дитина була зложена. Не будучи узнаною за добру, тим самим була засуджена, але сей засуд і брак узнання впали на ню в наслідок гріху Адама, тому всі потомки підняли під засуд; але Бог приготував, що через праведність Його возлюбленого Сина прийде для всіх людей дар життя, і дасть їм нагоду оказати послух зглядом Нього і жити.

Бачимо тепер Ісуса на землі в трийцятім році життя, коли після права був він узнаний за повнолітного. Питання тепер, чому Він прийшов на землю? Бо Бог обіцяв відкупити людський рід. (Осія 13:14) Закон жадав життя совершеного чоловіка, щоби можна приготувати викуп. Ісус сам казав, що Він прийшов, щоби дати життє своє, яко викуп. — Мат. 20:28.

Викуп означає дословно щось такого, чим

можна когось, що є в неволі або запертю, визволити або викупити; се є, викупча ціна. Само собою розуміється, що ціна викупу мусить рівнатися, або відповідати, як раз тому, чого жадає закон за визволення того, що є у неволі або запертю.

Божий вирок проти Адама відібрав йому право до життя як чоловікови. Отже ціною викупу для нього мусіло бути право до життя якогось другого совершенного чоловіка. Совершенний чоловік Ісус як раз посідав таке право до життя; се є, Він мав право жити на землі, як чоловік.

Викуплення чоловіка із смерті і від її наслідків і визволення його з тоїж є виразною волею Божою, як про се учить ап. Павло (1 до Тимот. 2:4) Ісус прийшов на землю сповнити волю Бога, як написано о нім: „Ось я приходу, (в змісті книги написано про мене), чинити волю Твою мій Боже моя радість і закон твій в глибині серця мого.” Псальма 40:7, 8.

Бог, обіцявши викупити людей, приготував тепер спосіб, як виконати свою обітницю, іменно, що Його Син стався добровільно чоловіком. „І уподобившись чоловікови, понижив себе, ставши послухним аж до смерті, а смерті крестної.” (до Филип. 2:8) Ісус добровільно підчинився смерті, бо такою була воля Отця, щоби в сей спосіб приготувати ціну викупу за людей.

Питання тепер, чому Ісус мусів умерти? На се відповідаємо коротко. Совершенний чоловік Ісус, як довго жив, не міг дати ціни викупу. Він найперше мусів замінити своє совершенне

людське життя на ціну або вартість, щоби відтак можна було положити її перед Богом справедливість на місце сього, що Адам стратив, а то в тій цілі, щоби Адам і його потомки могли отримати нову нагоду до життя. Іншими словами сказавши, Ісус мусів перемінити своє людське життя і право до нього на належитість або ціну, якої жадав закон на заплачення Адамового довгу.

Законна належитість се сума грошей, якої жадає і приймає закон на заспокоєння довгу або зобовязань.

Заслуга се вартість або ціна того, що хто заробив або заслужив. Заслугою Христа називаємо се, що Ісус своє совершенне людське життя обернув або замінив немов на вартість або ціну, якою можна було законно сплатити довг чоловіка.

Показати се на примірі буде так: Припустім, що чоловік на ім'я Іван сидить у в'язниці, бо не має чим заплатити кари сто доларів. Брат його Петро хоче заплатити його кару, та не має грошей. Але він є сильний і здоровий, має час і хоче працювати. Але добра воля і охота до праці не заплатять еще довгу за його брата. В тім один пан Смитенко глядає робітника до праці і хоче заплатити за труд. Петро наймається до праці у того пана і заробляє сто доларів готівкою. Так отже Петро замінив свій час, силу і працю на гроші котрими може сплатити кару, яка тяжить на його браті Івані. Сі гроші можна властиво назвати заслугою. Тепер Петро стає перед суддею, котрий наложив кару на його брата і

платить судді відповідну належитість за брата. Суд приймає гроші а брата випускає на волю. Так отже Іван зістав судово звільнений від кари, а його брат стався для нього його визволителем. або викупителем.

Адам був сином Божим. Бог Єгова видав судове оречення, що Адам має стратити своє життя в смерті. Сей вирок означав вічну смерть для Адама і для всіх його потомків, хиба, що хтось викупив би і визволив би їх із того. А що Адам мав право приводити на світ діти, заки упав на нього сей засуд, тому всі його потомки підпали під наслідки сього вироку. Адам тепер знаходиться у вязниці смерті, бо так жадав від нього закон. Цілий людський рід є в подібнім стані в наслідок першого гріха Адама.

Совершений чоловік, Ісус, Син Божий є названий в св. Письмі „Сином Чоловічим.” Се імя каже заключати, що Він був самотнім совершеним чоловіком, що жив на землі по Адамі і тому, мав право до всього, що посідав колись Адам — мав право до життя і всякі блаженства сполучені з совершеним життям. Ісус мав право привести на світ совершенну расу людей, і був під кождим зглядом рівний Адамови, заки той ще не згрішив був. Волею Божою було, щоби Ісус викупив Адама і його потомків. Ісус хотів сплатити довг Адама і викупити його. Як довго Ісус жив, як совершений і святий чоловік, так довго Він не міг досягнути своєї цілі подібно, як Петро не міг своєю силою і охотою сплатити довг свого брата, аж мусів наперед переіменити

свою силу і працю і охоту на вартість або ціну.

Так подібно Ісус мусів перемінити своєสมบูรณ์แบบ людське життя на вартість, котру тут називаємо заслугою і котра могла бути ужита, як законна належитість на сплатення довгу Адама і його потомків, і так увільнити їх із смерті. Щоби досягнути таку ціну або вартість Ісус мусів умерти. Але, щоби пред-
ложити сю ціну або заслугу перед Богом Єгову, Він мусів бути живим і мати приступ до Єгови.

В ріці Йордані совершенний чоловік Ісус посвятився сповняти у всім Божу волю; а волею Божою було, щоби Ісус віддав своє життя на смерть, але щоби він не **стратив законного права до життя, як чоловік**. Волею Божою було, щоби Ісус воскрес з смерті як божественна істота, і як такий, щоби ужив своєї заслуги для людей, так як Бог того хотів, се значить, щоби увільнив їх судово і дав ї нагоду жити, як люде.

Наше заключення годиться з словами самого Ісуса Христа: „Злодій не приходить, тільки, щоб украсти, убити і погубити. Я прийшов, щоб життя мали і надто мали. Я пастир добрий: Пастир добрий душу свою кладе за вівці . . . Як знає мене Отець і я знаю Отця і свою душу (своє життя) кладу за вівці . . . За те мене Отець любить, що я кладу душу мою (життя моє), щоб знов прийняти її (його). Ніхто не бере її від мене, а я кладу її сам від себе. Маю **власть положити її, і маю **власть знов прийняти її****. Сю заповідь я прийняв від Отця мого.” — Йоан 10:10-18.

Сатана був причиною, що багато людей не могло спізнати філософії викупу. Деякі вірили, що він відкупив тільки невеличке число людей, а всіх прочих призначив на вічні муки. Другі знова були того переконання, що жертва Ісуса не мала ніякої вартости для людей.

Питання тепер: За кого умер Ісус Христос? На се мусимо дати відповідь на підставі св. Письма. Кождий бажає дізнатись правди о тім предметі. „Твоє слово правда.” (Йоан 17: 17). Дивно би виглядало, если би Бог хотів дати свій дар тільки кільком, а не всім. Св. Письмо відповідає: „Так Бог полюбив світ, що Сина свого єдинородного дав, щоби кождий віруючий в Нього не погіб, а мав життя вічне. Бо не післав Бог Сина свого на світ, щоб судив світ, а щоб спасся Ним світ.” — Йоан 3:16-17. [Грецький текст.]

Апостол Павло розбирає се питання і, пишучи під впливом Божим так поясняє. Через заслугу ціни викупу, зложеної Ісусом на кресті, всі люде мають бути відкуплені від смерти, і тоді мусять прийти до пізнання правди, і як свободні люде будуть могли вибрати: і або приймуть або відкинуть дар життя, який отримують через заслугу жертви викупу. Він так каже: „Бо се добре і миле перед нашим Спасителем, Богом, котрий хоче, щоби всі люде спаслися і до розуміння правди прийшли. Бо один є Бог і один Посередник між Богом і людьми, чоловік Ісус Христос, що дав себе самого на викуп за всіх: свідоцтво в своїм часі (пересвідчаться о тім в своїм часі).” — 1. до Тимотея 2:3-6.

Той самий апостол посвідчає на іншому місці, що Ісус на землі був чоловіком, а не духом, і що Він тому стався совершенним чоловіком, щоби відкупити всіх людей. Ось як він говорить: „Бачимо Ісуса малим чим у-маленого від ангелів, (за муку смерти увінчаного славою і честю), щоби за ласкою Божою скоштував за всіх смерти.” — до Жидів 2:9.

Питання, як міг чоловік, хочай би і совершенний, відкупити рід людський самою тільки смертю? Єслиби він позістав мертвий у гробі, він не міг би виконати ні відкуплення, ні визволення, бо мертвий не може нічого робити. Місце, звідки вийшов засуд на чоловіка, і місце, де треба було предложити ціну викупу, було небо, місце перебування Єгови. Розуміється, що Бог міг назначити кого другого, щоби предложив Йому ціну жертви викупу, зложеного через совершенного чоловіка Ісуса, але Він того не хотів. Його волею було, щоби сам Ісус був і відкупителем і визволителем людського роду; але Він не міг би бути визволителем, если би позіставав мертвий в гробі. Тому потреба було для Ісуса, щоби Він воскрес.

Може хто спитатись: Єсли Ісус мусів умерти як чоловік, і если ціна Його жертви, як совершенного чоловіка, мусіла бути предложена у небі, як тоді чоловік міг дістатись до неба і предложити там ціну викупу? Відповідаємо: Він як чоловік, не міг, бо чоловік не має приступу до неба. Чоловік є ограничений до землі. Ісус умер, як чоловік, але Отець Єгова воскресив Його з смерти духовою істотою. О тім

Петро так пише: „Тому то Христос, щоби привести нас до Бога один раз пострадав за гріхи наші, Праведник за неправедних, що був умертвлений по тілу (котрий умер, як чоловік), **но ожив духом.**” — 1 Петра 3:18.

Його воскресення.

Воскреснути з мертвих означає пробудитись із смерти (станути на ноги, маючи совершенне життя) вернутись знова до совершенного життя. Чоловік Ісус умер, і був мертвий і як чоловік Він не міг вже більше жити, позаяк своє право жити, як чоловік, віддав на жертву, щоби в сей спосіб приготувити ціну викупу за людей.

Воскресивши Ісуса Христа із смерти, Бог Єгова показав людям, що Він має велику силу. Воскресення Ісуса із смерти належить до великого Божого плану спасення людей. Тому можна було сподіватись, що сатана, ворог, буде старатися всіми своїми силами перешкодити воскресенню Ісуса; а коли йому се не вдасться, тоді схоче всіми силами і способами засліпити людей, щоби не дізнались правди о сім. Так і сталося. Можемо припускати, що сатана знав пророцтва, які передсказували о Господі Ісусі. „А я в правді дивитись буду на лице твоє: пробудившись, буду образом твоїм насичатись.” (Пісаль. 17:15)) „Бо Ти не оставиш душі моєї (мене) в підземній пропасти, і не даси твому побожному (мені) бачити зотління. Ти вкажеш мені дорогу життя; перед лицем твоїм повнота радощів, по правici твоїй

блаженство по всяк час." — Псалма 16:10,11.

Сі місця св. Письма доказують аж надто, що воскресення Ісуса було наперед призначене. Перший день по смерті Ісуса диявол і його невидимі ангели певно радувались з смерті Його, але скоро прийшли їм на память слова Ісуса, що Він воскресне. Тому читаємо, що „на другий день, що після п'ятниці, зібралися первосвященники і фарисеї до Пилата, кажучи: Пане, ми згадали, що той обманець сказав, будучи ще живий: Через три дні встану. Прикажи отже стеречи гробу аж до третого дня, щоби часом не прийшли Його ученики і не вкрали Його і не сказали людям: Встав з мертвих, і буде послідний обман гірший першого. Сказав їм Пилат: Маєте сторожу, ідіть, забезпечте, як знаєте. Вони ж, пійшовши, обезпечили гріб, запечатавши камінь, із сторожею." Мат. 27: 62-66.

Питання, як Фарисеї і первосвященники могли знати, що Ісус воскресне третого дня, коли він не говорив їм того? Не читаємо в св. Письмі, щоби Ісус говорив коли о тім в їх присутності. Навпаки знаємо, що Ісус говорив се тільки своїм ученикам і то секретно; але вони не розуміли добре Його слів, аж пізніше зрозуміли. — Мат. 16:21; 20:17,18; Марко 9:31; Лука 9:19-22; 18:31-33.

Можна догадуватись, що сатана знаючи, що Ісус сказав своїм ученикам, піддав сю думку фарисеям. Він думав, що йому вдасться перешкодити воскресенню Ісуса, а коли ні, то зробить таке замішання між людьми, що вони

не увірують у воскресення Ісуса з мертвих. Перший намір не удався сатані, але зате другий увінчався успіхом. Наробив такого замішання, як не можна більше. Однак Бог дав нам так багато доказів о воскресенню Ісуса, що кождий, котрого ум не є упереджений, зрозуміє ясно, що Ісус дійсно воскрес.

Ісус о своїм воскресенню говорив тільки своїм апостолам. Тому фарисеї не могли сподіватися Його воскресення в третій день, хиба, що сатана піддав їм таку думку. Читаємо, що Фарисеї пійшли до Пилата і сей дозволив їм взяти сторожу і запечатати гріб і стеречи гробу до третого дня. Але надійшов час і ангел небесний відвалив камінь від гробу і отворив гріб. Сторожа зобачивши се, з великим страхом утікла до міста і повідомила первосвященників, що Ісус встав з мертвих.

Первосвященники, учувши се, повідомили сейчас фарисеїв і письменників, і сі, зібравшись на раду, урадили підплатити жовнірів грішми кажучи: „Кажіть, що ученики Його в ночі прийшовши вкрали Його, як ми спали. І як почує про се намісник ми заспокоїмо його і зробимо вас безпечними. А вони взявши гроші, зробили, як їх навчено. І рознеслось слово се в Юдеїв аж до сьогодні.” — Мат 28:13-15.

Сей підступ був такий хитрий, що через се багато людей довгі часи не вірило у воскресення Ісуса. Сатана засіяв сумнів у людські серця, тому багато з них не знало напевно, чи Ісус воскрес, чи може ученики забрали Його. Та помимо того всього Єгова достарчив подостатком доказів, котрі можуть перекона-

ти кожного, що Він воскресив свого возлюбленого Сина із смерті.

Доказ.

Коли Бог Єгова воскресив Ісуса із смерті, то Учитель не явився зараз первосвященникам, щоби могли Його бачити і бути свідками тої події. Хотяй би навіть Він був так учинив, то сі не сказали би людям правди. Треба пам'ятати, що Бог не уживає ніколи злих людей, щоб були Його свідками. Деякі можуть говорити в Його імени, але Він не уповажнає їх до сього. Господь вибрав собі за свідків воскресення таких, що були Йому вірні і Його любили.

Євангелист Матей був вірним учеником. Ісус передше ще обіцяв був їм, що слова, які ученики будуть промовляти на землі, будуть потверджені в небі. Тому можемо сміло повірити словам євангелиста Матея. Він каже, що раненько слідуючого дня по суботі, се є, в неділю, пійшли побожні невісти до гробу Ісуса. Прийшовши там побачили ангела Господнього в білих ризах, котрий так сказав до них: „Не лякайтесь, знаю бо, що шукаєте Ісуса розп'ятого. Нема його тут, бо воскрес, як сказав. Ідіть і подивіться на місце де лежав Господь. І вертайтесь скоренько та скажіть Його ученикам, що встав з мертвих; і се попередить вас у Галилею, там Його побачите. Ось я вам сказав. І вийшли хутко від гробу із страхом і великою радістю побігли сповістити учеників Його. Як же йшли вони сповіщати учени-

ків Його, аж ось Ісус зострів їх, кажучи: Радуйтеся. Вони ж, приступивши, обняли Його ноги і поклонились Йому. Тоді каже їм Ісус. Не бійтесь, ідіть, сповістіть моїх братів, щоби йшли в Галилею; там мене побачать." — Матей 28:5-10.

Послушні одинайцять учеників пішли, як розказав їм Ісус, до Галилеї на гору, котру їм назначив, і там побачили Його і поклонились Йому. — Мат. 28:16,17.

О правдомовности свідків, котрі дають своє свідоцтво о якійсь річі можна найлучше переконатися, коли їх зізнання є однакові щодо самої річі. Если один свідок говорить слово в слово, що сказав другий, се найлучший доказ, що вони обидва змовилися і говорять неправду. Але коли обидва оповідають однаково о найважливіших річах, хотяй би дещо відмінним способом, то се є сильний доказ, що вони говорять правду. Між зізнаннями євангелістів находимо повну згоду щодо головних точок. Та кождий з них оповідає з иншої точки погляду; тому говорять правду.

Євангеліст Марко описує сю подію майже так само, як і Матей. (Марко 16:1-7) Євангеліст Лука потверджує слова попередних євангелістів. Він описує, як невісти прийшли до гробу і знайшли камінь відвалений; і що вони увійшли до гробу, але Ісуса не знайшли вже там. Коли затрівожені думали над тим, яка би сьому могла бути причина, в тім явилися їм два ангели і сказали до них: „Чого шукаєте живого між мертвими? Нема Його тут, а встав." — Лука 24:5,6.

Євангелія Йоана різниться дещо в подробицях, але головні події подає так само, як і три інші. (Йоан 20:1-10) Сі ученики записали так як чули з уст невіст, котрі перші прийшли до гробу. Позаяк щодо головних подій всі вони годяться з собою, тому нема причини сумніватись о правдомовности сих свідків. В додатку до сього сі євангелії були написані під впливом святого духа Божого, тому можемо сміло прийняти їх оповідання за зовсім правдиве.

Божим наміром було подати певні і незбиті докази о воскресенню Господа Ісуса Христа не для добра ворога а для добра тих, що хотіли переконатись о тім так тоді живучі, як і опісля. Тому Ісус являвся своїм ученикам кілька разів в різних місцях, хотяй правда тільки на короткий час, то однак оставив для нас незбитий доказ о своїм воскресенню. Він являючись їм, не мав того тіла, як коли був розпятий на кресті. Єсли би Він був так учинив, тоді ученики могли би думати, що Він є дальше тільки чоловіком Ісусом, котрий запав у сон і знова пробудився. Людський організм Ісуса не підпав гнилизні, заховався в незіпсутім стані, позаяк Бог давно предсказав. (Псаль. 16:10) Коли Ісус встав з мертвих, Він не був вже більше чоловіком а навпаки за силою Бога Єгови стався духовою істотою, вірним образом Бога Єгови і усів по правиці Величі на висоті. (до Жидів 1:3; до Филипян 2:6:11) Єсли би Він остав чоловіком, тоді не міг би пійти до неба, бо „тіло і кров,” чоловік, царства Божого наслідити не може. — 1 до Кор. 15:50.

Коли Ісус встанув з мертвих, Він заявив: Я живий і був я мертвий; і ось живу по вічні віки; амінь. І маю ключі аду (гробу) і смерті. (Одкриття 1:18) На іншому місці сказано, що Він сказав, що Йому зістала дана всяка власть на небі і на землі. (Мат. 28:18) Маючи отже всяку власть на небі і на землі, слідує з того, що Він мав силу зділати собі таке тіло, яке хотів і в такому показувався своїм ученикам. Тепер можемо зрозуміти, чому Він показувався своїм ученикам в різних тілах при різних нагодах. Єсли би Він був явився їм в тім самому тілі, як коли був розпятий, тоді ученики спізнали би Його сейчас. А знаємо, що Марія бачила Його, але не спізнала Його, аж як Він заговорив до неї, тоді по голосі знанім їй добре, спізнала, що се Господь. Він так являвся своїм вірним по своїм воскресенню:

В неділю раненько в перший день тижня, в день Його воскресення бачила Його Марія Магдалина недалеко гробу, „та й не знала, що се Ісус. Сказав їй Ісус: Жено, чого плачеш, кого шукаєш” (Йоан 20:14-17) Марія думала, що се огорожник, аж спізнала Його по Його голосі.

Того самого ранку жінки, повертаючи від гробу, бачили також Господа. „Як же вони йшли сповіщати учеників Його, аж ось Ісус зустрів їх, кажучи: Радуйтеся: а вони приступили і обняли ноги Його і поклонились Йому. Тоді сказав Ісус до них: Не лякайтесь, ідіть сповістіть братів моїх, щоб йшли в Галилею; і там мене побачать.” — Мат. 28:9,10.

Симон-Петро бачив Ісуса того самого дня

коло Єрусалиму. (Лука 24:34) Того самого дня Ісус наздогонив двох учеників, що йшли з Єрусалиму до Емаус. Він йшов з ними цілу дорогу і вони не пізнали його, аж Він сів із ними до вечері і поблагословив хліб в знаний їм добре спосіб. — Лука 24:13, 21, 30, 31.

Тої самої неділі вечером бачили Його десять учеників. — Йоан 20:19-25.

Опісля Він знова явився одинайцятьом ученикам в Єрусалимі, коли вже був Тома із ними. Се було тиждень по Його воскресенню: — Йоан 20:26-29.

Кілька днів пізніше, коли Його сім учеників ловили риби на Галилейському озері. Він явився їм і розмовляв з ними. — Йоан 21:1-13.

Кілька днів пізніше Він явився одинайцятьом ученикам на горі в Галилеї. — Мат. 28:16.

Знова явився Він більше, як п'ятьсот ученикам в Галилеї. — 1 до Кор. 15:6

Також бачив Його Яков при одній нагоді. — 1 до Кор. 15:7.

А на кінець явився Він своїм ученикам на горі Оливній перед своїм вознесенням на небо. — Діяння Ап. 1:6-9.

Савло, родом з Тарсу, виступав проти Ісуса і переслідував Його учеників. Дишучи гнівом та вбийством на учеників Господніх Савло їхав до Дамаску, коли нараз ясне світло осіяло його, ясніше як сонце в полудне. Се показався йому Ісус в своїй славі. Тоді Ісус так сказав до Савла: „Я є Ісус, котрого ти гониш.” (Діяння Ап. 9:1-9) По сім Савло зістав названий Павлом. Він прийняв Господа, і зістав сплоджений і помазаний святим духом, і стався

особливим слугою Ісуса Христа, і отримав власть проповідати слово правди. — 1 до Коринтян 1:1, 2.

Павло так сказав о Учителю, Ісусі Назарянині: „Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос умер за наші гріхи по Писанням; і що погребано Його, і що встав третього дня по Писанням; і що явився Кифі (Петрови) а опісля дванадцятьом. Після того явився більш пяти сотень братам разом, з котрих більшість живе і досі, а інші уснули. Відтак явився Якови, а потім усім апостолам. На останок же всіх явився і мені мов такому, що скорше народився.” — 1 до Коринтян 15:3-8 [Грецький текст].

Опісля Павло доказує ясно і переконуючо о воскресенню Ісуса Христа і каже, що воскресення було доконче потрібне, бо если би Він не воскрес з мертвих, тоді і всі люде не мали би ніякої надії для себе. Він твердить рішучо, що Христос встав з мертвих і стався першим з тих, що заснули або умерли, і що воскресення Ісуса Христа є за порукою, що Бог у своїм часі воскресить з смерті всіх прочих, що повмирали або заснули, як він каже. — до Коринтян 15:12-26.

На другім місці той сам апостол сказав, що Бог назначив „день” час, коли світ буде суджений, а що так буде напевно Бог дав за поруку того, воскресивши Ісуса Христа з мертвих. — Діяння Апостолів 17:31.

Любий ученик Ісуса Христа євангелист Йоан, що позістав вірний своєму Господу аж до кінця, під впливом святого духа, так написав

о Ісусі Христі: „Що було від початку, що ми чули, що ми бачили нашими очима, що оглядали і чого наші руки дотикалися, про Слово життя; (бо життя явилось, і ми бачили і свідчимо і звіщаємо вам життя вічне, що було у Отця і явилось нам), що ми бачили і чули і вам звіщаємо, щоби і ви мали спільність з нами: а спільність наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом.” — 1 Йоана 1:1-5.

Воскресення Ісуса Христа в св. Письмі є так ясно і переконуючо доказане, що хто вірує, що воно є писаним словом Божим, не буде сумніватися о тім ні на одну хвилину.

Жертва за гріх

Варстість життя совершенного чоловіка, що зістало положене або віддане на кресті, була викупною ціною або ціною викупу, котру називаємо заслугою, як повисше було пояснено. Ісус, совершенний чоловік, умер на кресті, але Його право до сього життя не було Йому відняте. Є велика різниця між життям а правом до життя. Адам мав таке право до життя, але він згрішив. І зараз по тім впав на нього засуд і він стратив се право до життя; однак він ще жив по тім 930 літ. Ісус умер дійсно на кресті. Але він умер добровільно, хочаби тим принести жертву, і тому Він не стратив свого права до життя.

За його гріх Бог засудив Адама на смерть. Єслиби отже Адам, або хто з його потомків мав бути звільнений від сього засуду, се мо-

гло статись тільки тоді, коли хто другий сплатив би кару, яка впала за сей гріх на Адама, або если би хто другий приніс відповідну жертву за сей гріх. Се значить, такий мусів би з своєї сторони пожертвувати або віддати на жертву своє право до совершенного життя, що рівнялося утраченому праву до совершенного життя, яке посідав Адам перед упадком. Заслуга сеї жертви мусіла бути предложена у небі. Тому, щоби Ісус міг предложити заслугу своєї жертви за гріх, Він мусів бути піднятий з мертвих як духова істота і сам стати в небесах як духова істота перед Богом Єговою і там предложити вартість своєї жертви. — до Жидів 9:20-26.

Є доказаним фактом, що Ісус за силою Бога Єгови став чоловіком і перебував між людьми, що Він перетерпів смерть, щоби таким чином приготувити ціну викупу за людей; що Бог Єгова воскресив Його з смерти, як духову істоту божественної природи і вивисив Його до найвищого становища в цілій вселенній понад всіх ангелів, з виїмкою себе одного. „Котрий, будучи образом Бога (в образі Божім), не уважав насильно бути рівним Богу, але умалив себе прийнявши вид слуги, ставши подібний людям і уподобившись чоловікови принизив себе, принявши вид слуги, і був слухняний аж до смерти, а смерти крестної. Через що і вивисив Його Бог і дав Йому імя, котре є понад усяке імя, щоби в імя Ісуса клонили коліно всі небесні і земні і підземні; і всякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос є на славу Бога Отця.” — Филип. 2:6-11.

Тіни - прообрази

Тепер можемо розуміти, що представляло, коли Авраам приносив в жертву свого сина Ісаака. Там Авраам представляв Бога Єгову. Ісаак, його єдинородний син представляв Ісуса, возлюбленого і єдинородного Сина Божого. Авраам пійшов так далеко, як тільки було можливим, коли приносив свого сина, як живу жертву, хочай правда не відібрав йому життя. Але сей образ вистарчав, щоби показати, що Бог принесе свого возлюбленого Сина, як живу жертву. Се було немов наукою, яку Бог хотів дати людям. Коли Авраам підніс руку і хотів ножем заколоти свого сина, в тім моменті Бог стримав його і через свого ангела сказав до нього: „Аврааме, Аврааме! Він же каже: Ось я. І сказав: Не клади руки твоєї на хлопця, і нічогісінько не чини йому; бо тепер я взнав, що боїшся Бога і не пощадив єси сина твого возлюбленого мене ради.” — 1. Мой. 22:11,12.

Опісля Бог дав Авраамови обітницю, котра обходить живо усіх людей, позаяк через нього мають бути благословенні всі народи землі. Читаємо: „Мною самим клявсь я — се Господне слово — за те, що ти вчинив єси таку річ, і не пощадив єси сина твого возлюбленого мене ради, велико благословлю тебе і намножу твій рід, як зорі небесні, і як пісок узкрай моря, і внаслідую потомство твоє царини ворогів твоїх, і благословляться в потомстві твоєму всі народи землі, тим що послухав єси голосу мого.” — 1. Мой. 22:16-18.

Смерть Ісуса була показана також в убиттю пасхального агня в Єгипті. (2. Мой. 12: 1-12) Десятого дня місяця Нісана кожда жидівська родина мала взяти собі самчика агня і держати його в хаті аж до чотирнайцятого дня. Сей агнець не смів мати ніякої хиби. Чотирнайцятого дня мусіли сього агня убити і його, кровю покропити одвірки і двері хати, що мало бути охороною для первородних по родинах в хаті. Се також було причиною визволення Ізраїльтян з Єгипту. Тамтой агнець вказував на Ісуса, як написано: „Бачить Йоан (Хреститель), що Ісус йде до нього і сказав: „Се Агнець Божий, що бере на себе гріхи світа.” (Йоан 1:29) „І поглянув я і ось по середині між престолом і чотирма животними, і по середині старців, стоїть Ягнятко наче заковане, і мало сім рогів і сім очей, а се сім духів Божих, що післані по цілій землі.” — Одкрите 5:6.

Число сім в св. Письмі означає повність, цілість; роги є символом повної сили; очі є символом повної мудрости. Так отже показано, що дійсний Агнець буде наділений від Бога совершенною мудростю і силою і властю, щоб міг виконати Божий плян. Матей потверджує, що Ісус отримав таку власть і силу від Бога Єгови. — Матей 28:18.

Ягня, що мало бути пасхальним ягнятем, мусіло бути „без скази, пороку, самчик одноліток.” (2 Мой. 12:5) Апостол Петро під впливом святого духа так пише о ціні викупу, якої достарчив Ісус, проллявши свою кров на кресті: „Ви викупились . . . дорогоцінною кровю Хри-

ста, як непорочного і чистого агнця." — 1 Петра 1:19.

Ісус будучи дійсним Агнцем, котрого образом був пасхальний агнець в Єгипті, мусів представити себе Жидам десятого дня місяця Нісана. Було як раз десятого дня, коли Ісус вїхав на осляті до Єрусалиму і представився Жидам, як їх цар. (Мат. 21:1-9) Він мусів умерти чотирнайцятого дня місяця Нісана, щоби сповнити прообраз або тип; і чотирнайцятого Нісана Ісус був розпятий на кресті.

Намет в пустині

Коли Ізраїльтяне були вже в пустині, приказав Бог Мойсейови побудувати Намет (святиню). До найважніших торжеств, які Бог розказав святкувати Жидам, належав День Примирення, коли треба було приносити жертву примирення. Жертви того дня були образом великої жертви-за-гріх, котру приніс Ісус своєю смертю. День Примирення треба було обходити раз в рік.

В той день убивано однорічного бичка (бугая) на подвірю, що окружав Намет. Найвищий священник брав крови того бичка в начине і враз з кадилом і огнем, що набрав зі жертівника на Дворі, йшов до Святаго Святих. Там запалював кадило в кадильниці перед ублагальнею і опісля кровю кропив ублагальню і перед ублагальнею сім разів.

Се було образом або типом великої жертви-за-гріх. Бичок на Дворі представляв совершенного чоловіка, Ісуса, коли Він жив на землі. Двір представляв землю а не небо. Свя-

гая Святих була образом самого неба. Ізраїльський первосвященник представляв Ісуса Христа, Помазанника Божого, котрий яко найвищий священник виконував Божий плян.

Смерть бичка на Дворі представляє смерть чоловіка Ісуса Христа. Коли ізраїльський первосвященник являвся у Свята Святих з кровю бичка, се представляло, як Ісус Христос, як найвищий первосвященник являється в самім небі предкладаючи вартість свого совершенного людського життя яко жертву-за-гріх.

Апостол Павло в своїм посланню до Жидів в девятій голові пояснює сю річ дуже докладно. Наперед показує, що Намет був тільки тінею, що вказувала на щось лучшего, що прийде в будучности, і таке додає: „І майже все по закону очищається кровю, і без пролиття крові не буває оставлення (гріхів). Отже треба було, щоби образи, типи небесних річей сим очищались, а самі небесні річи ліпшими жертвами, аніж сі. Бо Христос не увійшов у святиню зроблену руками, котра була взором образом правдивої, а в саме небо, щоби тепер являлись перед лицем Бога за нас, ані щоби часто приносити себе самого (на жертву), як первосвященник входить що року до святині з чужою кровю; а то требаб йому много раз страдати від настання світу. Тепер же при кінці віків явився раз для згладження гріха своєю жертвою. . . І як призначено людям раз умерти а потім суд, так і Христос один раз приніс себе в жертву, щоби згладити гріхи многих. Другий раз без гріха явиться ждучим Його на спасенне.” — до Жидів 9:22-28.

Мессія

Чи Ісус був Мессією? Се дуже важна річ вміти відповісти на се питання на підставі слів св. Письма і дати такі сильні аргументи на potwierдження сього питання, щоби ніхто не міг сумніватись о тім. Перше пророцтво, яке говорить о Мессії, знаходиться в першій книзі Мойсея 49:10: „Берло не відійде від Юди, ні законодавець від його колін, аж прийде Шільог; і коло нього згромадяться людя.” [Єврейський текст.]

Згадуваний тут Шільог се Мессія. До нього згромадяться люде. З сього слідує, що той, хто є Мессією, мусить бути Визволителем всіх людей, котрого образом або типом був Мойсей, коли визволив Ізраїля з Єгипту. (5. Мой. 18:15, 18) Як повисше ми вже доказали, що Логос є Відкупителем людей, великим Мессією і Визволителем.

Богато чесних людей так язичників, як і Жидів довгий час не мали поняття, хто був Мессією. Правдиві Жиди вірують в се, що Бог говорив через Мойсея і пророків. Правдивий Дослідник св. Письма може тепер спізнати добре, в чийм інтересі лежить, щоби люде не знали о Мессії. Апостол Павло виразно каже о Жидах, що „їх думки осліпились.” (2 до Кор. 3:14) Хто вірує в се, що Бог казав через уста своїх пророків, сей коли переконається, хто є Мессією, буде вельми радуватись в своїм серці. Се буде для нього радісною новиною. Слово євангелія означає радісну новину. Ап. Павло під впливом святого духа пише о радісній новині щодо Мессії таке: „Коли ж і закрита на-

ша євангелія, то закрита вона для помираючих, в котрих бог сього віку осліпив думки їх, котрі не вірують, щоби не засіяло їм світло євангелії слави Христа, котрий є образом Бога." — 2 до Коринтян 4:3, 4.

Сатана, ворог і бог сього віку, осліпив Жидів і так само більшу часть Язичників. Він уживав різних способів, щоби люде не побачили пляну Божого і не довідались, як Він вивольить їх із смерті, і таким чином відвертав людей від Бога. Тепер розберемо деякі пророцтва, котрі говорять о Мессії.

Слово Мессія означає Помазанник; слово Христос означає те саме. Помазанником називаємо того, хто отримав власть і уповажнення ділати в імені того, котрий його назначив до сього діла, або помазав, як се було в стародавніх часах. Тому Мессія має уділену собі власть і уповажнення ділати в імені Бога Єгови. Ми повинні сподіватись знайти дещо в пророцтвах, що могло би допомогти нам означити, хто є Мессія, а тоді се могло би скріпити і другі ясні свідоцтва, які говорять о нім.

Пророкувати, значить, предсказувати довго наперед про якісь події, що стануться в будучности. Ніякий чоловік не може поправді предсказати будучих подій. Тільки один Бог, що знає кінець від самого початку, може предсказати будучі події. В давніх часах, Він уживав різних людей, як своє знаряддє, щоби написали Його пророцтва. Невидима сила Бога Єгови або Його святий дух ділав на ум сих святих мужів і вони записали, що має статись в будучині. Вони самі не розуміли тоді, що

вони пророкували. Се були пророчі слова всемогучого Бога, і ці мужі або пророки записали тільки, що їм святий дух казав писати. — 2. Петр 1:21.

Ап. Петро потверджує, що святі пророки не розуміли того, що пророкували. (1 Петра 1: 11,12) Питання, чому не розуміли своїх пророцтв? Бо ще не надійшов призначений на се час, щоби їх порозуміти, і тому, позаяк, людям не був ще даний святий дух зрозуміння. Тепер вже прийшов час, коли ці пророцтва можна краще зрозуміти. Хто посвятився всеціло Господу і хто старається зрозуміти глибші речі слова Божого, тому Бог дозволяє порозуміти їх. (1 до Кор. 2:9,10) Хто посвятився зовсім Господу і читає пророцтва і бачить, що воно сповнилося, може зрозуміти його.

Питання тепер: як ми можемо знати, що ми добре розуміємо пророцтво? Якщо находимо, що Бог предсказав певні події і опісля бачимо, що ці події дійсно сповняються, як було предсказано, тоді можемо бути певні, що се сповнилося Боже пророцтво.

Приміром, пророк Даниїл говорить о кінці панування Язичників-Поган. Там сказано, що у тім часі люде будуть скоро їздити в одну і другу сторону, і що тоді побільшиться знання. Кождий бачить се на власні очі, що се пророцтво сповнилося.

Пророцтво можна зрозуміти, коли воно сповнилося або як раз сповнюється. Коли пророцтво сповнилося, тоді називаємо се історичною подією, що сама в собі є незбитим і не даючимся заперечити фактом, що предсказане

Боже пророцтво збулося, як було передсказано.

Маючи се на пам'яті, застановимося тепер над деякими пророцтвами записаними в св. Письмі, котрі говорять о Мессії, і тоді побачимо, як вони сповнилися на Ісусі Назорею. Єсли переконаємось понад всякий сумнів, що вони збулися на Нім, тоді се буде незбитим доказом, що Він є тим великим Мессією, котрого образом або типом був Мойсей. Ми побачимо, що сі пророцтва передсказали Його народження, смерть і воскресення.

Устами пророка Ісаї Бог передсказав, що „невинна дівця пічне в утробі та породить сина, і дадуть Йому ім'я Еммануїл.” (Ісаїя 7:14) Марія, мати Ісусова; почала в утробі за силою Бога Єгови; і в своїм часі привела на світ дитя, Ісус, як було передсказано. — Мат 1:18-25; Лука 1:35.

Пророк Михей (5:2) передсказав, що се дитя буде Відкупителем і Царем, і що народиться у Вефлеємі. Ісус народився у Вефлеємі, так як було передсказано. — Мат. 2:4, 5; Лука 2:9-11.

Було передсказано, що Мессія мусить вийти з покоління Юди. (1. Мой. 49:10) Марія, мати Ісусова, походила з покоління Юди; також її чоловік Йосиф походив з того самого покоління. — Лука 3:23-38.

Пророк Ісаїя (9:6,7) передсказав, що будучий Мессія має бути князем мира, котрий принесе людям мир і добру волю між ними. При рождестві Ісуса небесні ангели співали пісню: „Слава на вишинах Богу, а на землі мир, між людьми благоволення.” — Лука 2:14.

Пророк Єремія (31:15) передсказав, що бу-

дуть старатись убити диття Ісус, і щоби се осягнути поубивають много інших дітей. Се пророцтво виповнилося не довго по народженню Ісуса, коли Ірод розказав поубивати всі діти від двох літ, аж до часу, коли Ісус народився. — Мат. 2:16-18.

Пророк Осія (11:1) предсказав, що родичі того, що буде Мессією утічуть з дитятком до Єгипту, і що Син Божий буде покликаний з Єгипту. З св. Письма бачимо, що се пророцтво виповнилося, коли Ісуса взято до Єгипту і коли Він по смерті Ірода вернув до Назарету. — Матей 2:15.

Пророки предсказали, що той, що буде Відкупителем, буде названий Назореєм. Його родичі поселилися в Назареті, від чого прозвано Ісуса Назореєм. — Мат. 2:22, 23.

Пророк Давид писав о Мессії, що Він прийде сповнити волю Божу. (Псалма 40:7,8) Ап. Павло потверджує, що Ісус сповнив се пророцтво. — до Жид. 10:7.

Пророк писав о Мессії: „Бо за Тебе терплю зневагу і сором покрив лице мое. Чужим став я братам моїм і чужинцем синам матери моєї. Бо ревність для дому твого ісушила мене і зневага тих, що Тебе зневажають, впала на мене.” (Псалма 69:7-9) Сатана все зневажав імя Бога Єгови, як повисше виложено; і історія потверджує, що ті самі зневаги впали на Ісуса, коли Він прийшов на сей світ. — Римлян 15:3.

Ісаїя ще таке порокував о Мессії, кажучи, „Хто пійме віри тому, що ми чували, і кому явна правиця Господня.” (Ісаїя 53:1) Євангелист Йоан потверджує, що се пророцтво збу-

лося в особливий спосіб на Ісусі. — Йоан 12: 37-38.

Ісаїя даліше пророкував о Мессії: „Він малаважений і в погорді у людей.” (Ісаїя 53:3) Йоан каже таке о Ісусі: „Прийшов до своїх, і свої Його не прийняли.” (Йоан 1:11) Є багато більше доказів, що Жиди не прийняли Ісуса і погордили Ним.

Ісаїя (53:7-9) пророкував о Мессії, що Він буде поранений за наші гріхи: „Його брано на допит, та він терпів добровільно і не отвирав уст своїх; неначе вівцю на заріз його ведено, і як ягня перед постригачем німе, так і він не відчиняв уст своїх. З узів і від суду пірвано Його; хоч рід його, хто його збагне? Вирвано його з землі живущих; за проступки людей моїх перетерпів він смерть. Визначили йому гріб зі злочинами, та його погребано в багатого, бо не вчинив він гріха і неправди не було в устах його. Все те слово в слово здійснилось на Ісусі. Його взяли від суду синедріону і повели перед Пилата, але Ісус не боровився. Його розп'яли між двома злочинами; і Його поховали в гробі багатого Йосифа із Ариматеї.

Даліше так каже Ісаїя о Мессії: „Но він принесе життя своє в жертву примирення.” (Ісаїя 53:10) З того заключаємо, що Ісус стався великою жертвою примирення за цілий світ.

Пророк Давид пророкував о Мессії, що Його одіж будуть ділити. „Вони ділили між себе одіж мою, і на кожду одежину кидали жереб.” (Псальма 22:18) Євангелист Матей потверджує, що так сталося; що жовніри, котрі

розп'яли Ісуса і стерегли Його, взяли опісля одіж Його, і кидали на ню жереб, що хто дістане. — Мат 27:35.

Закон Мойсея жадав, щоби пасхальному агнцеві не ломано ні одної кістки. (4. Мой. 9: 12) Ми повинні сподіватись, що щось подібного повино статись з Ісусом Христом. Пророк так написав: „Він хоронить всі кости його ні одна з них не переломиться.” (Псальма 34: 20; 22:17) Коли Ісуса розп'ято, ні одна кість Його не була переломана; і як Йоан каже, се сталося, щоби збулося пророцтво. — Йоан 19: 33-36.

Пророк предсказав воскресення Ісуса: „Ти бо не оставиш душі моєї в підземній пропасти (в аді), і не даси твому побожному побачити зотління.” (Псальма 16:10,11) Се пророцтво сповнилося на Ісусі, бо Бог Єгова воскресив Його з смерті; Він не бачив зотління, як було предсказано в пророцтві.

Ми бачили пророцтва предсказуючі його рождество, і все сповнилося до слова, як було предсказано. Се повинно вистарчити для кожного здорово думаючого чоловіка, що Ісус був Сином Божим, Відкупителем світа, Помазанником або Мессією. Окрім сих свідоцтв маємо ще більше ясні і рішучі докази написані під впливом святого духа, котрі нам кажуть, що Ісус був Сином Божим.

Апостол Павло каже нам виразно, що коли Бог обіцяв Авраамові, що в його насінню будуть благословенні всі роди землі, що сим обіцяним насінням, через котре прийде благословення на цілий світ, є Христос, Мессія.

Апостол Петро під впливом святого духа сказав Жидам в день пятидесятниці, що той, котрого вони розп'яли, і котрий опісля воскрес з мертвих, є Христос, їх Мессія. — Діяння Апостолів 2:23-36.

Як повисше сказано, Сион є Божа організація. Апостол Павло, пишучи о Ісусі Христі, як о Відкупителю і Спасителю світа, каже: „Прийде з Сиону Збавитель.” (Римлян 11:26) Так отже св. Письмо говорить нам рішучо, що Логос, котрий був в небесах, стався Ісусом, котрий опісля був розп'ятий і воскрес з мертвих і що Він є тим Спасителем всіх людей.

Від почаття Ісуса в утробі Марії аж до Його розп'яття на кресті сатана вживав всіх можливих способів, щоби знищити Ісуса. Бог дозволив йому йти в своїй злобі аж до певної границі, але далі ні, і сатана ніколи не буде в силі поставити своєї волі вище Божої. Бог призначив, що смерть не буде могла держати його возлюбленого Сина; і коли Ісус воскрес з мертвих, Він тим сповнив пророцтво: „По-жертв (зістала) смерть побідою.” (1 до Кор. 15:54; Ісаїя 25:8) Він був один раз мертвий а тепер живе на віки, на все, Він має ключі аду (гробу, мильно переведено: пекла) і смерті. Він має уділену собі всяку власть і силу, і є в силі спасати і визволити до кінця. В назначенім Богом часі Він визволить людський рід і всім послушним принесе благословенство, яке Бог приготував для тих, що Його люблять.

БОЖЕ МИЛИЙ! Як то мало
Святих людей на світі стало!
Один на другого кують
Кайдани в серці, а словами,
Медоточивими устами
Цілюються і часу ждуть,
Чи швидко брата в домовині
З гостей на цвинтар повезуть?...

А Ти о Господи єдиний,
Скуєш лукавії уста. . .

І поникне
Неначе стоптана трава,
Їх думка зла і їх слова. . .

Неначе срібло куте, бите
І семикрати перелите
Огнем в горнилі — Словеса
Твої, о Господи такії; —
Розкиньже їх, Твої сятії,
По всій землі! І чудесам
Твоїм увірують на світі
Твої малі убогі діти.

ЗАКЛАДУВАННЄ ЦАРСТА

ГОЛОВА Х.

Царством називаємо державу, де найвисша власть спочиває в руках певної родини, від котрої виходять всі рокази, провід і контролю над жителями сього царства. Тут є мова о царстві Божім, котре, если буде заложене, буде мати найвисшу власть і виконувати її для добра Божих сотворінь, а головню для добра чоловіка. Се царство буде віддане в руки возлюбленого Божого Сина; длятого се царство можна властиво назвати царством Мессії. Найвища власть походить все від Бога, з небес, і тому се царство називається також царством небес або небесним царством. З того однак не треба зараз вносити, що був час, коли Єгова не управляв своїми послужними сотворіннями. Св. Письмо навіть не згадує о початку, коли Бог розпочав виконувати свою найвисшу власть, позаяк Він все виконував її. Але воно згадує о Мелхиседеку, що був священником найвищого Бога Єгови. Сей Мелхиседек представляв або був прообразом найвищого урядника Божого, котрий виконував і виконує все Божий плян. Св. Письмо не згадує про його початок ні про кінець його життя.

Ми тут розбираємо і застановляємось над Божим пляном і о всім тім, що Бог приготував для чоловіка. Бог сотворив землю на ме-

шканне чоловікові. (Ісаїя 45:12,18) Бог хотів, щоби совершенний чоловік панував на землі; ціла земля мала бути одним його царством. Але сатана допустився великого злочину, зради супроти Бога і звів чоловіка до гріха і таким чином відвернув чоловіка від Бога. Через се чоловік стратив життя і право до життя. Від тоді сатана побудував своє царство і держав чоловіка під своєю властю і контролею. Він відвернув чоловіка від Бога, щоби сей не Богу, а йому віддавав божеську честь і поклін. Божим пляном і наміром є визволити чоловіка від впливу і сили сатани і привернути його назад до первісного стану життя і полученого із тим щастя. В тій цілі Бог закладає своє могуче царство, котрого царем є Його возлюблений Син. Божим наміром є, щоби Ісус Христос мав з собою сто сорок і чотири тисячі членів, котрі враз з ним будуть становити правительство сього царства. З заложенням сього царства Бог не спішився, але маєстатично поступав і діяв так, як Він постановив.

Так ім'я Сион, як Єрусалим прикладається до Божої організації. З сеї Божої організації Сиону мусить прийти Спаситель. (Римлян 11:26) Тому основа сього царства мусіла бути положена в Божій організації. Як написано: „Ось я закладаю в основу камінь на Сионі, — камінь певний, угольний, великоцінний, та кріпко заложений; хто в него вірує, той не завстидається.” (Ісаїя 28:16) Се пророцтво відноситься без всякого сумніву до Ісуса Христа, возлюбленого Сина Божого, котрого Бог наділив всякою силою на небі і на землі. Се царство є показане

символічно під образом камінного будинку, основою котрого є Христос. Він перший зістав випробуваний серед найтящих обставин життя, оказав вірність і послух Богу. Певна річ, що тепер Бог може зовсім здатись на Нього. Ісус заслужив собі на титул: „Вірний і Правдивий.”

Ісус є названий „дорогоцінним угольним каменем,” позаяк Бог Єгова надзвичайно возлюбив Його. Ісус є найкращим з поміж десяти тисяч і до сього дуже милий. „Привяжи Лицарю, меча твого до поясниці, меча слави твоєї і величчя твого . . . Ти полюбив справедливість і зненавидів беззаконне; длятого помазав тебе Бог, твій Бог, миром радости понад товаришами твоїми.” — Псалма 45:3, 7.

Ісус є певним кременем, певною основою, такою, що не можна її усунути. Він всегда віддавав честь і славу Богу Єгові і шанував Його ім'я. Сей угольний або основний камінь є фундаментом або підставою сього царства, котре переведе в діло великий Божий плян спасення людей.

Довідуємось з св. Письма, що сей фундамент заложено в часі, коли Ісус посвятився в ріці Йордані. Йоан так тоді сказав о Ісусі: „Се Агнец Божий, котрий бере на себе гріхи світа.” (Йоан 1:29) Ісус прийшов до Йоана і дався охрестити, і тоді сповнилося написане о Нім пророцтво. „Тоді сказав я: „Ось я приходжу; (в змісті книги написано про мене), чинити волю твою, мій Боже, моя радість і закон в глибині серця Мого.” — Пс. 40:7,8; до Жидів 10:7.

Ісус є також представлений як убите ягня. Від сього часу Він був уважаний, як убитий

і немов жертва-за-гріх, що приносилась за людей. Є написано о Нім: „Агнець, заколений від основи світа.” (Одкриття 13:8) Так отже маємо час, коли сей великоцінний камінь зістав заложений. Іменно в той час, як Ісус охрестився в ріці Йордані і зістав помазаний святим духом.

Спів-царі.

Бог уложив сей плян перед віками; на довгі віки перед рождеством Ісуса. Відповідно до сього пляну на сім живім дорогоцінним фундаменті мав повстати будинок зложений з живих камінів, що мали разом становити правительственну власть сього царства. З сього слідує що Богу так само уподобалося призначити наперед спосіб, в який вони будуть вибрані, їх проба і їх число. Тому й читаємо: „Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що благословив нас усяким духовим благословенням на небесах у Христі, так як вибрав нас у Нім перед заложенням світа, щоби ми були святими і непорочними перед Ним, що у любові наперед призначив нас на всиновлення собі через Ісуса Христа по рішенню своєї волі.” (до Ефесян 1:3-5) Сі слова апостола відносяться до сих і тільки до сих, що будуть становити правительственну часть Божого великого царства, котре в своїм часі буде управляти і рядити всіми народами землі.

Се великої ваги річ, що сі, котрі будуть враз з Христом царювати в тім царстві, не є вибрані з ангелів небесних. Їх ніхто не вибирає тільки Бог через Ісуса Христа, котрий ділає в іме-

ни Бога Єгови. Він вибирає їх з людей, іменно вибирає таких, що мають віру Авраама, як написано: „Бо справді не ангелів приймає а насінне Авраамове приймає.” до Жидів 2:16.

Се, що відрізняло Авраама від всіх прочих людей, була його віра в Бога. Віруючи у Бога, Авраам відповідно до сього також поступав в своїм життю. Таку віру, яку він посідав, мусять мати ті, що мають бути вибрані членами царської родини. Тому Ісус напояв: „Майте віру в Бога.” (Марко 11:22) Зі св. Письма бачимо ясно, що Бог дає сю ласку тільки тим, що з довірем сполягають на Його слово.

Богато того, чого учив Ісус учеників, вони не могли зараз зрозуміти. Богато річей сказав Він їм аж по своїм воскресенню. В останній вечір перед своїми муками Ісус сказав їм: „Ще многу маю вам говорити, та не можете тепер знести.” (Йоан 16:12) Питання, чому вони не могли знести, або чому вони тоді не могли порозуміти Його наук? Відповідь на се, позаяк не був ще даний їм святий дух. Отже треба було доконче, щоби Ісус умер і воскрес з мертвих і відтак явився в небі перед Богом Єговою і предложив Йому заслугу своєї жертви, заким міг бути даний святий дух. Що Його ученики отримали святого духа, се було доказом, що жертва Ісуса була прийнята як жертва-за-гріх за тих, за котрих Він предкладав.

Ісус сказав своїм ученикам: „Але я правду вам говорю: Лучше вам, щоб я пійшов: бо як не пійду, утішитель не прийде до вас; коли ж пійду, пришлю його до вас.” (Йоан 16:7) Утіши-

тель тут згадуваний, означає, святого духа, силу Божу. (Йоан 14:26) Тут отже Ісус обіцяє, що коли дух буде їм даний, тоді ученики зрозуміють все, чого Він учив їх і все чого ще навчить їх. „Як же прийде той дух правди, то проведе вас до всякої правди, бо не від себе говорити буде, а все, що учує, буде говорити, і що настане звістить вам.” — Йо. 16:13.

Святий дух се невидима Божя сила, котрою Бог ділає на розум чоловіка або на яку річ, як Бог хоче. До приходу Ісуса на землю Бог своєю силою або своїм духом впливав тільки на уми таких людей, котрих Він вибрав за своїх слуг і пророків. Сі святі мужі, яко пророки говорили в імені Божім немов сам Бог. Він своїм духом впливав на їх розум, і вони писали або говорили так, як Він того хотів. — 2 Петра 1:2.

Йоїл був одним з пророків. Він пророкував, що прийде час, коли Бог виллє свого духа на всякого чоловіка, хто буде призивати Його ім'я. (Йоїл 2:28, 29) Се його пророцтво сповнилося в день пятидесятниці. Пятидесятниця се був п'ятидесятий день по воскресенню Ісуса. Коли Ісус возносився на небо, тоді зібрав своїх учеників на гору Оливну. Там наказав їм, щоби не віддалялися з Єрусалиму, а ждали аж приймуть святого духа. Він обіцяв їм, що вони отримають тоді силу і будуть Йому свідками до найдалших кінців землі. (Діяння Ап. 1:4-8) Послушні сьому розказови апостоли позіставали в Єрусалимі. „А як надійшов день пятидесятниці, були всі однодушно вкупі. І роздався нечаяно з неба шум, мовби від віючого буйно-

го вітру і наповнив увесь дім, де вони сиділи. І явилися їм розділені язики наче огненні і осілись на кожного з них. І наповнилися всі святим духом і почали говорити різними мовами, як дух давав їм промовляти." (Діяння Ап. 2:1-4) В такий спосіб сповнилося пророцтво Йоїла, як про се каже також ап. Петро. — Діяння Ап. 2:16-20.

Місто є символом царства. Так св. Письмо пише о царстві Божім: „А мур міста мав дванайцять підвалин, а на них імена дванайцять апостолів Агнця." (Одкр. 21:14) Господь Ісус Христос є угольним каменем сього царства, а апостоли Його є дванайцятьма підвалинами. — 1. Петра 2:6.

Перед своїм ще воскресенням Ісус прирік, що він потвердить в небі се, що вони зроблять тут на землі. (Матей 18:18) В день Пятидесятниці по отриманню святого духа ап. Петро таке сказав о Ісусі: „Се камінь зневажений від вас будівничих, що стався головою угла. І нема в нікім іншим спасення, бо й нема іншого імени під небом, даного людям, щоб ним спастись нам." — Діяння Ап. 4:11,12.

Жи́ди сподівалися, що вони під Мессією заложать всемірне царство на землі і що тоді запанують над всіми народами землі. Жидівське духовенство уважало себе за будівничих сього царства. Але коли зістав положений угольний камінь, то вони відкинули його, як предсказав пророк, що так учинять. (Ісаїя 53:3; Йоан 1:11, 12) Однак тим, що Жи́ди відкинули сей головний угольний камінь, вони зовсім не повстримали ані не перешкодили в бу-

дові сього будинку. Так отже положено угольний камінь і фундамент під нове і славне царство, і розпочалася будова і поступала наперед так, як Бог хотів. Пророк предсказав, що на сім угольнім камені буде спочивати або опиратись нове правительство, котре принесе спасення людям. „Бо хлопятко народилось нам — син даний нам; власть на раменах його, а дадуть ім'я йому: Дивний, Порадник, Бог кріпкий, Отець будучого віку, Князь мира. Царству його і миру-спокою його не буде границь. На Давидовім престолі Він сяде, щоб укріпити і утвердити його судом справедливим від тепер по віки. Ревнива любов Єгови (Господа) Саваота се вчинить.” — Ісаїя 9:6, 7.

Апостоли були також пророками, позаяк вони під впливом Божим предсказали деякі речі, що мали статись в далекій будучности. Правдивий пророк се той, що говорить під впливом Божим. Що Ісус Христос є головним угольним каменем а його апостоли є підвалинами сього великого царства, до котрих додаються що раз то нові живі каміння, або на котрих немов будується будинок з нових живих камінів, потверджує се ап. Павло, котрий, як пророк писав се під Божим впливом: „Ви вже не чужі і не захожі а співгорожане святих і домашні Божі (Божа родина) збудовані на підвалині апостолів і пророків, де нарощним угольним каменем є сам Ісус Христос, на котрім уся будівля виведена росте у святую церкву в Господі (Ісусі), на котрім і ви будете на мешкання Боже духом.” до Ефесян 2:19-22.

Як бувають вибрані?

Членів сього царства не вибирають люде, ані людські організації. Се Бог вибирає їх через свого возлюбленого Сина Ісуса Христа. (до Ефесян 1:4; 2 до Солунян 2:13; 2 до Тимот. 2:4; Яков 2:5; 1. Петра 2:4) Хто має бути членом сеї царської родини, того покликує Господь Бог через свого возлюбленого Сина Ісуса Христа. (1 до Кор. 1:2; 7:15; до Ефесян 4:4; до Колос. 3:15; 1. до Сол. 2:12) Чи священник може покликати грішника, щоби він стався членом сього Божого царства і опісля вибрати його членом того ж? Ніякий священник не має до сього права ні уповажнення. Хто може покликувати і вибирати членів сього царства, се можемо спізнати найлучше зі св. Письма. Воно одно дасть нам найкращу вказівку щодо сього. Одиною дорогою для грішника щоби прийти до Бога, се через Ісуса Христа, як Він сам сказав: „Я є дорога і правда і життя; ніхто не приходить до Отця, як тільки мною.” (Євангеліє Йоана 14:6 Щоби прийти до Бога через Ісуса Христа муситься поступити так: мати знання, віру, посвятитись і бути оправданим.

Вірити значить, знати, розуміти Боже слово і сполягати на нього. Для того заки хто може мати віру, мусить наперед мати знання Божого слова, що Боже слово або св. Письмо учить. „Тим то віра (приходить) через слухання, а слухання через Боже слово.” (до Рмлян 10:17) З слова Божого чоловік пізнає, що він народився грішником, і що нема иншого імени

під небом, котрим би мож прийти до гармонії з Богом, тільки через Ісуса Христа. Він пізнає, що Ісус умер на кресті, і що кождий, хто вірує в нього, не згине, а буде мати нагоду отримати життє вічне. (Йоан 3:16,17) Спізнавши се, тоді грішник буває притягнений близше до Ісуса і пізнає, що Ісус є його Відкупителем, і що би подобатись Богу він мусить йти за наукою, яку подав Ісус Христос. Хто так шукає Господа Бога, сей мусить оказати свою віру ділами. Отже найперша річ, треба вірити, що Бог існує, і що Він нагороджає тих, хто шукає Його (до Жидів 11:6) До таких Ісус каже: „Коли хто хоче йти слідом за мною, нехай відречеться себе самого і возьме крест свій, та й іде слідом за мною.” — Матей 16:24

Відречись себе самого, значить, добровільно підчинитись зовсім Богу і хотіти сповняти волю Його у всім, маючи віру в заслугу жертви Ісуса Христа. Се називаємо посвяченням себе. Таке посвячення себе учинив Ісус в ріці Йордані, як написано о нім: „Йду чинити твою волю, мій Боже.” Через се чоловік немов чинить угоду, що від тепер він буде підчиняти свою волю волі Божій, і що він буде старатись спізнати волю Божу і відтак її сповняти.

Коли чоловік учинив се, тоді Ісус представляє його Богу Єгови. Бог Єгова немов суддя рішає, чи сей може бути узнаний за праведного, чи ні. Если так, то Бог Єгова оправдує його. Оправдати значить узнати, що він є добрий з Богом. Тому рівночасно Бог Єгова видає немов своє оречення, що посвятивший

себе чоловік є добрий, правий. В св. Письмі отже бачимо три різні і осібні річі, які приходять при оправданню: 1) Віра; 2) кров Ісуса; 3) судове оречення видане Єговою; як написано: „Оправдавшись отже вірою, маємо мир з Богом через Господа нашого Ісуса Христа. (до Римлян 5:1) „Много ж більше тепер, коли ми оправдані його кров'ю, спасемось Ним від гніву.” (Римл. 5:9) „Бог є тим, що оправдує.” — до Римлян 8:33.

Оправданне, яке відбувається між п'ятидесятницею аж до часу, як будова царської родини буде докінчена, діється через віру, щоби той, хто зістав оправданий, міг посвятити все, що тільки має на жертву, головню право жити на землі, щоби через се міг мати участь у головнім або першій воскресенню і царював з Христом як член цієї царської родини. (2. до Тимот. 2: 11; Одкровення 20:6) Тому оправданне Єговою становить покликання або запросини бути членом царської родини цього царства. Опісля Бог сплоджує такого своїм духом.

Сплодити або почати, значить, дати початок до надії вічного життя і до нетлінного наслідства. Се початок духом є угодою, яку Бог заключає з тим, що посвятився Йому. Бог дає такому своє Слово Правди; а опісля своєю невидимою силою ділає на нього в такий спосіб, що сей починає перемінюватись на подобу свого Голови, Ісуса Христа, на подобу угального каменя, що зістав положений в Сионі.

— Написано: „Схотів, то й сплотив (по-

родив) нас словом правди, щоб ми були якимось початком його сотворінь." (Яков 1:18) До таких початих духом ап. Петро так промовляє: „Вибраним. . . по предвидженню Бога Отця, через освячення духа на послух і кроплення крові Ісуса-Христової: ласка вам і мир нехай умножиться. Благословен Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що у своїм великим милосерддю знов сплотив (породив) нас до живої надії воскресенням Ісуса Христа з мертвих до наслідства нетлінного і непорочного, що не зов'яне, заховане про вас на небесах, котрі силою Божою стережені пробуваєте через віру на спасення, готове явитись останнього часу." — I Петра 1-5.

Такі зістали сплоджені до божественної природи. Бог обіцяв таким дати божественну природу, jeśli дотримають вірно свою частку угоди. Бог все своє дотримає, що обіцяв. „Як усе, що до життя і побожності дароване нам його Божою силою, пізнанням Того, що нас покликав славою і чеснотою: чим даровані нам найбільші і дорогі обітницї, щоб через них були ви учасниками (спільниками) божественної природи, ухиляючись від тлінного хотіння, що є в світі." — 2. Петра 1:3, 4.

Живі каміння.

Хто зістав початий святим духом, сей є від тоді Новим Сотворінням в Христі. (2. до Кор. 5:17) Він від тепер має надію жити з Христом на духовім степені. Як чоловік він уважається за мертвого, позаяк від часу, як Бог прий-

няв його пожертвовање він зрікся свого права жити, як чоловік. До таких апостол Павло каже: „Про вишне думайте не про земне. Бо ви умерли і ваше життя погребане з Христом у Бозі.” — до Колоссян 3:2, 3.

Такий немов мусить ставатись живим каменем пригожим до будови святині Божої, если хоче бути членом царської родини і мати участь в царстві. А тому, що він щойно починає, тому св. Письмо називає його дитиною. Ап. Петро так до них промовляє: „Як новорождені діти будьте жадні словесного молока чистого, щоби ви вирости в нім на спасенне. Коли покушали, що солодкий Господь, приступаючи до Нього до каменя живого людьми вправді відкиненого, та Богом вибраного, дорогого, і самі, як живе камінне будуйте дім духовий, святе священство, щоб приносити жертви через Ісуса Христа Богу приємні. Тим то стоїть в Писанню: „Ось кладу в Сионі головний камінь угольний, вибраний, дорогоцінний, і хто вірить в нього, не повстидається. Отож вам віруючим — дорогий, а не віруючим — камінь, котрий відкинули будівничі, та стався головою угла—каменем спотикання і скелею соблазну іменно тим, що спотикаються, ображаються. словом, не віруючи в те; на що вони і постановлені.” — 1. Петра 2:2-8 [Гр. текст.]

Коли Петро писав ці слова, провідники ізраїльського народу вже відкинули були Ісуса, сього угольного каменя. Тому він додає: „Хто вірує в нього не повстидається.” Вірити, значить, стояти твердо у вірі і ділами показувати її. „Ото ж вам віруючим — дорогий.” Се кра-

сна річ мати все на увазі сей головний угольний камінь і пристосовуватись до нього. Такі є покликані йти Його слідами. (1. Петра 2:21) Хто є таким живим каменем пригожим на будову Божого будинку, сей. кажемо є помазаний, намащений. Помазати, значить, назначити когось зайняти певне становище в царстві. „Той же, що утверджує нас з вами в Христі і намастив нас — Бог.” (2 до Кор. 1:21) Вони є помазані на се, щоби заступати Бога Єгову і Господа Ісуса Христа.

Бог, коли що обіцяв, не ломить опісля своєї обітниці. Тому Бог уважає тепер своїх помазаних за членів свого царства. Для того і апостол так про них каже: „Ви є рід вибраний, царське священство, нарід святий, люде прибрані, щоб звіщали чесноти Того, що вас покликав з темноти до свого дивного світла.” (1. Петра 2:9) Щоби прославляти Бога Єгову не вистарчить лиш вірити в Його, але треба радо і охотно сповняти Його волю, заступати Його справу і всіми своїми силами старатися дати свідоцтво о великім імені Божім, о його доброті і о Його пляні. Щоби хтось се міг учинити, такий не може приноровлюватись до злого світа, але мусить стояти здалека від нього і служити Господу: Провідником для нього є Боже слово. Се слово каже йому, що він не може приноровлюватись до сього світа, позаяк богом сього світа є сатана. До них так апостол промовляє: „Не приладжуйтесь до віку сього, а переображуйтесь обновленням ума вашого, щоб довідуватись, що воля Божа є добра і угодна і совершенна.” — Римлян 12:2.

Такий послідователь Христа переходить тепер процес переображування. Він будує свій ум, студіюючи Боже слово, звідки довідується о волі Божій і пізнає, що все, що Бог хоче, є добре і приємне і совершенне. Зовсім певна річ, що Бог не учинить нікого членом сеї царської родини, если такий не буде в повній і цілковитій гармонії з Господом Ісусом, головним угольним каменем, як і написано: „Бо котрих Він наперед узнав, тих наперед і призначив, щоб були подібні образи Сина Його, щоб Він був первородним між многими братами.” (до Римлян 8:29) Се значить, що кождий, що хоче бути остаточно членом сеї царської родини, сей мусить взростати на подобу Господа Ісуса, переображуючись з дня на день за силою духа Господнього, який ділає в нім, щоби схотів сповняти се, що подобається Богу. — 2 до Коринтян 3:18.

Під словом **світ** розуміємо людей, що є zorganizовані в різні форми правительств під начальством верховного їх пана, сатани. (2 до Коринтян 4:4) Сатана є князем або царем сього світа. (Йоан 14:30) Він є ворогом Господа Ісуса і ворогом Бога, і ворогом кожного хто сповняє волю Божу. Хто хоче бути членом царської родини з Христом, сей не може любити сього світа, як каже апостол: „Не любіть світа, ані того, що в світі. Коли хто любить світ, нема любови Отцівської у нім; бо все, що в світі — похоть тіла і похоть очей, і гордощі світові, — не з Отця а зі світа.. І світ перейде і похоть його; а хто чинить волю Божу, пробуває по вік.” — 1. Йоана 2:15-17.

Вже в самих початках церкви було видно, що кого Бог хоче узнати за свого, такий мусить переобразитись на подобу Ісуса Христа. Ісус Христос є головою над домом синів, і всі інші члени цього дому мусять почитати Ёго-ву. Вони мусять любити Бога з цілого серця і радуватись, коли можуть його прославляти і давати свідоцтво, що Він є Богом. Їх праведне життя мусіло викликати проти них опір сатани.

Антихрист

Коли Ісуса розп'ято на кресті сатана думав, що йому удалося знищити наслідника обітниць, котрому було обіцяне царство. Сатана думав, що він буде вже панувати без перерви на світі. Але дуже здивувався, коли Ісус воскрес з мертвих. Він напевно мусів знати, що сталося в день пятидесятниці і певно зауважав, що тоді почалися вибирати інші живі каміння, що відповідали-б головному угольному каменеві Ісусу Христу. Можна припускати, що сатана знав про ці вказівки, які апостоли давали Церкві, будучи під впливом Божим. Він зрозумів, що ці котрі були з'єднані з Христом мали становити частину насіння обітниць, як казав Павло. (до Галат 3:16, 27-29) Знищення цього насіння принесло би зневагу імені Божому, і тому сатана постановив се досягнути. Він бачив, що Господь Ісус Христос, піднесений до божественної природи, був поза обсягом його впливу і сили. Він постановив учинити тепер щось такого, що могло би протиділати силі і впли-

вови тих, що ставалися членами Христа, і таким чином хотів перешкодити Божому плану.

Антихрист означає того, котрий видається замість Христа, Мессії а тим самим противиться дійсному Мессії. Сатана постановив отже завести „тайну беззаконня;” інституцію, що ділала би проти і була би в опозиції Христу. Він певно знав, що Йоан говорив церкві: „Остання година настала.” (1 Йоана 2:18) Сатана отже думав, що коли б йому удалося зіпсути насіння обітниці і відвернути їх серця і серця людей від Бога, тоді знівечив би Божий плян. Він певно видів, що вибір сього насіння забере ще довгий час, тому постановив увести систем противний Христу, приготувати систем антихриста.

Від часів Еноса сатана став уживати облуди. При помочи одиниць, котрі облудно називалися іменем Господнім, ошукував він других людей і тим зневажав імя Боже. Тої самої облуди став він уживати тепер між послідувачами Христа від самого початку, але тільки на більші розміри, як перед тим. Він знав, що чоловік є так сотворений, що він мусить когось почитати, тому рішив, щоби людей, що називаються Християнами, коли не будуть впрост його почитати, то принаймніше так повести, щоби відвернути їх серця від Бога а спрямувати на щось иншого.

Сатана бачив, що найскорше поведеться йому сей плян, коли Християне стануть мати більшу повагу і честь у світі; і поступенно християнська релігія сталася на зверх релігією сього

злого світа. Сатана постарався, що між Християнами знайшлися честилюбиві люде, котрі бажали бути в славі і блеску між людьми, і по якимсь часі вони повибирали себе або назвали себе єпископами або настоятелями Християн. З них повстала осібна священнича кляса, що стала відрізнятися від звичайних людей. Се духовенство ввело з бігом часу ріжні поганські науки, яких учили поганські філософи, котрі то науки були від диявола. При помочи тих наук наука Божа зістала затемнена. Священство заклало свої школи, семинарії, де учили молодих людей на священників, котрі мали дальше ширити сі науки поміж людей. Так отже повстали віроісповідання, зібрані у відповідні регули. Хто би важився научати противно їх науці, такого називали зараз єретиком і немилосердно карали.

На місце правди стали учити поганських наук. Так між іншими ввели науку о „тройці,” о безсмертності душі, о вічних муках грішників, о Божім праві духовенства і царів. Дальше ввели почитання Марії, матери Ісусової, і стали віддавати їй Божу честь на рівні з Богом, що вона є матірю Бога. Ціль сатани в тім була відвернути серця людей від Бога. Також стали ставити крести і бити перед ними поклони. Люде замість віддавати честь живому Богу і Його Синови, що на небесах, стали поклонятися річам, які власні їх руки собі зробили. З часом увели чотки або вервиці, також так звану свячену воду і свячення других річей і прочі, яких уживають до нині і осліплюють ними людей. Постепенно тихо і хитро

сатана через своїх слуг зіпсував тих, що називалися іменем Христа.

В тім часі Рим був столицею всесвірного царства, котрого богом був сатана. (2 до Кор. 4:4) В четвертім століттю по Христі се римське царство узнало християнську релігію державною релігією. Нарешті при помочи держави удалося сатані підпорядкувати собі так званих Християн під свою руку.

Хотяй вони ще дальше називалися іменем Христа, то однак своїм загальним поведенням наносили тільки зневагу імені Божому і служили дияволу, бо сповняли його волю. Щоби показати, як непомітно і хитро диявол загортав під себе людей і відвертав їх серця від правдивого Бога, подаємо тут витяг з історії під назвою: „Старинний Римський Світ.”

„В другім століттю по Христі не находимо ще між Християнами більших імен як Полікарп, Ігнатій, Юстин мученик, Клемент, Меліто і Аппольоній, котрі як ревні і неустрашимі мученики научали по домах мале стадо Христове. Вони не занимали вищого становища в світі, а відзначалися тільки святостю і чистим характером свого життя. Історія згадує їх тільки тому, що відзначалися сильною вірою або що потерпіли мученичу смерть. Читаємо о мучениках, з котрих деякі написали цінні розвідки і розправи в обороні своєї віри; але не находимо між ними людей, що мали би у світа повагу. Бути тоді Християнином уважалося у світа за ганьбу. Християнська література з перших часів була переважно аполлоґетична; їх засади віри були поєдинчі і прак-

тичні в життю. Між ними були і спори або відмінні погляди на певні річи або правди, але понад те все їх життя було сильно релігійне, повне великих чеснот, і світ не бачив тих їх різниць. До сього часу вони ще не тикали правительства, ані ніяких інституцій в державі. Їх те все немов не інтересувало. Була се мала горстка чистих і невинних людей, котрим не приходило на думку брати в свої руки контролю над людьми. Та помимо сього правитель-ство звернуло на них увагу і стало їх переслідувати. Їх уважали за фанатиків, котрі хотять знищити поважання до існуючих порядків на світі.

В сім століттю Церква, щойно організувала-ся. Всі члени були собі рівні і не було між ними ніяких різниць; та з часом старші або єпископи стали приходити до більшого значіння між самими Християнами, не у світі; стали закладатись парохії і дієцезії, одні по селах, другі по містах; для рішення певних питань щодо віри збиралися делегати на наради, або коли треба було осудити який блуд. Так отже повставали дієцезії з своїми осередками, коло котрих скуплялося від тепер всяке життя. Завели тоді клятву екскомуніки; стали також посилати місіонарів в різні сторони; заводили різні свята. Тоді розвинувся гностицизм і обняв багато визначних людей між ними. Се був напрям спізнати Бога і всі тайни своїм розумом і погодити науку Християн з поганською наукою о Бозі. Позаводили катехитичні школи де стали учити в сестиматичний спосіб різних

правил віри і обучувати о вірі. Установили однакові форми хрещення і завели прочі тайни; також монаше життє стало бути у великій почеси. Так отже церква клала фундамент під свою будучу політику і власть і силу.:

Трете столітте бачить церкву вже о много сильнійшою інституцією. У великих містах держави стали правильно збиратися на синоди; стали також назначувати собі митрополита; означено точно канони або закони церкви; заведено теологічні школи, до котрих напливали многі світлі уми; науку віри уложено в певний систем. Християнство поширилося так сильно, що тепер треба було або переслідувати або узнати, як законну інституцію. Тоді єпископи управляли вже великими громадами, а доктори теології занималися питаннями філософії, якими занималися всі школи по цілій Греції. Тоді стали ставити великі церковні будинки, де на честь мучеників стали обходити пири-гостини. Церква скорим темпом заняла становище, яким звертала на себе увагу людей світа.

Не скорше аж в четвертім століттю устало переслідування Християн, коли римський цісар Константин прийняв християнську віру. Тоді церква злучилася з державою; тоді християнство вже на добре було зіпсуге та відступило від первісної віри. Тому всяке суевіре і забобони стали занимати місця правдивої віри і науки. Єпископи стали жити на взір царів і дбали тільки о вигідне життє для себе. Церкви ставали богато окрашувані; синоди відбувалися під впливом держав, а їх рішення дер-

жава силоміць впроваджувала в життя. Тоді монаше життя уходило за щось святого і Богу угодного. Держава і церква йшли від тепер рука в руку — і багаті люде стали займатися всякі визначні становища в церкві. Християнство стало від тепер релігією держави і йшло на услуги держав і стало похвалювати все те проти чого вони колись як найострійше виступали. Християнство попринімало багато наук від поган і також багато звичаїв і обичаїв поганських до своїх набоженьств.

В четвертій століттю християнські церкви стали сияти богацтвом, як колись було у поган. Заведено празники і часті свята, а нарід горнувся до них, бо находив щось цікавого, а крім сього був тоді вільний від роботи. Почитання мучеників впровадило почитання образів — що сталося жерелом будучого ідолопоклонства. Святим мученикам почали віддавати таку честь, як самому Богу, а забобонний нарід підніс матір Господа Ісуса аж до найвисшого становища і поставив її на рівні з Богом.

На місце столів, де ломили хліб і ним ділилися, поробили величаві вівтарі, на котрих стали приносити жертви на взір жидівських жертв. Моцці мучеників стали переховувати немов яку святість. Монастирське життя перемінилось на місце покути і поправи. Монахи йшли на відлюдні місця і займалися там відмовлюванням довгих і частих молитов, получених з постами і бичованням себе. Се були фанатичні люде, що не звертали уваги на практичне звичайне життя.

Священники убігалися о честь в світі і о ви-

гідні становища. Часто бували вони на царським дворі і занимали високі державні становища. Вони вже не були залежні від добровільних датків своїх вірних, як було досі, а мали державні пенсії і великі маєтки-добра, що отримали по поганських святинях. Крім сього стали робити для них великі записи-легати, котрими вони тепер завідували. В міру сього, як священники ставали багатими, ставали також горді і зарозумілі та ліниві у праці. Тоді провід в церквах взяло в свої руки духовенство, а нарід зістав усунений на бік. Єпископ став великою особою і надавав священника вірним. Церква сталася частию держави, і держава впроваджувала ухвали церкви у життє мечем і своєю силою.

Так отже повстала сильна церковна організація з її ріжними гоноровими степеннями, котра остаточно осягнула свій вершок в єпископстві Риму, з чого повстала Римська церква а пізнійше так звана католицька церква.

В тім часі імператор рішав о правдах віри, а священники були свободні від податків і вільні від всяких тягарів. Тому до священничого стану тиснулося велике число честилюбивих людей і ласих на маєтки і гонори та вигідне життя. На високі становища діставалися люде не задля своєї побожності або здібностей, а хто мав за собою вплив держави. Церква, получившись з державою, стратила з овиду свою місію або ціль. Християнство сталося чистою філософією, гніздом всяких забобонів і пустих звичаїв і обрядів.

Безперечно, що сатана за цілий той час ру-

ководив поганським Римом. Релігія цього царства була релігія самого диявола. Він тепер у своїй облуді прийняв за свою релігію християнську релігію. Його держава стала від тепер називатись Папським Римом і приняла за свого видимого представителя самого папу, котрий називав себе заступником Господа Ісуса Христа, але в дійсності він заступав диявола, без згляду на се, чи він знав про се, чи ні..

Таким облудним учинком ошукав сатана міліони людей. Правдоподібно багато самих священників далось ошукати також, але було і багато таких, що не були ошукані. Папа в своїй гордості став панувати як видимий заступник Христа. Більше, як тисяч літ папи володіли над світом. Щойно 1870 року позбавлено папів сеї величезної сили, але помимо того, вони ще й досі мають великий вплив на різні царства цього світа.

За цілий той час папи все покликувалися на слова ап. Петра (1 Петра 2:9) кажучи що вони є тим вибраним народом. Але ми бачимо, що їх твердження є зовсім мильне. Нарід, про котрий згадує ап. Петро, се нарід святий; а римська або папська держава замість бути святою, як знаємо з історії, є вкрита найстрашнішими злочинами, доконаними в ім'я і через сю державу.

Дехто, що боявся Бога, протестував в імені Христа проти такого нелюдського пановання. Вікліф, Гус, Лютер і інші виступили публично і воювали проти папства. Через се повсталала протестанська церква. З початку між тими протестантами було багато богобоязливих лю-

дей, але з часом сатана і їх також підійшов і поконав. Вони получилися з державами і стали складовими частинами держав; знаємо, що методиська церква є одною з найсильніших організацій, котра в світській політиці займає велике значіння.

Ті всі різні віроісповідання поклали собі за ціль повернути світ до Бога, і тому були і є того переконання, що до своїх церков потреба також втягнути всіх богачів і впливових людей. Перед такими вони відчинили двері своїх церков на остіж і віддали їм найбільшу честь між своїми вірними. У всіх них повстало духовенство, як особна кляса від людей, котре збирається на свої наради і синоди і має провід у всіх та провадить політику. Всі ті віроісповідання стали частиною сього світа, а помимо того кажуть, що їх віроісповідання становлять царство Боже на землі.

Апостол Яков так до них промовляє: „Ви чужоложники, не знаєте, що любов сього світа є ворогом Бога? Хто отже хоче бути приятелем сього світа, стається ворогом Бога.” (Яков 4:4) Слово чужоложник в тім місці означає що хтось має незаконну звязь з кимось. Апостол має тут на думці незаконну звязь держави з церквою. Церковні системи увійшли у приязнь зі світом і заключили з ним тісний союз, через що сталися видимою частиною організації сатани, котру св. Письмо називає іменем: „звір.”

А тепер між тими священниками, що називають себе заступниками Ісуса Христа, більшість їх є так звані модерністи - поступовці.

Модерністи заперечують історію Біблії о створенню чоловіка, заперечують його упадок і засуд смерті на нього, заперечують велику жертву викупу і потребу її, і також заперечують Царство Боже.

Бог предвидів, що так Католики, як і Протестанти упадуть перед покусами диявола і стануть частинами диявольської організації. Устами свого пророка Єремії Він таке сказав: „Я насадив тебе в добірну виноградину, як найчистіше насіння. Як же се ти перемінилась у мене в дикий відросток чужої виноградини? Тому, хоч би ти вимилась милом і вживала багато соли, то безбожність твоя все явна мені, — говорить Господь. Як же се ти можеш казати: Я не поганила себе, не бігала за Баалом (дияволом)? Подивись на твої сліди в долині; споглянь, що коїла еси, ти легконога верблюдице, крутячись манівцями твоїми. Дику ослицю, що звикла пустопаш степувати, коли в гарячому бажанню вітер в себе втягає, хто здоліє впинити?... Здержуй ноги твої, щоб не витоптували обуви, не давай горлу твому томитись спрагою. Ти ж кажеш: Не надійсь, ні! Бо я вподобала собі чуших (богів), так і бігати му слідом за ними.” — Єремія 2:21-25

Пророк показує нам як і самі факти potwierджують се, що духовенство перемінилось у дику виноградину, що воно опоганило себе і побігло за Баалом, прийнявши науки диявола; що воно опинилось в долині між богачами і політикерами і як та дика ослиця уганяє нестримно за багатствами і впливами у людей. Духовенство не отримало сього від Бога, але

від диявола за се, що піддалося під його вплив.

Покуса

Теперішнє духовенство, так католицьке як і протестанське, є сильно звязане з правительсьтвами і з всіма тими, що мають власть і силу в світі. Диявол підійшов їх своїми покусами і вони упали. Сі покуси були такі самі, якими колись сатана спокушував Еву, і вона упала. Такі самі три покуси він виставив перед нашого Господа Ісуса, але Він уперся їм і побідив. А тепер зауваж, як ті самі покуси були поставлені перед духовенство, і як воно упало і стало складовою частию його організації.

Св. Письмо каже, що Бог нікого не спокушує. „Хто є у спокусі, нехай не каже: Бог мене спокушує; бо Бог не дасться спокусити лихим, і не спокушує сам нікого. Але кождий спокушується притягнений і заманений власною похотю. Відтак похоть, коли опанує, родить гріх, а гріх довершений родить смерть.” (Яков 1:13-15) Бажання мати честь і славу і силу у людей побідило їх і вони упали.

Ісус Христос є великим пастирем Божого стада. (до Жидів 13:20; 1 Петра 2:25) Він дав своїй Церкві менших пастирів, котрих назначив бути старшими або учителями Церкви. На них лежав обовязок і повинність пасти стадо Боже і безкористовно дбати про них, не панувати над ними, а бути взором для них. (1 Петра 5:2-4) Та всупереч Божому слову сі старші, що хотіли бути пастирями стада, позаводили собі собори, синоди, консисторії, презви-

терії і т. п. та понаставляли себе папами, кардиналами, патріярхами, архієпископами, єпископами, докторами теології і т. п., і в такий спосіб повстав у Християн висший клер. Бог не казав їм сього чинити. Вони учинили се із власної волі, а сатана скористав з сього і підсунув їм подібні покуси, якими колись кусив Еву а пізнійше Ісуса Христа. Покуси були: похоть тіла, похоть очей і гордість житейська.

1) Похоть тіла: Власть, до якої духовенство дійшло завдяки своєму становищу, воно використало на свою користь. Духовенство пасло самих себе а стадо лишили на Божу волю. (Езекиїл 34:8) Вони дбали тільки про себе самих, а своєму стаду не давали духової поживи, через що повстав голод Божого слова. Вони пійшли за підшептами диявола і ужили власти на свою користь і упали. — Амос 8:11.

2) Похоть очей: Друга покуса була: сияти перед світом і зазнавати у людей почестей і поважання та похвали радше від світа, як від Бога. Тому вбиралися в довгі одежі філіотової краски, та любили вбирати на себе дорогі ризи окрашені золотом та дорогими каміннями та перлами. Перед людьми удавали побожних та святих а в серці були злі. Покуса взяла верх над ними.

3. Житейська гордість: Ісус наказував своїм ученикам йти в світ і проповідувати євангелію або радісну вість о його царстві і чекати терпеливо на Його другий прихід, коли Він отримає своє царство. Він остерігав їх, щоби не мішалася до сього світа. Всі священники називали себе заступниками Христа на землі. Сата-

на піддав їм думку, що вони, як заступники правдивого Царя Ісуса Христа, можуть заложити самі Царство Боже на землі, не потребуючи чекати на другий прихід Ісуса; під одним услівем, що злучаться з представителями царств сього світа, котрі були під контролею сатани. Се промовило до їх серця і до їх гордості. Вони думали, що се буде щось красивого, коли втягнуть до своїх громад богачів і царів. Пійшли за тою покусом і упали.

Від тоді священство стало служити дияволу: освячували війну, за гроші служили, як офіцери при війську і сповняли всьо инше, коби тільки досягнути свою ціль: мати у світа честь і повагу і вигідне життя. Ісуса і його науку покинули, а дбали тільки о гроші і владу. Ісус сказав, що вони будуть говорити: „Я багатий і збогатів і нічого не потребую,” коли по правді вони є „бідолашні, і мізерні і сліпі і вбогі і голі.” (Одрк. 3:17) Під напором покус вони упали і під впливом сатани стали осліпляти людей, щоби не довідались о Божім Плянї. Вони бачать сами, що прогрішились перед Богом і перед людьми.

Фальшиві науки

Духовенство, се є, папи, кардинали, патріархи, архієпископи, єпископи, доктори теології та священники кажуть, що вони одинокі мають право і владу читати і вияснити св. Письмо і гордо заперечують, немов би хто другий, а не вони, мав право навчати людей євангелії. Вони відкинули правдиву науку Божого

слова і на місце Божої науки поставили свою.

Свою науку розляли по світі називаючи її жерелом життя для добра людей, підчас коли по правді сі їх науки є оперті на фалши і брехни і тому сталися жерелом всякого зла і смерті. Сі фалшиві і брехливі науки засліпили людей і тому вони не бачать прекрасного Божого пляну спасення людей.

Вони кажуть, що вони самотні мають право пояснити і викладати св. Письмо, і тому через довгий час люде не знали, чого учить св. Письмо, бо священники ще відраджували читати його. Та коли надійшов час більшої освіти, і коли люде можуть читати і розуміти св. Письмо, тоді сі священники кажуть, що Божому слову не можна вірити. Бог знав наперед, що духовенство буде так поступати, тому устами пророка Єремії так писав о них: „Мене, криницю води живої, покинули, а повирубували собі діраві колодязі (повпроваджували свої науки), що не держать води, (що не мають у собі правди).” — Єремія 2:13.

Духовенство відвернуло багато людей від Бога і своїми науками засліпило людей так, що вони не знають правди ні о собі, ні о Бозі. На доказ наведемо кілька примірів, щоби переконатись, як учить Боже слово, а як навчили людей священники:

Св. Письмо учить, що чоловік був сотворений совершенний, і що за гріх зістав засуджений на смерть, через що стратив совершенність організму і право жити.

Модерністи священники учать, що чоловік є твором еволюції; що він ніколи не упав

з визшого стану до низшого і що він не стратив права до життя за гріх.

Св. Письмо учить виразно, що чоловік є смертний, і що за гріх Адама всі родяться грішниками і підлягають смерті.

Духовенство учить, що всі люде мають безсмертну душу, котра не може умерти. Ся їх наука опирається тільки на єдиній брехні сатани. — 1 Мой 3:4; Йоан 8:44.

Св. Письмо виразно учить, що карою за гріх є смерть, і що смерть і цілковите знищення є карою для упертих і непоправних грішників.

Священники учать, що по правді нема смерті і карою для непоправних грішників є вічні муки в пеклі і щоби уникнути сих мук треба належати до їх церков.

Св. Письмо учить виразно, що Бог Єгова є Першою причиною всього; і що Ісус Христос Його єдинородний Син є Відкупителем всіх людей.

Духовенство учить богохульної науки о „тройці“, на поперте чого не мають ніяких доказів в св. Письмі.

Боже слово учить, що Ісус Христос є Відкупителем всіх людей; і що в своїм часі всі люде будуть могли спізнати о тім викупі і отримати благословення з того.

Священники учать о еволюції, о безсмертності чоловіка, о вічних муках і о тройці, через що впрост заперечують викуп. В найновіших часах деякі з них кажуть, що Ісус Христос був собі значайний чоловік і заперечують Його жертву викупу, котрою увесь людський рід зістав викуплений.

Св. Письмо учить, що Ісус Христос є Царем, самотнім, що має право і влада панувати на землі в призначені Богом часі.

Священники учать, що звичайні царі мають влада від Бога панувати над людьми. Вони то отримали разом з багатими і банкірами і політиками, і накладають їм свої права, кажучи, що така є воля Бога.

Ісус учинив своїх апостолів підвалиною царства і св. Письмо каже, що апостоли не мали наслідників.

Священники учать, що вони є наслідниками апостолів, і тому приписували собі велику влада і силу і тим ошукували людей.

Св Письмо учить і кладе великий натиск на другий прихід Христа, великого Царя світа, котрий перейме влада в свої руки і буде царювати. Воно нагадує всіх вірних послідовців Христових, щоби сміло проповідали Його другий прихід і заохочували до світа і самі жили в світі зі всіма людьми.

Священники учать, що війна є дозволена і заохочують до війни і похваляють її. Вони освячували війну і накручували св. Письмо, щоби оправдати свій поступок. Вони не раз давали фотографувати себе з різними генералами і парадували з жовнірами; вони обернули свої церкви на рекрутаційні стації; вони отримували великі гроші за те, що загривали молодіж вступати до війська. А тепер, коли маємо ясні і наглядні докази, що старий вік скінчився і що царство Боже наблизилося, священники легковажать собі те і насміхаються та переслідують тих, хто вагається оповісти лю-

дям правду. Замість приготувитись на привітання Царя слави і оповідати людям о Його царстві і о благословеннях які воно принесе, вони впрост лучаться з організаціями диявола, коби тільки на дальше задержати в своїх руках владу над людьми. „Лігу Держав” називають спасителькою народів, а її оречення є для них „політичним виразом Царства Божого на землі.”

Оскарження

Два літа тому послідувателі Христові, котрі покинули давні свої віроісповідання і станули під прапор науки Ісуса, зібравшись у великім числі на конвенцію, видали оскарження проти всього духовенства всяких віроісповідань, позаяк воно покинуло науку Христа а злучилося з організацією диявола. Се оскарження подає цілу правду о них так ясно, що ми подаємо його тут ще раз:

„Ми Дослідники Біблії, зібравшись на конвенцію заявляємо нашу сильну віру в Господа Ісуса Христа, котрого царство наближилось.

Віriamo, що всі посвячені діти Божі є посланими Христа, і мають за свій обовязок подавати людям вірне і правдиве свідоцтво о Його царстві. Як послы Христа, одначе не уважаючи себе за оправданих самих з себе, ми віriamo і держимось сього, що Бог поручив нам оголосити „день пімсти Бога нашого і потішити всіх засумованих.” — Ісаїя 61:2.

Ми віriamo і сього держимось, що надійшов вже від Бога час, щоби Він виявив отверто своє невдоволення проти теперішних злих ін-

ституцій, котрі осліпляли людей, не даючи їм пізнати правди, і тим самим відбирали їм спокій і надію. Для того, щоби люде могли пізнати правду і могли мати потіху і надію на благо-словення, які прийдуть в недалекий будучно-сти, ми отсим видаємо **оскарження проти всіх священників**. Свое оскарження опираємо на Божім слові, і вказуємо при тім на Божий плян як на одинокий ратунок спасення і полекші для людей.

Ми заявляємо, що сатана утворив змову, щоби люде не знали о Божім намірі, що Він хоче дати людям житте на волі і в щастю; і що до сеї змови прилучилися одні свідомо, другі не-свідомо, так невіруючі в Бога священники, як безсовісні купці і не уважаючі на нікого по-літиkerи.

Що невірні Богу священники утворили цер-ковні системи і при помочи своїх соборів, си-нодів, презвитерій і т. п. повибирали себе і по-називали себе: папами, кардиналами, патрияр-хами, єпископами, докторами теології, отця-ми, пастирями і т. п. і так повстав **клер**. Вони попринимали до церков великих богачів-панів і політиkerів і з них брали провідників для стада.

Ми заявляємо і оскаржуємо, що священники послухали підшептів диявола і ввійшли з ним в змову і через се допустилися отсих над'у-жить:

1. Вони використали власть свого стано-вища на заспокоєння свого самолюбства; себе пасли і вивисшали себе, а стадо лишили само-пас і не учили їх правди Божого слова.

2. Що з любови до сього світа і бажаючи сити перед людьми і мати від них похвалу (Лука 4:8; Яков 4:4; 1 Йоан 2:15), вони вбиралися в довгі одежі, окрашені золотом і дорогими каменями; прибирали вид святости, а рівночасно сміялися з Божого слова.

3. Вони занедбали і не хотіли оповідати людям, що Христос приходить в друге, щоби заложити справедливе царство правди і справедливости на землі, і не хотіли пояснити людям подій, які вказують на се. Не хотячи чекати властивого часу, коли Бог заложить своє царство, вони, щоби показати себе великими і мудрими, подібно, як їх спів-товариші богачі-банкирі і політики, сказали, що вони й без Бога можуть заложити царство на землі і узнали Лігу Держав і проголосили її „політичним висловом Божого царства на землі,” через що розірвали свою звязь з Господом Ісусом, а злучилися з дияволом, богом зла. Тому то вони захвалювали війну і називали її святою, та обернули свої церкви на вербункові стації, ішли до окопів та загрівали жовнірів, щоби убивали друг друга і завдавали їм рани і самі марно гинули. Коли ж показано їм, що старому вікови з його порядками надійшов кінець, і що Боже царство наближилось, тоді вони стали насміхатися з таких, та були причиною, що деяких з них арештовано за їх свідоцтва для Господа.

Їх науки віри.

Ми дальше заявляємо і оскаржуємо, що свя-

щенники яко каста потворили собі свої науки віри і навчають людей, кажучи, що ці науки опираються на Божім слові, хочай знають дуже добре, що се неправда. Іменно:

1. Вони ложно говорять о собі немов би Бог назначив їх наслідниками апостолів, підчас коли св. Письмо учить виразно, що апостоли не мали наслідників.

2. Вони кажуть, що тільки вони одині мають право пояснити св. Письмо, і що тільки вони одні знають, в що люде мають вірити; або впрост заперечують немов би св. Письмо Тепер же коли всяке знання побільшилося і люде можуть читати і розуміти, ці самозванчі „наслідники апостолів” не радять людам читати св. Письма і літератури о нім, кажучи, що вони за них читають і дають їм вже готове, або впрост заперечують, немов би св. Письмо було написане під впливом Божим і учать о еволюції. Тим самим відвертають людські серця від Бога і від правди, яка міститься в Його слові.

3. Вони навчили і учать людей, що царі і королі мають право від Бога панувати над ними. Вони держаться сього, що вони і їх товариші, богачі і політики, мають від Бога дану собі владу провадити політикою народів, і що хто не підчиниться їм, сього називають непатріотом і нельояльним.

4. Вони видумали нерозумну науку віри о „тройці,” навчаючи, що Бог Єгова, Ісус Христос і святий дух є кождий осібною особою, а однак всі разом становлять одно єство або є одною особою. Вони самі признаються, що сеї

своїї науки не розуміють ні пояснити розумно не можуть. Ся фальшива наука віри осліпила людей, і тому вони не могли мати правдивого поняття о великій жертві викупу, яку заслужив Ісус Христос на кресті і через котру люде можуть бути спасенні.

5. Вони учили і навчають фальшиво о безсмертності чоловіка; іменно, що всі люде приходять на світ з бессмертними душами, котрі не можуть вмерти. Вони знають, що ся наука віри є фальшива, бо опирається тільки на словах одного сатани, котрого слова сам Ісус Христос назвав великою брехнею. — Йоан 8:44.

6. Вони навчають о вічних муках, іменно, що карою за гріх є вічні муки в пеклі; хотяй повинні знати, що св. Письмо учить, що карою за гріх є смерть. (Римлян 6:23). Слово „ад,” котре фальшиво переложили словом „пекло,” означає стан смерти або гріб; що мертві є не-свідомі нічого і не знають о нічім аж до воскресення з мертвих; що жертва викупу приготвила, що всі в своїм часі будуть могли мати нагоду повірити в Господа Ісуса, оказати послух зглядом Нього і жити на землі, підчас коли всі злі і непоправні будуть знищені раз на все.

7 Вони заперечують немов би Господь Ісус мав право заложити своє царство на землі, добре знаючи, що Ісус учив, що Він прийде вдруге з кінцем віка; що люде спізнають кінець віка по тім, що т. зв. християнські держави замотаються у велику війну, по чім настане голод, помір, великі трясення землі місцями (також революції); що тоді Бог окаже знова свою ла-

ску Жидам і вони стануть вертати до Палестини, а між народами буде заколот і замішання; і що серед такого заколоту Бог небесний здвигне своє царство, котре буде стояти по віки. (Даніїл 2:44) Через се, що вони легковажать і не хочуть застановитися над тими ясними фактами, падуть самохіть в темряву вони і їх товариші богачі і політики, думаючи, що їм удасть ся завести свою владу над світом і будуть могли держати дальше нарід у своїм ярмі в супереч Божому слову.

Всі люде знають, що священство навчає таких наук віри і є всім знане їх поведення, тому маючи такі незбиті докази, заявляємо, що на підставі Божого слова вони провинились перед Богом і перед всіми людьми.

Опираючись на пророцтвах Божого слова, котрі тепер сповняються, ми заявляємо, що тепер надійшов час Божого гніву на усе християнство; що Бог станув тепер і виявляє своє негодовання проти народних провідників злих інституцій і фальшивих наук.

Ми дальше заявляємо, що одинокою надією для людей отримати мир і щастя на землі, се царство Мессії, про котре Ісус учив своїх учеників молитись.

Длятого звертаємо увагу всіх народів і країв на наші слова, котрі оперті на правді. Если хто серед такого заколоту і замішання, в яким живуть всі люде, хоче мати потіху і надію, ми радимо йому: Читай Боже слово — Біблію — звідки довідаєшся, що Бог має чудовий плян на ошчасливлення чоловіка; що сей плян Він виконає через Христа і Його царство, і що лю-

де на землі заживуть в Його царстві щастям в мирі і добробуті, і супокоею і будуть жити вічно; і що Його царство вже наблизилось."

Се пишемо і наводимо тут не тому, щоби із когось насміятись, а щоби поучити і вказати людям, що сі церковні системи, католицизм, православє, протестантизм, дісталися під вплив сатани і є складовими частинами його видимої організації і тому є тим антихристом. Що вони становлять систем антихриста, пізнати по тім, позаяк удають і кажуть, що заступають Христа, ста, хотяй в дійсности роблять все, що є противне Його науці.. Називають себе іменем Христа, а в дійсности сповняють службу диявола. Облуда їх є так очевидна, що тільки той сього не бачить, хто не хоче бачити.

Терпіння

Богу подобалося приготувити членів царської родини серед різних терпінь. Правдиві і дійсні Християне ніколи не зазнавали похвали від світа. Цілий євангельський вік вони все мусіли зносити тяжкі переслідування. Їх уважано за відпадків між людьми. Питанне тепер, з чиеї сторони можемо розумно припускати, що прийдуть на них переслідування і терпіння? Само собою розуміється, що від диявола і від його організації. Бог ще в раю сказав, що між насіннем жінки, котрим є будуча царська родина, а між насіннем вужа, котрим є організація диявола, буде ворогованнє. Ми знаємо зі св. Письма, хто є насіннем або дітьми диявола.

Коли Ісус жив на землі, Його переслідували

письменники, Фарисеї і священники, котрі становили на той час клер і називали себе заступниками Божими. Але в дійсности вони були гіпокритами, облудниками, так назвав їх сам Ісус. Вони несли себе згорда, подібно як і теперішній клер робить. Перед людьми удавали побожних і святих а в дійсности були великими грішниками. Ісус сказав їм: „Горе вам письменники та Фарисеї, лицеміри-облудники! Що зачиняєте царство перед людьми; бо сами не входите, ані тих, що входять, не допускаєте увійти. Горе вам, письменники та Фарисеї, лицеміри! Що жерете дома вдовиць і задля виду довго молитесь; за се зазнаєте строгішого суду.” (Мат. 23:13,14) Сі самі облудники називали себе синами Божими, та Ісус виразно сказав їм: „Ви від отця диявола.” — Йоан 8:

Був час в історії званий часом інквізиції. Тоді по деяких краях позаводили духовні суди, перед котрих тягали людей і судили їх за злочин герезії, тому що не так може вірили, як прочі люде. Їх ставили перед суд, котрий не був судом, а радше насмішкою із суду, піддавали людей тяжким тортурам, щоби вимусити з них потрібні зізнання та змушували опісля приречи, що будуть вірити так, як і прочі. Питання тепер, хто був одвічальний за сі злочини і муки, які завдавано невинним людям? Священники; вони називали себе заступниками Бога і Христа, а в дійсности заступали диявола. Вони були облудниками в найбільшій значінню сього слова. Таких переслідувань допускалися не тільки самі католики.

Так само протестанти переслідували і мучи-

ли невинних Християн. Знаємо, що Кальвін і заложитель презвитеріян, підписав засуд смерті на Серветія і казав його замучити на смерть на повільнім огні, позаяк він не годився на його науку віри. Всі переслідування, яких зазнав на собі Ісус Христос і його вірні послідувателі, походили від священників або з намови їх, котрі облудно називали себе заступниками любого і милосердного Бога і його возлюбленого Сина Ісуса.

Диявол, отець тодішнього і теперішнього клеру, був головною причиною всіх тих переслідувань. Сі релігійні системи, головно духовенство і їх підпора, багаті пани, становили найважнішу часть держав на світі, котрі були під контролею сатани. Вони нераз провадили між собою спори так довго, аж хтось прийшов з правдою Божого слова, тоді вони ставали рамя в рамя і поборювали правду.

Нема чоловіка, що хотів би зносити переслідування і терпіння. Кождий рад би жити спокійно і в щастю. Ісус і його вірні послідувателі терпіли тому різні переслідування, позаяк вони були вірні і послушні Богу. Коли так, коли до того знаємо, що Бог є всемогучий і самою любовю, питання тепер, чому Він дозволив, що Його возлюблений Син і його вірні послідувателі мусіли терпіти різні переслідування з рук сатани і його слуг?

Се сталося тому, бо Бог не перешкаджав сатані в його грішнім поведенню. Він дозволив, щоби сатана показав свій злобний характер, і щоби він зневажав, знеславляв Бога і кожного, хто буде вірний і послушний Богу, поза-

як сі переслідування давали Ісусу Христу і його вірним послідователям нагоду оказати свою вірність і послух зглядом Єгови і доказати се серед найбільш непригожих обставин.

Ап. Павло так пише о Ісусі: „Котрий за днів свого тіла (за днів, коли був чоловіком на землі) з великим голосінням і слізми приносив молитви і благання до Того, хто міг спасти Його від смерти, і почуто Його (був вислуханий) за свій страх перед Богом. Хоч і Син Він був, тільки ж навчився послуху через те, що терпів.” — до Жидів 5:7,8.

Если хто любить більше вигідне життя і спокій, як мати похвалу від Бога, такий буде так ділати, щоби його ніхто не переслідував; і се він учинить, хотяй би навіть прийшлося понехати Бога і стати Йому непослушним. Але хто волить радше перетерпіти хоч би і найганебнішу смерть, як зломити свою вірність або послух Богу, такому опісля Бог повірить і найбільшу річ.

Ап. Павло пише о Ісусі: „Ставши подібний людям і уподобившись чоловікови, понизив себе, ставши послушним аж до смерти, а смерти крестної. Через що й Бог вивисив його і дав йому імя, котре є понад всяке імя, щоби в імя Ісуса клонили коліно всі: небесні, земні і підземні і всякий язик визнавав, що Господь Ісус Христос є на славу Бога Отця.” — до Филипян 2:8-11.

В такий спосіб зістав випробуваний і досвідчений головний підставний угольний камінь, як було предсказано пророком. Заким Бог уділив Господу Ісусу найвисшу нагороду бути голо-

вою царства, Він наперед виставив Його на найтящу пробу. Хто хоче отримати похвалу від Бога і бути членом царства, сей мусить йти слідами Ісуса, або мусить зазнати терпінь за се, що буде робив добре. „Бо на се ви є покликані, бо і Христос страждав за вас, оставляючи вам приклад, щоб ви йшли слідом за Його стопами.” — 1 Петра 2:21.

Питання тепер, чому правдиві Християне мусять зазнавати різних терпінь? Тому, позаяк Бог вибрав їх з світа і тому, що вони не хотять мати нічого спільного з організацією са-Канаді і Америці, подібних послідувателів „Коли б ви із світа були, світ своє любив би; а що ви не зі світа, а я вибрав вас із світа, длятого ненавидить вас світ. Згадайте слово, що я вам сказав: Не є слуга більший від пана свого. Коли мене гонили і вас гонити муть; коли моє слово хоронили і ваше хоронити муть.” — Йоан 15:19,20.

Підчас всесвітної війни багато покірних Християн, що мешкало в Німеччині, зазнало великих переслідувань і кар за се, що не хотіли зломити заповіді Божої: Не убий! В Англії, Канаді і Америці, подібних послідувателів Христа бито, кидано до в'язниць, обливано їх смолою а опісля качано в пірю, а декотрих із них і убито, позаяк не хотіли брати оружя проти свого ближнього і проливати невинну кров. Священники скористали з війни і як представителі сатани вилляли свою ненависть проти тих покірних Християн, завзиваючи політичні влади, щоби їх переслідували і карали. Не всі були переслідувані за се, що не

хотіли убивати. Многих переслідувано за те тільки, що вони вірно служили Господу Ісусу і були правдивими Його свідками. Муштини, що були вже за старі до війська і жінки, що не підлягають військовій службі, були в ненависти у сатани, і через своїх дітей, священників, він переслідував їх і кидав до в'язниць

Опис тих диявольських згнущань і переслідувань подає докладно англійський місячник „Золотий Вік,” число 27.

Однак правдивий Християнин буде зносити переслідування за правду і не буде мати в своїм серці ненависти до своїх переслідувачів. Він знає, що Бог дозволяє на се, як дозволив на подібні переслідування на свого Сина Ісуса, щоби випробувати їх вірність. Він уповає на обітницю Божі і радується, що може терпіти.

Обітниця

Через терпіння Християнин виховується і приготує себе бути гідним мати участь у царстві Божім. Коли він ділає добре і за се терпить з рук заступників диявола, тоді може мати причину до радості. „Блаженні переслідувані за правду, бо їх є царство небесне.” (Мат 5:10) Правдивий Християнин знає, що диявол зневажав ім'я Боже почавши від Едену. Так пророк писав про Ісуса Христа: „Зневага тих, що Тебе зневажають впала на мене.” (Псалма 69:9) Диявол зневажав Господа Ісуса, коли Він був тут на землі. Правдивий послідовник Христа може сподіватись того самого для себе, а апостол каже виразно, що ті са-

мі зневаги, що впали на Учителя падуть також на членів Його тіла. — до Римлян 15:3.

Апостол йде даліше і каже, що се є ласкою для Християнина, если може терпіти з Христом. „Бо вам дано щодо Христа не тільки вірувати в Нього, а й терпіти задля Нього.” (до Филиппян 1:29) Се є ласкою для того, бо терпінне є услівем, без котрого не можна увійти до царства. Через многі муки треба нам увійти в царство Боже.” (Діяння Ап. 14:22). Ап. Павло кладе натиск на се, кажучи: „І всі, що хочуть побожно жити в Христі Ісусі, будуть переслідувані.” (2 до Тимот 3:12) В такий спосіб Бог вибирає собі правдивих Християн і дає їм спосібність оказати зглядом Нього їх любов і переданість.

Хто за правду є готов перетерпіти і найтящі муки і смерть, такого Бог наділить силою і властю. Апостол каже, що хто може терпіти за правду, се є знаком, що Бог поводить ся з нами, як з учениками Ісуса Христа, кажучи: „Сей самий дух свідчить нашому духови, що ми діти Божі, а коли діти, то й наслідники, наслідники Божі а спів-наслідники з Христом, коли тільки з Ним страждемо, щоб з Ним і прославитись.” — до Римлян 8:16,17.

Се є вірним знаком: Коли хто називає себе Християнином, а опісля переслідує другого у ім'я Христа, такий є облудником, а не Християнином. Господь Ісус не злословив, коли на Нього зле говорили. Священники звичайно люблять переслідувати і зневажати, се отже є певним знаком, що вони є від отця диявола і сповняють його волю.

Правдивий Християнин не уважає за щось страшного, коли на нього придуть тяжкі переслідування за його вірність для Господа і для правди. Він потішається і пригадує собі слова, сказані ап Петром: „Любі, не чудуйтесь огненним досвідченням, що бувають вам на спокусу, неначе б вам що дивного довелось; а радуйтеся, що маєте участь в страданнях Христових, щоб і в одкриттю слави Його радувались і веселились. Коли докоряють вас за ім'я Христове, — ви блаженні; бо дух слави і Бога починає на вас; ними він хулиться, а вами прославляється.” — 1. Петра 4:12-14.

Коли Ісус мав вже опускати своїх вірних учеників в послідну ніч Він таке сказав до них: „Ви є ті, що перебули зі мною в моїх спокусах. І я завітую вам, як завітував мені Отець мій, царство.” (Лука 22:28,29) Так отже Учитель показав, що царська родина буде складатись з таких, що є вірні Богу і Йому. Не можна сподіватись, щоб таких було велике число. Ні. Учитель сказав: „Не лякайся мале стадо, бо Отцevi вашому сподобалося дати вам царство.” — Лука 12:32.

Невірне священство учило людей, що біліони їх пійде до неба і будуть царювати в царстві Божім. Але далеко безпечнійше є йти за наукою Господа і Учителя Ісуса Христа, аніж за невірним клером. На потвердження слів Ісуса ап. Павло каже: „Вірне є слово: бо коли ми з ним умерли, то з Ним і жити будемо. Коли терпимо, з Ним і царювати мєм; коли відцураємось, то і Він відцурається нас.” (2 до Тимот. 2:11,12) Господь Ісус напминав своїх учени-

ків, щоби не боялись нічого, кажучи їм: „Будь вірний аж до смерті, і дам тобі вінець життя.” — Одкриття 2:10.

Організація диявола або держави сього світа є названі в пророцтвах і так само в книзі Одкриття символічною назвою „звір” і також „образом звіра.” Сі, що мають обіцяно (мати участь) бути членами царської родини в небесах, сі не хочуть зовсім лучитися з сим „звіром,” організацією диявола. Читаємо: І бачив я престоли і посідали на них і дано їм суд; також бачив я душі тих, що постинано їх задля свідчення Ісусового і задля Божого слова, і що не поклонялись звірови ані його образи і не прийняли пятна на чоло своє і на руку свою; і жили і царювали з Христом тисяч років.” — Одкриття 20:4.

Ап. Павло показує, що всі члени царської родини мусять підпасти тим самим покусам або пробам. (до Жидів 2:18) Та сама покуса, на яку була виставлена Ева і за котрою вона пійшла і упала через се, була також поставлена перед духовенство. Воно пійшло за сею покусом і впало. Така сама покуса була виставлена перед Господа Ісуса, але він оперся їй, і поборов. Всі члени царської родини є виставлені на такі самі покуси. Тільки котрі побідять, сі будуть членами царської родини. Побідити, значить, стати вище понад організації сатани і не мати з ними нічого спільного, а навпаки оказувати свою вірність і послух тільки одному Богу аж до кінця. Таким побідителям є обіцяно:

„Хто побідить, зроблю його стовпом в хра-

мі Бога мого, і вже не вийде геть. І напишу на ній ім'я Бога мого і ім'я міста Бога мого, нового Єрусалиму, сходящого з неба від Бога мого, і ім'я моє нове." „Хто побідить, дам йому сісти зі мною на престолі моїм, як і я побідив і сів з Отцем моїм на престолі Його." І хто побідить і хоронить аж до кінця діла мої, тому дам власть над поганями; і пасти ме їх жезлом залізним; як глиняні посудини розбиватимуться; як се я прийняв від Отця мого." — Одкровення 3:12, 21; 2: 26, 27.

В неволі.

Слово Сион прикладається до людей Божих, що живуть на землі, позаяк вони є членами Сиону, Божої організації. Слово „Вавилон" означає замішання, і воно прикладається до всіх релігійних системів, позаяк їх є багато, а кожна з них учить що іншого і подає фальшиві науки. Довгий протяг часу правдиві діти Божі були в неволі цих вавилонських системів, вичікуючи терпеливо, коли надійде час на їх визволення. Вони щиро молилися так, як Ісус навчив їх молитись: „Нехай прийде царство твоє. Нехай буде воля Твоя, як на небі так і на землі. Вони вижидали і сподівались, що Господь прийде вдруге на землю і буде мати своє царство, маючи все на пам'яті Його слова сказані до учеників перед своїм відходом: „Я йду наготовити місце вам. І як пійду та наготовлю вам місце, знов прийду і прийму вас до себе, щоби де я і ви були там." — Йоан 14:2, 3.

В своїй приповіді о пшениці і кукілю Ісус Христос показує нам, що ся царська кляса буде перебувати в неволі кукілю аж до жнив, які відбудеться з кінцем віка. (Мат. 13:24-30) Христос сказав виразно, що сей облудний кукіль зістав насіяний дияволом, що жнива, се кінець віка, що кукіль се насінне диявола, а пшениця се сини царства. — Мат. 13: 38, 39.

Пророк Даниїл пророкував о „часі кінця,” коли сей злий вік буде кінчитись і прийде до своїх границь. Пророцтво можна зрозуміти тільки тоді, коли воно сповнилося або почало сповнятись. В тім пророцтві так сказано: „Йди Даниїле, бо втаєні і запечатані сі слова до часу кінця (останнього) Многі обчистяться, вбілять ся і будуть неначе в огні перетоплені (в спокусі), а безбожні будуть безбожно поступати; і не зрозуміє з сього ніхто з нечестивих (грішників), а мудрі зрозуміють.” (Даніїл 12:9,10) Мудрим в тім місці є сі, що пильнують і чекають на другий прихід Христа і на Його царство. Вони зрозуміють сі пророцтва.

З сього пророцтва бачимо, що від кількох десятків літ Господь почав посилати своє світло на своє Слово і виводити правдивих Християн з вавилонської неволі і давати їм порозуміти підставні головні правди віри, яких учили апостоли, а які під впливом сатани зістали закриті. Псалмопівець так говорить до тих, що то вижидають сповнення своїх надій: „Як вертав Господь невольників Сиона, були ми наче в сні нам здавалось. Тоді були уста наші повні втіхи, а з губ наших пісні лунали. Тоді між народами казали: Велике діло сотворив

над нами; ми раділи серцем." — Псалма 126: 1-3.

Типічне царство Боже іменно ізраїльське царство упало 606 р. перед Хр. Тоді почалися часи Поган. Коли Бог відібрав Ізраєлеви право панувати, тоді сатана стався богом цілого світа, включаючи і Ізраїльтян. По словам св. Письма часи Поган мали тревати 2520 літ.

Коли правдиві послідувателі Ісуса Христа стали виходити з вавилонських системів і почали слідити св. Письмо, тоді побачили деякі дивні пророцтва і переконалися, що деякі із них вже сповнилися. Тоді вони прийшли до переконання, що Часи Поган скінчаться 1914 р. Тому з великими надіями вижидали вони сього року. Господь нагородив їх бо вони переконалися, що пророчі слова сповнилися, як було предсказано.

Отож знайте розумійте	Так глаголе, що во віки
Я в світі єдиний;	Живий, не вмирає:
Нема Бога опріч мене,	„Веселітеся покірні;”
Ні святої сили.	Нехай і злий знає:
Я вбиваю й оживляю,	„Горе, горе вам ледачі,
Раню і сціляю;	Беззаконні люде;”
Мому гніву нема впину	Бо час вже наближився
Милосердю — краю	На Мої присуди.

НАРОДИНИ ЦАРСТВА

ГОЛОВА XL

Під словом „народини царства“ розуміємо тут, що правна власть, маючи право володіти, дала відчутти свою силу. Се значить, почала виконувати свою власть ділом або чином.

В історії світа читаємо о різних царствах або державах, націях-народях. Європа пійшла за приміром Англії і Америки і називає кожду державу, чи царство, королівство, чи князівсто, чи республіку словом нація-народ. Але ми, говорячи о Божих річах, будемо уживати слова царство, позаяк се насуває нам на думку, що головою сього царства є особа, котра з своїми урядниками всім розказує і всім управляє, і від котрої все залежить. Початок царств був нераз дуже маленький, але з часом як загорнули під себе інші краї ставали великими імперіями. Словом „царство“ можна назвати і царя і всіх його підданих, але дуже часто розуміється тільки царя і його правительство.

Св. Письмо говорить о Божім Помазаннику або о Мессії, котрого по грецьки називає Христом. Павло каже, що Мессія—Христос не є одна особа а більше. Бо як є одно тіло, а членів має багато, а всі члени (є частинами) одного тіла, хоч багато їх, а одно тіло, так і Христос.

Головою сього тіла є Ісус а прочими членами є ціла церква. (1 до Кор. 12:12, 18-20, 27; до Колос. 1:18) Св. Письмо називає сь.г.т. великого Христа „святим народом-нацією.” (1 Петра 2:9) Народитись, означає, прийти на світ або почати якусь чинність. Народини царства — нації — означає, що се царство розпочало об'являти свою владу і силу. Жінчина є тою, що родить диття. „Ще й не мучилась, а вродила; нім ще прийшли болі, а вже привела сина.” (Іса. 66:7) Божя організація, Сион, котра приводить на світ хлопятко, є названа символічно жінкою.

В царстві має владу управляти той, хто є до сього законно уповажнений. Читаємо о Месії: „Влада на раменах його.” (Іса. 9:6) „Бо Господнє є царство і Він царює над народами.” (Псалма 22:28) Коли Ісус був на землі, Він говорив о собі, як о „царстві,” бо був назначений на се, щоби володіти. (Мат. 10:7) Пророк, говорячи о царстві, показує, що воно є особне і різниться від осіб, з котрих складається, кажучи: . . . „А царство і влада і величність царська по всьому піднебесі дана буде народови святих Всевишнього, що його царство — царство вічне, і усі володарі будуть служити і коритись йому.” (Данііл 7:27) По словам св. Письма тими, що отримають се царство, буде Ісус і Його спів-товариші члени Його тіла.

Коли надійшов час на повалення типічного царства Божого, ізраїльської нації або держави, тоді Бог дав до зрозуміння, що впливе певний протяг часу, заки прийде той, котрий

до сього має право, і заки стане володіти. У своїм часі він перейме царство в свої руки і стане ділати. Той, котрий до сього має право і котрий в назначенім Богом часі стане володіти, є Мессія. (1 Мой. 49:10) З того слідує, що коли Той, що до сього має право окаже свою силу, тоді вік, що був під виключним впливом сатани, стане кінчитись. Правовірні Ізраїльтяне, опираючись на многих пророцтвах, зрозуміли і вірили, що коли прийде Мессія, тоді Його царство принесе з собою благословенство для них. Вірні ученики Ісусові вірили, що Він є Мессією. Апостол Петро виразно назвав Його таким, і Ісус похвалив його за се, і безперечно і другі апостоли вірили, що Він був Мессією. — Мат. 16:16.

Вони також вірили, що прийде час, коли панованне зла скінчиться і настане царство Боже, і тому самотою приступивши до Ісуса запитали: „Скажи нам, коли се буде? [Коли святиня і Єрусалим будуть знищені і як довго Погане будуть топтати Єрусалим.]. . . Скажи нам . . . й який знак твого приходу і кінця віку? — Мат 24:3.

У відповідь на останні два запитання Ісус остеріг учеників, щоби уважали і не дали себе звести ложним Христам, як також остеріг, щоби не трівожились, як будуть чути про війни, бо се ще не кінець. (Матей 24: 4,5,6)) Опісля відповів їм виразно подавши пророцтво. Через се Ісус дав до зрозуміння, що сі, що будуть жити в тім часі, коли се пророцтво зачне сповнятись, провірюючи події із пророцтвом, зрозуміють його.

Ісус менше більше таке відповів своїм ученикам: Будуть на світі різні війни і чутки во-

енні, але ви тим не тривжтесь, бо се ще не кінець. А коли надійде той час, тоді „встане нарід на нарід, і царство на царство, і будуть голоди і помори і трясення землі місцями. А те все є початком горя. — Мат. 24:7,8.

А тепер розберім недавні події, чи вони відповідають словам Ісуса Христа. Він сказав, що початок горя, котре прийде на світ неначе породові болі на невісту, розпочнеться тим, що встане нарід на нарід і царство на царство. Сими словами Він хотів сказати, що на світі прийде тоді до великої війни, позаяк перед хвилию говорив о війнах. Перед 1914 роком були також війни, але не на такі великі розміри. Історія не памятає, щоби коли була така війна, як ся, що між 1914 а 1918 роком. Тоді увесь нарід брав участь у війні. Муштини йшли на фронт а жінки дома і все працювало на війну.

Все, що жило в державах, мусіло працювати для війни. Навіть маленькі діти і вони також мусіли зносити тягарі її. Держава назначила їм скільки можуть зїсти, щоби часом не оскорбити жовнірів на фронті. Муку, хліб, цукор, сіль і прочі споживчі річи видавано після міри, а все, коби тільки виграти війну. Се справді повстав нарід на нарід і царство на царство; майже всі християнські держави взяли в тій війні участь. Перед тим не було ніколи такої війни. По ній наступили великі голоди в Росії, на Україні, в Австрії, Німеччині і прочих частях світа, головно на сході. З голоду умерло більше людей, як на війні. Зараз по

тим прийшла велика пошесть так звана іспанська інфлуенца, котра змітала людей по цілім світі аж до найдальших північних околиць. За один рік умерло на сю пошесть більше людей, як на війні за чотири.

Треба еще пригадати, що почавши від 1914 року було о много більше страшних землетрясенъ, як про се знає історія. Сі події є знані усім людям і кождий за виїмкою священників може зрозуміти, що вони сталися так, як Христос предсказав. Священники з розмислом замикають свої очі і не хочять їх бачити. Але Господь вирік своє пророцтво так ясно, що навіть „малоумний” зрозуміє його. Та будуть правда і такі, що не зрозуміють сього. — Псалма 82:5; Даниїл 12:10.

Ісус ще таке додав: „Тоді будуть видавати вас на муки і вбивати будуть вас, і зненавидять вас усі народи задля імя мого.” (Мат. 24:9) В часі всесвітньої війни була мала горстка правдивих Християн, котрі після своїх сил старалися оповістити людям, що ся війна означала кінець віку злого, по котрім має прийти царство Мессії. Їх можна по правді назвати учениками Христа, позаяк вони проповідали се, що й Христос. І з тої причини по всіх державах стали ненавидіти сих Християн і переслідували їх по всіх краях, де тільки знаходилися.

„І тоді поблазняться многі, і видавати муть одно одного.” (Мат 24:10) Се пророцтво сповнилося в часті в часі війни. Многі, що називали себе Християнами, доносили на них до правительств, називаючи їх зрадниками дер-

жави за се тільки, що сі старалися своїм життям оказати віру в Ісуса Христа.

Одинайцятого падолиста 1918 року підписано завішення оружжя і тим самим нечаяно війна устала. Ніхто не міг подати розумної причини, чому війна тоді закінчилась, позаяк ні одна сторона не виграла. Чому так сталося пізнаємо се із св. Письма. Бог хотів, щоби все-світна війна, голод, помір, землетрясення, переслідування правдивих Християн і пр. послужило немов свідоцтвом для тих, що мали спізнати, що царство Боже наближилось та що старому вікови з давними порядками прийшов кінець. Але сього не можна було сказати людям, як довго тревала війна, а многі послідователі і свідки мучилися по в'язницях.

Господь учинив так, що війна нечаяно устала. Се сталося тому, щоби могли сповнитися слова, написані в євангелії Матея (24:14): „І буде проповідуватись євангелія царства по всій вселенній на свідоцтво всім народам; і тоді прийде кінець.“ Від тоді невелике число правдивих Християн почало з великою енергією проповідувати радісну вість, що наближилось царство Боже. Сю радісну вість саме тепер розноситься широко і далеко по всіх краях.

У відповідь на запитання, „коли се буде“ Ісус Христос предсказав ще одну річ, котра мала сповнитись і потвердити Його слова. „І топтати муть Єрусалим Погане, аж сповняться часи Поган.“ (Євангелія Луки 21:24) Під Єрусалимом розумів Ісус ізраїльський нарід, бо кладе ріжницю між ними а Поганами. Майже два тисячі літ ізраїльський нарід все бажав

вернути до Палестини, але не міг. Недалеко до кінця війни Англія забрала під свій протекторат Палестину і через свого представителя Балфора заявила, що вона хоче, щоби ізраїльський нарід вертав до своєї батьківщини і там оселявся. Без сумніву були вже і передше роблені старання що до цього, але тепер по раз перший розпочато акцію оселявати Жидів в їх батьківщині на підставі уповажнення європейської держави. На підставі цього Др. Хаїм Вайцман, голова жидівської організації, з весною 1918. р. отворив свою квартиру в Єрусалимі і розпочав формувати жидівську державу.

Від того часу ізраїльський нарід став поступово напливати до Палестини і відповідно до пророцтв став купувати землю, будувати дома, закладати кольонії, фабрики, наводняти землю, заводити школи і високі наукові заведення, як от університет в Єрусалимі.

У відповідь на питання, „який знак твого приходу” Ісус сказав: „І зараз після горя днів тих сонце померкне і місяць не давати ме світла свого й зорі попадають з неба . . . І тоді явиться ознака Сина чоловічого” . . . —Мат. 24:29,30.

Дальше Ісус таке сказав: „І будуть ознаки на сонці і місяці і зорях, а на землі переполюх народів у заколоті, як зареве море філями. І мертвіти будуть люде від страху та дождидання того, що прийде на вселенну: сили бо небесні захитаються.” (Лука 21:24-26) Сі слова починають тепер сповнитися дословно, але і можна брати їх символічно. Сонце се символ Божого пляну; місяць се символ бо-

жественних заповідей або Божого закону; під час коли зорі представляють символічно представителів різних віроісповідань. Бачимо, що все священство всяких віроісповідань в дійсності відкинуло Божий плян, в котрім Він уплянував заложити своє царство. Вони також подоптали Божий закон і своїми науками затемнили Його науку; для того вони символічно немов падають, як ті зорі з неба.

Хотят минувало вже кілька літ від всесвітної війни, то кождий бачить, що на землі між всіми народами панує непевність, тривога і заколот. Всі народи, а головнo їх правительства, є в заколоті і в непевности, не знаючи, що мають дальше робити, щоби вилізти з того багна, в яке застрягли. Коже з них боїтьсяс о свою будучність.

Море означає неспокійні людські маси, які ударятн будуть на себе і на правительства. Вони вже тепер шумять. По всіх краях нарід є неспокійний о свою будучність; всюди страйки, замішання, невдоволення. Все те вказує, що старому вікови з давними його порядками надійшов кінець і він серед загального заколоту уступає із світа, і дальше, що на світ прийшла нова сила, котра торощить царства сатани.

Пророк Даниїл описав царства сього світа, почавши від часів Навуходонозора, аж до кінця призначеного для них часу. Він каже, що коли мине призначений для тих царств час, тоді „здвигне Бог небесний царство, котре по віки не розпадеться, та й се царство не перейде до другого народу. Воно повалить і поторощить

усі царства а само стояти буде по вічні віки." (Пророк Даниїл 2:44) Се царство є описане у пророка, як камінь, що відірвався від гори без помочи рук." Сей камінь то нова сила, котра прийшла на світ. Для того св. Письмо говорить ясно, що з кінцем злого віку, коли народи і ріжні царства стануть до страшної війни, тоді прийде час на народини царства.

Сион Матір

Бог Єгова є Отцем або життєдавцем, поза-як сплodgeє або дає життя всім тим, котрі мають становити царствующий дім. Сион „город святий" се Його організація, котра також приходить під іменем Єрусалим. Сион се матір нового царства, як і всіх тих, котрі будуть становити його правительство. Читаємо: „А вишний Єрусалим є вільний, він мати всім нам." — до Галат 4:26.

Пророк говорить о царстві Мессії, представляючи його під видом дитини-хлопця, котрого приводить на світ або родить Сион, котрий образково представлений немов невіста-жінка. Пророк каже, що сі народини відбулися, заки Сион почав боліти; іншими словами сказавши що Сион приводить на світ сього хлопця без болів. „Ще й не мучилась, а вродила; заким ще прийшли болі, а вже привела сина. Хто коли чував таке? Хто коли видав таке диво? Чи виринув коли (з моря) який край в одну днину? Чи народився де нарід-царство відразу, як от Сион, що ледви почав боліти, а вже породив синів своїх?" — Ісаїя 66:7,8.

Царство се не прийшло на світ при супроводі труб і бубнів і вистрілів з канонів. Ісус сказав: „Царство Боже не приходить з постереганнем.” (Лука 17:20) „День Господень прийде, як злодій в ночі.” (2. Пет. 3:10) Сион приводить царство на світ спокійно, неспостережено і без болю. Сполучені Держави або американський нарід народився або прийшов на світ серед горя і великих болів, позаяк сі, що становили правительство, або сі, що були на чолі сеї нової держави, мусіли зазнати багато журі і терпінь, заким сотворили сю державу або націю, царство. Але царство Мессії родиться або приходить на світ без болів. Як надійшов назначений від Бога час, тоді Бог посадив свого возлюбленого Сина на своїм святім троні. — Псальма 2:6.

Пророк дальше питає: „Хто коли чував таке? . . . Чи народився де нарід-царство відразу?” Син хлопчик представляє царство або нарід-націю, що народжується. Питання тепер: Коли се царство народиться, то хто тоді буде його царем? Господь Ісус, котрий отримав всяку власть і силу на небі і на землі. Також і ті святі, що умерли давно перед народженням сього царства і пізнійше, котрі воскресши будуть мати також в нім участь (1. Сол. 4:16) Зовсім певно, що живучі ще послідувателі Христа не можуть уважатись частю хлопчика або царства або правительства, сей буде уважаний за евоїх. Хто отримає сю ласку бути членом царства або правительства, сей буде уважаний за сина Сиону. Сион родить або приводить на світ і царство і тих, котрі становлять прави-

тельство. Ісус Христос є головою Нового Створіння. Він є головою над своєю Церквою, котра є його тілом. — до Колосян 1:18.

Ісус Христос народився до божественної природи в три дні по своїм розп'яттю. Прочі члени його тіла народяться при першій воскресенню. (Одкр. 20:6) При звичайних народинах дитини виходить наперед голова а опісля решта тіла. Так подібно діється з тими, котрі мають становити тіло Христа і мають мати участь у святій правительстві. Наперед родиться царство, а опісля входять до нього діти Сиону.

Мусимо зробити різницю між царством, а тими одиницями, членами, котрі мають становити його правительство. Рік 1914. є певною датою в св. Письмі. Тоді то різні держави світа, котрі становили царство сатани, розгнівались — розпочалась всесвітня війна — і стали крушитись. По словам св. Письма се народилася нова сила, царство, котре начало торощити їх на кусні.

Народини сього царства є описані образowo в 12 голові Одкриття. Там „жінка з'одягнена в сонце, а місяць під ногами її, а на голові її вінець з дванадцяти зізд, бувши в тяжи, кричала в болях і мучилась породом.” Ся жінка се Сион. Сонце є символом світла божественного пляну, а місяць представляє Божий закон. Довкруги Сиону, Божої організації, показаної в образі жінки, сияє світло божественного пляну, і тому вона є з'одягнена в сонце. Місяць під її ногами представляє символічно дорогу,

якою ся жінка, Сион, все ходила; заховуючи все Божий закон. Голова, угольний камінь Сиону, є Ісус Христос; а на голові вінець представляючий повну власть. Дванайцять звізд у вінці відповідають дванайцяти апостолам Агнця. — Одкриття 21:14.

„І породила сина, хлопятко, що має пасти всі народи жезлом желізним; і взято дитятко її до Бога і до престола його.” Хлопець, дитятко се царство, котре має володіти всіми народами на землі. Се дитятко-хлопець або царство зістало символічно взате до Бога і до престола його, позаяк воно є Боже царство, і має виконувати сю силу за волею і уповаженням Бога Єгови.

Боротьба з ворогами.

Сатана бачить, що заноситься на народини царства, представленого символічно через народини хлопця, і що день його народин вже наближився, тому дбає пильно, щоби знищити се царство, если буде можливо. Сатана представлений тут як „великий змії, червоний, як огонь,” що жде, щоби пожерти дитину, нове царство. Та Бог не допускає до сього.

Нове царство розпочинає свою роботу. Найпершим ділом його є вигнати сатану з неба. „І повстала війна на небі. Михаїл і ангели йогоювали проти змія, і змії воював і ангели його, і не здоліли; ані місця вже не знайдено по них на небі. І скинутий змії великий, вуж вікодавний, званий дияволом і сатаною, що зводить цілу вселенну, скинутий на землю і

ангели його з ним скинуті.“ — Одкр. 12:7-9.

В сій битві Михаїл, що є Христос Ісус, враз з своїми ангелами виганяє сатану і скидає його на землю.

Так отже сатана опиняється на землі. „Горе живучим на землі і на морю, бо зійшов диявол до вас маючи великий гнів, знаючи, що короткий йому час.“ (Гляди Одкр. 12:12) Під живучими св. Письмо має на думці управителів ріжних держав. Вони зазнають тепер великого горя. Диявол має великий гнів проти Сиону і його дітей і старається зібрати всі народи і язики до великої і страшної боротьби.

Тепер верни до початку сеї книжки і прочитай поставлені там питання, а будеш мати на них відповідь. Диявол і злі його товариші збирають на землі всі свої сили і впливають на управителів як і на простий нарід і піддають їм найстрашнійші і найгірші думки. Великі торговці дбають тільки про себе і визискують немилосердно простий народ. Політикери дбають тільки о свої інтереси; священники так само; словом звичайний нарід є гнетений зі всіх сторін. Причиною того всього горя і терпінь є се, що царство сатани кінчиться. Він знає, що його час є короткий, тому тепер збирає всі свої сили до великого і останнього бою. Всі народи обняв страх і неспокій; всі стогнуть із болю і бажають, щоби хто увільнив їх; ждуть на „обявлення синів Божих,” се значить, коли нове царство покаже свою силу і міць в їх обороні. Всі бажають визволення. І час на їх визволення вже наближився.

Потверджуючий доказ

Коли Ісус воскрес з мертвих, тоді заявив, що Йому зістала дана всяка власть на небі і на землі. (Мат 28:18) Се сталося більше, як вісімнадцять сот літ тому назад. Але Божою волею не було, щоби Він зараз розпочинав виконувати свою власть і силу. Тоді Бог Єгова сказав йому: „Сядь праворуч коло мене, аж положу ворогів твоїх підніжком Тобі в ноги.“ (Пса. 110:1; Жид. 1:13; Діян. Ап. 2:34,35; Мат. 22:44) Отже, коли Ісус явився в небі перед своїм Отцем і зложив перед Ним свою жертву за гріх світа, Він лишив в спокою організацію диявола аж до назначеного Богом часу. „Він, принісши одну жертву за гріхи, сів на завсідги по правиці Бога, ждучи далше, аж положаться вороги його підніжком ніг Його.“ — до Жидів 10:12, 13.

Мусить прийти час, коли Бог покорить під Нього ворогів, сатану і його інституції. „Жезло сили твоєї (берло власти і уповажнення, котре було зложене в руки возлюбленого Сина Божого) пришле Господь (Єгова) із Сиона (Божої організації, кажучи:) царюй серед ворогів твоїх.“ „Я помазав царя мого над Сионом, святою горою моею.“ — Псал. 110:2; 2:6.

Нове царство починає вводити свою власть, хотяй правда ворог ще далше має свою силу і виконує її над людьми, тільки що вже стратив право панувати; дозволений вік-час для нього вже скінчився. Тому тепер починається боротьба проти сатани. Псалмопівець пише: „Привяжи, Лицарю, меча свого до поясниці,

меча слави твоєї і величчя твого, і в потузі твоїй йди щасливо задля правди і лагідности; і навчить тебе страшного правиця твоя." (Пс. 45:3, 4) „З лона зарева раннього (з лона жінки Сиона) спаде тобі роса молодости твоєї." — Псальма 110:3.

Відкинений камінь стається головою.

Зі слів пророка Диніїла бачимо, що він говорючи о „камени, що відорвався без рук," мав на думці нове царство. Коли війна скінчилася, тоді голови деяких віроісповідань або церков отримали достаточне свідоцтво із св. Письма, що старому вікови прийшов кінець і надійшов час на заложення царства Божого. До того всі священники хваляться, що вірують в Ісуса і хочуть йти Його слідами, отже і без того були повинні знати, чого Ісус учив. Та сталося, що на короткий час перед здобуттям Єрусалиму через аліянські війська, зійшлося в Лондоні десять поважних і визначних священників і видали до всіх віроісповідань маніфест такого рода:

Заявляємо всім:

1. Що теперішня криза вказує на закінчення Часів Поган.

2. Що кожної хвили можна сподіватись відкриття Господа Ісуса, коли Він обявиться так явно, як се показався своїм ученикам вечером в день свого воскресення.

3. Що доповнена церква буде перенесена, щоби „на завігди бути з Господом."

4. Що Ізраїль поверне до своєї батьківщини

яко невіруючий в Христа, але опісля навернеться, коли Христос з'явиться.

5. Що всі людські пляни відбудови і направи мусять залежати від другого приходу нашого Господа Ісуса, позаяк всі народи і держави будуть підлягати Його правлінню.

6. Що під панованнем Христа наступить далше велике вилляття святого духа на всіх людей.

7. Що заключаючіся правди в тім маніфесті мають дуже велику практичну вартість для Християн, если хотять вибрати відповідну дорогу і знати, як мають поступати серед теперішніх днів.

Сей інтересний маніфест підписали: А.С. Диксон і Ф. Б. Маер, баптисти; Ю.К. Морган і А. Бирд, конгрегаціоналісти; В.Ф. Гавч, презвітеріанин; Г.В. Пеплов і Й.С. Голден, єпископальні; і Д.Т. Йонг, методиста.

Сі імена є широко знані по світі, бо се одні з найбільших проповідників. Що сі світлі мужі різних віроісповідань чулися покликані видати такий маніфест, само з себе є дуже цікаве. Сей маніфест був розісланий до всіх священників світа, і всі відкинули його!

Але що ще цікавше, що навіть ті самі, що підписали і видали сей маніфест, опісля виреклися його і відкликали і тим самим відкинули наглядний доказ, що жиємо з кінцем віка.

Псалмопівець говорячи о тім самім часі і тій події, се є о народженню царства і о відкиненню угольного камення через тих, що уважали себе будівничими, так написав: „Камінь, котрого будівничі відкинули, угольним

каменем стався. Від Господа се сталося; дивне се в очах ваших. Се день, що сотворив Господь; радуємось і веселімся в йому." — Псальма 118:22-24.

Священники замість пійти за правдою і оповістити її людям і пояснити їм, що надійшов час на царство Христа, відкинули Його і його царство; відкинули сей угольний камінь Сиону, а получилися з інституціями диявола, називаючи Лігу Держав політичним висловом царства Божого на землі. Або, що не хочуть узнати Божого пляну і Його царства, а лучаться з дияволом і його поганими інституціями.

Жидівське священство в своїм часі відкинуло Христа, сей угольний камінь. А теперішнє духовенство чинить то само. Воно не віруючи Божому слову, розбивається о той камінь і паде. Зауваж як красно відповідають сьому слова ап. Петра: „Вам отже віруючим — дорогий, а не віруючим — камінь, що відкинули будівничі, і що стався головою угла” — камінь спотикання і скеля соблазну; і спотикаються вони, не слухаючи слова; на те вони і полишені.” (1 Петра 2:7, 8; Псальма 118:22; Ісаїя 8:14) Так отже царство Боже зістало відобране від тих, що уходили за представителів Божих і сповнилися Ісусові слова. (Мат. 21:43,44) Ті, що відкинули Його, упали на сей камінь і розбилася; але на кого Він упаде, розітре їх.

Царство правди і справедливости розпочало обявляти свою силу. Тому всі народи і держави повинні над тим застановитись. „Господь

буде розправлятися з народами, державами." котрі пійшли на услуги сатані. „Великий і страшний день Господень" зближається. Йоїл 2:31.

„Кругом неправда і неволя
Народ замучений мовчить,
На „апостольським" престолі, (як звуть)
Чернець годований сидить;
Людською кровію торгує
О Боже! суд Твій правий всеу,
І всеу царствіє Твоє!

Розбійники людодіди
Правду побороли,
Осміяли Твою славу
І силу і волю.

Люде стогнуть у кайданах,
Нема кому взятись,
Нема кому! Боже, Боже!
Чи ж то і не буде?

* * *

Дозволь Боже —
Розкувати одностайне,
Всім разом нам стати
За євангелію правди
За темнії люде!

* * *

Прозріте люде! День настав!
Просніться брати, змийте луду
Розправте руки, будьте люде
А не посміховище попам!

РІШАЮЧА БИТВА

ГОЛОВА XII.

Помазані слуги Божі видять в яві, як сатана зістав скинений з неба на землю та як він дише великим гнівом до Господа і його слуг. Вони видять, як сей немов потоп заливає блудом цілий світ, щоби відвернути людські серця від Бога. Вони бачать, що зближається на світ найбільша криза, тому заносять свої молитви до Бога, як про се пророк Давид давно записав: „Будь возвисшений, Боже, над небеса і слава твоя нехай буде по всій землі!” (Пс. 108:5) На се Бог відзивається через уста пророка: „Я вознесуся між народами, вознесуся на землі.” — Псальма 46:10.

Коли бачимо, що Божі пророцтва сповняються перед нашими очима, тоді слова сі мають для правдивого Християнина велике значінне, позаяк вони вказують, що наближається час визволення для людського роду з кайдан неволі сатани. З напруженням і немов дух в собі заперли так уважно приглядаються вони тим ріжним подіям, що є приготуванням до великої битви. Ісус учив своїх учеників молитись: „Нехай прийде царство Твоє. Нехай буде воля Твоя, як на небі так і на землі.” Се є дальшим доказом, що коли прийде на світ царство Боже, тоді воля Божа стане виконуватись на землі. З того дальше слідує, що інституції са-

тани мусять бути знищені, бо справедливий Мессія не може властиво царювати і благословити людей на землі, як довго сатана є при власті. Можемо бути певні, що сатана, той гордий і зарозумілий і злобний понад всяке поняття ворог, буде завзято боронити своєї власті. Се буде розпучлива боротьба, якої світ не видів. Так каже заключати здоровий розум; те саме potwierджує св. Письмо. „Горе живучим на землі і на морю, бо зійшов диявол до вас, маючи великий гнів; бо знає, що короткий йому час.” — Одкриття 12:12.

Від часу, як скінчено війну, різні тягарі і податки не перестають тиснути бідний нарід з кождим днем що раз то гірше. Держави накладають нові податки, бо потрібно гроша на нову війну. Всяке горде і зарозуміле та безсовісне бере всюди верх. Вірні свідки Божі видячи се, йдуть і що раз смілійше сповняють розказ, який дав їм Господь Ісус: „Ся евангелія царства буде проповідуватись по всій вселенній на свідоцтво всім народам ;і тоді прийде кінець.” Слово „кінець” переведене з грецького **тельос**, що означає кінець певного діла або положення; цілковите закінчення. Се значить, що коли се свідоцтво буде дане всім народам, тоді царству сатани прийде його кінець.

Питання, який буде знак, що царству його прийшов цілковитий кінець? На се відповідає Ісус: Тоді прийде до такого горя, якого світ не бачив передше (Мат. 24:21, 22) Пророк Даниїл potwierджує се і каже, що тоді встане Михаїл, князь великий, що встоює за його народом. Тоді Бог пішле свого Сина, як царя у

великій славі і силі, щоби знищив головного ворога і його силу. Се буде знаком визволення людей з кайдан неволі сатани.

„І встане в той час Михаїл, князь великий, що встоює за синами народу твого; і настане час лютий, якого не було від того часу, як повстали люде, до сього часу; але спасуться в той час зпоміж твого народу всі, що будуть знайдені записаними в книзі.” — Даниїл 12:1.

Єгова є Богом

Питання, чому має прийти ще таке велике нещастє, більше, як знане досі людям? Пригадаймо собі коротко, що сталося в протягу 6,000 літ. Сатана був колись красним совершенним сотворіннем. Бог високо почтив його учинивши його опікуном чоловіка. Але він надужив своєї власти і довіря і допустився зради і віроломства. Від того часу, він все йшов злими дорогами. Він кидав зневаги на Бога і старався всіми силами відвернути серця людей від свого одинокого Добродія і Приятеля. Щоби нанести більшу зневагу імени Бога, він навчив людей облуди, гіпокризії. Він вплинув на людей, що ті стали думати, що можуть обійтись без Бога, і тому побудували вавилонську вежу. Там Бог дав їм науку і то остру, але вони на се не зважали.

Пригадай собі час, як фараон, як заступник диявола, згнушався над людьми Божими у Єгипті. Коли Бог післав Мойсея сказати фараонові, щоби випустив нарід, сей гордо відказав: „Хто є той Господь Бог, що я маю Його

слухати? Тоді Бог зійшов до них, щоби учинити собі ім'я. Для того Бог поубивав всіх первородних Єгиптян і в чудесний спосіб визволив свій нарід з неволі, перепровадивши їх безпечно через море.

Але Він спас їх задля імени свого, щоби явити потугу свою. І кликнув Він на Червоне море і висхло; і велів їм переходити безодні, як степи. — Псалма 106: 8, 9.

Пригадай собі даліше, як ассирийський цар, Сеннахирим зневажав Бога і хулив Його ім'я, кажучи гордо, що він щось більшого, як Бог Єгова, і як він визивав Бога і його нарід, і як за се Божий ангел убив одної ночі цілу його армію. — 2 кн. Царів 19: 35-37.

Але народи світа не звертали на се уваги і не хотіли витягнути з того науки для себе. Їх священсьтво не тілки, що занедбало поучити їх, що означають сі події, але по правді вони відкинули слово на бік. Гордість, зарозумілість і погорда зглядом Бога дійшла в нинішніх часах до самого вершка. Гіпокризія, облуда вже дозріла і принесла свої плоди.

Теперішнє зло і безбожність є більша, як була колись, позаяк тепер допускаються її в імені Господнім. Є одно віроісповідання повне безбожності і всяких злочинів, на чолі котрого стоїть один чоловік. Він називає себе заступником Христа на землі і каже, що має таку власть, як сам Бог. Священники його фальшиво навчають людей, що їх дорогі померші особи мучаться в чистилищі, і що вони, если заплатити їм, помоляться і визволять їх з чистительного огня. Так отже під фалшивою по-

кривкою приймають від людей гроші і тим відвертають людські серця від правдивого і любого Бога. Св. Письмо називає се віроісповідання „великою блудницею.”

Нащадок сього безбожного релігійного систему, дочка, — протестантизм — каже про себе, що і вони заступають Бога; але рівночасно бещестять ім'я Боже, навчаючи, що мільйони нещасних душ знаходяться в горіючій вічній озері. Протестантські священники облудно називають себе іменем Господнім і уходять перед людьми, як заступники Божі, рівночасно заперечують Його слово або Біблію і відкидають кров Христа, як ціну викупу за людей. Так одні, як і другі повязалися з богатирами і політикерами сього світа; і тому Бог в своїм слові називає одних матерю блудниць, а других дочками блудниці. Так мати як і дочки однаково нечисті і безбожні.

Сей релігійний систем гордо говорить про себе, кажучи: „Сиджу царицею; я не вдова і смутку не побачу.” (Одр. 18:7) І тепер, коли сей старий вік, де то людей, так дуже гнетено, скінчився, коли народилося царство правди і справедливості, коли царство, про котре наш Господь научив молитись наблизилось, і яку то молитву се блудне духовенство також повторяло; і коли показано їм на ці певні дані, то воно не тільки учинило так, немов би було глухе, але ще стало переслідувати покірних послідователів Ісусових, котрі важились звернути їм увагу на ці правди. Замість самим послухати сих слів Божих і сказати людям, що одинокою їх надією є Його царство, воно у

своїй гордості получилось з богачами і політикерами і проголосили Лігу Держав, що має дальше держати людей під властю сатани, „політичним вираженням Божого царства на землі.” Вони тим самим не тільки нанесли нечесть імені Божому, але також немов відсунули Спасителя, а самі засіли на Його місці, думаючи, що їх мудрість є більша від Його і що вони можуть так само добре і без Нього повести нарід.

Єсли в минувших часах Бог уважав за потрібне оказати свою силу проти диявольських інституцій, щоби заховати своє ім'я між людьми і тим самим не дати впасти їм в цілковите невіре, то тепер має тисяч разів більше до сього причин. Надійшов час, коли всяка людська гордість мусить бути понижена. „І повалиться величність мужів і гординя людська нагнеться; один тільки Господь буде високий в той день.” — Ісаїя 2:17.

Бог учинить собі ім'я на землі, і люде ніколи не забудуть сього. Тому він остерігає народи на землі, а головню духовенство і їх начальство; та вони не звертають на Його слова уваги. „Не знають нічого, не розуміють нічого; у тьмі блукаються вони: всі основи хитаються.” — Псалма 82:5.

Перед битвою

Євангелист Йоан за свою вірність зглядом Бога був вигнаний на острів Патмос. Там Господь нагородив його, подавши йому видіння свого великого пляну. Між іншими Йоан ба-

чив видіння великого і страшного дня Вседержителя. Він бачив, як товпи народа спішили на поле великої битви в той день, і пише так: „І бачив я три нечисті духи, подібні до жаб, що виходили із рота змія і із рота звіра і із рота лжепророка. Се бо духи бісовські, що роблять ознаки, що виходять на царів землі і цілої вселенної, зібрати їх на війну у день той великий Бога Вседержителя . . . І зібрав їх у одно місце, що зветься по єврейськи Армагедон.” — Одрк. 16: 13,14,16.

Змій тут означає самого диявола; а головню, се імя прикладається до його видимої і невидимої організації, що старається знищити насінне обітниці, правдивих послідувателів Ісуса Христа. Сатана є найбільшим нашим ворогом, як написано, „Бо наша боротьба не з тілом і кровю (не з людьми), а з князівствами і з властями і з миродержителями тьми віка сього, з піднебесними духами злоби.” — до Ефесян 6:12.

Звір є символом держав і видимих інституцій диявола. Від часу Навуходоносора всі держави були під панованням і під контролею сатани. (2. до Корин. 4:4) Всі держави управляли людьми при помочи війська; а їх управителі були звірські, несправедливі і безбожні. Йшли за підшептами диявола; тому імя **звір** дуже добре надається до всіх держав, що є під зверхною властю сатани.

Лжепророк означає релігійні системи або віроісповідання, котрі кажуть, що отримали власть научати від самого Христа. Правдивий

пророк є той, що говорить з уповажнення Божого і в імені Божім. Хто говорить в імені Божім без уповажнення Його, і говорить лож сей є фальшивий пророк. „Господь відказав мені: ті пророки лож пророкують в ім'я моє. Не посилав я їх і не повелівав їм і не говорив до них. Вони пророкують вам ложні видива, віщування та пусті мрії серця свого.” „Чи довго ж воно ще так буде в серці пророків, тих що пророкують лож, що пророкують оману свого серця? Невже ж у них на умі своїми силами довести мій нарід до того, щоб забув своє ім'я, так як отці їх позабували моє ім'я задля Баала.” — Еремія 14:14; 23:26, 27.

Коли яке віроісповідання каже, що воно заступає Бога а рівночасно лучиться з інституціями диявола, таке віроісповідання є облудне і становить частъ фальшивого пророка. Одно або більше таких віроісповідань, злучені з інституціями диявола і проповідуючи лож, становлять того ложного пророка, о котрім говорить книга Одкриття. Тим ложним пророком є всі теперішні так звані християнські віроісповідання, що получилися з державами і заступають їх інтереси а головно правлячих богатих сфер, а не Ісуса Христа і Бога.

Дух є річ невидима; тому „нечисті духи подібні до жаб” означають символічно нечисті і супротивляючіся Божим законам науки. Жаба має великі уста і на позір розумні очі і часто надувається і робить багато крику. Йоан каже, що він бачив три нечисті духи подібні до жаб. Се значить, що змії і звір і лжепророк будуть тоді подавати в особливий спосіб

свої фальшиві науки. На перший погляд будуть вони видаватися мудрими, але в дійсності будуть звертатись проти Бога і проти Його правди.

Змій, диявол каже гордо: Нема Бога; Слово, котре кажуть, що се Його, воно не є правдиве. Не вір йому, ані тим, що проповідують Його царство.

Звір, держави, його видимі організації, кажуть: Чоловік сотворений для землі, а земля для нього. Устрій держави, який ми тепер маємо є як раз відповідний для людей; ми самі можемо ошчасливити людей. Нам не треба Бога; богацтво і маєток то наш бог.

Лжепророк, фальшиві теперішні церковні віроісповідання, котрі скорше заступають диявола, як Бога, зложившись побожно кажуть: Нас назначив сам Бог, щоби навчати людей; ми є духові провідники народу; ми учимо то, що нам передали батьки; понад те не можна нічого більше додати. Ми повинні злучитися сильно з державою і відтак всі разом соединитись і завести сталий порядок і лад. Тоді буде Боже царство на землі.

Всі ці науки є неправдиві, тому нечисті, бо походять від диявола. Сі фальшиві науки є дійсною причиною, чому держави збираються до великої битви Армагедону. Питання, чому? Всі науки тих трьох духів нечистих наносять зневагу імени Божому і мають на цілі відвернути людські серця від Бога. Вони ведуть всіх людей до безбожності. і невіри. Длятого Бог

Єгова, як каже Його слово, хоче показати людям свою силу так ,ясно, щоби всі вони переконалися о своїм безбожнім поступованню і зрозуміли, що тільки Єгова є Богом. Се було також причиною, чому Бог спровадив великий потоп на світ, збурих вавилонську вежу, знищив армію Сеннахирима і покрив морськими філями фараона з Єгиптянами. Се є також причиною, чому Він спровадить на світ ще одно велике горе.

Повище сказані нещастя були тільки тінею сього, що має ще прийти. Тепер всі держави збираються на великий день Бога Вседержителя. Се буде той великий і страшний день Господень, коли Бог учинить собі ім'я на землі. Тоді всі народи і язики спізнають, що Бог є всемогучий, мудрий і справедливий.

Армія

Люде різно задивляються на диявола і його організацію. Богато заперечує його існування, тому не вірять, щоби була диявольська організація. Він осліпив їх, щоби не пізнали Божого слова. Інші вірують, що він існує, але дивляться на нього, як на такого, що намовляє людей до малих гріхів але не може нічого поважного учинити для людей, або держав. Ще інші осліплені його впливом думають, що його організація є така собі маленька, що з нею легко дадуть собі справу різні соціалісти, робітники або анархісти.

Щоби мати поняття, яке велике і страшне

буде се останнє горе, і хто буде брати участь в тій великій битві Армагедону, мусимо показати ясно велич і силу організації сатани. По правді сатана має в своїх руках майже ціле майно на землі, котрим контролює при помочи одної частини своєї організації, а іменно через промисловців і банкирів. Через політикерів він контролює всіма державами на світі. Через фальшиві релігійні системи він контролює всіма віроісповіданнями на землі. З сих трьох елементів складаються всі держави на світі, котрі по словам св. Письма є названі іменем звір. Мало хто подумав добре над тим, яка велика і сильна є організація сатани. Майже кожда часопись на світі стоїть на услуги диявольській організації і відповідно впливає на людей.

Перейтись тільки по одній ділянці міста Нью Йорку, де знаходяться найбільші банки світа, а будемо мати слабе поняття про велич фінансової сили сього світа. Бачимо величезний будинок Федерального Резервового Банку з його грубими стінами і з жалізними вікнами, будинок сильний немов Гібральтар. Вступиш в середину, а там, що крок то жовнір з карабіном на плечах, що уважно обсервує кожного приходя. Через залізні грубі крати бачиш великі стоси грошей в залізних касах, що числять міліони. Зійдеш в долину, а там в склепіннях зложені міліони, міліони золота; а таких місць є більше.

Майно світа є таке велике, що звичайний чоловік не вміє вимовити числа йому. Для при-

міру подаємо майно різних держав в числах, подаючи вартість в долярах; і так майно:

Сполучених Держав	\$320,803,862,000
Англії	130,000,000,000
Франції	90,000,000,000
Німеччини	40,000,000,000
Італії	35,000,000,000
Японії	22,500,000,000
Бельгії	12,000,000,000
Данії	2,000,000,000

1914 року залізниці світа виносили 696,274 англ. миль. Се вистарчало, щоби опоясати землю шість разів довкруги і ще остало би. Подумай далше, що організація сатани контролює і розпоряджає всіма залізницями світа, всіма корабельними лініями, всіма копальнями всіх мінералів, всіма фабриками і всім промислом і пр., і тим всім контролює невелике число людей.

Політичне крило організації сатани складається з трьох моцарств, двацять один королівств, сорок республік, п'ять магомеданських держав, п'ять посіlostей і чотирьох протекторатів; разом сімдесять вісім політичних одиниць. Шістьдесять з них називають себе християнськими державами; і всі вони, з винятком п'ятих, є членами Ліги Держав. Сполучені Держави Америки не належать до Ліги.

Майже рік тому стопятьдесять тисяч священників різних віроісповідань по цілих Сполучених Державах цілий тиждень агітували за тим, щоби змусити Сполучені Держави вступити до Всесвітнього Суду, що є тільки задніми дверми до Ліги Держав. Розваж, що полі-

тичне крило організації сатани розпоряджає всіми арміями, військовими кораблями, канонами, аероплянами і трійливими газами. До своєї розпорядимости має величезну армію всяких урядників, від найвищих до найнищих.

За одним американським альманахом подаємо, скільки є людей на світі: І так :

Африка числить	142,000,000
Азія	921,000,000
Північна Америка	136,000,000
Полуднева Америка	64,000,000
Європа	476,000,000

Разом	1,748,000,000
-------	---------------

Людність землі відповідно до рас:

Білих	821,000,000
Жовтих	654,000,000
Семітської раси	75,000,000
Чорних	139,000,000
Брунатних	40,000,000
Червоних	28,000,000

Разом	1,748,000,000
-------	---------------

Віроісповідне крило видимої організації сатани числить як слідує:

Римо-католиків	273,500,000
Православних	121,000,000
Протестантів	179,900,000

В додатку до так званих християн маємо ще 1,017,983,000 Поган, котрими контролюють священники, котрі по словам ап. Павла служать дияволу.

Священники тих різних віроісповідань все

благословили і благословлять і моляться за арміями, котрих висилають на війни, без згляду на се, чи правда по їх стороні, чи по другій. Вони всі кажуть, що моляться до одного і того самого Бога і всі просять Його, щоби благословив воюючі сторони. В часі всесвітньої війни кождий міг бачити, що так було. То саме будуть вони робити, коли армії будуть збиратись на поле Армагедону.

Всі складові частини видимої диявольської організації збираються тепер і зближаються до великої битви Армагедону. Формування армії зближається до кінця: Дивлячись на величезні армії сих різних держав, бачимо, що так звані християнські держави ведуть у тім перед; а перед військом видимо священників, котрі ведуть їх до бою. Всі вони називаються іменем Христа, але як добре пророк каже, кождий з них їсть свій хліб і носить свою одіж. Се значить, що кождий з них йде за своїми науками і одівається своєю одежою спасення. Се час, о котрім пророк пророкував, кажучи: „І вхопиться в той час сім женщин (символ всіх т. зв. християнських віроісповідань, змальованих під іменем женщин) одного мушчини (імени Ісуса Христа) і (облудно) скажуть: Свій хліб будемо їсти і свою одіж будемо носити, аби тільки можна нам твоїм іменем зватись, — здійми з нас сором.” — Ісаїя 4:1.

Немов ті струсі, коли за ними гонять, ховають свою голову в пісок, думаючи, що безпечні, так і ці священники думають що вони є безпечні, коли будуть називатись іменем Христа і рівночасно служити дияволу. Такою

роботою вони ошуковують себе і своїх людей.

Всіх жителів на землі є приблизно 1,748,000, 000. Майже всі вони є по стороні диявола або лучше сказати під контролею диявола. Богато з них є змушені там належати, а інші тому, бо настрашені, а ще інші, бо осліплені.

Імя Єрусалим прикладається до людей Божих, що посвятилися йому на службу. Велике число з них є в неволі різних віроісповідань або в інший спосіб осліплені через ворога і не мають відваги станути по стороні Господа. Імя Сион відноситься головню до сеї малої громадки, котрі не тільки посвятились Богу, але вповні віддалися йому і його справі, позаяк люблять його і розуміють ласку, яку мають. Вони належать до так званих побідителів. Таких побідителів буде сто сорок чотири тисяч членів. Богато з них скінчило вже свою дорогу, підчас коли решта позістає ще тут, подаючи неустрашимо свідоцтво о Бозі.

Сатана і його слуги бачать сю горстку людей як вони вірно дають свідоцтво о імені Божім і чуючи се висмівають їх. Духовенство або лжепророк величає себе і свої інституції, а до сих, що оповідають о Бозі і о його наближаючійся царстві, мають тільки погорду. Таке мале число є по стороні Божій а таке велике по стороні диявола, і такі великі титули придають собі вони, що за виїмкою вибраних всі прочі дадуться звести до певної міри. (Мат. 24:24) Фальшиве духовенство буде говорити людям, що теперішні злі інституції будуть вічно стояти і що вони мають заложити царство Боже на землі. Вони так і роблять.

Але вибрані не будуть зважати на їх титули, ні грозьби ні переслідування. Вони не убояться ніяких сил сатани. Вони памятають на Голіята, котрий сміявся з армії Божої, але згинув з руки молодого Давида, котрий був типом Господа Ісуса Христа. — 1 . Кн. Самуїла 17:48, 49.

„Мале стадо” памятає добре як ассирийський цар, Сеннахирим, стоячи перед муром Єрусалиму, насміхався з Бога Єгови, кажучи, що він більший від Нього і хулив святе Його ім'я, та як опісля ангел Господень поубивав його армію одної ночі. — 2 кн. Царів 19:35.

Ся мала громада вірних Християн пригадує собі, як фараон, видимий представитель сатани гонив з своїм військом за людьми Божими і хотів їх знищити і як Бог простягнув свою руку на Фараона і на його армію і знищив їх в морю.

Ся мала громада пригадує собі також, як Ісус Навин, представитель Божий, був окружений зі всіх сторін і нападений армією Аммона, Моава і Гори Сеїр, і як Господь своєю рукою покрив свій нарід і захоронив їх а ворога загнав в пустиню і там знищив.

Питання, чому Бог казав записати ці річи в Божім слові? Очевидно на се, щоби показати, як Він може учинити собі ім'я, если того хоче, і щоби додати духа і скріпити віру своїх людей, щоби в часі горя положили всю свою надію на Нього. До них Він так каже: „Полюбіть Господа всі Його праведні! Вірних сохраних Господь, а сповна відплатить тому, хто живе в гордині.” — Псальма 31:23.

Ось по одній стороні долини стоїть величезна армія сатани, що визиває Бога і насміхається з Нього та грозить накормити небесне птацтво трупами тих, що важилися сказати їм дочей ім'я правдивого Бога. По другій стороні долини на узбочу гори із зверненим лицем до сходу стоїть мала горстка вірних слуг Божих, невелика числом і не відзначаючися силою. А помимо того вони ані трохи не бояться ворога. З усміхненим лицем і з радістю у серці вони підносять радісно сильний голос і співають, кажучи: Єгова є Богом; Ісус Христос є царем; царство небесне наблизилося; день визволення надійшов. А на се Бог Єгова відзивається до них і каже: „Ви свідки у мене, що я Бог. Я, я — Господь, та й нема Спасителя крім мене.” — Ісаїя 43:12,11.

Контраст

Коли дивитись на таке величезне множество армій сатани а проти них таке незначне число Господніх жовнірів, мало кому хочеться подумати, щоби організація сатани могла бути знищена. Щоби додати духа правдивим Християнам, що будуть жити тоді на землі, Бог, видно, казав навмисне записати певні події з історії ізраїльського народу.

Йосафат був побожним ізраїльським царем, і служив вірно Богу. Моабії та Амонії а з ними дехто з землі маоницької пійшли війною на нього. Сей злякався їх і звернувся зі щирою молитвою до Бога. Його молитва показує нам, як кождий Християнин відчуває свою неміч і

здається зовсім на Бога. Коли Йосафат молився, Бог дав свого духа Йозіїлові і той так промовив до нього: „Слухайте всі Юдеї і осадники Єрусалиму, та й ти царю Йосафате! Так говорить Господь до вас: Не бійтесь і не лякайтесь сеї великої орди, бо не ваша се війна, а Божа. Завтра виступите проти них; ось вони виходять на верховину Зиз і ви знайдете їх край долини, перед пустинею Єруїлом. Не ви будете битись сим разом; ви виступіть, стійте та дивіться на спасення Господнє для вас. Юдо та Єрусалиме! Не бійтесь і не жахайтесь. Завтра виступите їм на зустріч, і Господь буде при вас . . . І порадився він з народом і поставив співців Господніх, щоб вони в святости і побожності виступивши перед озброєних славили виспівуючи: Хваліте Господа, бо віковична милість Його! І в той час, як вони стали викликати і славити, розбудив Господь незгоду між Аммоніями, Моабіями та горянами з Сеїра, що прийшли на Юдею, і вони побили себе.” — 2. кн. Парал. 20: 15-17, 21, 22.

Битва

Минуло більше, як шість тисяч літ, як люде живуть на землі. Ціла історія зазначена слідами сатани. Цілий той час він наносив зневагу імені Божому і відвертав людей від Нього. Бог дозволив на се, щоби через се від часу до часу міг дати науку людям. Він однак обіцяв, що прийде час, коли положить кінець і не дозволить далі ошукувати людей, і відчинить людям очі і визволить їх.

Надійшов час, коли Бог Єгова має післати Свого Сина, як начального Вождя, щоби виступив війною проти держав, що становлять організацію сатани. Се Божа битва; але Він воює за посередництвом свого возлюбленого Сина, котрого зволив посадити на престолі. Син його є також найвисшим священником. В сій великій битві Бог Єгова є правицею для Нього і помагає своєму возлюбленому Синови. Бог любить Його, бо Він є вірним його слугою. (Ісаїя 42:1) До нього Він так промовляє: „Ти красотою понад синами людськими; люба врода розлилась на губах твоїх, тому благословив тебе Бог по віки. Привяжи, Лицарю, меч твого на поясниці, меч слави твоєї і величчя твого. І в потузі твоїй йди щасливо задля правди і лагідности і справедливости; і навчить тебе страшного правиця твоя.” — Псалма 45:2-4.

В давних часах Бог дав своїм пророкам видіння і показав їм, як народи ,приготовавшись до битви, стануть воювати. Пророк Аввакум бачив їх і так промовляє до них, бо вони ще до того віддавали честь ріжним образам; кажучи:: „Що за пожиток із того боввана, що його різьбар витесав, — із того виливаного ложного учителя, хоч різбар, вироблюючи німі ідоли, чи покладає надію на свій виріб? Горе тому, що промовляє до дерева: Вставай! А до німого камення: Ну же прокинься! Чи він же озветься? Ось він обложений золотом і сріблом, духа-ж він не має.” — Аввакум 2:18,19

Опісля пророк звертає увагу людей, чому така повстала війна, кажучи: „А Господь у хра-

му своєму святому; нехай вся земля мовчить перед Ним." — Аввакум 2:20.

Еремія бачив сей день гніву і записав таке: „Господь же справедливий Бог, се живий Бог і віковичний цар. Від гніву його тремтить земля, і погрози його не здоліють видержати народи.” „Тим то вискажи їм сі слова і скажи: Господь загромить з висоти і з пробутку святости своєї дасть голос свій почути; страшно загремить Він на оселю свою; наче ті, що в тискарні грона топчуть, закричить Він на всіх живущих на землі. Гук воєнний понесеться до кінців землі, бо Господь буде розправлятися із народами, буде судитись із усяким тілом (чоловіком, людиною) і подасть безбожних під меч, — говорить Господь.” — Еремія 10:10; 25:30,31.

Йоїль бачив зібрані армії в відплатній долині і висказав таке пророцтво: „Пускайте в рух серпи, бо жниво наспіло. Йдіть і спустіться в низ, бо вже повна ягід тискарня, а посушина під нею аж переливається, бо злоба їх велика. Товпи, товпи в долині відплатній! Бо недалекий день Господень від долини суду! Сонце і місяць померкнуть, та й зорі ясноту свою втраять. І загремить Господь від Сиону і дасть почути голос свій від Єрусалиму; затремтить небо і земля; та своєму народови буде Господь охороною, — охороною дітям Ізраїля. Тоді спізнаєте ясно, що я Господь Бог ваш, що витаю на Сионі.” — Йоїл 3:13-17.

Пророк Михей мав видіння о сім великим і страшнім Господнім дні, і для добра людей живучих таке дав пророцтво: „Слово Господ-

не, що надійшло до Михея Морастія за юдейських царів Йоатама, Ахаза й Езекії; а було йому обявлене про Самарію і Єрусалим. Слушайте всі народи, вважай земле і уся її повнота! Нехай буде Господь Бог свідком проти вас, Господь із святого храму свого." — Михей 1:1,2.

Пророк Ісаїя бачив у видінню також той день і говорить о Господі Ісусі, котрий, як заступник Бога Єгови і як найвисший священник і Лицар сходить в долину на війну з інституціями діявола, кажучи, „Хто се йде з Едому в червоній одежі з Босору, такий величний в своїй одежі, що виступає в повноті сили своєї? — Се я, — той, що в устах його справедливість, я сильний до ратовання. Чом-же одіж твоя червона, а ризи твої — мов у того, що топтав виноград у тискарні? і пророк чує відповідь: „Я топтав виноград сам один, не було зміж народів нікого зі мною; і я потоптав їх у гніві моему, давив їх у досаді моїй; кров їх бризгала на мої ризи, от я й замаргав усю одіж мою; день бо пімсти мав я на умі, і настав рік визволу людей моїх." — Ісаїя 63:1-4.

Нараз засіяла велика ясність і полومінь по правій стороні малої громадки, що співом прославляли Бога. Труби сильно затрубіли, громи заграли так, що аж гори задрожали і почуто голос з Сиону. Се Бог небесний розпочав свою битву. Великий і страшний надійшов день Господень. Таке страшне було видіння і таке велике викликало вражіння на пророка, що аж сей закликав: „Господи, я почув вість від Тебе і злякався. Господи! Доверши діло твоє посе-

ред літ, посеред літ обяви його, спогадай у гніві на милосерде." — Аввакум 3:2.

Ось виступив великий Лицар. „Він ступив — земля затрусилась“ глянув — і затремтіли народи; розпались гори вічні, первовічні узгір'я позападались; дороги його вічні. Він споглянув на тих, що зібралися на війну проти Бога. І тоді пророк побачив і каже:

„Знаю я як посумніли були намети Етіопські, як затремтіли шатра Медиямські." (Аввакум 3: 6,7) Етіопи се були чорні люде; Медияміти се войовничі люде, що любили оружжє і війни. Під Етиопами пророк розумів начальників різних церковних віроісповідань, фальшивих пророків, що зневажали святе ім'я Боже, і намовляли і заохочували, щоби переслідувати тих, що несуть свідоцтво о Бозі і проповідують правду людям. Та прийде час, що вони на вид Бога задрожать, як се пророк каже: „Всіх лиця почорніли." Зібрані народи на війну проти Бога побачать наближаючуся славу і велич Божу, будуть зі страхом дрожати а лиця їх будуть чорніти.

Відтак сей могутий Лицар, що стояв на чолі армії Божої, витягнув свій меч і „перед ним йшла зараза, поза ним — палаючий вітер." На вид сього начальники і пастирі стад тратять відвагу і не могути воювати з ним, кидаються в засліпленню і перестраху одні на одних і убивають себе.

А сей Лицар, Боже Слово, йде побідоносно дальше. На сю блаженну хвилю Він ждав довгий час. (до Жидів 10:12,13) „Очи в Нього, як огнянна полемінь. а на голові його много

корон, . . . а з'одягнений Він в одержу закрашену кровю." (Одкр. 19:12,13) Але Його одерж красна помимо того, що забагрена кровю. Він сам топче винотуку; і товче поганий виноград земний. Де ступить ногою, там джожать гори а долини глибокі підносять свій голос і руки в гору до неба. Сонце і місяць стають в своїм бігу а зорі викликають з радощів: **Побіда!** Зі справедливим обуренням і гнівом йде сей Лицар по всій землі і немов молотить всі народи, що зневажали святе ім'я Боже. Держави розсипуються на порошок, а царі падають з своїх престолів, котрі неслися в гору, зістануть принижені.

Святі Господні не мають чинної участі у сій битві. Се битва Бога Вседержителя, котру веде возлюблений Син Самість Нього. Він є також і найвисшим священником, котрого прообразом був Мелхиседек. Давно тому, Бог через свого пророка таке написав о сій годині: „Господь (Єгова) по правиці в Тебе сокрушає царів у день гніву свого. Він зробить суд між народами, покривши землю трупом; розбивши голову, що над великою країною панує." (Псальма 110:5, 6) Він провадить війну тому, щоби визволити людей на волю, щоби визволити їх із рук гнобителя. Але також Він воює за помазанників Божих, щоби пімститись за їх вірне свідоцтво, яке вони давали для імени Божого.

Так отже сей поганий і грішний систем, названий в св. Письмі **звіром**, паде раз на все. Так само і сей релігійний і безбожний систем, названий **фальшивим пророком**, зчезає з землі. бувають вкинені в горіюче огнем озеро — на вічне знищення. (Одкр. 19:20) Опісля Господь

бере самого найбільшого ворога, се є диявола і сатану і вяже його і кидає його в безодню, щоби не зводив більше народи." — Одкр. 20: 2-3.

В такий спосіб царство сатани зникне з лиця землі раз на все. Імя Бога Єгови зістало пімщене. Ми як люде не маємо відповідних слів, щоби гідно описати сей великий і страшний день Господень. Послухаймо, що сам Бог казав давно записати про се через свого пророка, що буде, як Він зачне нищити організацію сатани:

„Молитва пророка Аввакума: Господи, я почув вість від Тебе і злякався. Господи! Доверши діло твоє посеред літ, посеред літ обяви його, спогадай в гніві про милосерде. Колись прийшов був Бог від Теману, Святий — від Паран гори. Покрила небеса величність його і славою сповнив Він землю. Сяєво її, як сонце світило; від руки його промінне, там утаєна його сила. Перед ним йшла зараза, поза ним — палаючий вітер. Ступив Він — земля струсилась; глянув — затремтіли народи; розсипались гори вічні, первовічні узгір'я позапались; дороги його вічні.

Знаю, як посумніли були намети Етіопські, як затремтіли шатра Медиямські. А хиба ж на ріки не запалав гнів твій, Господи, на ріки — досада твоя, а на море — ярость твоя, коли Ти неначе всів був на коні твої і на колесниці ратуючі? Ти нап'яв лука твого, як се клятьбою обіцяв був поколінням; Ти розділяв води землі. Побачивши Тебе затрусилась гори водні; води перестали плисти, безодня застогнала голосно

і неначе зняла руки свої вгору. Сонце і місяць зупинились на своєму місці перед сяєвом літаючих твоїх стріл, перед світлом блискаючих списів твоїх. У гніві ступав еси по землі, а у досаді розтоптував народи.

Ти виступав на ратунок твого народу, на підмогу помазанникові твому. Ти сокрушив голову безбожного роду; обнажив його від підшви до верху. Ти пробив його ж списками голови гетьманів (начальників) його, коли вони примчались бурею, щоб мене розбивати, і радувались, як той, що надіється, бідолаху у тайнім місці пожерти. Ти ж мов би кіньми своїми прочинив нам дорогу через море, через безодню вод морських. Почувши — згадавши про се затрусилось вутро в мені; навіть про се задрожали губи в мене; біль дійшов аж до костей моїх і захиталось місце під мною; та мені треба бути спокійним в день нужди, коли наступить на мій нарід грабіжник його." — Аввакум 3:1-16.

В сій великій битві ні один Християнин не піднесе своєї руки і не вдарить нікого, бо Єгова сказав: „Бо битва не ваша, а Божа." Він так до них говорить: „Я вложу слова мої в уста тобі і тіню руки моєї закрию тебе, щоб ти знов устроїв небеса і заложив землю та сказав Сионові: Ти мій люд." (Ісаїя 51:16) Господь рукою своєю покриває своїх; і хто покладає свою надію на Нього і остає Йому вірний, такого не діткнеться ніяке лихо; він буде аж до кінця прославляти піснями свого Творця.

О сій битві описує Йоан в Одкриттю і називає її „війною між звіром а Агнцем," в ко-

трій Агнець, Ісус Христос, побідить, позаяк Він воює замість Бога. „Ті воювати будуть із Агнцем, і Агнець побідить, бо Він Пан панів і Цар царів: а ті, що з Ним, покликані і вибрані і вірні.” — Одкриття 17:14.

Нехай ніхто не дає себе ошукати і нехай не думає, що битва Армагедону є звичайною битвою між людьми або що се тільки образ. Св. Письмо говорить ясно, що се буде дійсна битва Бога Вседержителя, в котрій він очистить землю із беззаконного систему, яким сатана осліплював людей довгі століття. Сатана скинений на землю чинить розпучливі заходи, щоб знищити тих, що свідчать про Бога, а осліпити прочих людей і відвернути їх серця від Бога. Але коли битва Армагедону скінчиться і диявольські організації будуть знищені а він самий звязаний, тоді сповняться слова, які сказав пророк о дияволі: „Гордощі твої і життя твоє шумно в ад, шеол, провалились; під тебе стеляться черви, і черви накривалом тобі! Як же ти впав із неба, досвітна зоре? Ти розбився об землю, що топтав народи!” — Ісаїя 14: 11,12.

Інший образ Армагедону маємо показаний в битві Гедеона проти великого числа Медиянітів. Медияніти були ворогами Божого народу. Тож прийшли вони великим числом проти Ізраїльтян, щоби їх звоювати. Гедеон що був прообразом Христа Ісуса, виступив проти них і, не винимаючи меча, нагнав їх до утечі. Що учинили його товариші, се показує красно, що будуть ділати правдиві Християне в часі сеї великої битви.

Коли надійшов час виступити проти ворога, Гедеон мав зі собою тільки триста чоловіка. І тих ще поділив на три часті і дав кожному до руки трубу і порожній горнець з факлею в нім. Опісля казав їм стати на трох сторонах табору і дивитись на нього, що він буде ділати. На даний знак, кождий мав затрубіти, і розбивши горнець піднести факлю до гори і кричати: „Меч Господа і Гедеона.” Коли се сталося Медіанітів напав великий страх і стали себе заїмно убивати, і в такий спосіб згинула ціла армія Медіанітів. (Кн. Судів 7:16-20) Так також св. Письмо учить, що з кінцем того злого віку коли наблизиться царство Боже, всі люде дійсно посвячені Господу мають піднести вгору світло правди і прославляти Бога Єгову, проповідуючи, що Він є Богом і що Ісус Христос є Царем царів.

Велике число убитих

Великий і страшний день Бога Вседержителя, битва Армагедону, зазначиться такою рішавчою побідою правди і справедливости, що всі запам'ятають собі її добре. Імя Бога Єгови буде в чести між людьми. Навіть священники тоді замовкнуть і не будуть так гордо і з легковаженням говорити о Бозі. Тепер ще вони називають себе пастирями стада. Але Божий пророк описавши, як Бог вишле свій гнів проти фальшивих пророків, каже: „Так говорить Господь Саваот: Злидні пійдуть від народу до народу, і велика буря здійметься з найдалших окраїн землі. І будуть того ча-

су побиті Господом від краю до краю землі; не будуть по них плакати, не будуть їх збирати ані ховати; гноєм лежати будуть поверх землі. Ридайте пастирі, голосіть і посипайте голови порохом, ви значніші в отарі; прийшла бо ваша Година, щоби вас поколено і порозпуджувано, і попадаєте, як дорога посудина. І не буде втечища пастирям ані притулку головачам в отарі; Ось-ось почується жалібний клик пастирів і плач між передовими (головачами) в отарі; бо Господь спустошить їх пасовище." Єремія 25:32-37.

Пророк Давид подає нам живий образ сього великого і страшного Господнього дня. Він порівнює неспокійні людські маси до розбурханого моря, котре своїми філями ударяє об скали, котрі знова представляють правительства. Звичайно по морю пливають кораблі, котрі представляють великі інституції фінансові, що є підпорою всіх правительств.

Досі правительственні чинники не хотять знати Бога, але як прийде страшне горе, тоді вони спізнають Бога; спізнають Його силу, а свою неміч. Пророк описує, що Бог немов дає розказ і розпочинається битва, під образом великого вітру. Вітер в св. Письмі все означає війну і неспокійні маси. Пророк так описує сю бурю — неспокійні часи і такий кінець віщує:
„І буйний вітер знявся, що високо підносить філі. Кидає ними під небо, провалює їх в безодню, в біді душа їх мліє. Мотаються, хилються, як чоловік п'яний, поникла вся мудрість їх. Він переменяє бурю на тишину, і філі втихомирились. І вони радіють, що стає тихо, і до

бажаної пристані він їх приводить.” — Псалма 107: 25-30.

Господь Ісус говорить о тій самій великій битві Армагедону, що має прийти по всесвітній війні, кажучи: „Бо буде тоді мука велика, якої не було від настання світу до сього часу і не буде. І коли би тих днів не вкорочено, то жадне б тіло (ні один чоловік) не спаслося (не остав би при життю); тільки ж задля вибраних укорочені будуть дні сі.” — Мат. 24:21,22.

Люде можуть напевно вірити словам Ісуса Христа, що се буде останнє горе на землі, бо Він каже, що більше вже не буде щось подібного. Він тим також каже, що багато людей перейде се горе і будуть жити і не вмруть. Хто хоче зазнати лучших часів нехай прийме до серця слова, які сказав Ісус Христос.

Другий пророк говорить, що в часі сього горя дві третини людей будуть знищені і вимруть а тільки одна третина лишиться при життю і перейде се горе. „І станеться на всій землі, говорить Господь, що дві третини на ній будуть вигублені і вимруть, а тільки третина зістанеться на ній. І введу ту третину в огонь і розплавлю їх, як плавлять срібло, і очищу їх, як чищать золото: Вони будуть призивати ім'я моє, а я вислухаю і скажу: Ось се мій нарід, а вони скажуть: Господь — се Бог мій.” — Захарія 13:8,9.

Сі убиті дві третини, се будуть ті, що будуть становити клясу звіра і ложного пророка, як се посвідчає також Одкрите (19:20) Сі обидва грішні системи будуть зовсім знищені і також люде, що будуть зв'язані з сими си-

стемами і котрі будуть попірати їх. Але не на все будуть вони знищені. Одна третина, що перейде через сей огонь се будуть сі, що перейдуть через се горе і отримають нагоду повернути до совершенного стану життя чоловіка і щастя. Без всякого сумніву нині на світі жиє багато людей, що є в неволі диявольських інституцій і котрих сатана осліпив і вони не бачать красного пляну Божого. Сатана осліпив їх, щоби преславна вість о царстві Божім не просвітила їх розуму і щоби вони не могли бачити і не повірили та не пірвали звязей із інституціями сатани. (2. до Коринтян 4:4) Ісус сказав дальше, що „тоді явиться ознака Сина чоловічого на небі; і тоді заголосять усі роди землі і побачать Сина чоловічого грядущого на небесних хмарах із силою і славою великою.” (Мат. 24:30) З сих слів св. Письма видно, що всі народи побачать у великій битві Армагедону, що се Господь розбиває на кусні інституції сатани.

Хто уперто і з розмислом буде дальше обороняти ці грішні інституції і виступати проти Бога, такий згине враз з сими інституціями. Нема сумніву, що тоді багато тих, що були ошукувані і в неволі диявольських інституцій, покине їх і звернуться до Бога і Він переведе їх через се горе. Господь приготував особливу обітницю для тих, що будуть добрі для своїх ближніх. Устами пророка Він так каже: Щасливий хто про вбогих дбає. В день нещастя спасе його Господь. Господь заступить його і сохраниць життє його; він буде на

землі щасливий, і ти не віддаси його ворогам зажертим." — Псальма 41:1,2.

Ся одна третина зрозуміє, що сим великим горем Бог оказав свою силу і славу, котрі будуть сияти в часі Його царства, і вони стануть призивати ім'я Його і Він вислухає їх і переведе їх через се горе. І тоді, если вони будуть Йому послухні, отримають се щасте, яке Бог давно приобіцяв зіслати для них через насінне Авраама.

Пророк Софонія говорить про сей час і так каже: „Отож ждїть мене, говорить Господь, до того дня, як устану, щоби пустошити. Бо я постановив позбирати народи, поскликати царства, щоб на них досаду мою зігнати, стрясти на них жар гніву мого: від огню бо ревности моєї погине вся земля. Тоді дам я знов народам уста чисті, щоб вони призивали ім'я Господне і служили Йому однодушно." — Софонія 3:8,9.

Се буде означати кінець інституціям сатани і час визволу людей на волю зпід впливу сатани. Бог тоді дасть чисту науку, щоби могли призивати Його ім'я і служити йому однодушно. Тоді настануть нові порядки на землі, так, що чоловікові буде приємно жити. Таке буде діло Мессії і такий буде дальший степень розвитку Божого пляну.

В'АДУСЯ ниво неполитая!

Радуйся земле не повитая
Квітчастим злаком! Розпустисть,
Рожевим крином процвіти!

І люде темнії, незрячі
Дива Господнії побачать
І спочинуть невольничі
Утомлені руки,
І розум одпочине,
Неправдою кутий.

Радуйтеся, вбогодухі,
Не лякайтесь дива!
Се Бог судить, **визволяє**
Довготерпеливих
Вас, убогих, і воздає
Злодіям за злая.

ТРЕВАЛИЙ МИР НА ЗЕМЛІ

ГОЛОВА XIII.

Если околицю навістить землетрясенне або страшний вихор або морські філі в часі нагальної бурі виляють і зметуть із лиця землі тисячі хат, тоді люде відчують великий біль і кождий спішить облегчити їм їх тяжке терпінне. Битва Армагедону в сей „великий і страшний день Господень” буде означати кінець інституціям сатани. Чим є землетрясенне або страшна буря або вилив моря для людей, тим буде се горе для цілого світа, тільки о много страшнійше. В слід за тим настане велика біда і люде будуть благодіяти о поміч.

Можна сміло сказати, що історія людська записана людською кровю. Але гірше ще лихо є перед нами. Довга і тяжка облога міста Єрусалиму через Тита принесла Жидам неописані терпіння, і нарешті Римляне здобули Єрусалим і знищили його до ґрунту. Єрусалим спіткала доля така, як предсказав Ісус Христос. Знищення Єрусалиму є образом, що спіткає всі диявольські інституції світа в часі великої битви Бога Вседержителя.

Горе, яке впало на Єрусалим було вираженням Божого обурення проти народу, котрий відкинув Його Сина а послухав слуг сатани. Тодішнє священство, що називало себе заступниками Божими і учителями Божого закону, впало на се місто. Знищення так званого Хри-

стіяньства буде в наслідок облуди духовеньства, котре своїми науками і поведенням відвернуло людські серця від Бога, і буде о много страшнійше, як се, що сталося з Єрусалимом в 70 - 73 р. по Христі. Бог обіцяв, що у часі останнього горя, яке впаде на інституції сатани, прийде цілковитий кінець злим і грішним системам на землі.

Скільки тих нещасть упало на нещасний людський рід, різні війни, великі землетрясення і інші нещастя, то однак в порівнянні з горем великої битви Армагедону тамті були нічим. Що так буде потверджує найкраще сам Ісус Христос, котрий сказав, що буде таке горе якого не було від коли світ світом; і більше не буде. Але сей час великого горя принесе благословення для людей. Так Бог призначив.

Коли Бог вишле в повні своє справедливе невдоволення проти інституцій сатани, тоді велика буря, що роздирала гори і скали, утихне; землетрясення, що потрясало цілою землею, устане; огні, що горіли і все нищили, погаснуть а на землі знова запанує мир. Оставші люде на землі стратять давного духа і будуть безраді. Тоді в своїм заклопотанні звернуться вони до Бога і стануть благодіти о милосерді.

Тоді з небес учують тихий голос; і слово, котре Бог давно сказав через свого пророка, буде для них великою потіхою і осолодою, кажучи: „Поклоніться Господеві в пишній святині Його. Сповнись страхом перед Ним ціла земле! Звіщайте між народами: Господь царює! І круг земний стоїть твердо, не похитається; Він судить народи у правоті. Нехай зве-

селиться небо і возрадується земля! Нехай во-
зрадуються поля і все, що росте на них! Тоді
звеселиться перед Господом всяка лісна дере-
вина. Бо йде судити круг земний в справедли-
вості і народи у вірності своїй.” — Псальма
96:9-13.

Коже Боже пророцтво мусить сповнитися у
своїм часі, і його не можна зрозуміти, аж коли
пічне здійснюватись, або коли вже здійснить-
ся. Повисше сказане пророцтво почало тепер
здійснюватись, і сі, що слідять за розвитком
Божого плану, бачать, що Господь перейняв
в руки свою власть і розпочав робити приго-
товання під своє царство. Вони знають, що у
невдовзі се пророцтво здійсниться зовсім. Тоді
наступить час направи і обнови і люде в часі
того будуть чутися щасливі.

Пророк каже рішучо, що світ або земний
круг буде стояти твердо і не захитається. Се
значить, що нове царство або правительство
під невидимим правителем буде стояти на віки.
Новий світ буде мати нові небеса і нову землю.
Небо означає невидиму часть світа, а земля ви-
димую. Довгі століття невидимою частью світа
був сатана і його ангели, а видима часть світа
складалася з царств, котрими проводив і на
котрі мав свій вплив сатана. Пророк в душі
бачив той час, коли Бог знищить царство са-
тани, і сказав: „Ось бо я творю нове небо і но-
ву землю, а попередущі пійдуть в непамять, і
не приходити муть на думку. Ви ж будете ве-
селитись і радуватись ізза того, що я творю, по
віки. (Ісаїя 65:17,18) Се пророцтво мусить ко-
лись сповнитись.

Ап. Петро в пророчих поетичних словах описує, як стара земля і старе небо промине, кажучи: „Дожидаючи і бажаючи скорого приходу Божого дня, котрого небеса, палаючи, рунуть і первотини, горіючі розтопляться.” (2 Петра 3: 12) Памятаймо, що вони мають проминути в день Божий. Се значить, коли Бог буде виливати свій гнів. І Петро дальше додає: „Нових же небес і нової землі по обітниці очікуємо, в котрих правда домує.” На підставі тих двох Божих свідків ми маємо певність, що буде зложений новий світ або суспільний порядок і буде такий, що ніколи вже не захищається.

Довгі століття сатана на чолі злих ангелів становив небеса, і впливав і контролював всіма державами і людьми на землі. Та в своїм часі, коли сатана і його ангели зістануть скинені з його небес на землю, (Пс. 110:5; Одкр. 12:9) тоді розпічнуться нові небеса; і Христос стане оказувати свій вплив і силу. З людей ніхто не розуміє сього, тільки сі, що слідять уважно Боже слово і служать вірно Богу.

Дальше Господь: обявить свою велику силу в тім, що знищить **звіра і фальшивого пророка** видиму або земську часть царства сатани. Знищивши звіра і фальшивого пророка, і звязавши сатану, тоді ціла земля (видимі злі інституції) минуться. Тоді більше не буде неспокійних людських мас, представлених символічно через **море**, а буде заложена **нова земля**, в мирі і у спокою, бо так небо, як і земля буде під контролею справедливого Царя, Князя мира і **Пана панів**.

Євангелист Йоан бачив у видінню се нове небо і нову землю і написав: „І бачив я нове небо і нову землю; перве бо небо і перва бо земля перейшла, а моря вже більше не було. А я Йоан бачив город, місто, той святий, новий Єрусалим, що сходив від Бога з неба, приготований, як невіста украшена чоловікови своїому.” — Одкриття 21:1,2.

Нове небо се царство Мессії, ново народжене царство в силі. Се місто святе, новий Єрусалим. Се царство мира з Князем мира на чолі, котрий займає місце давного управителя, що довгі віки був невидимим царем світа. Нове небо або невидима часть нового царства є красне і славне. Йоан каже, що воно неначе невіста украшена своїому чоловікови. Се однак не значить, щò святе місто, новий Єрусалим має чоловіка. Навпаки, новий Єрусалим се нове царство і начальство, зложене з Христа Ісуса і із прославлених члених Його тіла. Слова, як **невіста украшена своїому чоловікови** показують нам красу і славу нового начальства новонародженого царства.

Позаяк сатана і його ангели, що становили небо, є невидимі, чи також і нове небо буде невидиме? Так. Нове небо буде невидиме. Головою того невидимого неба є Ісус Христос. Він є образом Бога Єгови, і ніяке людське око не може бачити Бога. (до Жидів 1:3; до Тимот. 6:16) Сатана є духовою істотою, і тому не був видимий людьми, а однак мав на них велику силу і вплив. Так подібно і Господь Ісус, Цар слави хотяй невидимий людьми, буде мати на них великий вплив і силу.

Від часу Едему аж до цілковитого знищення інституцій сатани, він все мав своїх видимих представителів на землі. Чи може і Князь мира, великий Мессія, буде мати своїх видимих представителів на землі? Так. Св. Письмо рішучо каже, що так буде.

Позаяк Бог обіцяв, що Він сотворить нове небо і нову землю, і також ап. Петро каже, що в тім новім небі і в новій землі буде панувати справедливість, з того можемо бути певні, що нове невидиме начальство і представительство царства Мессії на землі буде справедливе. Се значить, що видимі представителі справедливого Царя на землі будуть поступати згідно з Ним і будуть слухати Його розказів.

Коли інституції сатани будуть знищені і сам сатана буде зв'язаний багато людей ще буде жити на землі. Чи можливо так, щоб хто з них забажав загарбати в свої руки власть і панувати над людьми, як передше? Ні. Так не буде бо не буде їм дозволено. (Дан. 2:44) Справедливий цар не дозволить, щоби хто нечистий заступав Його на землі. Щоби чоловік міг прийти до цілковитої совершенности, Господь зложить справедливу форму правительства на землі. Ось, як сказано: „Буде час, що на престолі буде сидіти справедливий, та й князі його правити муть по закону.” (Ісаїя 32:1) Се є заporукою, що ніхто з честилюбивих не буде міг мати участі в тім правительстві, і не прийде до власти.

Питання, як се може статись, коли знаємо,

що всі люде, як потомки Адама є несовершенні? Де знайдеться між ними такий, що міг би, як заступник справедливого царя правити по правді і справедливості?

Нова земля

Бог давно приготував певних своїх людей, котрі серед тяжких обставин життя показали, що вони є вірні і послухні Богу; але вони помирали. Вони знайшли похвалу у Бога. Він воскресить їх з їх гробів. Вони встануть, як совершенні люде, що будуть цілим серцем віддані Богу, і вони будуть видимими представителями справедливого Божого царства на землі. Вони будуть становити серце нової землі. Так говорить св. Письмо.

Правилом Божого закону є, що Бог не дає нікому вічного життя, поки не випробує його в повні, і коли той ділом докаже, що є Йому у всім вірний і послухний. Бог дав Адамови життя; і виставив його на пробу, заким міг дати йому вічне життя. Але під сею пробою Адам упав. Се сталося тому, що він пійшов за радою ворога Божого. Адам стався невірний і не послухний.

Другим совершенним чоловіком на землі був Ісус. Заким Отець небесний уділив Ісусови велику і високу нагороду вічного життя на божественнім степені, Він наперед виставив Його на сильну і тяжку пробу. Але Ісус все те побідоносно перейшов і тим доказав свою вірність і послух зглядом Бога свого Отця. — Лука 4:14; до Филиппян 2:5-11; до Жидів 5:8,9.

З того бачимо, як нерозумною є наука о безсмертності чоловіка, що чоловік не може умерти, а жиє все, вічно. Початок сій ложній науці дав сам сатана, а його представителі, духовенство довгі віки вбивали сей фалш людям в голову.

Доки ціна викупу не була зложена через смерть совершенного чоловіка Ісуса, так довго ніхто з людей не міг отримати дару вічного життя; позаяк всі люде, як потомки Адама унаслідили по нім його кару, смерть (до Римлян 5:12) Бог постановив, що „як в Адамі всі умирають, так в Христі всі оживуть.” (1 до Кор. 15:22. (Грецький текст) Смерть і воскресення Ісуса Христа мусіли статись перше, заким чоловік міг отримати дар вічного життя. Однак се не було перешкодою, що несовершенні люде могли оказати свою вірність і послух зглядом Бога, як тільки се було в їх силі. За таке життя своє вони отримали похвалу від Бога.

Позаяк нема другого імени під небом через котрого могло би прийти спасення до життя, як тільки через заслугу Ісуса Христа, з того слідує, що життя не могло бути дане так довго аж прийде Ісус Христос і зложить викуп за людей. Він „дав себе (своє життя) на викуп за всіх; свідкування часами своїми (о тім свідоцтві переконуються люде в своїм часі).” (Діяння Ап. 4:12; 1 до Тимот. 2:5, 6) З того дальше слідує, що без згляду на се, як праведно хто жив на світі перед часом, заки була дана жертва викупу, то не міг мати дару вічного життя, аж жертва за гріх мусіла бути наперед

предложена перед Бога Єгову. Тому смерть і воскресення Ісуса Христа принесли на світло життя і безсмертність. (2 до Тим. 1:10) Всі люде мусять мати нагоду вибрати життя. Нагода осягнути безсмертність є тільки дана тим, хто хоче і старається осягнути її в такий спосіб, як се Бог назначив; се значить, если хоче застосуватись до жертвенної смерті Ісуса Христа. — до Римлян 2:6, 7; до Филип. 3:13-15.

Хто уважно читає св. Письмо сей мусить зобачити, що хто хоче спасти себе, такий мусить мати віру і своїми ділами доказати у всіх обставинах свого життя, що він вірує і слухає Бога. Тому і написано: „Без віри неможливо подобатись Богу; бо мусить вірувати той, хто приходить до Бога, що Він є, і хто Його шукає, тих Він нагороджує.” — до Жидів 11:6 (Грецький текст)

Від Авля до Ісуса Христа було мало людей, що вірували в Бога і хотіли подобатись Йому, і котрі дійсно отримали похвалу від Нього. Отім так стоїть написано: „По вірі помери всі, не прийнявши обітниць, а оддалеки видівши їх, і увірували і витали і визнавали, що вони чужинці і захожі на землі. Бо котрі таке говорять, дають до пізнання, що вітчизни шукають. І справді, коли б пам'ятали на ту, з котрої вийшли, мали-б нагоду вернутись. Тепер же кращої бажають, се є, небесної. Для того несоромиться їх Бог, називатися Богом їх; бо приготував їм місто (город, царство).” — до Жидів 11:13-16.

Слово вітчизна означає край, місце, де хто родився. Першим місцем де чоловік прийшов

у совершеннім стані на світ — був рай, Еден. А що в Божім пляні є привернути чоловіка до його первісного стану, але до сього може прийти чоловік тільки за посередництвом небесного Його царства, і позаяк сі вірні мужі бажали того, тому вони хотіли, щоби небесне царство було заложене на землі. Тому, щоби виконати свій плян, Бог приготує місто; се значить, царство, в котрім також і сі люде будуть мати участь. Питання тепер, хто є тими людьми?

Під впливом Божим ап. Павло написав, хто тими людьми є. Найперше вичисляє Авля, котрий ділом показав свою віру в Бога. Опісля Еноха, що ходив з Богом; чим хотів сказати, що він вірив в Бога і був Йому послушний. І каже дальше, що Бог забрав Еноха, щоб він не бачив смерти. Відтак говорить про Нояга, котрий жив в часі великого зіпсуття, і котрий оказав свою віру і послух зглядом Бога, проповідуючи правду посеред зіпсутого людського роду. Потім приходить Авраам, котрому Бог казав йти в незнаний собі край; і той повірив словам Божим і пійшов в сю сторону, та мешкав в шатрах з Ісааком і Яковом. Апостол також вичисляє Авраамову жінку, Сару, котра також вірила в Божі обітниці. Опісля оповідає він о великій пробі, якій піддав Бог Авраама, коли казав йому принести на жертву свого сина одинака Ісаака. Віруючи, що Бог може воскресити Ісаака з мертвих, Авраам послухав Бога, і тим Авраам показав, що вірив у воскресення.

Опісля Павло вичисляє Ісаака, дальше Яко-

ва, котрий вірою в Бога предсказав пророцтво і благословив своїх синів на смертній постели. Описує віру Йосифа, і як Бог запровадив його до Єгипту. Далше говорить о Мойсею, котрий хотяй вихований на дворі фараона, коли дійшов до своїх літ, не хотів називатись сином дочки Фараона, а радше вибрав терпіти з своїм народом, позаяк вірив в Бога. Апостол додає о нім і каже, що він „більшим богацтвом уважав наругу Христа, як Єгипетські скарби; бо озирався на нагороду.” (до Жидів 11:26) Таким чином Мойсей доказав, що він вірив в надходяче царство і у великого Царя. Опісля апостол згадує про віру Раави і також о Гедеоні, Вараці Самсоні і Єтаї.

Відтак говорить він о Давиді і Самуїлі о вірних пророках, скільки вони натерпілися за свою віру в Бога, кажучи: „Котрі вірою побивали царства, робили правду, одержували обітниці, загороджували пащі лвам, гасили силу огнянну, втікали від острого меча, робились потужними від немочи, бували міцні в бою, обертали в розтіч полки чужоземців; жінки приймали мертвих своїх з воскресення; інші ж побиті бували не прийнявши збавлення, щоб лучше воскресення одержати. Другі ж наруги та ран дізнали та ще й кайдан і темниці; камінням побиті бували, розпилювані, допитувані, смертю від меча вмирали, тинялись в овечих та козених шкірах, бідуючи, горюючи, мучені, (котрих не був достоен світ) по пустинях скитались та по горах і по вертепах і провалах земних. І всі ті, одержавши свідоцтво

вірою не одержали обітниць." — до Жидів 11:33-39.

За свою вірність вони отримали добре свідцтво але своєї нагороди ще не отримали. Зауваж, що сею обітницею було вічне життя, а апостол виразно каже, що життя є даром Божим через Ісуса Христа нашого Господа (до Римлян 6:23) З того можемо зовсім розумно заключати, що життя не можна було одержати перед тим заким зістала зложена жертва викупу. І апостол таке додає: „Тим то Бог краще про нас, щось провидів, щоби не без нас вони осягли совершенність." Із слів апостола можемо вносити, що клясою, про котру Бог щось краще провидів, є ті, що будуть злучені з Христом і будуть враз з Ним на духовім степені, позаяк Павло включає також себе до них. Він каже, що сі вірні праведники старого завіту без нас не можуть осягнути совершенства. Або, що сі праведники отримавши добре свідцтво за свою вірність, мусять ще ждати у своїх гробах, аж всі члени тіла Христового будуть разом зібрані, доказавши наперед свою вірність своїм життям. Або, що обітниця дана їм Богом не може скорше здійснитись, аж Господь збере наперед цілу Церкву. Се значить, що обітниця Божа не може скорше здійснитись, аж поки не буде вповні вибрана невидима часть царства Божого.

В день примирення, як про се описує 3 кн. Мойсея 16-та голова, показано образ або тип, де приношувано жертву-за гріх за всіх людей окрім від церкви, за котру наперед була зложена жертва; або, що скоро будуть вибрані

члени тіла Христа, тоді і світ буде користати з жертви Христа. Питання тепер, чого можуть сподіватись ті святі старого завіту, що поумерали перед тим, заки була зложена велика жертва викупу? На се ап. Павло говорить виразно: „Тому Бог не соромиться називатися їх Богом; бо Він наготовив їм город-місто.” Місто є символом царства; або що Бог приготував для тих мужів становище в земській часті свого царства правди і справедливості.

Всі ті повисше вчислені святі умерли перед приходом Ісуса Христа, за виїмкою Йоана Хрестителя; та й він умер до розп'яття нашого Господа. З них всіх ніхто не пійшов до неба. Священники навчали фальшиво, що ті вірні мужі зістали змінені з людей на духові істоти. Найлучшим доказом, що ми говоримо правду, є слова самого Ісуса. Говорячи о воскресенню, Він сказав: „Ніхто не взійшов на небо.” (Йоан 3:13) Коли Ісус говорив ці слова, від часу, як умер Авель, минуло вже майже чотири тисячі літ; і так само, як умерли другі святі минули вже сотки літ, з виїмкою Йоана. Ап. Петро під впливом святого духа сказав о Давиді, що „він не взійшов на небо.”—Діян. А. 2:34.

Щоби усунути всякий сумнів що до того сам Ісус сказав, що Йоан, котрий умер до його розп'яття не є в небі, кажучи: „Істинно глаголю вам: „Не явився між народженими від жінок більший від Йоана Хрестителя; найменший же у царстві небеснім більший від нього.” (Мат. 11:11) Ісус сказав, що над Йоана не було більшого чоловіка, а однак додав, що найменший в царстві небеснім буде більший від Йоана.

Або іншими словами Ісус сказав, що Йоан, котрий умер до Його розп'яття, не може бути у невидимій частині царства Божого. Коли ж Павло каже зовсім рішучо, що Бог провидів для Йоана і для прочих старозавітних праведників місце в новім царстві, питання тепер, де вони можуть знаходитися?

Зі слів пророка Ісаїї видно зовсім ясно, що вони будуть тими князями. (Ісаїя 32:1) Вичислені ап. Павлом мужі були уважані за праведних у всіх Ізраїльтян; за часів Давида їх уважано за отців у Ізраїля. Пророк, оповівши наперед о виборі церкви, каже: „На місце батьків твоїх будуть сини твої; зробиш їх князями по цілій землі.” (Псальма 45:16) Отже мусимо прийти до заключення, що ті мужі отримають своє життя через Христа, котрий є самотньою дорогою до того. Тому вони будуть названі синами Христа, і Він зробить їх князями по цілій землі.

Отже зовсім ясний доказ, що ті мужі, котрі отримали добре свідчення за вірну службу, отримають обіцяне благословення, вічне життя, через Христа; і се станеться тоді, коли будуть вже зібрані разом всі члени тіла Христа. Тоді Бог воскресить їх і учинить їх видимими представителями Христа на землі в часі Його царювання.

Дальші докази.

Мусимо пам'ятати, що Бог є вірний. Він що обіцяв те й дотримає. Псалмопівець так говорить о Бозі: „Основа слова твого правда, і вся-

кий присуд справедливості твоєї вічний." „Свідectво Господнє вірне." (Псалма 119:160;19:7) „Бо і скільки було обітниць Божих, то все в Йому так і в Йому амінь (заслугуючі на довіре), на славу Божу через нас." (2 Кор. 1:20) Ісус каже о слові Божім: „Слово твоє — правда." А на другім місці: „Той, що мене післав, є правдивий." (Йоан 17:17; 7:28) „Не можливо для Бога сказати неправду." Бог не змінється. „Я сказав — і доведу се до кінця; призначив і здійснию." „Так і слово моє, що виходить із уст в мене, — до мене не вертається у порожні, але чинить те, що мені вгодно, і довершує те, чого я післав його." — до Жидів 6:18; Малах. 3:6; Ісаїя 46:11; 55:11.

Вірити означає знати про Божі обітниці і відповідно до того поступати. Хто має віру в Бога, сей мусить знати, що Бог сповнить все, що Він обіцяв. Коли се знаємо, пригадаймо собі тепер деякі обітниці, які Бог учинив старозавітним праведникам.

Авраамови Бог обіцяв, що Він учинить з нього великий нарід. „В тобі будуть благословенні всі роди землі." Опісля Бог обіцяв дати йому всю землю, котру він бачив. „І сказав Господь Авраамови, після того як Лот розлучився із ним: Позирни очима твоїми, та поглянь від місця де ти тепер, на північ, на полудне, на восток і на захід. Бо всю землю, що ти вбачаєш, віддам тобі і потомкам твоїм на віки. І вчиню потомки твої як пісок земляний; коли хто зможе злічити пісок земляний, то й потомки твої злічить. Вставши пойди землю

в довжину і ширину її; бо тобі віддам її." — 1 кн. Мой. 12:2, 3; 13: 14-17.

В іншій формі Бог дав ту саму обітницю: „І дам тобі і потомству твому по тобі землю, що в ній тепер чужинець еси, всю Канаан землю на віковічну державу: і буду їх Богом." — 1 Мойсея 17:8.

Авраам, мавши сто сімдесят і п'ять літ, умер і не отримав землі, котру Бог обіцяв йому дати. Многі століття пізніше посвідчив святий Стефан о Авраамі, як про се записано в Діяннях Ап. (7:4, 5) „Тоді вийшовши з землі Халдейської, оселився Авраам у Харані, а звітси, як умер батько його, пересилив його Бог у сю землю, де ви тепер живете. І не дав йому насліддя в ній ні на ступень ноги, а обіцяв дати йому її в державу і насінню його після нього, як не було в нього дитини."

Сі обітниці Бог давно учинив, але досі їх ще не сповнив. Вони напевно будуть сповнені в часі Богом назначеним; і ап. Павло під впливом Божим пише, що тим назначеним від Бога часом є час, коли Христос возьме владу у свої руки і стане царювати. Опісля, коли Яков опустив дім свого Отця Ісаака і йшов у іншу країну по дорозі він спав на одній горі в Палестині. „І бачив він сон, і се драбину поставлено на землі вершок її сягав до небес, і ангели Божі восходять і низходять по ній." (1 Мой. 28: 12) Сей сон мусів мати якесь значіння, коли Бог дозволив йому се бачити. Се зовсім певно вказувало, що буде час, коли небо буде порозуміватись з людьми. Або Господь хотів тим показати, що колись в будуччині видима частъ

Його царства на землі буде могла порозуміватись з невидимою частию в небесах.

Тоді Бог так обіцяв Якову: „Я Господь Бог Авраамів, отця твого, і Бог Ісааків. Земля, що на ній лежиш, тобі віддам її і насінню твому. І буде насінне твоє, як пісок земний і розпросторишся на захід сонця і на північ і на полудне, і благословляться в тобі всі коліна землі, і у насінню твому.” 1. Мой. 28:13, 14) Опісля Яков пересилився до Єгипту і там умер. Він ще досі не отримав в посідання сего краю.

Іх воскресення

Обітниці які Бог учинив Авраамови Якови і його насінню по ній, що умерло, не можуть здійснити, хиба, що Бог постарається їх воскресити з мертвих. З св. Письма бачимо, що Бог подав їм надію воскресення, і що Авраам, Яков і пророки вірили у воскресення. Говорячи о надії воскресення, Йов сказав: „Я знаю: Відкупитель мій живе; і він в останній день підійме з пороку отсю розпадаючуся кожу мою, і я в тілі моїм побачу Бога.” А на другім місці він, сподіваючись повернення чоловіка до його первісного стану, так висказує свою надію о воскресенню: „Добре, коли в кого є ангел-хранитель, один із тисячей, що вказує праву дорогу чоловікові; тоді Бог милосердиться над ним і каже: Спаси його від могили; я знайшов викуп. Тоді зробиться тіло його свіжіше, аніж у дитини і вернеться він до молодості.” — Йов 19:25, 26; 33:23-25.

Мойсей належав до Божих пророків. Ап.

Павло каже, що він буде мати участь у видимій частині царства. Сей Мойсей писав о воскресенню: „Пророка зміж вас, із братів твоїх, такого як я Господь Бог твій поставить тобі; його маєте слухати . . . Поставлю (воскрешу) їм зміж братів твоїх пророка такого, як ти; і вложу слова мої в уста йому, і говорити буде до них все, що прикажу йому.” — 5 Мой. 18:15,18.

Самуїл, пророк Божий висказав свою віру у воскресення сими словами: „Бог і мертвить і оживляє; Він зводить у глибіню, і вгору підносить.” — 1 кн. Самуїла 2:6.

Давид, другий пророк Божий, предсказав, що Бог приготує викуп і воскресення для людського роду. Він вірив у воскресення кажучи: „Та Бог спасе душу мою (мене) з рук підземної країни; Він бо прийме мене.” Давид також предсказав, що на світі запанує сталий мир, що ніколи вже не зрушиться. Псалма 49:15; 96:10.

Пророк Ісаїя висказав свою віру у воскресення сими словами: „Та мерці твої оживуть, устануть мертві тіла! Оживайте, веселітесь, що у порох лягли; бо роса в тебе, роса, що живить травцю, і земля викине померших . . . Іди ж народі мій, увійди в свої хатини; зачини за собою двері, сховайся на часинку, аж гнів перейде. Ось бо Господь вийде з пробутку свого покарати земнородних за їх беззаконство; і земля видасть із себе кров, що повсисала; не таїти буде вже своїх убитих.”—Ісаїя 26:19-21.

А на другім місці так каже: „І повстане там дорога, а тая дорога назветься святою; не ходити буде шляхом тим ні один нечестивий;

Він їм одним буде служити. Хто ходити ме тим шляхом, той не зблукается, хоч би і як був недоумний. Льва там не буде, ні звір хижий; на його не ступить; ні, він там не знайдеться; ходити ним будуть лиш спасені (відкуплені). Вернуться визволені (викуплені) Господом; із радісними піснями прийдуть на Сион; і радість вічна буде над головою в їх; радости і веселощі знайдуть вони, а смуток і воздыхання від них віддаляться." — Ісаїя 35:8-10.

На іншому місці пророк каже, що Бог сотворив землю для чоловіка, і що чоловік має жити на ній. А позаяк Він обіцяв для Авраама і Якова і їх насіння, треба отже сподіватись, що вони отримають її. — Ісаїя 45:12, 18.

Ісус сам сказав, що всі умерші воскреснуть, отже воскреснуть також і Авраам і всі старозавітні праведники, о котрих говорив ап. Павло. „Не дивуйтесь сьому, бо прийде час, коли всі, що в гробах, почують голос (Сина Божого,) Його, і повиходять (з гробів): котрі добро робили, у воскресення життя, а котрі зло робили, у воскресення суда." — Йоан 5:28,29.

Сі вірні мужі старого завіту, котрих для відріжнення називаємо героями віри або старозавітними праведниками, чинили добре в своїм життю і тому отримали добре свідоцтво від Бога. Для того вони належать до числа тих, котрі по словам Ісуса отримають воскресення життя. З повисше наведених слів мусимо заключати, що всі ті вірні мужі, вчислені Павлом, котрі мають обіцяно мати участь в новому правительстві або царстві, отримають краще воскресення від звичайних людей. Се значить,

що вони вийдуть з гробів, маючи совершенне життя.

Побожні священники ізраїльського народу, що жили за часів Ісуса, сподівалися мати участь в царстві Мессії. Вони були такі самолюбні, що думали, що без них Мессія не зможе заложити свого царства. Коли Ісус відсунув їх від себе і не вибрав з них ні одного своїм учеником, вони уважали, що Він не є гідний уважатися бути представителем Божим, а не то Мессією. Однак Ісус сказав їм: „Там буде плач і скрегіт зубів, як побачите Авраама та Ісаака та Якова і всіх пророків у царстві Божім, а себе вигнаних геть.” (Лука 13:28) Іншим разом Ісус сказав: „І кажу вам, що многі придуть від сходу і заходу та й сядуть з Авраамом, з Ісааком і Яковом у царстві небеснім.” — Матей 8:11.

Нове царство на землі є царством небесним, бо власть походить від престолу Божого, котру Бог виконує через Царя, котрого посадив на своїм святім престолі. (Псалма 2:6) Власть, яку ті земські князі будуть мати, буде походити від невидимої частини цього царства. Вони будуть представителями Божими на землі, тому будуть становити земську частину цього царства. З тими мужами засядуть також і многі, що будуть походити з різних сторін світа, котрі увівши у їх стіп, будуть учитись мудрости.

Можемо зовсім слушно сподіватись, що сі вірні старозавітні праведники, коли вийдуть з гробів, встануть, як совершенні люде, маючи совершенні тіла і уми.. Вони були виставлені на пробу і перейшли сю пробу успішно їх

вірність ставив апостол за примір Церкві, як мають поступати, если хотять мати участь у невидимій часті царства. (до Жидів 12:1-3) За свою вірність вони отримали добре свідоцтво від Бога; вони ділали добре, як сказав у приповіді Ісус, тому вийдуть у воскресенне життя. Будучи совершенними людьми і царями, або князями на землі, вони будуть могли заохочувати людей, щоби старалися бути вірними Богу, щоби через се могли отримати се, що Він обіцяв.

Коли Бог вибрав Давида і помазав його на царя, тоді сказав о нім: „Я знайшов Давида, сина Есеевого, чоловіка по серцю моему, котрий учинить усю волю мою.” (Діяння Ап. 13:22) Питання, чому Давид був по серцю Його? Тому, що Давид був все вірний і послухний Богу. Він не раз поблудив, як і інші люде не раз се чинять, але його серце було все праве; се значить, що все, що він ділав робив се в добрім намірі. Він хотів почитати Бога і се ділав на скільки міг. Він любив Бога і доказав свою любов через свою вірну службу. Особливо ап. Павло звертає на нього увагу, як на такого, що його Бог похвалив за його вірність. Можемо сміло сподіватись, що Давид буде мати визначне становище в царстві Мессії на землі. Устами пророка Езекиїла Бог таке говорить о Ізраїлю і о тих, що будуть мати участь в царстві Христа: „І буду я, Господь їх Богом, а слуга мій, Давид, буде князем серед них. Я Господь сказав се.” Езекиїл 34:24.

Закон для людей

Питання, яке право-закон буде обов'язувати людей в часі царювання Христа? Чи будуть даліше вибирати собі послів, котрі будуть видавати для них закони? Єсли би кождий робив добре, тоді не треба би було законів. Закони не ухвалюються для добрих, що добре роблять, а для злих, щоб їх повстримати перед злом. „Знаючи се, що не про праведника закон положений, а про беззаконних та непокірних, нечистивих та грішних, неправедних та скверних, про убійців батька і матери, про душегубців, про блудників, мужоложників, про людокрадів, брехунів, про тих, що криво присягають, і коли що иншого здоровій науці противиться.” — 1 до Тимот 1:9, 10.

Закон се правило, що поручає, як треба ділати добре, а забороняє, що є зле. Єсли би кождий робив добре і не було зла, тоді не треба би було законів, котрі би їм вказували, як мають поступати. Але несовершенні люде не будуть укладати законів для сього нового царства, як се діялося давнійше. Нове царство буде чисто теократичне. Се значить, буде Боже правительство і Боже царство в котрім закони будуть виходити від Нього але через возлюбленого Його Сина Ісуса Христа.

„І буде їх пасти жезлом желізним.” (Одрк. 2:27) Значить, що буде вимагати цілковитого послуху зглядом сього закону. Хто би не хотів, такий буде змушений слухати. Господь не буде змушувати, щоби він приймав жертву викупу і жив через се, але Він не дозволить,

щоби хто в Його святім царстві міг чинити другому, яку кривду. (Ісаїя 11:9) Хто тільки схоче чинити другому що злого, буде сейчас укараний. Але питання, як люде будуть могли знати, що є добре, а що зле, коли вони будуть несовершенними?

Для добра людей Бог тоді заключить новий завіт. На горі Синай Бог заключив завіт з ізраїльським народом, і сей завіт вказував, що люде мусіли робити, щоби могли жити. Мойсей був посередником сього завіту. Однак Ізраїльтяне не могли заховати вповні сього завіту, бо були несовершенні і тому, що їх посередник був також несовершений. Посередником нового завіту буде Христос, котрого типом був Мойсей. Посередник нового завіту будучи сам совершенним, буде мати силу учинити для людей се, чого вони самі не зможуть учинити для себе. Від людей будеться вимагати, щоби вони старалися зі всіх своїх сил жити праведно; а чого вони не будуть могли учинити, се зробить для них Христос, Посередник нового завіту. Добрі діла будуть сейчас нагороджувані, а злі карані. Говорячи о новім завіті, який має заключити Бог для добра людей в часі царювання Мессії, ап. Павло наводить слова пророка Еремії 31:31-34:

„Се прийдуть дні, говорить Господь, і зроблю з домом Ізраїлевим і з домом Юдовим новий завіт, не по завіту, що я зробив з отцями вашими того дня, як я узяв їх за руку, щоб вивести їх із єгипетської землі; бо вони не остали в моїм завіті і я опустив їх, говорить Господь. Бо се завіт, котрий зроблю з домом

Ізраїля по тих днях, глаголе Господь: Давши закони мої в думки їх і на серця їх напишу їх, і буду їм Богом, а вони будуть моїм народом." — до Жидів 8:8-12. (Грецький текст).

Перший завіт закону був образом нового завіту. Старий завіт мав поучити Ізраїльтян і всіх людей, що ніхто не може отримати життя без помочи Христа. Він послужив на се, щоби припровадити до Христа тих Ізраїльтян, що повинувалися Йому після своїх сил і котрі хотіли прийняти Його за Царя. Мало прийняло Його, а прочі виреклися Його.

Старий завіт викладав подрібно і вияснював людям, як мають обходитися в життю, щоби жити праведно. Основне право Боже, як підстава до всіх приписів завіту, є виложене в 5. кн. Мойсея (5:1-21) Приписи є виложені подрібно в 5. кн. Мойсея в головах від 12—28-ої включно. Можемо тому сподіватись, що у новім завіті, який Бог заключить з Ізраїлем а через них і з всіми прочими народами на землі для їх добра, Він положить свої права і приписи, як люде мають ділати і чого мають триматися.

Вже тепер жие багато людей на світі, що стараються винайти відповідну поживу для людей. Видко, що їх ум звернений на властиве поле. Без сумніву, що Бог в своїм часі покаже людям, що мають властиво їсти. В 14 голові 5-ої кн. Мойсея Бог дав вже Ізраїльтянам певні приписи, що мають їсти і як приготувляти свої потрави. Він зовсім певно і о много більше учинить се в часі царювання совершенного Посередника Христа, Царя слави.

Ап. Павло каже: „Конець же заповіді є любов з чистого серця та доброї совісти і необлудної віри.” (1 до Тимот. 1:5) „Любов ближньому зла не робить; тому любов — сповнення закону.” (до Римлян 13:10) О тім новім завіті Бог тако говорить: „Бо се завіт, котрий зроблю з домом Ізраїля по тих днях, глаголе Господь: Давши закони в думки їх і на серцях їх напишу їх, і буду їх Богом, а вони будуть моїм народом.” — до Жидів 8:10.

Серце є осередком почувань. Серце також показує замір чоловіка. Єсли справедливий за кож його наміри є праві і добрі. Єсли так, тоді любства буде сповненням закону. В часі царкон Божий лежить в серці чоловіка, тоді та любов, що є совершенним виразом несамоства сатани, люде все руководились самолюбством. Ділом Христа буде завести любов в серцях людей.

Ізраїльтяне були вибраним Божим народом. Він уживав їх, щоби на них показати науку всім людам. Вони були несовершенні, як і прочі люде. Диявол поконав їх і відвернув їх від Бога; тому Бог відкинув їх від своєї ласки. Ізраїльтяне довго терпіли, та тепер надійшов кінець їх терпінням. (Ісаїя 40:1,2) Як вони з вірою навернуться до Бога, то Він змилюється над ними. Ап. Павло був сам Жидовином, але коли спізнав, що Ісус є Христос або Мессія, тоді він цілковито посвятився Богу і зістав перенесений із завіту Мойсея до Христа. Від тоді він став особливим посланцем для Поган, Язичників.

Ласка Божа прийшла до Поган, коли Корне-

лій прийняв євангелію. Тоді Бог отворив дорогу і дозволив, щоби і Погане могли посвятитися Йому, щоби через се могли бути членами небесної кляси царства. Язичники, бачучи, що Жиди зістали відкинені від ласки, стали горді і тому грозило їм небезпеченство, що вони не будуть могли отримувати ласк від Бога. Тому ап. Павло в листі до них так каже:

„Бо не хочу брати, щоби ви не знали сеї тайни (щоб не були сами в собі мудрим), що засліпленне від часті впало на Ізраїля, доки не увійде повнота Поган. І так увесь Ізраїль спасеться, як і написано: Прийде з Сиону Спаситель і відверне безбожже від Якова. І се від мене завіт, коли зниму гріхи їх. По євангелії вони вправді вороги задля вас; та по вибраню вони полюблені задля отців. Бо дарів і покликання Бог не жалує. Бо як і ви колись противились Богу, тепер же помилені через непокору сих, так і сі тепер противились, щоб через ваше помилування і їх помилувано. Бо замкнув Бог усіх в непокору, щоби всіх помилувати.”— до Римлян 11:25-32. (Грецький текст).

Ап. Павло хоче сим доказати, що Жиди зістали відкинені від ласки Божої, і се дало нагоду Поганам зайняти їх місце і належати до вибраних; і що коли сей вибір буде скінчений, тоді Жиди навернуться до Господа Бога і тоді Бог заключить з ними новий завіт. Тому каже ап. Павло, що коли відкинення Жидів від ласки дало нагоду Поганам приєднатись з Богом через Ісуса Христа, то прийняття Жидів до ласки Божої буде життем з мертвих для світа. Се значить, що під услівем нового

завіта. хто буде послухний Богу, сей увільниться від ворога смерти. „Коли ж їх упадок є багатством для світа і відпаднення їх є багатство для Поган, то скільки більше їх повнота (приняте)?... Бо коли відкинення їх є примиренням світа, що ж буде прийняття, як не життя з мертвих?” — до Римлян 11:12,15.

Коли інституції диявола будуть знищені а сам диявол буде зв'язаний, коли старозавітні праведники воскреснуть як совершенні люди і стануть князями по цілій землі і будуть отримувати вказівки і розкази від невидимого Царя слави, тоді преславне нове царство, царство правди і справедливости, буде вповні виконувати свою власть на землі і буде визволяти людей з їх немочей і несовершенностей і буде приводити їх назад до повного мира з Богом. Коли нове небо і нова земля будуть в повній гармонії з собою, тоді сповняться слова пророка, що круг земний і мир на нім будуть стояти непохитно на віки. Світом тоді буде правити справедливість, і всі праведні отримають се, за чим їх серця так довго тужили.

ОДІ як, Господи, свягая
На землю правда прилетить
Між людей Твоїх спочить, —
Незрячі прозрять, а кивії,
Мов сарна з гаю помайнують,
Нічим отверзуться уста
Прорветься слово, як вода . . .

Оживуть, степи, озера...
Скрізь шляхи святії —
Простеляться; і не найдуть
Шляхів тих владики
А раби тими шляхами
Пройдуться без крику,
Раді та веселі,
І пустиню опанують
Веселії села.

ВІДБУДОВА І ПРИВЕРНЕННЄ ДО ПЕРВІСНОГО СТАНУ.

ГОЛОВА XIV.

Відбудувати, направити і привернути людський рід до первісного стану. се величезне діло. Тільки одинока Божа сила може се учинити. Се діло буде довершене в назначенім Богом часі, і той час вже наближився.

Відбудувати, значить властиво, зробити або поставити щось на ново. Привернути чоловіка до його первісного стану, значить припровадити його до первісної його сили і краси, яку посідав Адам в раю. Найважнішою задачею нового неба і землі, се направити чоловіка і привернути його до первісного стану, щоби він міг жити в праведности на все на землі. Жертва смерти і воскресення Ісуса Христа приготували велику ціну викупу за світ, через що зістала усунена законна перешкода, яка вбороняла йому повернути до мира з Богом. Знищення царства сатани і увязнення його усунуть сі сили, які повстримували чоловіка і загороджували йому дорогу до праведного життя.

Питання тепер, чи чоловік сам. без нічийї помочи може повернути назад до мира з Богом? Відповідаємо, що ні! Не забуваймо, що більше, як шість тисяч літ чоловік без перестанку йшов широкою дорогою гріха і беззаконня, що довело його до упадку і знищення.

По так довгім часі гріху і упадку чоловік став зовсім злий і зіпсутий. Перейтись тільки по деяких частях великих міст, а можна мати слабе поняття о неморальности, зопсуттю і о грісі, якого там допускаються. Споглянути на бруд і нечистоту і на убожество певних кляс. Представити собі скільки людей хорих на заразливі хвороби; скільки хорих на умі, скільки калік; а яке убожество там, де всі на купі тиснуться в маленьких майже ніколи неперевітрюваних кімнатах, не маючи подостатком ні поживи, ні одежі. Для них не існує щось висшого, що моглоби покріпити їх ум. Богато з них такі, немов би вже дійшли до найнижших границь зіпсуття. Те все наслідок роботи сатани.

Перейтись опісля по заведеннях для божевільних, а там бачиш сотки тисячі людей, котрих розум не в порядку; котрі не можуть спізнати правди. Се також діло сатани.

Пійти тепер до шпиталів і подивитись на тисячі хорих, що мучаться у великих болях. І се його робота.

Пійди тепер до вязниць і поглянь на лица вязнів а зрозумієш, в яким нещаснім положенню вони знаходяться. І вони там по причині сього ворога.

Перейтись тепер по фінансових осередках, а побачиш там лица тверді і жадні тільки зисків, котрі, щоби осягнути свою ціль, не бояться кинути мільйони молоді до окопів і на неминучу смерть. Се також діло сатани.

Перейтись по фабриках, де бідні вдовиці і дівчата-сироти та немічні мушени мусять пра-

цювати за мізерну платню, що ледви старчить на прожиток. — І тут діло сатани.

Подумати про дома розпустити, де колись красні дівчата стали немов самими чортами. — Се також сатана в сім участь.

Заглянь до глибоких копалень угля або заліза, або міді, а там зобачиш нещасних людей, як вони при слабонькім світлі серед великої задухи мусять тяжко працювати за марну платню, а кілька одиниць за се упливає в розкошах і гаразді. І в тім є діло сатани.

Перейдись по людних улицях міста або зайди до реставрації або до галь до танців, а там побачиш молодих і старих, як серед диму продумують тільки над гріхом і розпустою. Се також не діється без помочи сатани.

Сама смерть і воскресення Ісуса Христа не знищить сього зла. Знищення царства сатани і його звязання не визволить людей ще з їх нещасного положення. Ще щось іншого мусить бути зділане. І воно буде зділане. Написано: „Хто робить гріх, той від диявола, бо від початку диявол грішить. На се явився Син Божий, щоби зруйнувати діла диявола.” (1 Йоана 3:8) „І пішле наперед проповіданого вам Ісуса Христа, котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що говорив Бог устами всіх святих пророків від віку.” — Діяння Ап. 3:20,21.

Шість тисяч літ довге пановання сатани і гріха принесло людям всі нещастя, які мучать бідний людський рід. Та тепер Бог покаже всім своїм розумним сотворінням, що тисяч літ довге царство Його возлюбленого Сина, Ісуса

Христа Праведника, може і знищить всяке зло і хто схоче тих він приверне до повної слави і краси совершенного першого чоловіка. Се велике і прекрасне діло вирине в серцях людей імя для Бога Єгови, так що вже ніщо в світі не затре його. Хто скористає з даної науки, сей вже ніколи не покине праведної дороги.

Коли на землі і на небі будуть тільки самі совершенні і славні сотворіння, і всі під одним головою, Ісусом Христом, се буде вічним пам'ятником, що через цілу вічність буде свідчити про Божу силу і любов. Що всемогучий Бог має намір ужити Христа на се, щоби направити і привернути людський рід до первісного стану, находимо в св. Письмі багато доказів: „Ось слуга мій, що я за руку держу його вибраний мій, що його влюбовала собі душа моя. Я положив духа мого на нього; він звістить народам (поганам) суд справедливий . . . Я Господь покликав тебе на правду і буду держати тебе за руку, і берегти тебе, і поставлю тебе у завіт народам, за світло невірним; щоб очи сліпим одчиняти; щоб виводити в'язнів із в'язниці, а сидячих у темряві — з темниці.” „Я збережу тебе і дам тебе в завіт народам, щоб оновити землю і спустошене наслідникам вернути. Щоб в'язням сказати: Виходьте на волю, а тим, що в темряві: Йдіть на світло. Пасти муться при дорогах; по всіх узгір'ях будуть пасовища їх. Голоду знати не будуть, ні згаги, і не поразить їх спека ні сонце. Той бо, що милує їх, буде їх водити і приведе їх до жерел водних.” — Ісаїя 42:1, 6, 7; 49: 8-10.

З св. Письма бачимо, що діло відбудови і повернення людей до первісного стану буде тривати тисячу літ; тоді Христос буде царювати. Цілий той час людський рід буде під контролею Ісуса Христа, котрий приведе всіх послужних до мира з Богом. Св. Письмо далше говорить, що се велике і прекрасне діло пічнеться тим, що сатана буде усунений із землі, а заложиться царство Боже на ній. Се буде початком суду для живущих людей на землі.— Діяння Апостолів 17:31.

Порядок суду

Св. Письмо учить, що живі люде будуть суджені найперше, опісля мертві. Читаємо: „Ото заклинаю (свідкую) перед Богом і Господом нашим Ісусом Христом, що має судити живих і мертвих у явлені Його.” (2 до Тимот. 4:1) На сій землі живе тепер приблизно 1,748,000,000 людей. А що суд має розпочатись з людьми, що будуть жити на землі в часі суду, з того далше слідує, що міліони людей, що тепер живуть на землі будуть перші, що отримають нагоду перейти пробу і осягнути щастє, яке потім прийде.

Коли живучі люде на землі стануть приходити до совершенства свого стану, тоді пічнуть думати і о своїх дорогих померших і будуть хотіти, щоби і вони вийшли з гробів до життя. Маючи віру і надію основану на знанню Божого слова вони стануть чинити приготування, щоби прийняти своїх дорогих померших. Знаючи, що їм дана ласка, що можуть молитися і вставлятися, вони будуть просити Господа,

щоб вернув їм їх дорогі умерші особи; і Господь обіцяв вислухати їх молитви. „І буде так, що перш, аніж вони до мене покликнуть, я озвуся; вони ще промовляти муть, а я вже вислухаю.” — Ісаїя 65:24.

Прекрасна наука св. Письма о воскресенню мертвих довгі віки була закрыта перед людьми. Се сталося через земських заступників сатани, священників, котрі стали учити фальшивих наук. Сі фальшиві пророки, уважаючи себе за одиноких учителів св. Письма, стали учити людей, що чоловік має безсмертну душу, котра по правді не може умерти; що смерть не є дійсною смертю; що чоловік, которого називають умершим, в дійсности тільки перемінився і перейшов в иншу атмосферу. Але правдою є, що кождий чоловік є сам душею.

Св. Письмо учить, що Бог сотворив чоловіка з пороку земного, вдунув в його лице дихання життя, дух життя і чоловік стався душею живою. Се значить, чоловік став живим, сотворіннем, що могло віддихати і думати. (1 Мойсея 2:7) „Бо кожда душа, що робити буде яку роботу в день суботній буде вбита.” (2. Мой. 31:14) „Всяка душа, що їсть тук скотини, котру приносять в огню жертву, викорениться зміж людей своїх.” — (3 Мой. 7:25) „За днів Ноя, як строївся ковчег, в котрий мало, то є вісім душ спаслося від води.” (1 Петра 3:20) В Божім законі є також написано, що „та душа, що грішить, та й умерти мусить.” (Езекиїл 18:20) Если би душа була безсмертна, тоді не могла би вмерти. Тому псалмопівець Давид пише: „Котрий чоловік жие і не побачить

смерти, визволить душу свою від сирої землі?" (Псалма 89:48) Коли чоловік вмирає, він є в дійсності мертвим і о нічім не знає. „Бо живі знають, що помруть, а мертві нічогосько не тямлять." . . . „Все, що маєш снагу робити, роби руками твоїми; бо в могилі, куди ти йдеш, нема вже роботи, ні роздумування ні знання ні мудрости." (Еккл. 9:5, 10) В такому стані чоловік позостає аж до воскресення.

Ті самі фальшиві учителі навчили людей вірити що одні йдуть по смерті до чистилища, де терплять муки, аж поки не спокутують. Що тим помершим можна помочи, а головно, що їм можуть помочи найлучше священники своїми молитвами і службами, котрі вони будуть правити, если їм заплатити певну суму грошей. Вони також учать, що злі люде, грішники великі, йдуть до пекла на вічні муки, де в огні і сірці смажаться в нескінчену вічність. Слово Боже учить, що місце, де по смерті йдуть всі умерші, се гріб або стан смерті; і там йдуть всі умерші і добрі і злі. Наука о чистилищі се видумка священників з пізнійших віків. Св. Письмо не учить про таке місце, де мучилибся умерші із котрого можна би їх вивратувати без згляду на се, чи платити кому за молитви, чи ні.

Праведний Йов молив Бога, щоби дозволив йому зійти вже раз до переісподньої, до аду, до шеол, по єврейськи — до гробу. (Йов 14:13) Сим він хотів сказати, що хоче вже раз умерти, спочити в гробі і там ждати до воскресення. Патриярх Яков сказав: „Не піjde син мій з вами, бо його брат умер, а сей один

остався. Як станеться йому пригода в дорозі, в котру йдете, так зведете смутком моє сиве волоссе до аду, до шеол.” Тут переводчики перевели єврейське слово шеол кількома словами: в зелю на (там) той світ. Звичайно переводять словом пекло, але тут встидалися і не сміли посилати праведного патріярху до пекла, і перевели сими кількома словами, бо вони знали, що сиве волоссе старенького Якова не було би довго на його голові серед огню і палаючої сірки. — 1 Мойсея 42:38.

Єврейське слово шеол і грецьке гадес а старославянське ад переведені в наших бібліях словом пекло, котре по правді означають одно а тим є стан смерти і гріб, звідки чоловік має надію вийти назад до життя. Грецьке слово ге-генна, або геенна означає стан смерти, з котрого нема надії на воскресення; і така доля спіткає всіх упертих грішників і самого сатану. Сатана вмовив в людей, щоб вони повірили, що він сидить в пеклі і палить там великий огонь, коли правдою є, що такого місця нема і він не був там ніколи. Він піде там у своїм часі, але не буде там палити огню, а буде цілковито знищений. Не буде його більше на світі.

О Ісусі Христі так св. Письмо пише: „Бо Ти (Боже) не оставиш душі моєї в підземній пропасти (в аді, шеол), і не даси твому побожному (святому) видіти зотління.” (Пс. 16:10) Ап. Петро каже виразно, що ці слова відносяться до Ісуса Христа. (Діяння Ап. 2:27) Він як душа був в гробі але третього дня воскрес. Се є найлучшим доказом, що підземна пропасть або пекло се не місце мук і огня, а гріб,

стан смерті. Св. Письмо про нічого так ясно не учить, як про воскресення мертвих. Єсли би душа була безсмертна, тоді вона не потребувала би воскресати; також єсли би хто був у вічних муках, такий також не міг би воскреснути.

Воскресення Ісуса Христа є за порукою, що всі умерші воскреснуть до життя. Так доказує ап. Павло і каже, що єсли би Христос не воскрес, тоді і мертві не воскресли би. „Тепер же Христос устав з мертвих; первістком (найпершим) між мертвими стався. Бо як через чоловіка прийшла смерть, так й через чоловіка і воскресення з мертвих. Бо як в Адамі всі вмирають, так і в Христі всі оживуть. Кождий своїм порядком. Первісток (найперший) Христос, а потім Христові у приході Його.” — 1 до Коринтян 15:20-23. (Грецький текст).

На іншому місці той сам апостол каже: „Має бути воскресення мертвих праведних і неправедних.” (Діяння Ап. 24:15) Сам Ісус Христос сказав: „Не дивуйтесь цьому, бо прийде час, що всі, що в гробах почують голос Його (Христа), і повиходять, котрі добро робили, у воскресення життя, а котрі зло робили у воскресення суду.” (Йоан 5: 28, 29) „Бо коли віруємо, що Христос умер і воскрес, так Бог і тих, що послули в Ісусі, приведе з Ним,” — так учив і Апостол Павло в своїм 1 посланню до Тимотея 4:14.

Ісус умер за всіх людей. Він за всіх зложив відповідну ціну (до Жидів 2:9) В своїм часі всі переконаються о сій правді. „Бо один є Бог і один Посередник між Богом і людьми,

чоловік Ісус Христос, що дав себе на викуп за всіх, свідкування часами своїми." (1 до Тимот. 2:5, 6) Мільйони і мільйони людей зійшло до гробів, не знаючи про се, що Бог постарався о се, що вони будуть ще раз жити. В своїм часі Він пробудить їх зі сну смерті, і всі довідаються о Його милосердю до них.

Питання, коли розпочнеться воскресення із мертвих? Св. Письмо не каже нам докладно, котрого дня або котрого року се буде, але дає нам до пізнання, що воно наступить в короткім часі по тім, як живі люде скористаються з нагоди і прийдуть до совершенства. Се розумне припущення, що Господь найперше поверне до первісного стану живущих людей, а опісля мертвих. Проба і суд живущих людей на землі, що буде рішати о їх поверненню до стану совершенства першого чоловіка, не може скорше розпочатись аж не впаде зовсім царство сатани і він сам не буде звязаний. Тоді люде спізнають, що надійшов час на їх повернення. Питання, по чім вони се спізнають? Св. Письмо каже що Бог дасть тоді людям знати, о сій правді, як написано: „Тоді дам я знов народам уста чисті (чисту правду), щоб вони призивали ім'я Господнє і служили Йому однодушно." — Софонія 3:9.

Велику ціну викупу Ісус заплатив за людей тому, щоби вони могли отримати назад се, що були утратили. А до сього чоловік не може прийти, если не буде наперед знати, що йому щось предкладається. Тому читаємо: „Бо се добре і принятно перед Спасителем нашим Богом, котрий хоче, щоб усі люде спа-

слися, і до розуміння правди прийшли." — 1 до Тимотея 2:3,4.

Питання, чому відомість о тім є така дуже важна річ? Для того, бо Бог подасть людям одно з найбільших щасть, які обіцяв їм дати, а сим щастем є вічне життє. Кожде инше щастє є другорядне. Але Бог не буде нікого силувати, щоб він мусів прийняти се щастє. Се буде для людей немов дар. „Дар Божий — се життє вічне через Ісуса Христа Господа нашого." (до Римлян 6:23) (Грецький текст) Сей дар буде даний людям на се, щоби вони могли жити. (до Римлян 5:18) Щоб можна назвати щось даром, потреба двох сторін, людей. Один той, що дає, а другий, що приймає. Даючий мусить хотіти давати, а приймаючий хотіти прийняти, і знати, що се є дар для нього. Тому отже чоловік не міг би уважати життя, як дару для себе, єслиби він про се не знав.

Питання тепер, коли люде стануть розуміти, що життє і всяке инше щастє є справді даром для них від Бога? Св. Письмо каже, що правда о тім буде так ясно виражена, що ніхто не буде в непевности щодо сього. Ісус Христос є великий учитель. На землі Він буде мати своїх вірних представителів, старозавітних праведників, що будуть учити людей. Дорога до життя буде проста і рівна .

Праведна дорога

Устами свого пророка Бог оповідає, як буде Він учити своїх людей і якою дорогою Він їх попровадить. „І повстане там дорога, а тая до-

рога назветься дорогою святою; не ходити ме шляхом тим ні один нечистий, Він їм одним буде служити. Хто ходити ме тим шляхом, той не зблукается, хоть би і як був недоумний. — Ісаїя 35:8.

Там буде дорога — се значить, тоді людям буде легко поступати по битій дорозі, де не буде ніяких перешкод, які втримували б їх повернути до свого Бога; так легко, що хто тільки схоче, той буде міг йти нею і скористати з щастя, яке буде перед ним.

Ся дорога є названа святою дорогою, — бо се дорога Господня, а у Нього все є святе.

Ся дорога представляє дорогу царства Христового від його початку аж до кінця. Хто буде придержуватись правил і приписів сеї дороги, сей дійде до її кінця, і осягне найбільше щастє. Если же ні, то не дозволиться йому поступати по ній аж до кінця.

По сій дорозі не дійде до кінця нічого нечистого. Всі, що вступають на сю дорогу будуть спочатку нечисті, бо будуть несовершенні. Але если будуть послухні Божим законам, такі очистять себе зовсім і будуть чисті і прийдуть до її кінця.

Дорога буде така рівна і проста, що ніхто не буде міг мати причини на своє оправданне, що не знав про ню. І ніхто не буде міг зблудити, коли буде йти по ній. Бо св. Письмо каже: „Льва там не буде.” Під словом лев розуміється тут диявола (1 Петра 5:8) На тій дорозі отже не буде диявола, котрий би ставив перешкоди на ній. „Ні хижий звір на ню не ступить.” Се значить, що тоді не буде дияволь-

ських інституцій, щоби зводили людей на манівці та пригнітали їх. Ні! Бог очистить світ із таких інституцій, заки зачне припроваджувати людей до совершенства, і в такий спосіб подасть їм до вибору, чи схотять прийти і досягнути совершенності первісного чоловіка, чи ні.

На вступі сеї книжки було поставлене питання: Чи можемо сподіватись, щоби люде могли коли визволитись з сього смутного стану і зажити щастем, живучи в мирі, в гаразді і на свободі? На се питання хочемо тепер відповісти.

Сліпота усунена

Про теперішній стан на світі описують красно слова пророка: „Темрява вкриває землю, і поморок народи. (Ісаїя 60:2) Люде взагалі не знають нічого, що Бог приготував їм дати таке велике щастє. Сатана осліпив їх, щоби про се не довідались. (2 до Кор. 4:4) Така велика була сліпота Ізраїльтян, що Бог мусів відкинути їх від себе. Але той сам пророк говорить дальше: „А над тобою (Ізраїлем) засияє Господь, і слава Його явиться над тобою.” (Ісаїя 60:2) Ап. Павло каже, що сліпота, яка вкриває ізраїльський нарід, буде усунена, коли прийде повнота (повне число) Поган. Се значить, коли послідні члени царства будуть вибрані з Поган і зістануть прославлені з Господом. „Прийде з Сиону Спаситель (Мессія) і відверне безбожже від Якова (від потомків його). Під теперішній час на очах людей лежить заслона, що взбороняє їм бачити любов

Божу, яку Він приготував для них. Але першим ділом царства буде усунути сю заслону з людей, щоби могли побачити і зрозуміти. „І перше Він на сій горі покривало, що вкриває всі народи, — покривало, що лежить на всіх племенах.” — Ісаїя 25:7.

Непослух

Господь не буде силувати нікого, щоби він приймав правду; але хто почує о сій правді, сього Він змусить повинуватись їй, если не хоче відповідно потерпіти. Одинока дорога, що можна буде повернути до Бога і прийти до щастя, — се поступати по святій дорозі. Хто не схоче повинуватись розказам Господнім і поступати сею дорогою, такий отримає кару, а сею карою буде вічне знищення.

Мойсей написав о Ісусі і сказав, як всі люде мусять слухати Його в часі його царства. „Бо Мойсей до отців промовив: Що пророка підійме вам Господь Бог ваш із братів ваших, як мене. Сього слухайте у всьому, що говорити буде вам. І буде, що всяка душа котра не буде слухати пророка того, погубиться з народу.” (Діяння Ап. 3:22,23) Сим погубленнем або карою буде вічне знищення. „Вони приймуть кару (не муку, як мильно переведено), погибель вічну (вічне знищення) від лиця Господнього і від слави потуги Його.” (2 до Солун. 1:9) З тим годяться і слова пророка Давида: „Бо Господь любить правду і не покине преподобних; по віки сохраних їх, а знищить рід беззаконних.” (Псалма 37:28, 34, 38) Тоді кож-

дий буде умирати за свій власний гріх; тоді ніхто не буде терпіти за гріх другого. (Еремія 31:29, 30) Тоді хто почне добре жити, а опісля знова стане зле жити, тоді такий умре. (Езекиїл 18:26) Кожному, котрий показує, що хоче робити добре, Бог дасть красну і сприяючу нагоду прийти до совершенства; але хто не хоче слухати і повинуватись Господу, такого Він усуне з цього світа, щоби не був перешкодою до щастя ні собі, ні другому.

Чого Бог жадає

Закони Божі є незмінні. Його приписи обов'язують всі його розумні сотворіння. В своїм слові Він подає загальні правила, яких кождий мусить придержуватись, коли вступить на дорогу святу. „Я скажу тобі чоловіче, що є добре, та чого Господь вимагає від тебе: ділай справедливо, люби вчинки милосердні і ходи в покорі перед Богом твоїм.” (Михей 6:8) Се значить, що кождий мусить поступати справедливо, і його будуть учити справедливости, щоби він знав і не зблудив на сій дорозі і вибирав тільки се, що є справедливе. Се значить, що він мусить любити милосерде і бути милосердним для других. Коли буде бачити, що його ближній мучиться і змагає йти дорогою святою, тоді він мусить допомогти йому, і бути для нього жичливим і услужним. Сей закон каже дальше, що такий мусить поступати покірно перед Господом Богом; се значить, що він мусить радо слухати Божих заповідей. Новий Завіт або нова угода, про котру ми по-

висше говорили, буде заключати в собі права і приписи, котрих люде будуть мусіли придержуватись в часі цілої відбудови і направи. Ступати покійно перед Господом значить, що від кожного будеться вимагати, щоби він знав сі закони і їх точно придержувався.

Тепер є багато людей, що не все знають, що є добре і справедливе; але тоді не будуть мати трудности розпізнати. Хто хоче чинити добре і хто буде старатися чинити добре, сей буде мати всяку поміч до доброго.

Блаженства для послушних

Сотворитель, умістивши першого чоловіка в Едені, дав йому життє і право жити і чоловік міг жити вічно під услівем, що у всім буде слухати Божого закону. Всяке щастє чоловіка залежало від того, чи чоловік буде жити. Найбільшим отже щастєм для чоловіка є життє; дальшими, другорядними блаженствами є жити в мирі гаразді, в здоровлю, на свободі і в щастю. Але за непослух Божому праву Бог відобрав чоловікови життє і право жити і також і сі другорядні блаженства. Та у своїй великій любові Бог тепер отворить дорогу, так, що чоловік буде міг повернути до совершеньства першого чоловіка і осягнути всі прочі друго рядні блаженства, під услівем, що сповнить всі Божі вимагання.

Відбудова і направи буде означати отже підвигнення чоловіка з гріху і упадку і поставлення його і провадження його по святій дорозі. Привернення буде означати кінцеве діло.

як чоловік скінчить святу дорогу, коли то він отримає наново сі блаженства, якими колись тішився перший чоловік в раю; буде мати повне життя і право до нього і всі інші блаженства. Те все обіцяв Бог дати. „І пішле вам наперед проповіданого Ісуса Христа, котрого мусіло небо прийняти аж до часу новонастання всього, що говорив Бог устами всіх святих пророків від віку.” — Діяння Ап. 3:20, 21.

Всі Божі пророки предсказували, що прийде день відбудови, направи, новонастання і повернення. Праведники старого завіту мали велику віру, що сей день прийде і задля того вони охотно зносили все, щоби тільки досягнути сі блаженства від Бога і бачити, як інші люди в призначенім на се часі будуть тішитись тим самим.

Мир

Коли люди стануть учитись йти по сій дорозі святости, що буде провадити їх до життя, тоді скажуть собі: „Ходіть, вийдемо на гору Господню (символ царства Мессії), в дім Бога Якового (до видимої часті Божого царства), а Він покаже нам свої дороги, (дорогу святости) і будемо ходити стежками Його,” і навчимося його закону. (Ісаїя 2:3) Князь мира є одно з імен великого Мессії. Він буде царювати в мирі і запровадить сталий мир на землі (Ісаїя 9:6,7) Коли суди його будуть діятись на землі, тоді люди навчатись справедливости. (Ісаїя 26:6) Вони навчатись жити в мирі, не будуть більше провадити воен. „І перероблять мечі свої на лемеші (плуги), а списи свої на

серпи, і не буде народ на народ меча підіймати і не буде більше вчитись воювати." (Ісаїя 2:4) Тоді всі будуть жити в мирі і ніхто не буде нікого лякатись. (Михей 4:4) Будуть всі люде жити в мирі по віки.

Гаразд

Убожество належить до одного з прокльонів, які впали на світ внаслідок гріха. Нині невелике число людей посідає майже всю землю і доми по містах, позаяк мають більший розум і сприт від других. Слабші від них будують їм доми, а сильніші і безсовісні є властителями тих домів. Бідні тиснуться в тісних і вузких комнатах, і терплять голод і холод, бо не годні заробити на стільки, щоби вижити себе і свої діти Та в царстві Мессії сього не буде. Земля належить до Бога. (3. кн. Мойсея 25:23) Він подбає про се, щоби вона була справедливо розділена між всіх, щоби кождий мав місце де жити. Там кождий буде сидіти під своєю виноградиною і фіговим деревом, і кождий буде мешкати в своїм домі. — Михей 4:4; Ісаїя 65:21, 22.

Одним з прокльонів було, що чоловік мусів працювати в поті чола на хліб. Від Едену аж досі люде мусять зводити боротьбу з тернем і осетом і поборювати інші перешкоди, коли хоче мати поживу для себе або своєї родини. Та прийде час, що Господь навчить чоловіка, як має він позбутись того терня і всякої нечистоти, що занечищує його поле, щоб його праця видала подостатком плодів; і то без великого труду.

„Замість тернини рости ме кипарис; замість кропиви родити ме мирт, се буде на славу Господню, на пам'ятник вічний, що не покрушиться.” „Засаджу пустиню кедром, сосною, оливою і миртом; украшу степ явором, буком та кипарисом.” „Возвеселиться пустиня і суха земля, возрадується країна безлюдна і зацвіте нарцизом; велично цвісти ме і радіти, буде веселитись і співати; краса Ливану буде її дана, розкіш Кармелю і Сарону.” „Бог буде благословити нас, і ціла земля від краю до краю буде благовіти перед Ним.” — Ісаїя 55:13; 41:19; 35:1,2; Псальма 67:6.

Тоді убожество, неморальність і невіжество скоро зчезнуть з лиця землі, а добробут і гідність запанував між людьми, котрі з радости будуть виспівувати. „І приладить Господь сил на сій горі гостину для всіх народів із товстих страв, — гостину зі шпігу в костях із самих вин чистих. (Ісаїя 25:6) Зараза і гниття буде усунене, а земля, що була колись пустинею, стане місцем радости і веселости. „Так говорить Господь Бог: Того часу, як очищу вас від всіх ваших провин і позалюднюю городи-міста, і знов будуть позабудовані руйновища, а спустошену землю будуть знов порати, тую землю, що лежала опустілою перед очима у кожного, хто мимо проходив. Тоді будуть мовляти: „Ось та опустіла земля зробилась наче сад Едемський, а ті порозвалювані, обезлюднені міста — тепер утверджені і залюднені.” — Езекиїл 36: 33-35.

Чому заведення для божевільних перепов-

Здоров'я

нені нещасними людьми а шпиталі повні хорих і калік? Причиною сього хвороба тіла і ума, як наслідок гріха. Ісус болів серцем над тими хорими і нещасними людьми, що приходили до Нього, і він уздоровляв їх. Ісус народився під законом завіта, і сповнив сей закон. Сей закон був тінню лучших річей, що мали прийти у будучности. Тому уздоровлювання хорих, отворювання їм очей і повернення сили слабовитим було тільки образом того, чого доконає Ісус Христос в часі тисяч літ довгого свого царства.

Пророк Йов описує нещасний стан людського роду що терпить різні хвороби і болі. Опісля згадує о ангелі хранителі, котрий є Мессія. Ангел хранитель се той, що стереже чоловіка і показує йому дорогу до святости. Коли терпляча людськість довідається о великім Ангелі-хранителю, тоді всі закличуть: „Ми знайшли Відкупителя.”

Опісля пророк продовжує і каже: „Добре, коли в кого є ангел-хранитель, один із тисячей, що вказує праву дорогу чоловікові, — то Бог змилується над ним і скаже: Спаси його від могили; я знайшов викуп. Тоді тіло його зробиться свіжійше, аніж у дитини, і вернеться він до своєї молодости. Буде молитись Він до Бога і покаже йому ласку, засвітить ясным лицем над ним, і верне йому його праведність.” — Йов 33:23-26 [Перевід з єврейського]. Господь навчить людей, як вони мають їсти

і працювати, як думати і як мають вчитись слухати, щоби осягнути праведність. Тоді Він уздоровить їх і дасть їм здоровля, як написано: „І ніхто з жителів не скаже: „я не здужаю,” а людям, що там будуть жити, відпустяться всі гріхи їх.” — Ісаїя 33:24.

Життє

Під словом життє розуміємо існування і право існувати та тішитися всіми блаженствами, які йому належаться. Ісус прийшов на світ, щоби люде могли жити. (Йоан 10:10) Він сказав: „Се ж життє вічне в тому, щоб пізнали Тебе єдиного правдивого Бога і того котрого Ти післав, Ісуса Христа.” (Йоан 17:3) Ісус своєю смертю і воскресенням відкупив для чоловіка право до життя. Коли люде стануть робити поступи на святій дорозі, тоді Господь стане степеневим направляти їх, наділяючи їх спокоєм, гараздом, здоровлем і щастем. Біліони людей є грішниками через злий вплив диявола. Та Господь знищить гріх, і хто схоче прийти до Нього і позбутися гріху, сей за Його помочю позбудеться того. Єсли грішник покине свою дорогу а вступить на святу дорогу правди і справедливости, такий поступенно буде приходити до совершенства, і єсли так далі буде йти аж до кінця її, то отримає право жити вічно. „Коли безбожник навертається від безбожности своєї, що її коїв, та чинить суд і правду, то він навертає свою душу до життя. Він нарозумився і відвернувся від усіх своїх ледачих учинків; тим і зостанеться живим і не вмере.” — Езекиїл 18:27, 28.

Тільки хто буде послухний, сей отримає право до вічного життя і буде жити, як сказав Христос: „Істинно, істинно глаголю вам: Коли хто слово моє хоронити ме, смерти не побачить по вік.” (Йоан 8:51) Тоді хто буде жити і буде вірити (се значить, єсли буде послухний) в Господа, буде жити і не вмере. (Йоан 11:26) Царство Христа знищить всіх ворогів чоловіка, а „останній ворог, що буде знищений, се смерть. Бо усе впокорив під ноги Його. Коли ж сказав, що все впокорено, то явно, що окрім Того, котрий впокорив Йому все.” — 1 до Коринтян 15: 26, 27.

Послушні будуть жити вічно і не вмруть; отримають від Господа право жити на все. Се блаженство вкоротці стане здійснюватись тому можемо властиво сказати, що мільони людей, що тепер живуть, будуть жити все. Можемо припустити, що мільони людей тепер живучих спізнають велику любов Божу до них і стануть Його слухати у всім, і отримають се щастє, будуть жити на все.

Знищення диявола

За цілий час пановання Христа, коли люде будуть могли робити поступи по святій дорозі сатана буде зачинений у в'язниці, щоби не міг зводити народи. (Одр. 20:1-3) В Божім пляні є, що ніхто не може отримати від Нього дару вічного життя, єсли наперед не окаже своєї вірности і послуху зглядом Нього в своїм життю серед спокус. При кінці сеї святої дороги або при кінці тисячлітнього пановання Христа сатана буде випущений на волю, і буде міг

знова на короткий час зводити народи і відвертати їх від Бога. Правдоподібно Бог се ділає тому, щоби показати, що хто спізнав дорогу сатани і велике його беззаконьство і нещастє, яке гріх спровадив на світ, а опісля спізнав і велику любов Божу, а помимо того добровільно покинув Бога і правду, такий не варт жити.

З св. Письма бачимо, що при кінці тисячліття сатані буде дозволено зводити народи. Хто тоді піjde за ним, той буде знищений раз на всегда. Така сама доля спіткає також самого сатану. Згадка про інституції сатани буде всегда відражаючою і неприємною для праведних людей, що остануться на землі; тому можна сказати властиво, що сатана і ложний пророк будуть мучитись вічно. — Одкриттє 20:7-10.

Книга Одкриття є написана символічною мовою, але ап. Павло каже виразно, що диявол буде знищений. (до Жидів 2:14) Слово **друга смерть** означає цілковите знищення. Потім, як каже св. Письмо наступить знищення і самої смерті; і буде знищений ад (пекло, або гріб і сама смерть (Одкриттє 20:14) Смерть буде знищена, коли всі послухні отримають життє. Коли диявол і всі його товариші будуть знищені раз на все, тоді цілий світ буде очищений і святий.

Свобода

Сам Ісус сказав, що хто пізнає правду і піjde за нею, сей стане свободний. (Йоан 8:36) Свобода не означає сваволі, що може робити вся-

ке зло. Се значить мати свободу ділати добро. Довгий час люде були звязані немов в неволі гріха, слабостей, злочинів, злого впливу і смерти. Коли те все буде знищене, тоді люде будуть свободні і будуть радуватись життям і щастем на віки. „І обітре Бог усяку сльозу з очей їх; і смерти більше не буде; ані смутку, ані крику, ані болю не буде вже; перше вже минуло. І рече Сидячий на престолі: Ось, усе нове роблю. І сказав мені: Напиши, бо сі слова правдиві і вірні.” — Одкриття 21:4, 5.

Щасте

Непослух Божому заповісти і се, що чоловік покинув дорогу праведности, були причиною всякого нещастя. З того слідує, що коли люде стануть ходити дорогою праведности і повернуть в повні до миру з Богом і до Його ласки, тоді заживуть повним щастем. Господь Ісус оказав свій повний послух своєму Отцеві, і тому є щасливий на завсігди. Він сказав, що коли хто спізнає Бога і буде чинити Його волю, той буде щасливий. (Йоан 13:17) Божим наміром є зібрати всі послушні сотворіння цілої вселенної під одну голову, Ісуса Христа, як написано: „щоби у порядкованню сповнення времен (щоби у диспензації повности часів) зібрати все в Христі, те, що на небесах і те що на землі.” (до Ефесян 1:10) Тоді всі відкуплені прийдуть до Господа з піснями на устах і будуть веселитись, а біль і смуток від них віддаляться. Буде се щаслива хвиля! Всі люде тоді будуть щасливі, бо будуть в мирі з

Богом. „Щасливий нарід, в котрому Господь Бог його.” Псальма 144: 15.

Тоді відкуплений людський рід спізнає, що Бог є любов, і що Він є їх правдивим і щирим приятелем. Тоді люде будуть жити щасливо у домі (царстві) Божім. Їх щасття буде вічне, і по віки вони будуть прославляти Бога Єгову. Пророк вмісто них так говорить:

„Що за любі домівки твої, Господи сил небесних! Бажає і лине душа моя до двора Господнього; серце моє радісно взиває до Бога живого. Навіть горобець знайшов собі домівку, і ластівка гніздо своє, де кладуть писклят своїх, а я жертівники твої, Господи сил небесних, мій царю і мій Боже! Щасливий, хто жие в домі твоїм. Повіки будуть тебе хвалити. Щасливий чоловік, котрого сила в тобі, у кого в серці дорога до Тебе . . . Бо Господь Бог — сонце і щит; Господь дасть ласку і славу, та й не уйме добра тим, що живють у чистоті. Господи сил небесних! Щасливий чоловік, що вповає на тебе!” — Псальма 84:1-5, 11, 12.

Совершений день

Пророк Господень прирівнує царство на землі до двох великих гір, одна з них лежить на півночі, а друга на полудні, між котрими простягається велика долина, знана, як долина блаженств, долина щасття. — Захарій 14:4.

Надійшла весна. Тисяч літ вже минуло, як прийшло царство Боже на світ. У Бога один день, як у нас тисяч літ, а тисяч літ у нас, як у Бога один день. (2. Петра 3:8) Вийдім на

гору, щоби поглянути звідтам на долину щастя. Ось сонце світить цілий день в сій долині від рана до вечора. Цілий день там ясно. Споглянь тепер, який красний вид, що за цвіти красні, а які дерева. Всьо живє. Дерев повні цвіту, черешні, рожі і багато різних дерев, а все цвите немов усміхається до тебе. У воздуху чуєш приємний запах і пречудний спів птиць, що весело виспівують пісню своєму Творцю.

Глянь! Ось, чути кроки величезного множества людей, що великими громадами спішають на сю долину. Всі йдуть у взірцевім порядку, тільки не видно у них воєнного духа. Не несуть зі собою ні гверів ні мечів. Таких річей у них не видати. Вони належать вже до минувшини. Вони вже забули за них. Правда стоїть ще один канон, але в його горлі звила собі гніздочко пташка і не боїться, щоби хто заколотив її мирне життя. І ось йдуть вони з піднесеним чолом, але не бачиш між ними, ні сліпих ні калік, ні навіть старих. А де-ж старі поділися? Вони всі вернули до своєї молодости, і їх тіло стало свіжіє, аніж у дитини.

Нема між ними, ні бідних, ні жебраків ні багатів. Ні, всі живуть в достатках. Нема між ними, ні хорих, ні немічних, а всі здорові і сильні. Не бачиш між ними похмурих лиць ані зимних бо вони прийшли до кінця дороги святої, і тому на їх лицах пробивається приємний і щасливий усміх. І видиш їх непереривні ряди, як всі йдуть і несуть перед собою прапори, на котрих видніє напис: „Святість Господеви.” (Захар. 14:20) Всі муштини і жінки всі красні на

вид. Так, вони всі належать до царського дому, бо вони діти Царя.

Совершений день надійшов і всі сотворіння є совершенні. В тім рознісся по долині солодкий голос золотої труби, і всі нараз упали на коліна, щоби подякувати своєму Богу. Ще один звук труби, а з грудей всіх рознісся могучий і гармонійний оклик:

„ВИЗВОЛЕННЯ ДОВЕРШИЛОСЬ”

„СЛАВІМ БОГА.”

ВКАЗІВНИК ЦИТАТІВ СВ. ПИСЬМА

Числа по лівій стороні колюмни вказують голову і стих св Письма; числа по правій стороні вказують сторону книжки.

1. Книга Мойсея		5. кн. Мойсея	
1:26-28	16	5:1-21	304
2:5-6	41	18:15,18 ..	172, 298
2:7 ... 17, 98, 314		18:18,19	103
2:9	26	32:4	15
2:15-17	26	Кн. Ісуса Навина	
2:16, 17	21	5:14	14
2:18-20	17	Кн. Суддів	
3:1-5	25	7:16-20	275
3:4	211	1. кн. Самуїла	
3:14	33, 66	2:6	298
3:21	27	13:14	104
3:22, 23	27	17:48,49 ...	79,264
3:23	14	28:6-11	79
4:26	34	2. кн. Самуїла	
5:24	35	5:14	109
6:2, 4	31	5:17-20	104
6:4, 11, 12	39	22:1,7,18-37 ..	106
6:8, 9	40	1. кн. Царів	
6:13	40	11:1:13	109
6:17, 18	40	15:5	106
9:1	45	2. кн. Царів	
11:1-4	47	18:3-7,13	86
11:5-9	49	19:3,4	87
12:1-3	66	19:6,7	87
12:2, 3	296	19:10-12	87
12:7	66	19:15-19	88
13:15	67	19:22-34	89
13:14-17	296	19:35	264
17:1-5,8	67	19:35-37 ..	90,252
17:8	296		
18:1	14		
19:1,15	14		
20:1-7	67		
21:1, 12	68		
22:11,12	168		
22:11, 18	70		
22:16-18	168		
27:42, 43	70		
2 кн. Мойсея		3. кн. Мойсея	
1:8	53	7:25	314
2:1-10	55	16:6	76
3:2,15	14	20:10	110
3:7-10	56	25:23	326
5:2	56	4. кн. Мойсея	
6:1	56	9:12	178
6:3	12		
7:5	57		
7:25	314		
11:1	57		
12:1-12	169		
12:5	169		
12:12	58, 60		
12:32,33	58		
14:4	59		
14:13,14	59		
15:1-3	60		
15:1-21	71		
18:10,11	60		
19:3-8	72		
20:1-7	73		
23:20	14		
31:14	314		

1. кн. Паралап.	51:5 30,147	Пророк Ісаїя	
28:2-7 107	67:6 327		
28:9 107	69:7-9 176	1:18 96	
	69:9 224	2:3 325	
2. кн. Паралап.	76:10 135	2:4 326	
20:15-17 266	82:5 235,254	2:17 254	
	83:18 11	4:1 262	
Неемія	84:1-5,11,12 .. 333	6:2-6 14	
9:6, 9,10 60	89:48 315	7:14 175	
	90:2 12	8:14 247	
Йов	91:11 14, 123	9:6 109,232	
	93:2 12	9:6,7 175, 188,325	
1:6 14	96:9-13 283	11:9 303	
2:1 14	96:10 298	14:11,12 274	
14:13,14 315	106:8 61,252	14:13,14 23	
19:25,26 297	107:25-30 277	25:6 327	
33:23-25 297	108:5 249	25:7 322	
33:23-26 328	110:1 244	25:8 179	
38:4-9 16	110:2 244	26:4 325	
	110:3 245	26:19-21 298	
	110:5 284	28:16 182	
	110:5, 6 271	32:1 286,294	
Псальма	111:10 11	33:24 329	
2:6 ... 240,244,300	118:22 247	35:1-2 327	
16:10 162,316	118:22-24 247	35:8 320	
16:10,11 .. 158, 178	119:160 295	35:8-10 299	
17:15 157	119:165 64	40:1, 2 305	
19:7 295	126:1-3 230	40:28 12	
22:18 177	132:11,12 106	41:19 327	
22:28 232	132:13 81	42:1 267,312	
25:14 11	137:1-3 81	42:2,6,7 312	
31:23 264	138:2 28	42:5 12	
34:7 113	144:15 333	43:12,11 265	
37:28-38 321	145:20 45	45:12, 18 .. 182,299	
40:7,8 .. 120,151,176		46:11 .. 28,78,149,	
41:1,2 279	Припов. Соломона	49:8-10 312	
45:2-4 267	4:23 19	51:16 273	
45:3-4 245	8:22-30 13	53:1 176	
45:3,7 183	16:18 64	53:3 177, 187	
45:16 294	17:17 134	53:7-9 177	
46:10 249		53:10 177	
49:7 148	Кн. Екклесіяста	55:11 28,78,149,295	
49:17,15 298	9:5,10 315	55:13 327	
50:2 81		60:2 321	

61:2	213
63:1,2,4	269
65:17,18	283
65:21,22	326
65:24	314
66:7	232
66:7,8	239

Пророк Еремія

2:13	210
2:21-23	80
2:21-25	206
3:1-12	82
6... ..	82
7	82
10:10	268
14:14	256
23:26,27	256
25:30,31	268
24:32-37	276
27:14 ..	91
28:15-17	91
31:15	175
31:29,30	322
31:31-34	303

Пророк Езекиїл

10:13-15	14
18:20	314
18:26	323
18:27,28	329
21:24-27	92
21:27 ..	125
28:13-15	15
28:14	21
28:17	24
33:11	73
34:8	208
34:24	301
36:33-35	327

Пророк Даниїл

2:44 .	218,239,286
--------	-------------

7:27	232
10:13	31
12:1	251
12:4	111
12:9,10	229
12:10	235

Пророк Осія

11:1	176
13:14	148,150

Пророк Йоїл

2:28	186
2:31	248
3:13-17	268

Пророк Амос

8:11	208
------------	-----

Пророк Михей

1:1,2	269
4:4	326
5:2.....	115, 175
6:8	323

Пророк Аввакум

2:18,19	267
2:20	268
3:1-16	273
3:2	270
3:6,7	270

Пророк Софонія

3:8,9	279
3:9	318

Пророк Захарія

9:9,12	136
13:8,9	277
14:4	333
14:20	334

Євангелія Матея

1:18	149
-------------	-----

1:18-21	111
1:18-25	175
2:4,5	175
2:4,6	117
2:8	117
2:12	118
2:12-16	119
2:15	176
2:16-18	175
2:19-21	119
2:22,23	176
3:15-17	120
4:3	121
4:4	122
4:6	122
4:7	123
4:10	124
4:17	124
5:10	224
8:11	300
10:7	232
11:11	293
12:14	128
12:32	142
13:24-30	229
13:38,39	229
16:16	233
16:21	158
16:24	190
18:18	187
20:17,18	158
20:28	150
21:1-9	170
21:33-39	128
22:44	244
23:13,14	220
24:3	233
24:7,8	234
24:10	235
24:14	236
24:21,22 ..	61,250
24:24	263
24:30	278

24:37-39	43
25:31-46	142
26:15-16	137
26:52-54	144
26:63-66	138, 158
27:24, 25	139
27:35	178
27:51	140
28:5-10	161
28:9, 10	163
28:13-15	159
28:16, 17	161, 164
28:18	163, 169, 244

Євангелія Марка

9:31	158
11:22	185
16:1-7	161

Євангелія Луки

1:28-35	110, 175
2:9-11	114, 149, 175
2:14	115, 175
3:23-38	175
4:1-14	287
4:8	215
9:19-22	158
12:32	226
13:28	300
17:20	240
18:31-33	158
21:24	236, 237
22:28, 29	226
24:5, 6	161
24:13-21, 30, 31	164
24:34	164

Євангеліє Йоана

1:1-4	12
1:11	177
1:29	75, 169, 183
3:13	293

3:16, 17	70, 155, 190
3:34-36	129
5:17, 18	129
5:28, 29	299, 317
6:15	126
6:38	144
6:57, 58	131
7:28	295
8:36	331
8:37-47	130
8:44	25, 31, 211, 217
8:51	330
10:10-18	154, 329
10:11, 15, 18	144
11:26	330
11:47, 48	143
11:47-53	132
11:57	132
12:19	136
12:31	123
12:37, 38	177
13:17	332
13:27	137
14:2, 3	228
14:6	189
14:26	186
14:30	195
15:19, 20	223
16:7	185
16:12	185
16:13	186
17:3	42, 97, 329
17:17	295
18:37	119
19:33-36	178
20:1-10	162
20:14-17	163
20:19-25	164
20:16-29	164
21:1-13	164
1:6-9	164
2:1-4	187
2:16-20	187
2:23-36	179
2:27	316
2:34	293
2:34, 35	244
2:36	144
3:17	141
3:20, 21	311, 325
3:22, 23	322
4:11, 12	187
4:12	288
7:4, 5	296
7:52	144
9:1-9	164
13:22	104, 301
14:22	225
15:18	63
17:31	165
24:15	317

До Римлян

2:6, 7	289
4:9, 24	66
5:1	191
5:9	191
5:12	30, 101, 147, 288
5:18	101, 319
5:18, 19	149
6:23	319
8:16, 17	225
8:22	95
8:29	195
8:33	191
10:17	189
11:12, 15	307
11:25-32	306
11:26	95, 179, 182
12:2	194
13:10	305
15:3	176, 225

Діяння Апостолів

1:4, 8	186
--------	-----

1 до Коринтян

1:1,2	165
1:2	189
2:9,10	174
7:15	189
10:11	65, 102
12:12,18-27	232
15:3-8	165
15:6	164
15:7	164
15:20-23	317
15:22	288
15:12,25	36,165
15:25,26	330
15:50	162
15:54	179

2 до Коринтян

1:20	295
1:21	194
3:14	172
3:18	195
4:3,4	123,173
4:4	79,138,195,199
5:17	192

До Галат

3:8,16	68
3:16	102
3:16, 27-29	196
3:18,19	74
3:22	101
3:24	126
4:4	149
4:22-28	68
4:26	239

До Ефесян

1:3-5	184
1:4	189
1:10	332
2:19-22	188
4:4	189
6:12	31,255

До Филиппян

1:29	225
2:5-11	135, 287
2:6-11	167
2:8	151
2:8:11	222
3:13-15	289

До Колосян

1:15-17	13
1:18	232,241
2:17	65
3:2,3	193
3:15	189

1 до Солунян

2:12	189
4:16	240

2 до Солунян

1:9	322
2:13	189

1 до Тимотея

1:5	305
1:9,10	302
2:3,4	319
2:3-6	155
2:4	151
2:5,6	288,318
4:14	317
6:16	12, 285

2. до Тимотея

1:10	289
2:4	189
2:11	191
2:11,12	226
3:12	225
4:1	313

До Жидів

1:3	285
1:13	244

2:9 .. 7 5, 156,317	
2:14	22,331
2:16	185,
2:18	227
5:7, 8	222
5:8,9	135, 287
6:18	295
7:26	149
8:10	305
8:8-12	304
9:1-24	76
9:20-26	167
9:22-28	171
10:1	65
10:7	176,183
10:10 ..	75
10:12,13 ..	244,273
11:5	55
11:6 12,35,190,289	
11:7	41,43
11:13-16	289
11:13	36
11:24:25	55
11:26	291
11:33-39	292
12:1-3	301
13:20	207

Яков

1:17	12
1:18	192
2:5	189
4:4	215

1 Петра

1:2-5	187,192
1:11,12	174
1:19	170
2:4	189
2:2-8	193
2:7, 8	247
2:9	194,204,232
2:21	194, 223

2:25	207
3:18	157
3:20	314
4:12-14	226
5:2-4	207
5:5	64
5:8	320

2. Петра

1:2	186
1:3,4	192
1:21	174
2:4, 5	42
3:8	333
3:10	240
3:10,12	284

1. Йоана

1:1-5	166
2:15	215

2:15-17	195
2:18	197
3:8	311
5:3	64

Юда

6:	42
14,15	36

Одкриттє

1:18	163
2:10	227
2:26,27	328
2:27	302
3:12	228
3:14	13
3:17	209
3:21	328
5:6	169
12:7-9	243

12:9	284
12:12	243,250
13:8	184
16:13-16	255
17:1-6	80
17:14	274
18:2	80
18:7	253
18:21-24	61
19:12,13	271
19:20	271,277
20:1-3	330
20:2,3	272
20:4	227
20:6	191
20:7-10	331
20:14	331
21:1,2	285
21:4,5	332
21:14	187,242

СОТВОРЕННЄ

написав

Суддя Й. Ф. Рутерфорд

В сій книжці автор пояснює найінтереснійші предмети в Біблії, котрі витворили так величезний попит за цією книжною, що в перших чотирох місяцях розійшлося по-верх 900,000 примірників! Се число перевисшило всі ниші рекорди.

Кожний думаючий чоловік оцінить наскрізь зміст цієї книжки. Всякі спорючі питання відносно сотворення, над котрими спорились люди через многі століття, тепер так ясно й розумно висвітлені, що читач здивується чому ці річі не були знані давно тому.

В полотняній оправі, з золотими літерами, містить 24 кольорових образків, обнімає 396 сторін друку, коштує з оплатою 35ц.

Watch Tower Bible & Tract Society
117 Adams St., Brooklyn, N. Y.

For prices in foreign countries write to our offices in those countries. List on last page.

П Р И М И Р Е Н Н Є

написав

Суддя Й.Ф. Рутерфорд

“Ся книжка містить виразне пояснення замірів Бога Єгови відносно привидення всіх людей до гармонії з собою, щоби послухні могли отримати вічне життя на землі в задоволенню й в повнім щастю.”

Про се чудово описує автор в сій прекрасній книжці. Чи є на світі чоловік, щоби не інтересувався сими словами? — Словами про

“Вічне Життя на Землі в Задоволенню й в Повнім Щастю!”

Ся книжка містить у собі шістьнайцять славних кольорових малюнків, з золотою напсю, обнімає 332 сторін, з пересилкою коштує лише 35ц.

**Watch Tower Bible & Tract Society
117 Adams St., Brooklyn, N. Y.**

For prices in foreign countries write to our offices in those countries. List on last page.

ГАРФА БОЖА

написав

Суддя Й. Ф. Рутерфорд

Ся книжка пояснює десять головних правд або наук Біблії в так зрозумілий й красний спосіб, що мільйони її читачів уважають її за найлучшу книжку у світі, зараз другу по Біблії.

Автор назвав сю книжку "Гарфа Божя", тому що вона показує, як різні науки або доктрини св. Письма можна совершенно привести до гармонії. Її наука видає чудову мелодію, котра вельми веселить шукаючого правди; отже се — дійсна Гарфа.

Склад мови в сій книжці не є теологічний ані технічний. Її простість і гармонія захоплює кожного читача.

*В полотняній оправі; з золотою
написю; з образками; містить
372 сторін друку, коштує 35ц. з
пересилкою.*

Watch Tower Bible & Tract Society
117 Adams St., Brooklyn, N. Y.

*For prices in foreign countries write
to our offices in those countries. List
on last page.*

Скільки Се Варта Для Вас Отримати

Правдиве задоволення
Дійсну потіху
Невимовне щастя і
Безконечну радість

через розв'язання чотирьох загадочних і старинних
питань:

*Де є Пекло, і що Воно є?
Де Знаходяться Померші?
Коли Прийде Господь в друге?
Війна Чи Мир?*

Всі ці книжочки, кожда із них
відповідає на одно пита-
ня, можна набути за
25 ц.

Не є се здогади, ані фокус-
покус, ані релігійні забо-
бони; але дійсність,
доказ і здоровий
розсудок.

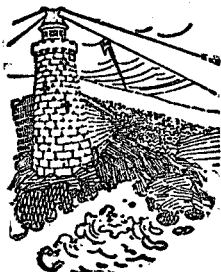
**Всі чотири книжочки з пересилкою коштують
лише 25 ц.**

Замовлення шліть до:
I.B.S.A., 117 Adams St., Brooklyn, N. Y.

В Канаді до:
I.B.S.A., 40 Irwin Ave., Toronto, Ont.

ЩО ЗА МІЩАНИНУ

зробили священики і богослови з простої і розумної

науки Біблії про ДИЯВОЛА!

Хто він є?

Чи Бог сотворив його?

Де він знаходиться?

Чому Бог не знищить його?

КОТРИЙ СВЯШЕНИК

або проповідник може дати

логічну, розумну і напідставі

писання відповідь на сі питання?

Жадний! Противно, їх смішні виводи

про Диявола, його організацію, пекло,

злі духи і. т. п. спричинили, що міліони

чесних людей, шукаючих правди, відкинули

Біблію набік як негідну для розважування

розумними людьми. Аж тепер суддя Рутерфорд,

адвокат, з умом незакрашеним забобонами і теоло-

гічними фокус-покус, вишукав факти сього предмету і

дає відповідь своїм читачам так згідну і розумну, що для

них Біблія стає новою і чудовою книжкою.

ВИЗВОЛЕННЄ

є книжка, котру варта студіювати, і коштує лише 45 ц.

з пересилкою. Пишіть по сю вельми займаючу книжку до:

I.B.S.A., 117 Adams St., Brooklyn, N. Y.

В Канаді, до:

I.B.S.A., 40 Irwin Ave., Toronto, Ont.

The Headquarters of the

WATCH TOWER BIBLE & TRACT SOCIETY

and the International Bible Students Association
are located at
117 Adams Street, Brooklyn, N. Y.

City and street address of the Society's
branches in other countries:

Aleppo, Rue Salibe
Argyrokastros, A. Idrisis
Athens, Lombardou 51
Atzacapotzalco, Mexico
Constitucion 28
Auckland, 3 William St.
Mt. Albert
Berne, Allmendstrasse 39
Bombay 5,
40 Colaba Rd.
Brussels, 66 Rue
de l'Intendant
Buenos Aires
Calle Bompland 1653
Cape Town, 6 Lelie St.
Copenhagen,
Ole Suhrsgade 14
Demerara,
Box 107, Georgetown
Heemstede, Pieter
de Hooghstraat 22
Helsingfors,
Temppelikatu 14
Honolulu, T. H., Box 681
Jamaica,
Kingston, Box 18
Julienfeld, Brunn
Hybesgasse 30
Kaunas,
Laisves Aleja 32/6
Lagos, Nigeria
15 Apogborg

Lisbon, Rua D. Carlos
Mascarenhas No. 77
Lodz, Ul. Piotrkowska 108
London,
34 Craven Terrace
Madrid, Apartado de
Correos 321
Magdeburg,
Wachturmstrasse
Maribor, Krekova ul. 18
Oslo, Inkognitogaten 28, b.
Paris (IX), 129 Faubourg
Poissonniere
Pinerolo, Prov. Torino
Via Silvio Pellico 11
Riga,
Sarlotes Iela 6 Dz. 9
S. Paulo,
Av. Celso Garcia 951
Seoul, 147 Key-tong
Stockholm,
Luntmakaregatan 94
Strathfield, N. S. W.,
7 Beresford Rd.
Tallinn,
Kreutzvaldi, 17, No. 12
Tokyo-fu, logimachi,
58 Ogikubo, 4-Chome
Toronto, 40 Irwin Av.
Trinidad,
Port of Spain, Box 194
Vienna XII,
Hetzendorferstr. 19

Please write directly to the Watch Tower Bible
and Tract Society at the above addresses for prices
of our literature in those countries. Some of our
publications are printed in fifty languages.